

BALAMRITHAM

SWATHI THIRUNAL

Index

Key words	Pages
Baalamrutham Swati Tirunal sangeetha kruthikal	1-266
Balamrutham Swati Tirunal musical compositions	1-266

മുഖവുര.

കൊല്ലം ൧൦൦൪ മുതൽ ൧൦൨൨ വരെ ഈ ധർമ്മാജ്ഞാ ഭരിച്ചിരുന്ന ഗർഭശ്രീ
പാൽ സ്വാതിതിരുനാൾ രാമവർമ്മവാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ അച്ഛങ്ങളായ
പംഗിതകൃതികളിൽ ഞാനിപ്പോൾ കൃതികളെ ഞാൻ സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതിയ
പന്നാഭാഗം) ജ്യാലാഭം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ, ജഗദീശകൃഷ്ണവെകരാജനുമായി
നമ്മെ പുത്രനില്പിശേഷം രക്ഷിച്ചുപാർന്ന നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമ
നസ്സിലെ ജ്യാലാഭപുസ്തകം മഹോത്സവത്തിന്റെ സ്മാരകമായി അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്ര
സിദ്ധം ചെയ്തു. അങ്ങനെ ചെയ്യാൻ എന്നെ ശ്രമനാകിയതു മയാപയോനിധി
യെ നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അപാരമായ കരുണയും മഹാരാജ
ഭക്തനും കലാപ്രോത്സാഹകനും ആയ മന്ത്രിസത്തമൻ ദിവാൻബഹദൂർ എം.
ജി. നായർ അവർകളുടെ സഹജങ്ങളായ സൽഗുണങ്ങളും ആശീർവാദ കൃതങ്ങളും
പുർവ്വം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ആ ഗ്രന്ഥത്തെ അദ്ധ്യേതാകട്ടെ സൗകര്യം പ്രമാണിച്ചു മേലാ ചെറിയ
ഭാഗങ്ങളായി പകർന്നു അച്ചടിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ഈ പുസ്തകം മൂന്നാം വിഭാഗമാ
ണ്. ഇതിൽ സ്വാതിതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതിൽ
സ്വരജ്ഞാനം (സ്വരജ്ഞാനം സാധാരണമായി പറഞ്ഞുവരുന്ന) പത്തു
അക്ഷരങ്ങളും രണ്ടു ചുരുക്കങ്ങളും ഉത്സവപ്രായശ്ചിതത്തിൽ നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള രണ്ടു പാ
ട്ടും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനും എന്നെ സഹോദരബുദ്ധ്യ
യായിച്ചിട്ടുള്ള റിട്ടയർഡ് താസിൽവാർ മ. രാ. രാ. എം. സി. നാരായണപിള്ള
വർകളോട് ഞാൻ ഏതൊ നിർവ്യാജമായ കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.
എസ്. രാമനാഥയ്യർ.

നമ്മുടെ രാജാവിൽനിന്നും അഭിമാനം കൂടാതെ

പ്രമാ രണ്ടു ഏകാണ്. ഈ ഏഴു സ്വരങ്ങളും പേർകിട്ടുണ്ട്. ഏഴും
പ്രമു ഗാനധാരം മൃദം പഞ്ചമം റവേണസം തിരുമനസ്സിലെ ഇഷ്ടപ്രായ
മായി കൾ. ഇവയുടെ മുഖകണ്ഠർ യഥാക്രമം സരി ഗമ പയ നി സ
ഇവയിൽ ഒന്നാമതായ സ-യും അഞ്ചാമതായ പ-യും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുപി
ന്നാൽ ഉതകുന്ന ആധാരസ്വരങ്ങളാകുന്നു. ഇവയെ പ്രകൃതിസ്വരങ്ങളെന്നു
പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇവയ്ക്കു യപനികളേക്കൂടാ ഇല്ല. എന്നാൽ അവർക്കു സ്വര
രേഖകൾ അവയുടെ ഇലയപനികൾക്കു ചുവടെ യപനികളേക്കൂടാ വരുന്നുണ്ട്.
നികളേക്കൂടാ വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ ഉൾ
പ്പെടെ പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ ഗാനധാരത്തിനും ദൈവവതത്തിനും നിഷ്കാരത്തിനും ഉപയോഗ
യപനികൾ ഉണ്ട്. പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും
പറഞ്ഞു ഭക്തന്മാർക്കും ചതുരന്മാരി പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും പറഞ്ഞു വികൃതിസ്വരങ്ങൾ
പേരുകൾ പറഞ്ഞു വരുന്നു. അതുപോലെ ദൈവവതത്തിൽ നിന്നുപറഞ്ഞിര
ുന്ന ദൈവവതമെന്നും മറ്റു രണ്ടു തരങ്ങൾക്കും ചതുരന്മാരി ദൈവവതമെന്നും പേർ
കൾ ദൈവവതം എന്നും പേരുകൾ വിളിക്കുന്നു. ഗാനധാരകൃതികളിൽനിന്നും അന്നാ
രണ്ടു തരം പേരും ഇലഗാനധാരകളിൽനിന്നും ഗാനധാര
വികൃതിസ്വരങ്ങൾ വിപരന്നത കാകലിനിസ്വരങ്ങൾ എന്നും ചതു
രന്മാരി വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും വികൃതിസ്വരങ്ങൾ
അടിസ്ഥാന വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നും വികൃതിസ്വരങ്ങൾ

സ്വരജിത്തുകൾ.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ശങ്കരാഭരണം - രൂപകം

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 2:1)

താളം	അംഗസംജ്ഞ		മാത്രകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടടിയും ഒരു വീച്ചുമായി മൂന്നുമാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്ന ക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്രമെന്നിനു രണ്ടു അക്ഷരംവീതം	താളവട്ടം ജതി	
	ദ്രുതം	ലഘു	6	6		x ത ക്	x ധി മി കി ട
രൂപകം	0	1	2	4			

പ || സ ാ | സ രി സ നി || ധ പ | , മ ഗ മ || പ ാ | , സ ധ പ || മ ഗ | രി ഗ മ പ ാ ധ നി || സ ാ

1 || പാ | , , ധപമപമ || ഗാമഗ | രീഗരിസാസനി || സാ | , , സ നി സ ാ ഗ രി || ഗാമഗ | മാപമപാധനി || സ ാ

2 || മാ | , , പ മ ഗ സ രി ഗ || മാ | , , പ ധ പ പ മ ഗ || മാ | , , പസനീധപ || മാ | , , ഗരിഗസരിഗ ||

|| മാ ഗ സ | രി സ മ ഗ സ പ പ || മാ ഗ ധ | പ പ മ ഗ മ പ ധ നി ||

സ ാ

3 || സാ, , , തീസ് നിസ് നിയ || നിയ പ ഡ | പ മ പ മ ഗ മ തരി || സാ, , , സു നി ത് സു ഗരി || മ ഗ പ മ | പ നി ഡ സു നി തി നി ||

|| സാ, , , , , നിയ നി സ് || നീ , , , , , ധ പ മ ഡ || പ , , , , , മ ഗ തരി ഗ || സാ, , , , , തി ഗ മ പ ഡ നി ||

|| സ സ റ പ | പ റ സ സ റ സ പ റ || പ സ റ നി | ധ പ മ ഗ മ പ ഡ നി || സ റ

- :0:-

കല്യാണി—ത്രിപട

|സ| |രി| |ഗ| |മ|പ| |ധ| |നി|

ആ=സ രി ഗ മ പ ഡ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ തരി സ; മേളകത്താ=മേചകല്യാണി(മേച=65)

(2)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപട	ലാഘ	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്ര ഒന്നിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x 1 2 ത കി ട	x v ത ക	x v ധി മി
		0	0	3	2	2				

പ || സ റ നി | ധ പ | ഗ മ || പ റ മ | ഗ തരി | നി ധ || തി , , , , , ഗ || മ , , , , , പ റ | ധ നി || സാ

ഈ=സ രി ഗ മ പ യ സ; അവ=സ നി.ധ.പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=ഹരികാംബോജി (ഹരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്രഭിന്നിന്ദരങ്ങൾ അക്ഷരംവീതം	x 1 2 തകധിമിതക	x v തകധിമി	x v തകസ്വയം
		0	0	3	2	2				

പ || സ^x ഞ¹ , , നീ² | ധ^x പ^v ഞ^v | ധ^x ഞ^v ധ^v || മ^x ഞ¹ , , ധ² | പ^x മ^v ഞ^v | ഗ^x ഞ^v മ^v ||
 || പ^x ഞ¹ , , , | , , : , | സ^x ഞ^v സ^v || മ^x ഞ¹ , , ഗ² | മ^x ഞ^v ഗ^v | പ^x ഞ^v ധ^v || സ^x

(4)

1. || പ^x ഞ¹ , , , | പ^x നി^v ഞ^v നി^v | ധ^x പ^v മ^v ഗ^v || മ^x ഞ¹ , , , | പ^x ഞ^v പ^v മ^v | ഗ^x രി^v സ^v രി^v ||
 || ഗ^x ഞ¹ , , , | രി^x ഗ^v രി^v രി^v | സ^x നി^v പ^v ധ^v || രി^x , , , | രി^x രി^v സ^v സ^v | നി^x ധ^v പ^v ധ^v ||
 || സ^x ഞ¹ , , , | സ^x നി^v ഞ^v പ^v | മ^x ഗ^v പ^v ധ^v || സ^x

2. || മ^x ഞ¹ , , , | , , , | പ^x ഞ^v മ^v ഞ^v || പ^x ഞ¹ ഞ^v ധ^v മ^v ഞ^v | ധ^x മ^v ഞ^v ധ^v | പ^x മ^v ഗ^v മ^v ||

|| പ 1 2 x v , , , | , , , | മ പ യ യ || പ 1 2 x v മ ഗ രി സ 1 2 x v റി ഗ മ | പ പ 1 2 x v റി ഗ ||

|| മ പ 1 2 x v യ ഗ ഗ | മ നി 1 2 x v യ നി | മ പ 1 2 x v യ റി ||

* സ 1 2 x v

3. || സ 1 2 x v , , , | റി സ 1 2 x v നി യ | പ 1 2 x v മ ഗ രി || സ 1 2 x v , , , | ഗ 1 2 x v രി മ ഗ | മ പ 1 2 x v യ റി ||

|| സ 1 2 x v , , , | സ 1 2 x v നി യ പ മ | യ 1 2 x v , , , | പ 1 2 x v മ ഗ മ || പ 1 2 x v മ ഗ രി ഗ | സ 1 2 x v റി സ 1 2 x v റി | ഗ 1 2 x v മ പ യ ||

|| സ 1 2 x v , , , | പ 1 2 x v , , , | സ 1 2 x v നി യ പ | മ 1 2 x v ഗ പ യ || സ 1 2 x v സ 1 2 x v പ പ | സ 1 2 x v നി യ പ | മ 1 2 x v ഗ പ യ || സ 1 2 x v

(3)

* കാഠ്മണ്ഡുവി രാഗത്തിനു ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ ക്രമവിന്യാസം പ്രയോഗിക്കാമെന്നു ശാസ്ത്രം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉ-ം. സ 1 2 x v നി പ 1 2 x v യ സ 1 2 x v ; നി പ 1 2 x v യ സ 1 2 x v ; സ നി പ 1 2 x v യ സ 1 2 x v .

കീർത്തനങ്ങൾ
തോഡി-രൂപകം

സ | രീ | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ=സ രീ ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രീ സ; മേളകർത്താ=ഹനുമതോഡി(ഹനം=ഗ)

താളം	അംഗസംജ്ഞ		ശാമുകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
രൂപകം	ഭൃതം	ലഘു	6		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരു വിദ്യുതായിമുന്നു മാതൃകകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്രമെന്നിരുന്നാലും അക്ഷരം വീതം	x ത രീ കി ട	x തകധിമിതകന്ധജ
	0	1	2	4			

ച || , , സ റ | രീ ഗ റ ഗ മ || ഗ രീ | സ , , സ നി ധ ||
|| - - പ - | ധ-ജ റ - - - - - || ത - വ - | സേ - - - - - വ റ - - ||

|| , , ഗ മ | പ റ , , പ റ ഗ മ || പ ധ നീ | ധ നി ധ പ മ ഗ രീ സ ||
|| - - ബഹു | ധ റ - - - - - ക റ || വ റ - - | നി - - - - - ||

x , , സ റ രീ
- - പ - ജ

അനു || , , പ ധ | നീ ധ റ പ റ മ || പ റ ധ റ | നീ സ റ സ റ സ റ ||
|| - - ഗ - | ധ-ര-വ-ല- || ഗ റ - - | സ-ന - മ - - - - - ||

(5)

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || സ ഓ നീ | തിസ് സ നി നി യ യ ഓ || യ നി സ് ഓ | സ് നി യ പ മ ഗ രി സ || , , സ ഓ തി
 || സ - - - | ന - തോ - - - - - || കീ - - - | തേ - - - - - || - - പ - ക

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 ച || , , പ യ | നീ യ ഓ പ ഓ മ ഓ || പ ഓ യ ഓ | നീ സ് ഓ സ ഓ സ് ഓ ||
 || - - ശ്രീ - | യ - ര - ത - വ - || പ ഓ - - - | ഭ - ക ഞ - - - - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , യ നി | സ് ഓ , , സ ഓ നീ || യ ഓ , , | യ നി സ് ഓ നി സ് യ ഓ ||
 || - - ശി ര | സ ഓ - - - - - || ഹ ഓ - - - | - - - - - നി - - - - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , യ ഓ | യ ഓ നീ സ് ഓ സ് ഓ || യ ഓ , , | നീ , , സ ഓ സ് ഓ ||
 || - - സ ഓ | ധൃ - താ - - ല - || ധൃ - - - | തേ - - ന - മ - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || സ നി തി സ് | സ നി സ് നി നി യ യ ഓ || യ നി സ് ഓ | സ് നി യ പ മ ഗ രി സ || , , സ ഓ തി
 || സ - - - | വീ - - - ജ - - - || യ ഓ - - - | നി - - - - - - - || - - പ - ക

- 2. സരസം സംവാഹയാനി മുരഹര തവ ചരണൗ കരവൈ ശോഭതാപത്രാധരണം തവ ശൌരേ പങ്ക
- 3. ഉപഹരാണി തവ സംസ്കരദൃശതരകതുകേന ഉപകരണാനിച ഹിതാനി സപദി പത്മനാഭ പങ്ക

(7)

കല്യാണി-രൂപകം.

[സ്] [രി] [ഗ] [മ] [പ] [ധ] [നി]

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ് ; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ റി സ് ;

മേളകർത്താ=മേഘകല്യാണി (മേഘ=65)

താളം രൂപകം	അംഗസംജ്ഞ		0.0രൂകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരു വീച്ചുമാ യി മൂന്നു മാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്ന ക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്രം ഒന്നിനു നാലു അ ക്ഷരം വീതം	താളവട്ടം ജതി	
	ദ്രുതം	ലഘു	6			x തൃകീട	x തകധിമിതകഡണ
			0	1			

പ || ^xസ് ാ , , | ^xരി ^vസ് നി ധ സ് നി ധ പ || ^xധ ധ പ ാ | ^xധ ധ പ ാ ^vമ ഗ റി ||
 || സ് ാ - - | ര സ ലോ - ച ന മ ാ || മ വ ഭോ | ഭ യ യ ാ മ ല ത ര || (8)

	^xസ് റി ഗ മ	^xപ ധ നി ^vസ് നി ധ പ മ		^xഗ ാ രീ	^xസ് ാ ^vരി ഗ ാ രീ , ,	
	സ് - - -	ര - സി - ജ - ന ാ		ഭ - - -	- - - - - - - - -	
	^xസ് ാ , ,	^x , , , , , ,				
	- - - -	- - - - - - - - -				

അനു || ^xനി , , | ^xസ് നി ധ പ ^vമ പ ധ നി || ^xസ് സ് നി ധ | ^xസ് നി ധ പ ^vമ പ ധ നി ||
 || നി - - | ര ജ ഗ ര സ്യ - ദേ ര || നി ഖി ല വി | ബു ധ മു നി ഭ യ ഹ ര ||

സ്വ || സാ, , | , , , തിസ് നി യ || സ നി യ പ | മോ, , , താരി ||
 || നീ തി | സാധനിസ് തി ഗ തി || സ നി സാ | പമമഗ്ഗരി സ നി ||
 || സ സ തി തി | ഗ്ഗമമപപയ നി ||

*
സാ
സാ

ച || പാ യ സ | നീ യ പ പ മ ഗ ഗ്ഗ തി || തീ ഗ മ | പ ഗ ഗ തി തി സ സ സ ||
 || പാ പ സ | മൂ - ഹവിഭ - ജന || പാ വ് ണ | സോ - മ സ മ റ ന ന ||

|| യാ യ തി | സാ നി സ് യാ നി സ് || സാ നി യ | സ നി യ പ മ പ യ നി || *
 || മോ പ നി | വാ തി ത ഭാ ന വ || മോ ന്യ ഗു | ണാ തി മനോ - ഹര || സാ

(ii)

2. ഭോഗി വരേണ്യ നിവാസ വിഭോ കമലാസനപൂജിത നാഗഭയാപാത പാവനനാമനികായ മുരാന്തക സാ
 3. ശേഷപുതീഗപരമാധവ സേവകമംഗളദായക ഭാഷണവിജിതസുധാരസ പാടേബിംബഹലാഹര സാ

*മുഖാരി—ചായ്വ്: സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ = സ രി മ പ ധ നി ധ സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = നാദൈരവി (നാ = 20)

താളം	മാത്രകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
	7		മാത്രമെന്നിന്നു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x	x
ചായ്വ്	3	4		ത കി 5	ത ക ധി 2

10

$\overset{x}{പ} || \overset{x}{,} \overset{x}{,} \overset{x}{,} | \overset{x}{രീ} \overset{x}{മ} || \overset{x}{പ} \overset{x}{,} | \overset{x}{സ} \overset{x}{,} \overset{x}{,} | \overset{x}{നി} \overset{x}{ധ} \overset{x}{പ} || \overset{x}{,} \overset{x}{,} | \overset{x}{മ} | \overset{x}{പ} \overset{x}{ധ} \overset{x}{നി} \overset{x}{ധ} \overset{x}{നീ} ||$
 $|| - - - | - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - ||$

$\overset{x}{പ} \overset{x}{മ} | \overset{x}{പ} \overset{x}{മ} \overset{x}{ഗ} \overset{x}{രി} || \overset{x}{സ്} \overset{x}{,} | \overset{x}{സ്} \overset{x}{നി} \overset{x}{ധ} || \overset{x}{സ്} \overset{x}{,} | \overset{x}{സ്} \overset{x}{,} \overset{x}{രി} ||$
 $|| - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - ||$

$\overset{x}{പ} \overset{x}{,} | \overset{x}{,} \overset{x}{,} \overset{x}{മ} \overset{x}{പ} || \overset{x}{മ} \overset{x}{ഗ} \overset{x}{രി} | \overset{x}{സ്} \overset{x}{,} \overset{x}{,} || \overset{x}{സ്} \overset{x}{നി} \overset{x}{ധ} | \overset{x}{സ്} \overset{x}{,} \overset{x}{,} ||$
 $|| - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - || - - - | - - - ||$

അനു || ^x , , | ^x നീ നീ || ^x നീ , | ^x ധ ഞ്ഞ || ^x , , പ | ^x ധ പ ധ മ ||
 || - - - | ഖാ ല- || ല- - | ഊ - - - || - - മ | ല - - - ||

|| ^x , , പ | ^x ധ ഞ്ഞ || ^x , , | ^x ധ രീ ഞ്ഞ || ^x ഞ്ഞ നീ ധ | ^x പ , , ||
 || - - ഘ | ര - - - || - - - | ഭ ഞ്ഞ - || ശോ - - | ഭി - - - ||

|| ^x ധ മ | ^x പ ധ നീ ധ ഞ്ഞ || ^x പ മ | ^x പ മ ഗ രീ || ^x ഞ്ഞ , | ^x രീ മ ഞ്ഞ
 || - - ഊ | ട - - - - - || - - മ | ല - - - - || - - - | പാല -

01 || ^x , , | ^x രീ രീ || ^x രീ , | ^x രീ ഞ്ഞ || ^x , , രീ | ^x മ ഞ്ഞ രീ ||
 || - - - | ഉ-ത്ത- || മ- - - | പ- - - || - - ഭ | ഷ - - - ||

|| ^x നീ ധ ധ | ^x ഞ്ഞ , , || ^x , , | ^x ധ ഞ്ഞ || ^x രീ , | ^x മ രീ ഞ്ഞ ||
 || - - വി | ഭോ - - - || - - - | ചി-ത്ത- || ജ- - | ജ - - - ||

|| ^x , , നീ | ^x നീ നീ || ^x ധ ഞ്ഞ | ^x രീ ഞ്ഞ നീ ധ || ^x പ , , | ^x നീ നീ ||
 || - - ന | ക- - - || ശോ - - - | രോ - - - || - - - | വി-ത്ത- ||

നീ , | നി യ സ് ഞ || , , പ | ധ പ യ മ || , , പ | ധ ഞ സ് ഞ ||
 പ- - | ഞ - - - || - - ക | ഉ - - - || - - ഞ | ഞ ഞ - - ||
 , , , | ധ ഞ ഞി സ് || സ് ഞ , | ഞി സ് നി ധ || പ ഞ മ | പ ഞ ധ നി ധ ഞി ||
 - - - | യ - ഞ - || ജ - - | ന - - - || - - ഞ | ര - - - - - ||
 പ ഞ മ | പ മ ഗ ഞി || സ് ഞ , | ഞി മ ഞ
 - - ഞ | പ - - - || - - - | പാ ല -

(19)

2. ദന്തിരാജതാപഹര ബന്ധുജീവാജ്ഞായര സിന്ധുസുകരാബ്ജസന്തതലാളിതപാദ പാല
3. ദേവമുനിഗണാഭയം താവകീനമഹിമാനം ജീവലോകേ കോവാസ്തേഃതും കേവലം നിപുണായതേ പാല

*നോട്ടം - മുഖരിഗത്തിനു ആരോഹണത്തിൽ ചതുരഭൂതിയേവതം പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു.

കാസം—ആദിതാളം.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ=സ മ ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേള കത്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദ്രുതം	8			മാതൃരണിനു നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^x രി¹ കി² ട³ ത^x ക^v ധി^v മി^v ത^x കി^v ട^v ത^x ക^v ധ^v ണ^v || ത^x രി¹ കി² ട³ ത^x ക^v ധി^v മി^v | ത^x കി^v ട^v ത^x ക^v ധ^v ണ^v ||

പ || സ^x ട¹ , , , സ² നി³ റി³ ധ³ പ³ പ³ മ³ ഗ³ | മ^x ട^v , , , മ^v ഗ^v | മ^x നി^v റി^v ധ^v പ^v പ^v രി^v || സ^x ട¹ - - - - - ര² സ³ സ³ മ³ മ³ ഖ³ പ³ ര³ മ³ വ³ | മ^x ട^v - - - - - | സ^x ന^v ക^v മ^v ഖ^v വി^v ണ^v ത^v || സ^x ട¹ - - - - -

അനു || മ^x ട¹ ഗ¹ മ¹ പ¹ പ¹ മ¹ ഗ¹ | മ^x നി² റി² ധ² നി³ സ³ നി³ സ³ | രി^x സ^v സ^v ട^v നി^v ധ^v പ^v | ധ^x പ^v മ^v ഗ^v മ^v പ^v ധ^v നി^v || സ^x ട¹ - - - - - ഹി² ത² ഭ² വ² ഘോ² - - - - - ര³ ക³ ല³ ഷ³ ത³ ര³ | വാ^x രി^v ര^v ട^v ശി^v പ^v രി^v | പ^x തി^v ത^v മ^v തി^v സ^v ഭ^v യ^v || സ^x ട¹ - - - - -

ച || ധ^x ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ ധ¹ പ¹ | സ^x നി² നീ² , , ധ³ | ധ^x പ^v സ^v നി^v റി^v ധ^v പ^v || ക^x ടി¹ ല¹ ഭ¹ ജ¹ ഗ¹ വ¹ ര¹ ഫ¹ ണ¹ കൃ¹ ത¹ സു¹ അ¹ ചി¹ ര¹ | ന^x ട^v ന^v - - - - - ഭേ^v - | വ^x - - - - - ||

(15)

	സ ¹സ് നി ²നി യ ³യ പ ⁴പ മ ⁵മ ഗ ⁶ഗ ഞ ⁷ഞ		പ ⁸മ ⁹ഗ ¹⁰ഗ ¹¹മ ¹²മ ¹³രി		തീ ¹⁴ഗ ¹⁵രി ¹⁶സ് ¹⁷സ് ¹⁸സ് ¹⁹സ്			
	തോ ²⁰ക ²¹ല ²²ക ²³ല ²⁴ഗ ²⁵പ ²⁶യേ ²⁷നി ²⁸ധി ²⁹പൂ ³⁰ർ ³¹ണ ³²ശ		ശ ³³ക ³⁴ - - - - -		- - - - -			
	മ ³⁵മ ³⁶ഗ ³⁷മ ³⁸പ ³⁹പ ⁴⁰ഗ ⁴¹മ ⁴²നി ⁴³യ ⁴⁴നി ⁴⁵സ് ⁴⁶നി ⁴⁷സ് ⁴⁸സ്		തീ ⁴⁹സ് ⁵⁰സ് ⁵¹നി ⁵²യ ⁵³പ		യ ⁵⁴പ ⁵⁵മ ⁵⁶ഗ ⁵⁷മ ⁵⁸പ ⁵⁹യ ⁶⁰നി		സ ⁶¹സ് ⁶²സ്	
	നി ⁶³ടി ⁶⁴ല ⁶⁵ത ⁶⁶ട ⁶⁷ല ⁶⁸സി ⁶⁹ത ⁷⁰മൃ ⁷¹ഗ ⁷²മ ⁷³ദ ⁷⁴തി ⁷⁵ല ⁷⁶ക ⁷⁷സ്യ		നീ ⁷⁸ല ⁷⁹വ ⁸⁰രി ⁸¹ദ ⁸²ശ		തീ ⁸³ - ⁸⁴ര ⁸⁵യ ⁸⁶ദ ⁸⁷തി ⁸⁸ല ⁸⁹ക		സ ⁹⁰സ് ⁹¹സ്	

- 2. മനോജനക നവമണിമയസുലളിതഹാര ശൗരരേ മാജ്ജുവചനവിമോഹിതവിബുധനികായ
പദനതനിഖിലമനോരഥദായക പാപജാലഗിരികലിശ സത്സതര സാ
- 3. സ്കലഭൂവനഭയഹരണ പടുചരിതജാലാമേയ സന്തതം വിഹര മേമനസീഹ ദയാലോ
പ്രകടബലദനജഭേദനലോലപ പത്മനാഭ ഭൂജഗാധിപതിശയന സാ

11

നീലംബരി--ആദിതാളം.

[സ് | രി | ഗമ | പ | ധ | നി]

ആ=സ രി ഗമ പ ധ പ നി സ് ; അവ=സ് നി പ മ ഗ രി ഗ സ; മേളകർത്താ=ധീരഗങ്കരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രമെന്നിടാ നാലു അക്ഷരംവീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത^xക^vധി^vമി^vത^xകി^vട^vത^xക^vഡ^vണ || ത^xരി¹കി²ട³ത^xക^vധി^vമി^vത^xകി^vട^vത^xക^vഡ^vണ || (15)

പ || സ^x , , , , സ¹ നി² നി³ പ^v മ^v ഗ^v രി^v ഗ || മ^x , , , , , | പ^x ധ^v പ^v മ^v ഗ^v മ^v പ^v നി^x || സ^x

|| ആ - - - - ന - - - - റ - - - - റ || ലി - - - - - | ക^x ര^v മ^v ഭ^v മ^v വി^v ര^v തം || ആ

അനു || ഗ^x മ¹ പ² പ³ പ^v മ^v പ^v , , , , പ^v , , , , | പ^x മ^v മാ^v മ^v ധ^v പ^v മ^v | ഗ^x മ^v പ^v ഗ^v മ^v രി^v ഗ^v മ^v ||

|| ഭീ - - - - - ന - - - - - ജ - - - - - | - - - - - ന - സ - - - - - | നാ - - - - - പ - - - - - ||

|| സ^x സ¹ സ² സ³ നി^v പ^v പ^v പ^v മ^v മ^v പ^v മ^v | മ^x ഗ^v ഗ^v ഗ^v ഗ^v ഗ^v സ^x | സ^x മ^v ഗ^v മ^v ഗ^v മ^v പ^v നി^x || സ^x

|| തി^xമി¹ ര² റ³ ത^x കി^v ര^v ണ^v ഞ^v യി^v ത^x സ^v ധ^v മ^v സേ || ധൃ^x ത^v ശു^v ക^v പോ^v ത^x വി^v | ല^x റ^v സി^v നി^v ജ^v യ^v പ^v രം || ആ

	ഗമപപപപപപ ¹ധപപമ ²മഗരിഗ	³മം , , മം ഗ മ	^vപ്സ്സ്നി ^vപമപനി	
	അം - രവിമതമുഖസേ - വിതപദയഗ	ഭൂ - - - - - ഗിരി	രം ജസ്യതേ - ലേന	
	സ്രസ്സ്നി ¹പമപധ ²പപമ ³മഗരിഗ	^vമം , , , , ,	^vമഗരിഗസ്രം , ,	
	സ്രരലസിതവിധുഖ - ണ്യസദൃഗനിദി	ലേ - - - - -	- - - - -	
	സ്രസ്സ്സ്സ് ¹പനി ²സ്നി ³നി ^vപമപനി	സ്രനി ^vപമപനി	^vപപപമഗമപനി	
	ശംഭുവദനസർസീ - അഹമധുപേ	സ്രരസാക്ഷിഘടി	വിഹരദിവാനിശം	

(16)

- 2- കേശപൃശജിതസജലജലദനികരേ പദപങ്കജസേവകഖേദജാലശമനൈകപരമചതുരേ
 നാശിതാഘചരിതേ ഭുവനത്രയ്നായികേ വിതര മേ ശുഭമനപഥം ആനന്ദ
- 3. ശാരദേന്ദ്രഭചിരഞ്ജജ്ജതരവദനേ മുനിഘൃദയനിവാസിനി ചാരകന്ദകഭൂഃപമവരരദനേ
 പാരിജാതതരുപല്ലവചരണേ പത്മനാഭസഹജേ ഹര മേ ശുചം ആനന്ദ

കാപി-ആദിതാളം

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ=സ റി ഗ റ മ റി പ മ പ ധ നി സ ; അ ധ =സ നി ധ പ മ ഗ റി സ ; മേളകന്താ=ചരംചരപ്രിയ(ചരം=22)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകാഠ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	പവു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രമെന്നിന്ന നാലു അക്ഷരംവീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത^vക^xധി^vമി^vത^xകി^vട^vത^vക^vഡ^vണ^v || ത^xരി^vകി^vട^vത^vക^vധി^vമി^v | ത^xകി^vട^vത^vക^vഡ^vണ^v ||

(17)

പ || , , നി¹സ²രീ³ , , ഗ^vഗ^vമ^v , , | , , രി^vപ^vമ^vപ^v | മ^vരി^vമ^vരീ^vസ^v ||
 || -- ഗ. ങ്ങോ--സ-ത-തം-- | -- പാ-ഘിക്ര- | പാ--ര-സ- ||

|| , , ധ¹നി² , സ³രീ^vരീ^vമ^vഗ^vമ^v ധ^vപ^v | ഷ^vമ^vരീ^vരീ^vമ^vരി^vമ^v | രീ^v , , സ^v , , ||
 || -- സാ-ഗ-ര-സാ--ഘ-വി- | ഭോ-- | -- -- -- ||

അനു || , , മാ¹പാ²ധാ³നീ^vസാ^vരീ^vസാ^v | രി^vരി^vരീ^vസാ^v | നീ^vനീ^vധാ^vപാ^v ||
 || -- ജം-ഭം-രം--തി-മ- | ഖാ--ഖി-ല- | നി--ജ-ര- ||

^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| രി. സ

നി സ തി.
ശ ഞ്ഞ

^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| - - ന ഞ്ഞ - ഗ വി - ഭൂ - - - ണി - ത - | - - മ - - - ഗ ജ - | മൃ - - - ത്ത - - - ||

^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| - - ന ഞ്ഞ - ര - ഭൂ - - - ഭി - മൃ - നി - | - - സ - - ന്ന ത - | കി - - - ത്ത - - - ||

^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| - - ന്ന - - - ഗ മൃ - ത - - - ര - ത - | ഭൂ - - - ക്ത - ജ - | ന - - - ത്ത - - - ||

^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| രി. സ

നി സ തി.
ശ ഞ്ഞ

(18)

- 2, ബാഹുപരികലിതപരശുപ്രഭുര ഭാസുരവൃഷഭാധിശതുരംഗ
സാഹസപരസുരവൈരിവിഭംഗ സർവ്വലോകനയനാധിഹരാംഗ. ശംഭോ
- 3, രാജതഗിരിവരകല്പിതഖില രതിവരഭാഹ ജഗത്ത്രയപാല
ഭ്രാജിതസോമകലോപമഭാല പത്മനാഭസഹജാദൃതലീല. ശംഭോ

—:():—

ശങ്കരാഭരണം—ആംഗിതാളം

സ | തി | ഗമ | പ | ധ | നി

ആ = സ തി ഗ മ പ ധ നി സ ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആംഗിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

(14)

താളവട്ടം ജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മി⁷ത⁸കി⁹ട¹⁰ത¹¹ത¹²ക¹³ഡ¹⁴ണ¹⁵ | ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മി⁷ | ത^xകി⁸ട⁹ത¹⁰ക¹¹ഡ¹²ണ¹³ ||
 പ || സ^xാ¹സ²സ³നി⁴ധ⁵പ⁶പ⁷മ⁸മ⁹ഗ¹⁰ഗ¹¹രി¹²സ¹³സ¹⁴ | മ^xാ¹ഗ²മ³പ⁴ാ⁵മ⁶പ⁷ | ധ^xനി¹സ²നി³ധ⁴പ⁵ധ⁶നി⁷ || സാ^xസ¹സ²
 || ഴ - തൃതി ഴ - തൃതി സാ¹ബ²ശി³വോ⁴ധൃ⁵ക്ല⁶ | തോ¹ധൃ²ക്ല³തോ⁴ധൃ⁵ക്ല⁶ | തോ¹ഠ - ധൃ²ക്ല³തോ⁴മി⁵തി⁶ || ഴ-തൃതി

അനു || പാ^xയ¹പ¹പ¹മ¹ഗ¹മ¹പാ¹മ¹ഗ¹രി¹ഗ¹മ¹ | സ്^xാ¹രി¹സ്¹നി¹പ¹യ¹നി¹ | സ്^xനി¹യ¹പ¹മ¹പ¹യ¹നി¹ || സ്^xാ¹സ്¹സ്¹
 || നി - തൃവി. മലതന്ത്രം - ബ്രിവിനതനിജ | ഭൃ - തൃശ്ശുഭി കരണ | ധീ - രനസാ - യം || ഴ - തൃതി
 ച || ഗാ^xമ¹പാ¹മ¹ഗ¹മ¹പാ¹മ¹പ¹ഗ¹മ¹രി¹ഗ¹ | മ^xാ¹പ¹മ¹ഗ¹മ¹രി¹ഗ¹ | ഗ^xമ¹പ¹മ¹ഗ¹രി¹സ¹സ¹ ||
 || പാദശോഭിമണിന്ദ്ര - പുരവിരചിത | ഭാവുകലണഘണ | രണിതമുദിതമതി ||
 || ഗാ^xമ¹പാ¹പ¹പ¹പ¹യ¹നി¹സ്¹നി¹യ¹പ¹യ¹നി¹ | രീ^xസ്¹സ്¹നി¹പ¹യ¹നി¹ | സ്^xനി¹യ¹പ¹മ¹പ¹യ¹നി¹ || സ്^xാ¹സ്¹സ്¹
 || രാദരേ - ണപുരു - തകലിതവര | റാരിവേ - ണതത | ലോ - ലമൈ - ലിരിഹ || ഴ - തൃതി

2. നന്ദികേശപരസുവാദിതലമതകനന്ദനീയസുമുഖമുരവപരസുര -

സുന്ദരീകരവിലോളിതചാമരവൃന്ദ ഏഷശിശുസോമധരോബത

ഴ തൃതി

3. പാപഹീനമുനിസേവിതപദയഗ പത്മനാഭസഹജാപതിരശരണ -

താപദാണപരോയമനിദിതപ്രസ്ഥീലനിവഹോഗിരിശോബാഹു

ഴ തൃതി

കല്യാണി—ആദിതാളം

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ നി സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = മോകല്യാണി (മേച = 65)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രഭേദിത നാലുഅക്ഷരവിതം
		()	()	4	2	2	

(21)

താളവട്ടംജതി. || ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മി⁷ത⁸കി⁹ട¹⁰ത¹¹ക¹²ധ¹³ണ || ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മീ⁷ | ത^xകി⁸ട⁹ത¹⁰ക¹¹ധ¹²ണ ||

പ || , , , രി¹രി²സ³നി⁴സ⁵ഗ⁶ , , , ഗ⁷രി⁸ഗ⁹ | രീ^xഗ¹പ^vപ^vപ^v | ഗ^xപ^vമ^vഗ^vരി ||

|| - - - പക - ജ - ലോ - - - ച - ന - | - - - പാ ഹി - മ - | മ - - - ന - ക - ||

|| രീ^x , ഗ¹മ²ഗ³രി⁴രി⁵സ⁶സ⁷രി⁸ഗ⁹രീ¹⁰സ¹¹ | , , , ഗ^xമ^vപ^vഗ^vമ^v | പ^xധ^vനി^vധ^vപ^v ||

|| - - - പക - ജ - ല - യ - ജീവ - | - - - നാമ - - വി | ഭോ - - - - - ||

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

(32)

$\overset{x}{\parallel}$ ധ ാ , $\overset{1}{\text{സ}} \overset{1}{\text{സ}} \overset{1}{\text{സാ}} \overset{2}{\text{സ}} \overset{2}{\text{നി}} \overset{2}{\text{നി}} \overset{2}{\text{ധ}} \overset{2}{\text{ധ}} \overset{2}{\text{പ}} \overset{2}{\text{പ}} \overset{2}{\text{മ}} \overset{2}{\text{പ}} \overset{2}{\text{ഛ}} \mid \overset{x}{\text{പ}} \overset{v}{\text{ഛ}} \overset{v}{\text{ഛ}} \overset{v}{\text{പ}} \overset{v}{\text{പ}} \mid \overset{x}{\text{ഗ}} \overset{v}{\text{രി}} \overset{v}{\text{ഗ}} \overset{v}{\text{മ}} \overset{v}{\text{പ}} \overset{v}{\text{ധ}} \parallel$
 \parallel --- പ്ര ഭു-ശ്രീ - ന - ര - സിം - ഹ - \parallel പ്ര - ഹ്യാ - ഭം - \parallel പാ ലി-ത - വ ാ \parallel
 \parallel $\overset{x}{\text{നി}}$ $\overset{x}{\text{ധ}}$ $\overset{x}{\text{പ}}$ $\overset{x}{\text{മ}}$ $\overset{x}{\text{ഗ}}$ $\overset{x}{\text{രി}}$ \parallel $\overset{1}{\text{രി}}$ $\overset{1}{\text{രി}}$ $\overset{1}{\text{സ}}$ $\overset{1}{\text{നി}}$ $\overset{1}{\text{സ}}$
 \parallel - - - - - $\overset{x}{\text{ൻ}}$ \parallel പ ക - ജ - \parallel

2. പിതൃവചസാ സമുപേത്യവിപിനഭവ മതിരൂപതൃണാമാരമധർമ്മപതീം
 ഹൃതവന്തഃശകണ്ഠമിഷ്ടഭൈകേന നിഹത്യ പ്രതിഗൃഹ്യൈനാം സാകേതം പ്രാപ്ത ശ്രീരംഭുവീര പങ്ക
 3. സുന്ദരതരരൂപ നന്ദിതാഭീരനാരി-വൃന്ദമുഖസരസീരുഹമധുപ
 വൃന്ദാവനാന്തകൃതവിവിധസുഖവിഹാര കന്ദനീഭരഭ ഗോവിന്ദ നന്ദനന്ദന പങ്ക

—:0:—
 മോഹനം—ആദിതാളം സ | റി | ഗ | | | പ | ധ | |

ആ=സ റി ഗ പ ധ സ; അവ=സ ധ പ ഗ റി സ; മേളകർത്താ=ഹരികാംബോജി (ഹരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലാവ്യ	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			
ആദിതാളം		.0	0	4	2	2	മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം

താളവട്ടം ഇതി \parallel $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{1}{\text{രി}}$ $\overset{1}{\text{കി}}$ $\overset{1}{\text{ട}}$ $\overset{2}{\text{ത}}$ $\overset{2}{\text{ക}}$ $\overset{2}{\text{ധി}}$ $\overset{2}{\text{മി}}$ $\overset{2}{\text{ത}}$ $\overset{2}{\text{കി}}$ $\overset{2}{\text{ട}}$ $\overset{2}{\text{ത}}$ $\overset{2}{\text{ക}}$ $\overset{2}{\text{ധ}}$ $\overset{2}{\text{ണ}}$ \parallel $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{v}{\text{രി}}$ $\overset{v}{\text{കി}}$ $\overset{v}{\text{ട}}$ $\overset{v}{\text{ത}}$ $\overset{v}{\text{ക}}$ $\overset{v}{\text{ധി}}$ $\overset{v}{\text{മി}}$ \parallel $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{v}{\text{കി}}$ $\overset{v}{\text{ട}}$ $\overset{v}{\text{ത}}$ $\overset{v}{\text{ക}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ണ}}$ \parallel

(25)

^x ഗ ട , ¹ ധ പ ട് ² ഗ പ ഗ ³ ഗി ഗ രീ ^x തി സ സ | ^x രീ , ^v ഗ രീ സ ^v തി | ^x സ ^v സ ^v ധ ^v സ ^v ധ ^v പ ^v ധ ||
 || മോ - ഹ ന - ത വ വ പ ര യി മ ര ഹ ര | മാ - മ കേ - ഞ ടി | വി ല സ തു സ മ യി ക് ||

^x ധ ട , ¹ ധ സ ട ² സ സ ³ സ ട ^x സ ^v തി ഗ രീ | ^x ഗ ട , ^v പ ട ധ ^v സ ട , | ^x സ ^v ധ പ ട ^v തി സ തി || ^x ഗ ട
 || മോ - ട ക ട ര ണ മ - ഞു ജ ന ട ഭ വി | ഭോ - - - - - | - - - - - || മോ

^x ഗ ട , ¹ ഗ പ ട ² പ പ ³ പ പ ^x പ ധ ധ ധ | ^x പ ധ ^v സ ^v സ ^v ട ^v സ ^v സ | ^x ധ ^v തി ^v സ ^v ധ പ ധ ||
 || ഭേ - - ഹ ര ട ജി ത വ ര ഹ രീ ച - റ ന | ഭൂ - - ര മ ട വ ഭ | ന റ ഞു ജ മ ധ ക ര ||

(91)

^x ധ ട , ¹ ഗ ^v തി ² സ ^v സ ³ തി ^v ഗ ^v തി ^x സ ^v ധ പ ധ | ^x സ ട , ^v സ ^v സ ^v ധ പ | ^x ഗ ^v ധ പ ^v തി സ തി || ^x ഗ ട
 || വ ട - ഹി നി ശ ഗ ഭീ - ര വ ഭ ന റ ഞു ജ | സേ - - വ ക ട ഖില | ശോ ക നി വ ട ര ണ || മോ

^x സ ^v തി ഗ ^v ഗ ^v ഗ ^v തി ഗ ¹ പ ട ² ധ പ ³ പ ഗ ^x തി | ^x തി ഗ ^v തി ^v സ ^v സ | ^x സ ^v തി ഗ ^v തി ^v ധ ^v സ തി ||
 || പ ട വ ന സ ച രി ത പ - ക്ക ജ സു ന യ ന | ശ്രീ വി ജി ത മ ഭ ന | ശീ - ത ക ര വ ഭ ന ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^v ^v ^x
 || ഗാഗാ , , രിഗ പാപപപപപപ | യാധാ , , പപ | പയസ് യസ് റസ്സ് ||
 || ദേ-വ- - - മധുകൈ- ടഭഘനവന | ദാവ- - - പടു | കാളിയമ- ദ്ന ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x
 || യാധഗരിരിസ് റസ് രിഗരിസ്യപയ | പ്ലയസ്സ് യധപപ | ഗായപഗരിസരി || ഗാ
 || ദേ-വദനജവി- ഭൃ റധരസേ- വിത | ദീ- ന ജനനികര | ക- ച്ചകഭൂ- ങ്ഗഹ || മോ

- 2. ഗോപനിവായുത ദകാമളതമഘസ കോപഹതശക്ടലോരദിതിജ ധൃത-
 പാപ റ്റതസ്സിവാതാവതാപ ബാദിദേവനാഹോദര
 ഭൂപതിലകധമ്മാത്മജസുഖകര ഭൂമിമഹിതഭരനാശന യദ്വര മേഘനം
- 3. നീലസുഷമ ഭൂവനേശ കരവീധൃതശൈല നിഹതശിശുപാല കനകനിഭ-
 ചേല ഘനസാരതിലകിതനിടില മധുരാലപനാമല കാലവിമതദേവാധിപസന്തത
 കാമജനക കലിദോഷഹരണപര മോഹനം

(25)

കേരളഗദ്യചരിത്രം

[സ്, ശ, ഗ, മ, വ, ധനി]

സരിപെനിസ്; അറ= സ് നി പ മ ഗ രി സ്; അറ= അറകുറങ്ങി (അറി=റു)

താളം	മാതൃകകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ഇതി	
ചാഴപ്പു	3	4	മാതൃ ഒന്നിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x ത കി 3	x ത ക ധി മി

പ സ റി സ റ || ^{~~~~~} തി ഗ തി , ^{~~~~~} തി സ സ റ || , ^{~~~~~} സ നി ; ^{~~~~~} സ റി || ^{~~~~~} സ നീ | ^{~~~~~} ഗ റ പ റ ||
 || - - - - | ടേ - വ - || മ റ - | മ - തി - || - പ റ | ങ്കി - മ - || ഡാ - | ന - റ - || .

 || , , സ . ^{~~~~~} സ റ സ റ || ^{~~~~~} സ റ , | ^{~~~~~} സ നി സ റ || തി , | ^{~~~~~} പ മ മ ഗ || ^{~~~~~} ഗ തി | ^{~~~~~} മ ഗ ഗ തി || ^{~~~~~} തി സ റ | ^{~~~~~} നീ സ റ
 || - - - - | തി - വൃ - || കേ - - | - - - - | കി - || വാ - | ഹ - ന - || ശു - | ര - - - - || - - - - | ദേ വ -

 || , , , . ^{~~~~~} മാ പ റ || ^{~~~~~} റി ധ പ | ^{~~~~~} പ മ പ റ || , പ റ | ^{~~~~~} റീ നീ || ^{~~~~~} സ റ , | ^{~~~~~} സ ട് സ റ || , ^{~~~~~} സ നി | ^{~~~~~} സ റി ||
 || - - - - | സേ - വ - || ക റ - | ഖി - ല - || - താ | പ - നി - || വ റ - | ര - ണ - || - ശ്രീ - | ഹ - രി - ||

(26)

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
|| സ നീ | ധ പാ || , പാ | നി ധ പാ || പ മ ഗ | രീ ഗ ഗ രി || സാ , | നീ സാ
|| ഗീ - - | ത - പ - || - രാ | ല - യ - || ഭി - - | പ - - - || - - - | ഭേ വ -

ച || , | രീ രീ || രീ , | രീ രീ || രീ , | പ മ മ ഗ || ഗ രീ | മ ഗ ഗ രി || സാ സ | സാ സാ ||
|| - - - | താ ര - || കാ - | സ - ര - || ഭേ - | ഹ - വി - || ഭാ - - | ഗ - - - || ഗ - ഭി | ര - ത - ||

|| സ സാ | സ നീ സാ || , ഗ ഗ | പ മ മ ഗ || രീ രീ | സാ , || , മാ | പാ പാ || സ നി ധ | പ മ പാ ||
|| ര ഗ - | മ - ന - || - വി നി , ത - മ - || ത - - | ഗ - - - || - ഭേ - | രീ - ക - || ത നാ | ര - സ - ||

(97)

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
|| , പാ | നീ നീ || സാ , | സാ , || , സ നി | സാ രീ || സ നീ | ധ പാ ||
|| - രാ | ജ - ത - || പ - - | ക - - - || - ഭേ - | ത - പ - || രീ ത - | യു - ഭ - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
|| , പാ | നി ധ പാ || പ മ ഗ | നി ഗ ഗ രി || സാ , | നീ സാ
|| - യാ | ബു - ജ - || ഭേ - | ഗ - - - || - - - | ഭേ വ -

൧. ഗംഗാധരാതിമനോജതകുമാര ചലതരോചരിസമൃദ്ധവദനം
 മാർട്ടുചരിതപദയാ. പി. മജീര മാരജനകുമാരിനേയോദാര ഭേവ

3. വേസേനാധിപമത് ജ്ജശീല ചന്ദരജന്താപാലനലോല
 ശ്രീവിജിതാനഗരമോഹനലീല ശ്രീപത്മനാഭാദ്രയാനകൂല

ഭേദ

—:—

വണ്ണങ്ങൾ

*സൗരാഷ്ട്രം—രൂപകം

[സ] [രി] [] [] [ഗ] [മ] [] [പ] [ധ] [] [] [നി]

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൗള(മായാ=15)

താളം	അംഗസംഖ്യാ		മാതൃകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരു വി ച്ചുമായിമൂന്നു മാതൃകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നകൂലം അനുസരിച്ചു മാത്രമെന്നിന്ദ നാലു അക്ഷരം വീതം	താളവട്ടം ജന്മി	
രൂപകം	ദൃതം	ലഘു	6	6		x	x
	0	1	2	4		ത	കി
						ത	കി
						ക	ടി
						ടി	ക
						ടി	ക
						ടി	ക

(28)

$\text{p} \parallel \overset{x}{\text{സ}} \text{ } \overset{x}{\text{രി}} \text{ } \overset{v}{\text{ഗ}} \text{ } \overset{x}{\text{മ}} \text{ } \overset{v}{\text{പ}} \text{ } \overset{x}{\text{ധ}} \text{ } \overset{v}{\text{നി}} \text{ } \parallel \text{ , , } \text{മ} \text{ } \text{മ} \text{ } \parallel \text{ } \overset{x}{\text{മ}} \text{ } \overset{x}{\text{ധ}} \text{ } \overset{v}{\text{പ}} \text{ } \overset{v}{\text{മ}} \text{ } \overset{v}{\text{ഗ}} \text{ } \overset{v}{\text{രി}} \text{ } \overset{v}{\text{രി}} \text{ } \parallel$
 $\parallel \text{പ} \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel$
 $\parallel \overset{x}{\text{മ}} \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \overset{x}{\text{മ}} \text{ } \overset{x}{\text{ഗ}} \text{ } \overset{v}{\text{പ}} \text{ } \overset{v}{\text{മ}} \text{ } \overset{v}{\text{രി}} \text{ } \overset{v}{\text{രി}} \parallel \overset{x}{\text{സ}} \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \overset{x}{\text{ധ}} \text{ } \text{ } \text{ } \overset{v}{\text{സ}} \text{ } \overset{v}{\text{നി}} \text{ } \overset{v}{\text{സ}} \text{ } \text{ } \parallel$
 $\parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } \parallel$

|| ^xதி ^xம ^vஉ ^vய ^vதி ||

|| ^xநீ - - - | - - - - - உ - - - - - ||

|| ^xய ^xப | ^xய ^vநி ^vநி ^vநி || ^xநி ^vநி | ^xநி ^vநி ^vநி ||

|| - - த ^x | ^xநி - - - ^xந - || - - உ ^x | ^xந - - - ^xந - ||

|| ^xநி ^xநி | ^xநி ^vநி ^vநி || ^xநி ^vநி | ^xநி ^vநி ^vநி ||

|| - - த ^x | ^xநி - - - ^xந - || ^xநி - | ^xநி - - - - - ||

|| ^xநி ^xநி | ^xநி ^vநி ^vநி || ^xநி ^vநி | ^xநி ^vநி ^vநி ||

|| - - த ^x | ^xநி - - - ^xநி - || ^xநி - | ^xநி - - - - - ||

|| ^xநி ^xநி | ^xநி ^vநி ^vநி || ^xநி ^vநி | ^xநி ^vநி ^vநி ||

|| - - த ^x | ^xநி - - - ^xநி - || ^xநி - - | - - - - - ||

|| ^xநி ^xநி | ^xநி ^vநி ^vநி || ^xநி ^vநி | ^xநி ^vநி ^vநி ||

~~~~~
^xநி ^vநி
உ - - -

|| രീ , , | , , , , , സു നി || സു ഓ പ മ | ഗ മ ഗ രി സു രി ഗ മ ||

|| പ ധ നീ | ധ പ മ ധ പ മ ഗ || മ പ മ | ഗ രി ഗ മ പ ധ നി സു ||

|| രീ , സു | നി സു ധ ഓ , പ മ ഗ || രീ , സു | രി രി ഗ മ പ ധ യ രി ||

പ മ

മ || രീ , , | , , ഗ മ പ ധ പ മ || ഗ മ ഗ രി | , , ഗ രി സു നി സു രി ||

|| രീ - - | - - രി - - - - - || രേ - - - | - - ഷ ഓ - - - - - ||

|| ഗ മ പ ഗ | മ ഗ രി ഗ രീ രി സു സു ||

|| കി - - മ | - - രേ - - - - - ||

(1) || ഹ ഓ , , | , , ഗ ഓ , , രി || , , സു ഓ | , , നീ , , രീ || സു ഓ , , | , , നീ , , ധ ഓ ||

|| , , നീ | , , സു ഓ രീ സു ഓ ||

രീ തി

(2) || ധ നീ ധ ധ | പ മ പ ധ പ മ ഗ രി || ഗ മ ഗ രി | സു നി സു രി ഗ മ പ ധ ||

|| പ ധ നി സു | രീ സു നി സു ധ ഓ പ മ || പ മ ഗ രി | സു നി സു നി ധ പ മ ഗ ||

രീ തി

(3) || യാപമ | ഗരിസനിയാപമ || പയനിസ | യാപമപയനിസ് ||

|| യാപയ | രിസനിസ്യാപയ || ഗരിസനി | യാപമപഗമഗ ||

രീതി

(4) || സാ , , | സദരിസ് നിധപ || പായാ | പമഗരിഗാമദ ||

|| ഗരിസനി | സരിഗമപായരി || സരിഗ | രിസനിസ്യാപമ ||

|| പയാനി | യപമയാപമഗ || മപാമ | ഗരിഗമഗരിസനി ||

|| സരിഗമ | പയനിസ്രിഗ്ഗ് || രിഗ്രിരി | സാനിധപമപാ ||

|| സനിധപ | മഗമഗരിസനി ||

രീതി

(31)

രീതിരേഖാകിയുതേ നീതിസലിലരാഗേ-മതഃമഃഃയ ലത്തമഹിതസേദരാഹ്ഠസ്രവ

* നാട്ടു-പാഠശാസ്ത്രം 17-ാമതു ഭാഗം സൂക്താന്തം എന്ന മേളകർമ്മവിഷയകരമായും ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ ക്രമീകരിക്കാനും പ്രയോജിച്ചുപോയിവെന്നു.

• കമാസ്—ആദിതാളം.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ=സ മ ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി = 2x)

താളം	അംഗസംഖ്യ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	൪			മാത്രമെന്നിന്നു നാലു അക്ഷരംവീതം
		0	0	4	2	2	

ന ഉവട്ടം ജതി || ത രി കി ട ത ക ധി മി ത കി ട ത ത ക ഡ ണ | ത രി കി ട ത ക ധി മി | ത കി-ത ത ക ഡ ണ ||

|| സ ട , , , , നീ , , , , ധ ട , , | ധ പ മ ട പ ട , , | ധ പ മ ട മ ഗ രി ഗ ||

|| സ ട - - - - വ ട - - - - മ ട - - | - - - - - - - - | - - - - - - - - ||

|| മ ട , , , , , , , , , , ഗ ട | മ ട നീ ധ ട നീ | സ ട നീ ധ പ ധ നി ||

|| മ ട - - - - - - - - - - നി - | നി - - - - - - - - | യ - - - - - - - - ||

|| സ ട , , സ നി ധ ട നി സ നീ നി ധ ധ പ | മ ട പ ധ പ പ ധ ധ നി ധ | ധ പ മ ഗ രീ പ മ ||

|| സ ട - - - - - മ ട - - - - - ണ - - - | ര - - - - - മ - - - - - | യ ട - - - - - സ ||

(33)

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| ഗാമരിതീഗസുസാ, , , , , | , , , , , | , , , , , ||
|| മ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| പാ, , പാപമമഗരിതമാ, , | മാ, യു പനി | യ, , യ പമപ ||
|| പ - - - - - വ - - - - - നാ - - - - - | - - - - - ജ - - - - - | ന - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| പ, പസാസനി, , നിസ്നീയപ | മാപമനിയാനി | സായാനീസാ ||
|| പ - - - - - റ - - - - - ഹീ - - - - - ന - - - - - | - - - - - ത - - - - - | മ - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| , , നീസാരി, , രീസാ, , | സാസനിരിസസനി | നീയപപമപമ ||
|| - - - - - താവകീ - - - - - മ - - - - - | - - - - - ജ - - - - - | ന - - - - - ന - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| പ, പസാനിസനീനീസയാ, പ | മാപമാഗാ | മാനിയാനി ||
|| ത - - - - - പ - - - - - യ - - - - - സ - - - - - | - - - - - | ജ - - - - - ത - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| സാ, , , നീ, , യ, പമാ | പ, , യമാ | , , ഗാമാപ ||

|| നി ^x ധ ¹ മ ² പ ³ ഡ ³ പ ³ ധ ³ മ ³ ഗ ³ മ ³ നി ³ ധ ³ നി ³ | സ ^x രി ^y ഗ [.] റി [.] സ [.] നി [.] സ [.] | നി ^x ധ ^v മ [.] പ [.] ധ [.] നി [.] || 3

ഓമോദരജാനാമി ജാനാമി താവകാശരം മയി ജനക തേ മുഖമാജന. യവിതോഷം.

*പുസ്തകം—കേരളം ഭാഗത്തിൽ ത. ര. സ്ഥായിരിട്ട നം. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭. ൧൦൭൯൭.

—:0:—

ഉത്സവപ്രബന്ധം

മോഹനം—ചായ്പ. | സ | രി | ഗ | പ | ധ | നി |

ആ = സ രി ഗ പ ധ സ; അവ = സ ധ പ ഗ നി സ; മേളകർത്താ = ഹരികോമ്പോജി (ഹരി = 28)

(31)

താളം	മാതൃകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
ചായ്പ	7		മാതൃകണിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x	x
	3	4		ത കി 5	ത ക ധി മി

പ || , , രി | ഗ രി രി സ || സ റ് , | സ റ് സ റ് || സ രീ | സ രി ഗ പ || ഗ രീ | സ ധ ധ പ ||
 || - - പ | ക - ജ - || ന റ് - | ഭേ ര ത - || വ റ് - | - - - - || രോപാ - - | ഷ - മി - ||

^x , ^x ധ റ | ^x സ റ തി || ^x ഗ റ , | ^x പ ഗ ഗ തി || ^x സ റ സ | ^x തി ഗ റ || ^x തി , | ^x സ റ , , ||
 || - ള റ | തി ത പ - || ര റ - | വി - ല - || - - സു | നു - - - || - - - | - - - - ||
^x , ^x വ റ | ^x പ ഗ ഗ റ || ^x പ റ , | ^x പ റ പ റ || , , ധ | ^x സ റ ധ || ^x സ തി സ | ^x ധ പ ധ ||
 || - ച - | ക - തി - || രോ ള - | ലു - തി - || - - വ | ളു - ധ - || ജ റ - | ഗു - തി - ||
^x , ^x ധ റ | ^x ഗ തി തി സ || ^x സ ധ റ | ^x പ റ ഗ റ || ^x ധ ധ സ റ , , | , , ധ പ ||
 || - ച - | മേ - ള - || തി യേ - | റി - യ - || ന റ - - - റ - | - - ഉ - ||
^x ഗ ധ പ | ^x ഗ പ ഗ തി ||
 || ട - - | നി - റ - ||

^x , , തി ഗ തി തി സ
 - - പ ക - ജ -

(35)

2. നിരവധിഭൂസുരവൃന്ദംഗന്ന നേ റെത്താത്താനന്ദമോടെ
പാരന്നപദംശരിളിതമാസപദിച്ചും പരമപൂര്യന്ദനങ്ങളെവന്ദിച്ചും പങ്കജ
3. പാരമുൽസവരൂപേണകാന്തനൈച്ചേരുംചെൽത്താർദാനിനിക്കു
പരാതെച്ചുരൂപിടിച്ചതുപോല വ ലാരേകരതോര നങ്ങൾശോഭിച്ചു പങ്കജ
4. വിപണികളിലും ഗേരങ്ങളിലും വീദ്യീചതപാരാദികളിലും
അപരിചിതാനന്ദത്തോടു ലോകർ സരസാലാപകൗതുകസന്നിമഗ്നരായും പങ്കജ
5. നാനാവിതാനജാലത്താൽ ലോകനാഥൻ തന്നാലയമെല്ലാം
ഉന്നമെന്നിയെരലങ്കരിച്ചും പുനരാന്ദപുരമെന്നൊരഭിധസത്യയതായും പങ്കജ

നീലാംബരി—ആദിതാളം

[സ | രി | ഗ മ | പ | ധ | നി]

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ പനി സ്; അവ=സ് നി പ മ ഗ രി ഗ സ; മേളകത്താ=ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാതൃ ന്നീൻ നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

അക്ഷരം ജതി || ^x ത രി കി ട ത ക ധി ി ത കി ട ത ത ക ഡ ഞ | ^x ത രി കി ട ത ക ധി മി | ^x ത കി ട ത ത ക ഡ ഞ ||

പ || ^x , , പ പ പ ട , , പ ട , , ധ പ പ മ | , , പ നി സ ട നി പ | , , , പ മ മ ||

|| - - പ ബ സ ട - - - - - യ - ക - | - - ജ ന കൻ - - - | - - - ശ്രീ - - - ||

|| ^x , , മ ഗ മ ട പ ട ധ പ പ മ പ മ മ | , , ഗ രി ഗ രി മ | , , , ഗ രി ഗ സ ട ||

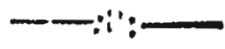
|| - - പ ത ന ട - - - - - ണ് - മ - | - - ക - ണ് - - - | - - - - - - - - ||

(15)

^x ॥ १ १ സ് നി സ് ० १ १ ഗ १ १ മ १ १ | १ १ മ ഗ മ १ പ १ | ധ १ പ १ മ १ പ १ മ ഗ-മ ॥
 ॥ - - അ ണ്ചി തേ - - - - - സിം - - | - - ധാ സനേ - - - | - - - - - ഞ - ഴ - ॥
^x ॥ १ १ മ ഗ മ १ പ १ | ധ १ പ १ മ १ പ १ മ ഗ മ | १ १ ഗ രി ഗ १ രി മ १ | १ १ ഗ १ രി ഗ १ സ १ ॥ १ १ പ १ പ १
 ॥ - - ന ത ഉ १ - - - - - ട - ന - | - - യ ധ നേ - - - | - - - - - - - - - ॥ - - പ ണ്ച

2. വാനോരുമക്കാലംദിവിവന്നതിവേലം ശ്രീനായകചരണേ ലലർചിതരുന്നലമരുണേ	പഞ്ച
3. വരഭൂഷണമണിയുംശ്രീഹരിതൻതന്മുഖിയും സുരനാരികൾകണ്ടും ഹൃദിസരസംരൂപപൂണ്ടും	പഞ്ച
4. മനുജാവലിസഹസാവനാമധുവൈരിയെശിരസാ കനിവോടുസ്തുതിച്ചും ഇരുകൈകൂപ്പിനമിച്ചും	പഞ്ച
5. നാദാമൃതനിറയുന്നൊരുനവവാദിത്രനിരയും മോദനനിരണം ഗതിഭേദങ്ങൾ തുടന്നും	പഞ്ച

മുപ്പത്തഞ്ചുതാളങ്ങൾ.

സ്വരതാളങ്ങൾ		I ധ്രുവം	II മദ്യം	III രൂപകം	IV സ്വന്ധ	V ത്രിപുട	VI അട	VII ഏകം
അംഗങ്ങൾ	ലഘു	ഒന്ന്	ഒന്ന്	...	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ടു്	ഒന്ന്
	അനുഭൂതം	...	...	...	ഒന്ന്	...	...	...
	ഭൂതം	ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ടു്	രണ്ടു്	...
	ലഘു	രണ്ടു്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	..	...	...	...
അഞ്ചുതാളങ്ങൾ		ഓരോ ആവർത്തനിലുള്ള മാത്രം സംഖ്യയും അവയുടെ ആകെത്തുകയും						
I.	ചതുരശ്രം	$4+2+4+4=14$	$4+2+4=10$	$2+4=6$	$4+1+2=7$	$4+2+2=8$	$4+4+2+2=12$	4
II.	ത്രിശ്രം	$3+2+3+3=11$	$3+2+3=8$	$2+3=5$	$3+1+2=6$	$3+2+2=7$	$3+3+2+2=10$	3
III.	വിശ്രം	$7+2+7+7=23$	$7+2+7=16$	$2+7=9$	$7+1+2=10$	$7+2+2=11$	$7+7+2+2=18$	7
IV.	ഖണ്ഡം	$5+2+5+5=17$	$5+2+5=12$	$2+5=7$	$5+1+2=8$	$5+2+2=9$	$5+5+2+2=14$	5
V.	സങ്കീർണ്ണം	$9+2+9+9=29$	$9+2+9=20$	$2+9=11$	$9+1+2=12$	$9+2+2=13$	$9+9+2+2=22$	9

ചതുരശ്രം ത്രിപുടകളെ ആടിതാളമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ചതുരശ്രവും ത്രിശ്രവും കൂടിയതു മിശ്രവും, ചതുരശ്രവും ഖണ്ഡവും കൂടിയതു സങ്കീർണ്ണവും ആകുന്നു.

ധ്രുവതാളം || സരിഗമപ || സരിഗമ || ഇങ്ങനെ മൂന്നു അംഗങ്ങളായി ഭാഗിച്ചു് താളം പിടിക്കുന്നതാണ് നടുപ്പു്.

ത്രിപുടയെ രണ്ടു അംഗങ്ങളോടു കൂടി താളം പിടിക്കുന്നതു ത്രിപുട ചായ്പു ആകുന്നു.

(ചതുരശ്രം ത്രിപുടകളെ) രൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ രണ്ടു ഭാഗായി വിച്ഛിന്ധിച്ചു മൂന്നു മാത്രകളായിട്ടു് പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ

1. അനുദൂതം, ദൂതം, ലാലു ഈ മൂന്നു അംഗങ്ങളുടെയും സമീകരണം എഴുതി കാണിക്കുക. അനുദൂതത്തിനും, ദൂതത്തിനും എത്ര മാത്രംകൾ വീതം ഉണ്ട്? സ്വരങ്ങളെ പ്രകൃതി വികൃതി എന്ന് രണ്ടു ഭാഗങ്ങളായി തിരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇതിൽ പ്രകൃതിസ്വരങ്ങൾ എത്ര? വികൃതി സ്വരങ്ങൾ എത്ര? അതുകൾ പേരുകൾ പറക. പ്രകൃതി സ്വരങ്ങൾക്കും വികൃതി സ്വരങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം എന്തു?

2. ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ട് ഒന്നായി ചേരുന്ന സ്വരങ്ങളെ വിവരമായി തിരിച്ചു പറക.

3. പ്രകൃതി, വികൃതി ഉൾപ്പെടെ പ്രയോഗത്തിൽ എത്ര സ്വരങ്ങൾ ഉണ്ട്?

4. ശ്രുതി എന്നാൽ എന്തു? നാം പാടുന്നതിനുമുമ്പ് ഒരു ശ്രുതിയെ നിർണ്ണയിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന പരിവേഷം. അതിൽ സ്പഷ്ടസ്വരങ്ങളിൽ ഏതെല്ലാം സ്വരങ്ങളാണ് ആധാരമാകേണ്ടതു്?

5. സ്ഥായി എന്നാൽ എന്തു? അവ എത്രവിധമുണ്ടെന്നും അവയുടെ പേരുകളെന്തെന്നും പറക. ശങ്കരാഭരണം രാഗത്തിലുള്ള വികൃതിചാതാ സ്വരങ്ങളെ പ്രത്യേകം തിരിച്ചു പറക.

6. സംപൂർണ്ണ രാഗങ്ങളിൽ മൂന്നു രാഗങ്ങളുടെ പേർ പറക.

7. ഏതെങ്കിലും ഒരു രാഗങ്ങളുടെ പേർ പറക. മലഹരി രാഗം ഏതു മേളരാഗത്തിൽ ചേർന്നതാണ്?

8. താള ചാതി എത്ര? അതുകൾ പേരുകൾ പറക.

9. സ്പഷ്ടതാളങ്ങളുടെ പേരുകളിൽ ഉൾപ്പെടാത്തതും, എന്നാൽ, ഇപ്പോൾ സാധാരണ നടപ്പിലിരിക്കുന്നതുമായ രണ്ടു താളങ്ങളുടെ പേരുകൾ പറക.

10. ഈ പുസ്തകത്തിൽ നിന്ന് ചാപ്പ്. ആദി, രൂപകം ഈ മൂന്നു താളങ്ങളിലും ഉള്ള ഓരോ പാട്ടിന്റെ പേർ പറക.

11. ഈ പുസ്തകത്തിൽനിന്ന് സമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു രാഗത്തിന്റെയും, സമ്പൂർണ്ണമല്ലാത്ത ഒരു രാഗത്തിന്റെയും പേർ പറക.

12.(a) മോഹനം, മുഖരി ഈ രണ്ടു രാഗങ്ങളുടെ ആധാരം അവരോഹണ ക്രമങ്ങൾ ചൂണ്ടിനോ? മോഹന രാഗത്തിന് ഏതെല്ലാം സ്വരങ്ങൾ പാടില്ലെന്ന് വിശദീകരിക്കുക.

(b) നിങ്ങൾ പഠിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സ്വരജാതിനെ (സ്വരജാതിയെ) ഈ പുസ്തകത്തിൽ അന്വേഷിച്ച് താളം മുതലായ അടയാളങ്ങൾ ചേർത്തു എഴുതികാണിക്കുക.

HIS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA

VANCHI BALA RAMA VARMA SWATI TIRUNAL

KULASEKHARA PERUMAL MAHA RAJA OF TRAVANCORE

(APRIL 1829 TO DECEMBER 1846)

HIS MOST GRACIOUS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA VANCHI PALA

SIR RAMA VARMA, MAHA RAJA OF TRAVANCORE

G. C. S. I., G. C. I. E., M. R. A. S., F. R. G. S., F. M. U.

OFFICIER DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE,

ശ്രീ

സ്വാതിതിനാൾ രാമവർമ്മ

മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു

കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ സംഗീതകൃതികളെ

സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതീട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥം

ശ്രീമൂലം തിരുനാളിൽ

തിരുവതാരം ചെയ്തുകൂടിയ

ശ്രീപത്മനാഭാസവഞ്ചിപാലം

സ്വർരാമവർമ്മ

കലശേഖര കിരിപേരി

മന്നേസുൽത്താൻ

മഹാരാജരാജ രാമരാജാ ബഹദൂർ

ഷംഷെർ ജഹാൻ

കെ. ജി. സി. എസ്സ്. ഐ.

കെ. ജി. സി. ഐ. ഇ.

എഫ്. എം. യു., എം. ആർ. എ. എസ്സ്., എഫ്. ആർ. ജി. എസ്.

അഫീസ്യർ ഡി ലാ ഇൻസ്ട്രക്ടർ പബ്ലിക്

മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ

ഷഷ്ട്യാബ്ദ പുത്തി സ്വരകളാൽ

പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു

സംഗീതസാഹിത്യകലാനിധിയും

ഗന്ധവാംശാവതീർണ്ണം

ശ്രീപത്മനാഭപദഭക്തശിഖാമണിയും

ആയ

പണ്ഡിതചക്രവർത്തി ഗർഭശ്രീമാൻ

സ്വാതിതിരുന്നാൾ മഹാരാജാവു

തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചു ഉണ്ടാക്കിയ

സംഗീതകൃതികളെ

സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതിട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ

തിരുവിതാംകോട്ട സംസ്ഥാനത്തെ മന്ത്രിസഭയുമായ

മഹാമഹിമ ശ്രീ ദിവാൻ ബഹദൂർ

മന്നത്തു കൃഷ്ണൻനായർ അവർകൾ

ബി. എ., ബി. എൽ.,

സന്നിധാനത്തിൽ

ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്കാരം

സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

മുഖവുര.

കൊല്ലം മുതൽ മുതൽ ൧൦൨൨ വരെ ഈ ധർമ്മരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന ഗർഭശ്രീ മാൻ സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും രാമവർമ്മ മഹാരാജം തിരുമനസ്സിലെ അമൃതങ്ങളായ സംഗീതകൃതികളിൽ ഞാൻ പരമപ്രിയനായി എഴുതിയ (ഒന്നാംഭാഗം) ചിലപ്പോൾ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ, ജഗദീശകൃപൈകഭാജനമായിരുന്ന നമ്മെ പത്രവിശേഷം രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അമൃതങ്ങളായി മഹോത്സവത്തിന്റെ സ്മാരകമായി അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. അങ്ങിനെ ചെയ്യാൻ എന്നെ ശക്തനാക്കിയതു ഭയംപയംനിധിയായ നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അപാരമായ കരുണയും മഹാരാജ പദഭക്തനും കല്യാണപ്രാസാദനും ആയ മന്ത്രിസമ്മതൻ മിവാൻബഹദൂർ എം. കൃഷ്ണൻനായർ അവർകളുടെ സഹായങ്ങളായ സർഗ്ഗങ്ങളും ആണെന്നു കൃതജ്ഞരായ പൂർണ്ണവിശ്വാസികളാകുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ അദ്ധ്യക്ഷകളുടെ സൗകര്യം പ്രമാണിച്ചു കാരോ ചെയ്ത വിഭാഗങ്ങളായി പകർത്തു് അച്ചടിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ഈ പുസ്തകം നാലാംവിഭാഗമാകുന്നു. ഇതിൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതിൽ മൂന്നു സ്വർഗ്ഗങ്ങളും (സ്വർഗ്ഗമെന്നും സാധാരണമായി പറഞ്ഞുവരുന്നു) ഒൻപതു കീർത്തനങ്ങളും രണ്ടു വണ്ണങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള രണ്ടു പാട്ടുകളും ഹിന്ദി ഭാഷയിലുള്ള രണ്ടു കൃതികളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലും എന്നെ സഹോദരബുദ്ധ്യ സഹായിച്ചിട്ടുള്ള മി. ടി. താസീൽദാർ മ. രാ. രാ. എം. സി. നാരായണപിള്ള അവർകളുടെ സഹായം നിർവ്യാജമായ കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

എസ്. രംഗനാഥയ്യർ.

സ്വർഗ്ഗങ്ങൾ രാഗങ്ങൾ താളങ്ങൾ അല്ലാസക്രമം.

സ്വർഗ്ഗങ്ങൾ ഏഴുണ്ട്. കണ്ഠം, ട്രക്കം, ഗാന്ധാരം, മധ്യമം, പഞ്ചമം, ധ്രുവം, നിഷാദം ഇങ്ങിനെയാണു് അവയുടെ പേരുകൾ. ഈ സ്വർഗ്ഗങ്ങളുടെ ചുരുക്കപ്പേരുകൾ സരിഗമപധനി എന്നാകുന്നു. സ. രി. എന്നുടങ്ങിയുള്ള കാരോ അക്ഷരങ്ങൾകാരോ വിഗ്രിയിലുള്ള (കാരോ തരം ഉച്ചതപത്തോടു കൂടിയ അല്ലെങ്കിൽ ബ്രതിയോടു കൂടിയ) ധ്വനികളെ കുറിയ്ക്കുന്നു. സ മുതൽ ഏടാം സ്വർഗ്ഗങ്ങൾ സ വരെയുള്ള സ്വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു സ്വരാഷ്ടകം എന്നു പേരിടാമെന്നുള്ളതാണു്. ഈ അഷ്ടകത്തിലെ ആദ്യ സ-ക്കു ഒരു വിഗ്രി ഉച്ചതപം (Pitch-ശ്രുതി) ഉണ്ടെങ്കിൽ മടുവിലുള്ള സ-ക്കു ആദ്യ സ-യുടെ രണ്ടു മടങ്ങു ഉച്ചതപവും പ-ക്കു ഒന്നു മടങ്ങു ഉച്ചതപവും കാണും. ഇങ്ങിനെ ആദ്യ സയിൽ നിന്നു ക്രമേണ കാരോ സ്വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു ഒരു കണക്കനുസരിച്ചു കൂടുതൽ ഉച്ചതപം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാകുന്നു.

ഒരു സർവാഷ്ടകത്തെ ഒരു സ്ഥായി അല്ലെങ്കിൽ ഗാനം എന്നു പറയുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിൽ ഒരു സ്ക്വയിൽ, ഗ്രാമർ അല്ലെങ്കിൽ കളേവു എന്നു ചെയ്യാം. ഗാനം എന്ന പദമാണെന്നു ഇംഗ്ലീഷിൽ ഗ്രാമർ എന്നായിരിക്കുന്നു. സ്വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു കീഴ്ന്നാലു (മന്ദ്രചതുഷ്ടം) എന്നും മേൽനാലു (താരചതുഷ്ടം) എന്നും പേരിട്ടായി പിറകാം. സരിഗമ ഇവ കീഴ്ന്നാലും പധനി സ ഇവ മേൽനാലുമാകുന്നു. ഈ രണ്ടു ചതുഷ്ടങ്ങളിലേയും ആദ്യ സ്വർഗ്ഗങ്ങളായ സ-യും പ-യും പരമസ്വർഗ്ഗങ്ങളാണു് ശുദ്ധസ്വർഗ്ഗങ്ങളെന്നു പറയും. ഇവയ്ക്കു ധ്വനികളോടു ചതുഷ്ടങ്ങളിലെ തടുക്കളെ രി ഗ - ധ നി ഇവയിൽ കാരോ അക്ഷരങ്ങൾകാരോ വിഗ്രി സ്വർഗ്ഗങ്ങളുടെ മൂന്നുതരം സ്വർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. പ്രകൃതി സ്വർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നുമുള്ള സ്വർഗ്ഗങ്ങളെ വികൃതിസ്വർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇവയ്ക്കു ശുദ്ധമധ്യമം പ്രകൃതി

മദ്ധ്യം എന്ന രണ്ടുരകുണ്ട്. ഷഡ്ജവും പുഞ്ചമവും ത്രിശ്ശാപിക്കുന്നതിനുക
കുന്ന ആധാരസ്വരങ്ങളാകുന്നു. പ്രകൃതി വികൃതിസ്വരങ്ങളുടെ ഭേദപ്രകൃതി താഴെ
ചേർന്നു.

1	3	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
സ	ര	ഗ	മ	പ	ധ	ന	ക	ക	ക	ക	ക
		ച-രി	ഷ-രി	അ-ഗ	ശ്ര-മ	പ്ര-മ	പ	ശ്ര-ധ	ച-ധ	ഷ-ധ	ക-നി
		ശ്ര-ഗ	സാ-ഗ					ശ്ര-നി	കൈ-നി		

ഈ പട്ടികയിൽ നടുക്കു കാണുന്ന സ (ഷഡ്ജം), ര (ശ്രദ്ധർഷഭം),
അ-ഗ (അനന്തരാഗസ്വരം), ശ്ര-മ (ശ്രദ്ധ മധ്യമം), പ്ര-മ (പ്രതിമധ്യമം), പ (പ
ഞ്ചമം), ശ്ര-ധ (ശ്രദ്ധാധൈവതം), ക-നി (കാകചി നിഷാദം) ഇത്രയും സ്വരങ്ങൾ
ശ്രദ്ധങ്ങളാണെന്നും, ച-രി (ചതുശ്രുതിജ്ഞം), ധ-നിസാമ്യംകൊണ്ടു അതിനോ
ടൊക്കുന്ന ശ്ര-ഗ (ശ്രദ്ധ ഗാന്ധാരം), ഷ-രി (ഷട് ശ്രുതി ജ്ഞം), ധ-നിസാ
മ്യത്താൽ കേകുന്ന സാ-ഗ (സാധാരണ ഗാന്ധാരം), ച-ധ (ചതുശ്രുതിധൈവതം),
ധ-നിസാമ്യത്താൽ അതിനോടൊക്കുന്ന ശ്ര-നി (ശ്രദ്ധനിഷാദം); ഷ-ധ (ഷട്
ശ്രുതിധൈവതം), ധ-നിസാമ്യംകൊണ്ടൊക്കുന്ന കൈ-നി (കൈശികി നിഷാദം)
ഇവ വികൃതിഭേദങ്ങളാണെന്നുമറിക. പ്രകൃതി സ്വരങ്ങൾ ഷഡ്ജവും പുഞ്ചമവും
മാത്രമാണെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സ്വരസ്വരങ്ങളെ ര സ്വരങ്ങളിലായിട്ടാണ് പഠിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ സ്വര
ങ്ങളെ സ്വരായി എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. സ്വരായി എന്ന പദത്തിൽ സ്വരങ്ങൾ നീൽ
കുന്ന സ്വരം എന്നു അർത്ഥം കല്പിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. താണ സ്വരായിക മന്ദ്രസ്വരാ
യി, തന്ദ്രസ്വരായി, കീഴ്സ്വരായി എന്നും ഉയർന്ന സ്വരായിക താരസ്വരായി, ഹെച്ച
സ്വരായി, മേൽസ്വരായി എന്നും ഇടക്കുള്ള സ്വരായിക മധ്യസ്വരായി, സമസ്വരായി
എന്നും പേരുകൾ ഉണ്ട്.

പ്രകൃതിവികൃതികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മറ്റു സ്വരങ്ങൾ ക്രമംകൈരറാതെ ചേർന്നു
ണ്ടായവയാണ് മേളരാഗങ്ങൾ. മേളരാഗങ്ങളെ മേളകർത്താ രാഗങ്ങൾ എന്നും ജ
നകരാഗങ്ങളെന്നും ഗ്രാമരാഗങ്ങളെന്നും പറയുന്നു. മേളരാഗങ്ങൾ ഹെച്ച എണ്ണം
ഉണ്ട്. കാരോമേളരാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട രാഗങ്ങളെ ജന്യരാഗങ്ങൾ എന്നു വ്യവ
ഹരിച്ചുവരുന്നു. മായാമാളവഗൗള മേളരാഗവും, ഹരജ്ജ, മലഹരി, സാവേരി,
ഭൂപാളം മുതലായവ ആ മേളരാഗത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചവയും ആകുന്നു.

ആമോഹണത്തിലും അവമോഹണത്തിലും ഏ സ്വരങ്ങൾവീതം ഉള്ള രാഗ
ങ്ങളെ സംപൂർണ്ണരാഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. മേളരാഗങ്ങൾ എല്ലാം സംപൂർണ്ണ
രാഗങ്ങൾ ആകുന്നു.

സംപൂർണ്ണമല്ലാത്ത രാഗങ്ങൾ രണ്ടുതരം. അവ ഷഡ്ജവരാഗങ്ങളും ഭൗഡവരാ
ഗങ്ങളുമാകുന്നു. ആരോഹണത്തിൽ ആരോ അവമോഹണത്തിൽ ആരോ അല്ലെങ്കിൽ
രണ്ടിലും ആവീതമൊ സ്വരങ്ങൾ ഉള്ളവ ഷഡ്ജവരാഗങ്ങളും അതുപോലെ അഞ്ചു
സ്വരങ്ങൾ ഉള്ളവ ഭൗഡവരാഗങ്ങളും ആകുന്നു. ഈ ഷഡ്ജവരാഗങ്ങളെ
മേള വർണ്ണരാഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. അങ്ങിൽ കുറഞ്ഞ സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നു മ
തരംകേൾക്കേണ്ട രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നാണ് സംഗീതവിദ്യാർത്ഥന്മാർ
അഭിപ്രായം. സ്വരങ്ങൾ ക്രമംവിട്ട് മുൻപിന്നായി ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന രാഗങ്ങളെ
വ്യക്തമല്ലാത്തവ എന്നു വ്യവഹരിക്കുന്നു.

കാലങ്ങളുടെ വകക്കു പുസ്തകത്തിന്റെ ഭട്ടവിലുള്ള പട്ടിക നോക്കുക. അനുദൃതത്തിനു ഒരു മാത്രയും ദൃതത്തിനു ൨ മാത്രയും ലഘുവിനു ത്ര്യശ്രുജാതിയിൽ മൂന്നും ചതുരശ്രജാതിയിൽ നാലും മിശ്രജാതിയിൽ ഏഴും ഖണ്ഡജാതിയിൽ അഞ്ചും സങ്കീർണ്ണജാതിയിൽ ഒൻപതും മാത്രകളും ഉണ്ടെന്നു കാണിരിക്കുന്നു. അനുദൃതത്തിനു ഒരടിയും ദൃതത്തിനു ഒരടിയും ഒരുവീച്ചും ലഘുവിനു ഒരടിയും ത്ര്യശ്രുജാതിയനുസരിച്ചു ൨-ം, ൩-ം, ൩-ം, ൪-ം, ൮-ം വിരലെണ്ണങ്ങളും പ്രയോഗിക്കണം. *

കീർത്തനം മുതലായവ പാട്ടുമ്പോൾ പ്രയോഗിക്കേണ്ട പ്രകൃതി വികൃതി സ്വരങ്ങളുടെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമവും, വർജ്യസ്വരങ്ങളുടെ വിവരവും അറിവാൻ അതതു മേളകർത്താവിന്റെ പേരോടുകൂടി വേണ്ടതെല്ലാം ഒന്നോന്നിന്റേയും ആദ്യഭാഗത്തു സവിസ്തരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആ വിവരങ്ങളെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള ഒരു കീർത്തനം എടുത്തു വിശദപ്പെടുത്തിപ്പറയാം.

൫-ാമതു പുറത്തിൽ ഉള്ള കീർത്തനം ഉദാഹരണമായി എടുക്കാം. രാഗം സാവേരി എന്നു കാണുന്നു. മേളകർത്താ മായാമാളവകേശള ആണെന്നും അതു ൧൫ (മായാ) ൧മതു മേളകർത്താവാണെന്നും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. പട്ടികയിൽ കൂസ്സുപഞ്ചമങ്ങൾ അതുകൾക്കു സ്ഥാനങ്ങളായ ഒന്നും എട്ടും നമ്പർ കള്ളികളിലും ശുദ്ധർഷഭം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ രണ്ടാംകള്ളിയിലും അന്തരഗാന്ധാരം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ ൫-ാം കള്ളിയിലും ശുദ്ധമദ്ധ്യമം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ ൩-ാം കള്ളിയിലും ശുദ്ധധൈവതം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ ൪-ാം കള്ളിയിലും കോകലിനിക്കാദം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ ൧൨-ാം കള്ളിയിലും കാണുന്നു. ഈ രാഗത്തിന്റെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമം സ റി മ പ ധ സ, സ നി ധ പ മ ഗ റി സ എന്നുണ്ടെന്നുള്ളതും തലക്കെട്ടിൽ ഉണ്ട്. ആരോഹണത്തിൽ ഗ യും നി യും കാണുന്നില്ലാത്തതിനാൽ അവ സാവേരി, രാഗത്തിന്റെ ആരോഹണത്തിൽ വർജ്യങ്ങളാകുന്നു. ഇത്-രാഗത്തിനു അവരോഹണത്തിൽ ഏഴുസ്വരങ്ങളും ഉണ്ട്. (സാവേരി രാഗത്തിനും മലഹരി രാഗത്തിനും ആരോഹണഗതി ഒരു പോലെയാണെന്നും എന്നാൽ അവരോഹണത്തിൽ മലഹരി രാഗത്തിനു നികാദം വർജ്യസ്വരമാണെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാകുന്നു).

താളം ആദിതാളം എന്നു എഴുതിക്കാണുന്നു. ഈ താളം സപ്തതാളങ്ങളിലുൾപ്പെട്ടതല്ല; ഇതു ചതുരശ്രജാതി ത്രിപുടതാളമാകുന്നു. ഈ താളത്തിനു ഒരു ലഘുവും രണ്ടു ദൃതവും ആയി മൂന്നു അംഗങ്ങളും, അതുകൾക്കു മൊത്തം പൃ മാത്രകളും ഉണ്ടെന്നു രണ്ടു മൂന്നും കള്ളികളിൽ നിന്നും കാണാമല്ലോ. ഈ ആട്ടുമാത്രകളെ പ്രയോഗിക്കേണ്ട ക്രമം അറിയാൻ ൪-ാംകള്ളി നോക്കുക; മാത്ര കണിനു നാലു അക്ഷരം (അന്തരാക്ഷരം) വീതം ഒരു മുഴുവൻ താളവട്ടത്തിനു ൩൨ അക്ഷരങ്ങളായിട്ടാണ് വേണ്ടതു് - പ്രസ്തുത താളം പരിശീലിക്കേണ്ട രീതി എങ്ങിനെ? പട്ടികയുടെ നേരെ താഴെപ്പുള്ള ഒന്നാമത്തെ വരി നോക്കുക. ഇത് വരിയിൽ || ഈ വിധം കാണുന്ന രണ്ടു ഇരട്ടി വരകളുടേയും അകത്തുള്ള ൩൨ അക്ഷരങ്ങളുടെയും (അന്തരാക്ഷരങ്ങൾ) മുകളിൽ ഒരേ നീളത്തിൽ ഇരട്ട വരകൾ കാണുന്നതിനാൽ ഈ അക്ഷരങ്ങളെ തുരീയം കാലത്തിൽ മാത്ര കണിനു ൪ അക്ഷരങ്ങൾ വീതം ഉച്ചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആദിതാളത്തിനു ഒരു അടിയും, മൂന്നു വിരലെണ്ണയും പിന്നെ ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും വീണ്ടും ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും ആരോഹണപ്രയോഗിക്കേണ്ടതു് - ഈ വിവരത്തിനു || x . 1 | 2 3 | x v | x v || എന്നു കാണുക. അതതു സ്ഥാനത്തു മുകളിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളതിനെ ധാരണയിച്ചു, ഒന്നാമത്തെ "ത" എന്നു അക്ഷരം മുതൽ "അ" വരെ നാലു അക്ഷരം വീതം ചേർത്തു മൂന്നു വിരലെണ്ണങ്ങൾ, അടി വീച്ചു, വീണ്ടും അടി വീച്ചു ഇതുകൾ പ്രയോഗിച്ചു താളം പഠിപ്പിച്ചു പരിശീലിച്ചാൽ ആദിതാളം മനസ്സിൽ ഉറപ്പും.

പ്രസ്താവ കീർത്തനം പാടേണ്ടരീതി എങ്ങനെ? ആദ്യത്തെ താളവട്ടത്തിൽ നമുക്കു കാണുന്ന കാമ അടയാളങ്ങളും സ്വരാക്ഷരങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള നാലു അക്ഷരങ്ങളിലെ മുൻവിവരിച്ച താളവട്ടങ്ങളിൽ നാലു അക്ഷരങ്ങളായി വിചാരിച്ചു മുൻ പാഞ്ഞ ക്രമത്തിൽ അടി, വിരലെണ്ണം മുതലായതു സഹിതം ഉച്ചരിച്ചു അതാതു സ്വരത്തിന്റെ കീഴ്ഭാഗത്തു കാണുന്ന സാഹിത്യക്ഷരങ്ങളെ പാടി അഭ്യസിക്കുക. ഈ ക്രമം അനുസരിച്ചു ഭാരത താളവട്ടത്തിലെ സ്വരങ്ങളേയും സാഹിത്യക്ഷരങ്ങളേയും മനസ്സിലാക്കുക.

അടയാളങ്ങളുടെയും സംജ്ഞകളുടെയും വിവരം.

അടയാളങ്ങൾ	വിവരം
	ഒരു താളവട്ടത്തിന്റെ ആദ്യവും അവസാനവും കാണിക്കുന്നു.
	താളവട്ടത്തിനകത്തുള്ള അംഗ(വിഭാഗ)ങ്ങളെ കാണിക്കുന്നു.
o	ഒരു മാത്രയുടെ വിഭാഗങ്ങളായ സ്വരാക്ഷരങ്ങളിൽ ഒന്നിനു പകരം.
x	അടിയുള്ള അടയാളം.
v	വീച്ചിനുള്ള അടയാളം.
1	ഒരു സ്വരത്തിന്റെ മുകളിൽകണ്ടാൽ ഒന്നെന്നു ചെറുവിരലെണ്ണുക.
2	ടി ടി രണ്ടെന്നു മോതിരവിരലെണ്ണുക.
3	ടി ടി മൂന്നെന്നു നടുവിരലെണ്ണുക.
4	ടി ടി നാലെന്നു ചുണ്ടുവിരലെണ്ണുക.
5	ടി ടി അഞ്ചെന്നു തള്ളവിരലെണ്ണുക.
6	ടി ടി ആറെന്നു വീണ്ടും ചെറുവിരലെണ്ണുക.
സ	മുഴുവൻസ്വരം.
സ	അരസ്വരം (ദ്വിതീയകാലസ്വരം)
സ	കാൽസ്വരം (തൃതീയകാലസ്വരം)
.	ഈ ഖിന്ദി ഒരു സ്വരത്തിന്റെ താഴെ കണ്ടാൽ ആ സ്വരത്തെ മന്ദസ്വരമായിയിലും, മുകളിൽകണ്ടാൽ താരസ്വരമായിയിലും പാടണം. ഖിന്ദിയല്ലെങ്കിൽ മധ്യസ്വരമായിയിൽ പാടേണ്ടതാകുന്നു. മധ്യസ്വരമായിയിലെ 'സ' യുടെ താഴെയും ഈ ഖിന്ദികാണും.
സം	സസ
സം	സസസസ = , , , ,
	ചലം ഒന്നടിച്ചു അതിക്രമത്തിനു വിരൽ എണ്ണുക.
0	ദൃതം (രണ്ടുമാത്ര) ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും.
u	അനദൃതം (ഒരുമാത്ര) ഒരു അടി.
www	ഈച്ചുപാടുന്നതിനുള്ള അടയാളം.
- -	സാഹിത്യത്തിലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ തുടർന്നു ഈ വിധം കണ്ടാൽ അവയെ അതിനു മുൻപുള്ള വൃത്തനാക്ഷരത്തിലെ അച്ചായി (അ, ഇ, ഉ, ഏ, ഐ, ഓ, ഔ എന്നു അതാതു അച്ചായി) ഉപരിഭാഗത്തു കാണുന്ന സ്വരസ്ഥാനം അനുസരിച്ചു ഉച്ചരിക്കണം.
പ	പല്ലവി
അ	അനുപല്ലവി
ച	ചരണം
ആ	ആരോഹണം (ക്രമേണ ഉയർത്തിപാടിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന രീതി)
അവ	അവരോഹണം (ക്രമേണ താഴ്ന്നു പാടിക്കൊണ്ടുവരുന്ന രീതി)

സ്വരജിത്ത(ജിതി)കൾ

തോഡി—ആദിതാളം. | സ | രി | | ഗ | | മ | | പ | യ | | നി | |

ആ=സ രി ഗ മ പ യ നി സ; അവ=സ നി യ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=ഘനമതോഡി (ഘന=8)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകൾ	കാലക്രമം
	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8	
ആദിതാളം					പീതം

|| സ രി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി സ നി ||

- പ || ^x സ¹ , , , സ² ³ നീ യ പ മ ഗ | ^x ഗ^v , , , യ | ^x , , പ മ ഗ ||
- || ^x രീ¹ , , , രീ സ² , നി യ³ നി | ^x സ^v , , , ഗ | ^x മ പ യ നി ||
1. || ^x സ¹ രി സ നി , , നി സ² നി യ നി സ നി സ³ രി | ^x സ^v നീ യ പ ഗ രി | ^x സ ഗ മ പ യ നി || ^x സ
2. || ^x യ¹ , , , യ നി യ പ മ ഗ മ പ യ നി | ^x യ^v , , , യ നി | ^x സ നി സ^v രി^v , നി സ നി ||
- || ^x യ¹ , , , യ നി യ² , , , നി സ³ | ^x യ^v , , , നി സ^v നി | ^x യ^v , , , ഗ മ ഗ ||

^x || യ ഓ നി യ ¹ പ മ ഗ മ യ ഓ നി പ യ ² നി സ നി | ^x യ ഓ നി സ ^v യ ഓ റി സ | ^x യ ഓ ഗ റി സ ^v യ ഓ നി || ^x സാ
 3. || ^x സ ഓ , , ¹ , ² , ³ , ⁴ , ⁵ , ⁶ , ⁷ , ⁸ , ⁹ , ¹⁰ , ¹¹ , ¹² , ¹³ , ¹⁴ , ¹⁵ , ¹⁶ , ¹⁷ , ¹⁸ , ¹⁹ , ²⁰ , ²¹ , ²² , ²³ , ²⁴ , ²⁵ , ²⁶ , ²⁷ , ²⁸ , ²⁹ , ³⁰ , ³¹ , ³² , ³³ , ³⁴ , ³⁵ , ³⁶ , ³⁷ , ³⁸ , ³⁹ , ⁴⁰ , ⁴¹ , ⁴² , ⁴³ , ⁴⁴ , ⁴⁵ , ⁴⁶ , ⁴⁷ , ⁴⁸ , ⁴⁹ , ⁵⁰ , ⁵¹ , ⁵² , ⁵³ , ⁵⁴ , ⁵⁵ , ⁵⁶ , ⁵⁷ , ⁵⁸ , ⁵⁹ , ⁶⁰ , ⁶¹ , ⁶² , ⁶³ , ⁶⁴ , ⁶⁵ , ⁶⁶ , ⁶⁷ , ⁶⁸ , ⁶⁹ , ⁷⁰ , ⁷¹ , ⁷² , ⁷³ , ⁷⁴ , ⁷⁵ , ⁷⁶ , ⁷⁷ , ⁷⁸ , ⁷⁹ , ⁸⁰ , ⁸¹ , ⁸² , ⁸³ , ⁸⁴ , ⁸⁵ , ⁸⁶ , ⁸⁷ , ⁸⁸ , ⁸⁹ , ⁹⁰ , ⁹¹ , ⁹² , ⁹³ , ⁹⁴ , ⁹⁵ , ⁹⁶ , ⁹⁷ , ⁹⁸ , ⁹⁹ , ¹⁰⁰ ||
 || ^x സ ഓ , , ¹ , ² , ³ , ⁴ , ⁵ , ⁶ , ⁷ , ⁸ , ⁹ , ¹⁰ , ¹¹ , ¹² , ¹³ , ¹⁴ , ¹⁵ , ¹⁶ , ¹⁷ , ¹⁸ , ¹⁹ , ²⁰ , ²¹ , ²² , ²³ , ²⁴ , ²⁵ , ²⁶ , ²⁷ , ²⁸ , ²⁹ , ³⁰ , ³¹ , ³² , ³³ , ³⁴ , ³⁵ , ³⁶ , ³⁷ , ³⁸ , ³⁹ , ⁴⁰ , ⁴¹ , ⁴² , ⁴³ , ⁴⁴ , ⁴⁵ , ⁴⁶ , ⁴⁷ , ⁴⁸ , ⁴⁹ , ⁵⁰ , ⁵¹ , ⁵² , ⁵³ , ⁵⁴ , ⁵⁵ , ⁵⁶ , ⁵⁷ , ⁵⁸ , ⁵⁹ , ⁶⁰ , ⁶¹ , ⁶² , ⁶³ , ⁶⁴ , ⁶⁵ , ⁶⁶ , ⁶⁷ , ⁶⁸ , ⁶⁹ , ⁷⁰ , ⁷¹ , ⁷² , ⁷³ , ⁷⁴ , ⁷⁵ , ⁷⁶ , ⁷⁷ , ⁷⁸ , ⁷⁹ , ⁸⁰ , ⁸¹ , ⁸² , ⁸³ , ⁸⁴ , ⁸⁵ , ⁸⁶ , ⁸⁷ , ⁸⁸ , ⁸⁹ , ⁹⁰ , ⁹¹ , ⁹² , ⁹³ , ⁹⁴ , ⁹⁵ , ⁹⁶ , ⁹⁷ , ⁹⁸ , ⁹⁹ , ¹⁰⁰ ||
 || ^x സ സ ഓ നി ¹ യ നി സ നി ² യ ഓ , , നി നീ യ | ^x പ യ നി യ പ ഓ , , | ^x യ ഓ യ ഓ പ യ നി സ റി ||
 || ^x നി ഗ റി സ നി ¹ യ നി സ റി ² സ നി യ പ മ ഗ മ | ^x പ യ നി പ യ നി സ യ | ^x നി യ സ നി റി സ റി നി || ^x സാ

—:0:—

അറണ്—രൂപകം

സ | റി | ഗ | മ | പ | യ | നി

[10]

അ=സ റി മ പ യ പ നി സ; അവ=സ നി സ യ ഓ പ മ പ ഗ റി സ; മേളകത്താ=ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര=2!)

താളം	അംഗസംജ്ഞ		മാത്രകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരുവിച്ഛിന്യാ യി മൂന്നുമാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്ന ക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം	താളവട്ടംജ്ഞി	
	ഭൂതം	ലഘു	6				
രൂപകം	0	1	2	4		^x ത	^x തക
						^v റി	^v റിമി
						^x റി	^v തക
						^x റി	^v തക

^x പ || ^x സ ഓ , , | ^x സ ഓ , നി ^v യ ഓ , , || ^x പ ഓ മ ഓ | ^x പ ഓ ഗ ഓ , , റി || ^x സ ഓ , , | , , , നി ^v സ ഓ || ^x ഗ ഓ , , | ^x മ ഓ പ ഓ നി ^v പ ഓ || ^x സാ

1 || സരീസ | നിരിസനിയാ,, || പയാപ | മധപഗാ,, || മധപ | മധഗമാരിസരി || നിസനിരി | സമരിപമനിപരി || സാ

2 || യാ,പ | ,മഗാമപമഖ || യാ,പ | .മഗാരിസരിസ || യാ,പ | ,മചാഡപസനി || യാ,പ | ,മചായനിസനി ||

|| യാ , പ | മപയാ, പ സ നി || യാ , രി | സ നി യാ , പ യ നി || സാ

|| സാ,, | നിരിസനിയാപയാ || പയാ, | മധഗമാരിസനി || സാ,, | സാ,, സനി || സഗാമ | പനിപസാനിരിനി ||

|| സാ,, | , , , നിരിസനി || യാ,, | , , , പയാപ || സാ,, | , , , മപയാ || യാ,, | , , , പയാപരി ||

|| സഗാമി | സനിസരി , ഗരിസ് || നിസരി | സനിയാനിസരിസ || നിസയാ | പപമഗാരിസ ||

|| , നിസഗ | മപനിപസനിരി || സാ

[3]

കരസം—രൂപകം

[സ] [രി] [ഗമ] [പ] [ധനി]

ആ=സ മ ഗ മ പ ധ നി സ ; അച=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർതാ=ഛരികാംബോജി(ഛരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ		മാത്രകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരു വീച്ചുമാ യി മൂന്നു മാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്ന ക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അ ഷ്ചരം വീതം	താളവട്ടം ജതി	
	ഭൃതം	ലഘു	6			x തരികിട	x തകധിമിതകന്ധജ
രൂപകം	0	1	2	4			

പ || സാ , , | , , , , നീ , , || ഡ , , | പാ മാ പാ ഡ || മാ , , | , , ഗാ സാ , , || , , ഗാ | മാ ധ , , നീ || സാ

1 || സരിസ | നിനിസാനിനിധ || പമഗാ | മാനീധാനീ || സാനിധ | , നിപാധമാഗ || സാ , നി | സഗാമനിധാനി || സാ

2 || ഡ , , | , , , , നീ സാ || നീ , , | ഡ , , , , പാ മാ || ഡ , , | , , , , പാ മാ || ഗാ സാ | , , ഗാ മാ നീ ||

|| ഡ , , | , , , , നീ സാ || ശീ ഗാ | , , രീ സാ നീ || ഡാനി ഡ | ഡാ ഡാ നി സ നീ || ഡാനി സ | രീ സാ നി ഡ പ മ ||

|| ഡ പ മ | ഗ മ ഡാ നി സ നി സ || ഡാനി സ | രീ സ ഡാനി സ രീ ഗ || സാ .

3 || സാ , , | , , , , നി സ || ഗാ , മ | രീ സ നി രീ , ഗ സാ || രീ നീ സ | ഡാനി പാ ഡ മ ഗ || മാ , , | , , , , നി സ ||

[11]

|| താ ഗ മ | രി സ നീ ധ് പ മ ഗ || സ് റ നി ധ | പ മ ധ റ് നി സ് രി നി || സ് സ് റ നി | നി ധ നി രി സ് റ , , ||

|| നീ നീ ധ് | പ മ ഗ ധ റ് , , || പ പ മ | ഗ മ രി ഗ സ് റ , , || പ സ് റ നി | ധ് പ മ ഗ മ് പ ധ നി ||

|| സ് രി ഗ റ് | രി സ് നി സ് നീ ധ മ || , പ ധ നി | സ് റ , നി ധ് പ മ റ || , പ മ ഗ | സ് റ മ ഗ മ് പ ധ നി || സ് റ

—:0:—

കീർത്തനങ്ങൾ.

ഓവേരി-ആദിതാളം

| സ | രി | | ഗ | മ | | പ | ധ | | നി | ൧൨

ആ=സ രി മ പ ധ സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൌള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലാവ്യ	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			
ആദിതാളം		0	0	4	2	2	മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരാ വീതം

നാളവട്ടം ജതി || ത രി കി ട ത ക ധി മി ത കി ട ത ത ക ഡ ണ || ത രി കി ട ത ക ധി മി | ത കി ട ത ത ക ഡ ണ ||

^x , , ¹ പ മ ഹ മ മ ഹ പ ഹ പ ഹ ധ ഹ ധ ഹ | ^x സ ഹ , , ^v നി ധ സ ഹ | ^x ധ ഹ ധ ഹ പ മ പ ധ ||
 || - - ക മ - ല ജ - മ - - - - - - - | ബൃ - - - - - - - | ത - മ - റി - ത - ||

^x , , ¹ ധ റി , ² സ സ ഹ നി സ നി ധ പ മ പ ധ | ^x മ പ ധ സ ^v നി ധ പ ധ | ^x നി ധ പ മ ഗ റി റീ || , , , ¹ റി മ
 || - - ക ഹ - മി ത - ധൃ - - - - - - - | പ ഹ - - - - - - - | രോ - - - - - - - || - - - - - പ റി

- 2. മസ്തകവിഗളിതദാനജലമിളിതമധുകരസ്മദദായ
 ഫസ്തലസിതനിജദന്തമഹിതസുത-ണാഖുവാഫ ഗൃഹസേഠദര നിരപാ പരി
- 3. പാവനപങ്കജനാഭമനോഹര-ഭാഗീനേയ ദേവ
 സേവകജനതതിവിദ്യാസമധിക-ശ്രീസുഖദായക ഭൂരിപ്രപാകര പരി

ദേവ്യാസ്വാരം—രൂപകതാളം.

[സ] [രി] [ഗ] [മ] [പ] [ധ] [ന്]

ആ—സ് റി . മ പ ധ . സ; അവ—സ് നി ധ റ പ മ ഗ റി . സ; മേളകത്താ=ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംഗണം		മാത്രകൾ		കാലക്രമം			താളവട്ടം ജതി
രൂപകം	ദ്രുതം	ലാഘ	6		രൂപകതാളത്തെ തിരിച്ചും ഒരു വിച്ചുമായി			x
	0	1	2	4	മുന്നമാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചുവരുന്ന ക്രമങ്ങൾ തിരിച്ചു മാത്രം ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം			

^{~~~~~}
 പ || ^x സ റി | ^x സ ധ | ^v പ || ^x മ പ മ | ^x പ ധ | ^v പ || ^x ധ പ മ | ^x രീ | ^v രീ ||
 || , , രാ | മ - രാ - മ - || പ റ - - | - - - ഹി - - - || വ റ - - | രി - - - - ||
^{~~~~~}   ^{~~~~~}   ^{~~~~~}   ^{~~~~~}
 || ^x സ രീ | ^x സ നി | ^v ധ സ സ രീ മ രീ || ^x മ പ ധ സ | ^x ധ റ സ | ^v രീ മ രീ ||
 || വ റ ഹ - | - - ശ്യാ റ - - - || മ - - - | - - - - - - ||
^{~~~~~}
 || ^x , , സ രീ | ^x സ ധ | ^v പ || ^x മ പ ധ പ | ^x സ റ | ^v പ | ^x ധ പ മ | ^x രീ | ^v രീ ||
 || - - രാ | മ - രാ - - മ - || പ റ - - | - - - ഹി - - - || വ റ - - | രി - - - - ||
^{~~~~~}   ^{~~~~~}
 || ^x സ രീ മ ഗ | ^x രീ | ^v സ റ | ^x സ നി ധ | ^x സ റ | ^v , , || .
 || - - - - | - - - - - - || - - - - | - - - - - - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 അനു || ധ ഞ , , | പ ഞ മ ഞ രീ രീ || മ ഞ പ ഞ | ധ ഞ ധ ഞ സ ഞ , , ||
 || ഭൂ - - - | മി - ഭ - ര - ക - || ഭ - ന - | ഹ - ര - ഹേ - - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || ധ ഞ , , | ധ സ രീ , , , || സ ഞ സ ഞ | സ സ സ രീ സ ഞ സ ഞ || , ,   സ ഞ സ ഞ
 || ബോ - - | ധ ഞ - - - - - || ക - ര - | ര ഞ - - - ഹേ - വ - || - -   ര ഞ മ -
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , രീ രീ | രീ രീ രീ രീ || രീ സ രീ | മ ഞ , ഗ രീ രീ || രീ സ ഞ | രീ മ ഗ രീ , , ||
 || - - മ ഭ | ന - വി - മ - ത - || വ - ര - | ക ഞ - - - ര - ക - || വി - ഭ - | ല - ന - വി - - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || സ ഞ സ ഞ | സ ഞ , , , , || രീ രീ | പ ഞ , , ധ ഞ ധ ഞ || , , മ ഞ | പ ഞ ധ ഞ സ ഞ സ ഞ ||
 || ശ്ര - ത - | ഭൂ - - - - - || രീ - ഭ - | ഭ ഞ - - - ര - വ - || - - - ഗ - | വ - ശ - മ - ന - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || സ ഞ സ ഞ | സ സ രീ സ ഞ , , || ധ ഞ ധ ഞ | ധ ഞ , , സ സ രീ || , ,   സ ഞ സ ഞ
 || സ - ഭ - | ധ ഞ - - ന - - - || ഭി - ത - | ലോ - - ക - - - || - -   ര ഞ മ -

[9]

- 2. കനകഹരിണരൂപസമാഗതമാമീചവിഭജന ഓതിതാഹരരാവണഘനവാതാനഘമേയ രാമ
- 3. സൃശ്ചതനയപവനാത്മജശോഭിതപാർശ്വ ജഗന്നതവീശ്വനില്പ പത്മനാഭ വേദവേദ്യ സതതം രാമ

ഘൃകല്യാണി-ആദിതാളം

സരി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ=സരി ഗ മ പ ധ നി ധ സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകന്താ=ഗമനശ്രിയ (ഗമ=53)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാതൃകണിന നാലുഅക്ഷരവിതം
	1	0	0.	4	2	2	

താളവട്ടംജതി || തരികിടതകധി || തകിടതതകധണ || തരികിടതകധിമി || തകിടതതകധണ ||

പ || , , , സ ധ ധ സ , , സ രീ രി സ നീ | , , സ രി ഗ , , | ഗ , , ഗ രി ഗ ||
	- - - - പ - ണി - ണ - - - -	- - - - ത - ന - - - -	ഹ - - - - ര - - - -	
	ഗ ഗ ഗ ധ പ പ മ പ മ ഗ ഗ രി	ഗ പ മ ഗ ധ മ ധ	പ , , ഗ മ ഗ രി	
	- - പ - - ഹി - ഗ - - - - ഭാ - - - -	- - സ - - - - ന -	ത - - - - - - - -	
	സ , , , , , , , , , ,	, , , , , , , ,	, , , , , , , ,	
	- - - - - - - - - -	- - - - - - - - - -	- - - - - - - - - -	

109 || x 4 1 2 3 4 || x v || x v ||
 || , , , , ഗ ൧ ഗ ൧ പ ൧ ധ ൧ സ നീ ധ ൧ | , , സ ൧ പ ൧ ധ ൧ പ ൧ | സ ൧ , , സ നീ സ ൧ ||
 || - - - - കി - ണു - ന - - - - തേ - - - - | - - - - കൃ - പ - - - - | യ ൧ - - - - മേ - - - - ||

	x 1 2 3 4		x v		x v	
	സ ൧ റീ സ ൧ റീ സ ൧ നീ നീ ധ ൧ ധ ൧ പ ൧ ധ ൧	ധ ൧ സ ൧ നി ൧ ധ ൧ പ ൧ പ ൧	മ ൧ ഗ ൧ റീ ൧ ഗ ൧ മ ൧ പ ൧	
	ഖേ - - - - ദ - - - - മ - - - - പോ - - - -	ഫ - - - - യേ - - - -	ശ - - - - - - - - - -	

	x		x 1	
	ഗ ൧ മ ൧ ഗ ൧ റീ		സ ൧ ധ ൧ ധ ൧	
	- - - - - - - - - -		പ - ണു -	

110 || x 1 2 3 4 || x v || x v ||
 || , , , , സ ൧ ധ ൧ സ ൧ , , റീ സ ൧ സ ൧ നി ൧ | , , സ ൧ റീ ഗ ൧ , , | ഗ ൧ , , ഗ ൧ റീ ഗ ൧ ||
 || - - - - ഫേ - മ - ഗി - - - - റീ - - - - | - - - - ശ - ര - - - - | സ - - - - ന - - - - ||

	x 1 2 3 4		x v		x v	
	, , ധ ൧ പ ൧ മ ൧ പ ൧ പ ൧ മ ൧ ഗ ൧ ത ൧ റീ	ഗ ൧ പ ൧ മ ൧ ഗ ൧ , ,	മ ൧ ഗ ൧ റീ സ ൧ , ,	
	- - - - ഫേ - ര - - - - ണു - - - - ജ - - - -	ന - - - - ക - - - -	ദ - - - - ത - - - -	

	x 1 2 3 4		x v		x v	
	, , , , സ ൧ നി സ ൧ റീ ഗ ൧ , , മ ൧ ഗ ൧ റീ	സ ൧ സ ൧ റീ സ ൧ റീ നി ൧	സ ൧ , , റീ സ ൧ സ ൧ നി ൧	
	- - - - ക ൧ മി - ത - - - - ദ ൧ - - - -	- - - - ന - നി - - - -	ര - - - - ത - - - -	

|| ^x , ¹ , ² , ³ , ³ , ³ , ³ , ³ , ³ , ³ , ³ | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

|| ^x , ¹ , ² , ² , ² , ² , ² , ² , ² | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

|| ^x , ¹ , ² , ² , ² , ² , ² , ² | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

|| ^x , ¹ , ² , ² , ² , ² , ² , ² | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

|| ^x , ¹ , ² , ² , ² , ² , ² , ² | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

|| ^x , ¹ , ² , ² , ² , ² , ² , ² | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v | ^x , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v , ^v ||
 || - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

¹
 .
 .
 .
 .
 .
 .

2. കാലപാശകൃതാവൃതികാരാമൃകണ്ഡസ്പന്ദപാലന ഹതകൃതാന്ത ഭദ്രദായക
ഭാലതലഃശാഭിനേത്ര സ്പൃഖിപ്ലാഖിലഗാത്ര ശുലപരശപതപാണേ ശോഭനവൃഷഭവാഹ പഞ്ച
3. ശ്രീകണ്ഠേശാമരകൃതക്ഷീരവാരിധിമന്ദനേ ഭീകരകാളക്രൂടന്തപം പീതവാനഹോ
ശ്രീകാനാമനിവഹ ച. താഹരതരകാന്തേ നാകേശനത ശ്രീപത്മനാഭസേവകാന്തകൃല പഞ്ച

—:0:—

തോഡി—ആഭിതാളം

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി	

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ് ; അ വ=സ് നി ധ പ മ ഗ റി സ ; മേളകർത്താ=ഹനമതോഡി (ഹനം=8)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകാഠം			കാലക്രമം
ആഭിതാളം	ലംഘ്യ	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

115

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ റി ² കി ³ ട ⁴ ത ⁵ ക ⁶ ധി ⁷ മി ⁸ ത ⁹ കി ¹⁰ ട ¹¹ ത ¹² ക ¹³ ഡ ¹⁴ ണ || ^x ത ¹⁵ റി ¹⁶ കി ¹⁷ ട ¹⁸ ത ¹⁹ ക ²⁰ ധി ²¹ മി || ^x ത ²² കി ²³ ട ²⁴ ത ²⁵ ക ²⁶ ഡ ²⁷ ണ ||

പ || ^x സ ¹ റ , ² റി ³ സ ⁴ നി ⁵ സ ⁶ റി ⁷ ഗ ⁸ മ ⁹ റ ¹⁰ മ ¹¹ ഗ ¹² റ ¹³ റ || ^x ധ ¹⁴ , ¹⁵ , ¹⁶ , ¹⁷ , ¹⁸ || ^x പ ¹⁹ പ ²⁰ ധ ²¹ ധ ²² നി ²³ നി ²⁴ റി ²⁵ സ് ||

|| ശ്രീ - - - - - ന റ - - - - - മ - ഖ - - - - - | ദ്ര - - - - - | ദി ട മ മ ശു ഭ മ തി ||

|| ^xനി ¹സ് ²സ് നി ¹യ പ ²മ ³ഗ ⁴ഗ ⁵ഗ ⁶മ പ ⁷യ | ^xനി ¹സ് ²നി ³യ ⁴പ ⁵മ ⁶ഗ ⁷ | ^xമ ¹ഗ ²മ ³പ ⁴പ ⁵മ ⁶ഗ ⁷ ||

|| മ ¹യി ²ക ³ഓ - - - ⁴ഓ - - - ⁵ഞ - ⁶സ ⁷ഓ - - - | - - - - - ⁸ഞ - - - | - - - - - ||

|| ^xസ ¹ഓ , ²ഓ ³ഓ ⁴ഓ ⁵ഓ ⁶ഓ ⁷ഓ ⁸ഓ | ^xഓ ¹ഓ ²ഓ ³ഓ ⁴ഓ ⁵ഓ | ^xഓ ¹ഓ ²ഓ ³ഓ ⁴ഓ ⁵ഓ ||

|| ^xപ ¹യ ²നി ³യ ⁴പ ⁵മ ⁶പ ⁷ഓ ⁸പ ⁹ഓ ¹⁰മ ¹¹ഗ ¹²മ ¹³ഓ | ^xമ ¹ഓ ²നി ³യ ⁴പ ⁵ഓ ⁶യ ⁷ഓ | ^xയ ¹ഓ ²നി ³സ് ⁴നി ⁵യ ⁶യ ⁷ഓ ||

|| ന ¹ഓ - - - - ²ര ³ഓ - - ⁴ല - ⁵ല ⁶ഓ - - | ^xപ - ¹ശ ²ഓ - - - ³ജി - | ^xനി - ⁴ജ - ⁵ക - ⁶ര - ||

|| ^xനി ¹ , ²സ് ³ഓ , ⁴സ് ⁵ഓ ⁶സ് ⁷ഗ ⁸രി ⁹സ് ¹⁰നി ¹¹യ ¹²പ ¹³യ | ^xനി ¹സ് ²രി ³സ് ⁴ഓ , ⁵സ് ⁶നി | ^xയ ⁷പ ⁸മ ⁹പ ¹⁰മ ¹¹ഗ ¹²രി ¹³സ ||

|| ^xധീ - ¹ര ²ഓ - ³ഓ ⁴ര ⁵സ ⁶ത ⁷ന ⁸ന ⁹നി ¹⁰വ ¹¹സ ¹²ന | ^xസ ¹ഓ - ²ര ³ഓ - ⁴മേ - | ^xഅ ⁵വി ⁶ന ⁷ത ⁸സ ⁹ര ¹⁰ഗ ¹¹ണ ||

|| ^xസ് ¹ഓ ²ശ്രീ ||

|| ^xസ ¹ഓ ²രി ³ഗ ⁴ഓ , ⁵മ ⁶മ ⁷മ ⁸മ ⁹മ ¹⁰മ ¹¹മ ¹²മ | ^xമ ¹പ ²മ ³ഗ ⁴ഓ , ⁵ഗ ⁶മ | ^xപ ⁷പ ⁸പ ⁹പ ¹⁰പ ¹¹ഗ ¹²മ ||

|| ^xര ¹ഓ - ²മ - - ³ഖ ⁴ന ⁵നി ⁶ശി ⁷ഖ ⁸ര ⁹നി ¹⁰ക ¹¹ര ¹²വി | ^xര ¹ഓ - ²മ - - ³നി ⁴ജ | ^xമ ⁵ഖ ⁶ഓ ⁷ചി ⁸വി ⁹ഹ ¹⁰സി ¹¹ത ||

|| ^xപ ¹നി ²യ ³യ ⁴ഓ , ⁵പ ⁶യ ⁷പ ⁸യ ⁹പ ¹⁰യ ¹¹പ ¹²യ | ^xനി ¹സ് ²രി ³സ് ⁴ഓ , ⁵യ ⁶നി | ^xസ് ⁷ഓ ⁸രി ⁹നി ¹⁰സ് ¹¹ഓ ¹²സ് ||

|| ^xസ ¹ഓ - ²മ - - ³ന ⁴ര ⁵വ ⁶ര ⁷ക ⁸ല ⁹മ ¹⁰ഹി ¹¹ത ¹²ല | ^xല ¹ഓ - ²മ - - ³ര ⁴വി | ^xവ ⁵ഓ - ⁶ശ ⁷വി ⁸ഭ്ര - ⁹ഷ ¹⁰ണ ||

^x ധ ധ ഗ റി റി ¹ സ ² സ റി ³ സ ³ നി യ നി | ^x സ റി ^v സ ^v നി യ നി | ^x നീ യ പ ഗ റി സ || ^x സ റി
 || സ റ മ ജ റ ധി പ സ മ റ ന യ റ ന വ റ | ജ റ ന കീ- റ മ ണ | മെ റ നി ജ ന റ വ ന || ശ്രീ

- 2. നീലനളപവനജമഖകപിജാലപരിവൃത ശുഭതമനിജലീല വിതരണഘൃതമദസുരസാല കനകേപമിതാഃ ഘര കാലകാലവരചാപവിഭഞ്ജന കംബുകണ്ഠമണിഹാരവിരാജിത ശ്രീരാമ
- 3. കേശജിതജലധര സമഭവനേശ പദസരസിജവിനതസുരേശ ഹതനതജനഘനഭവപാശാ- പ്രതിമാമിതവിക്രമ നാശിതാഖിലമലാജിത പങ്കജനാഭ ചാരുസരസീരുഹലോചന ശ്രീരാമ

—:0:—

* ഭൈരവി—ആദിതാളം.

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി

[15]

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർത്താ = നാഭൈരവി (നാ=20)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	൪			മാത്രമെന്നിന നാലു അക്ഷരം വീതം
		0		4	2	2	

^x ത ¹ റി ² കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ധി ³ മി ³ ത ³ കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ധ ണ || ^x ത ^v റി ^v കി ^v ട ^v ത ^v ക ^v ധി ^v മി | ^x ത ^v കി ^v ട ^v ത ^v ക ^v ധ ണ ||

ച || ^x , , മ ¹ പ ² യ ³ ധ ¹ പ ² ധ ³ യ പ ¹ പ ² മ ³ മ ¹ മ ² മ ³ മ ¹ മ ² മ ³ മ ¹ മ ² മ ³ മ ||
|| - - സ ക ല - ഭ - വ - - - - ന - - - - - മ മ | സ്ത്രീ - - - - ന ന | പ - - - - ര - - - - ||

|| ^x , , മ ¹ നി , യ ² പ ³ മ ¹ ഗ ² ഗ ³ മ ¹ ഗ ² ഗ ³ മ ¹ ഗ ² ഗ ³ മ ¹ ഗ ² ഗ ³ മ ||
|| - - ശ ര - മു ¹ നി - ര - ² പി - ³ ഭ - ഗ - | വ - - - - ന - ന - | പ - മി - ത - - - ||

|| ^x , , പ ¹ പ ² ധ ³ യ ¹ നീ ² നി ³ സ ¹ ധ ² സ ³ | സ ¹ ധ ² സ ³ രീ ¹ സ ² ധ ³ സ ¹ രീ ² | നീ ¹ നീ ² സ ³ , , ||
|| - - ശു ക - മു ¹ വ - ² മ - നി - ³ വ - ര - | - - നി ¹ വ ² ധൈ - - - | രീ - ഹ - യ - - - ||

|| ^x , , സ ¹ രീ ² സ ³ രീ ¹ സ ² നീ ³ യ ¹ പ ² പ ³ മ ¹ പ ² യ ³ | നി ¹ നി ² യ ³ പ ¹ പ ² മ ³ പ ¹ യ ² | നീ ¹ നി ² യ ³ പ ¹ മ ² ഗ ³ രീ ¹ ഗ ||
|| - - പ്ര ക ഭ - ത - മ ¹ മ - ക - രോ - | ഭ - പി - ഭ - വ - | നേ - - - - - ||

|| ^x മ പ ||
|| - - ||

|| - - ||

|| - - ||

- 2. പൂവകലപരിവൃദ്ധന പരം ജാഞ്ജവതാ ഗദിതാം യാം കില കലയൻ
ജവസമുപാഗതഗരുദിഹ ജാതസ്സന്വാതിർവിഗതരുഗപി ശെതരേ ഭവദീയ
  - 3. പരമഹംസനിവഹാനാം യാം പാപമഹായരണീധരഭിദ്ഭിയാം
പരമാപിബതാം തൃപ്തിരഭൂനോ പത്മനാഭ ജഗദീശ മൂരാർ ഭവദീയ
- നോട്ടം-ഭരണവിരഗത്തിന് അരോഹണത്തിൽ ചതുഃശ്രുതിയേവതഃ പ്രയോഗിച്ചു പാടിവരുന്നു

ശങ്കരാഭരണം—ആദിതാളം സ്വ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ്വ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ്; മേളകന്താ = ധീമശങ്കരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലാവ	ഭൃതം	ഭൃതം	8			മാത്രമണിനു നാലുഅക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ഡി ³ മി ³ ത ³ കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ഡ ³ ണ ³ | ^x ത ³ രി ³ കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ഡി ³ മി | ^x ത ³ കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ഡ ³ ണ ³ ||

പ || ^x , , ഗ ¹ രി ² ഗ ² മ ² പ ² ഗ ² രി ³ രീ ³ സ് ³ ഞ , , | ^x സ് ³ ഞ , , ^v രി ³ ഗ ³ സ് ³ ഞ | ^x ഗ ³ ഞ , , ^v മ ³ ഗ ³ ഞ ||

|| - - ര ³ ഞ ജി - - - വ ³ ഞ ക്ഷ - - - | ബ ³ ഞ - - - റോ - - - | ഭൃ - - - ണി - - - ||

|| ഗ ³ ഞ ഗ ³ ഞ ¹ ഗ ² രി ² പ ² മ ² ഗ ² ഗ ² രി ³ സ് ³ ഞ നീ | ^x സ് ³ ഞ , , ^v സ് ³ ഞ ^v രി ³ ഗ | ^x രി ³ ഗ ³ രി ³ സ് ³ സ് ³ ഞ , , ||

|| - - ര ³ ഞ ധ ³ ഞ - - ര ³ മ ³ - - - ണ ³ - - - | ബ ³ ഞ - - - - - | റോ ³ - - - - - ||

അനു || ^x , , ¹മംഗാ ²മംപാ , , ³പാമം | ^x ധം , , ^vധ്നിസ്തം | ^x നിധപമപം , , ||
 || - - മു - ജ - - - ഗ - - - സ്ഥി - - - | തി - - - റി - - - | ല - - - യ - - - ||

|| ^x , , ¹മംഗാ ²മംപാ . , ^vസധപമ . | ^x ^vതംഗരി ^vതംമം . | ^x ^vപാ . ^vപമഗരി . ||
 || - - മു - ല - മു - ണ - - - ണ - - - | - - - ബ - റ - റോ - - - | - - - - - - - - - ||

|| ^x . . . . . || ¹ഗരിഗം
 || - - - - - || രം ജി -

ല || ^x , , ¹ഗരിഗം ²മപഗരി ³രീസ്തം , , | ^x സ്തം , , ^vരിഗസ്തം | ^x ഗാ , , ^vമംഗാ ||
 || - - അ ഹി വ - - - - ര - - - ന - - - | ഫ - - - ണ - - - | ഒ - - - ല്ലി - - - ||

|| ^x ഗംഗാ ¹ഗരി ²പമമഗ ³ഗരിസ്തംനി | ^x സ്തം , , ^vസ്തംരിഗ | ^x രീഗരിസ്തം , , , ||
 || - - ആ - ഡി - - - ഒ - ഒ - വ - - - | ബാ - - - - - | റോ - - - - - ||

|| ^x , , ¹മംഗാ ²മംപം , , ³പാമം | ^x ധം , , ^vധ്നിസ്തം | ^x നിധപമപം , , ||
 || - - സ - ഹി - - - സ - - - ക്ര - - - | സാ - - - ഒ - സ - | സ - - - മ - - - ||

$\begin{array}{|c|c|c|} \hline \text{|| } \overset{x}{,} \overset{1}{,} \overset{2}{,} \overset{3}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{4}{,} \overset{5}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{6}{,} \overset{7}{,} \text{||} \\ \hline \text{|| } \overset{x}{,} \overset{1}{,} \overset{2}{,} \overset{3}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{4}{,} \overset{5}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{6}{,} \overset{7}{,} \text{||} \\ \hline \text{|| } \overset{x}{,} \overset{1}{,} \overset{2}{,} \overset{3}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{4}{,} \overset{5}{,} \text{||} & \overset{x}{,} \overset{6}{,} \overset{7}{,} \text{||} \\ \hline \end{array}$

2. ചന്നദ്രവ്യണയിട്ട ചിക്കസ്വരൂപ ബാരോ വെണ്ണച്ചെന്തുമായിട്ട ശ്രീവെങ്കടമണ ബാരോ രാജീ
3. മത്സ്യകൃമരൂപധര മാധവ രംഗ ബാരോ കൃഷിതരിപ്പുജനര കൊണ്ടുസുരേശ ബാരോ രാജീ
4. നീരസസന്നിഗോത്ര നിത്യ ഹരേ നീ ബാരോ വാരിജപാദാദിമെവേ വാരിജനാഭ ബാരോ രാജീ

:0:

* കാംബോജി—ചായ്പ്പ.

[സ] [രി] [ഗമ] [പ] [ധനി]

[20]

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി = 28)

താളം	ശാക്രകൾ	കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി						
ചായ്പ്പ്	7	ശാക്രനീനദൈവങ്ങളരം വീതം	x ത	കി	s	x ത	ക	ധി	മി

$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{പ.} & \overset{x}{,} \overset{1}{,} \overset{2}{,} & \overset{x}{,} \overset{3}{,} \overset{4}{,} & \overset{x}{,} \overset{5}{,} \overset{6}{,} & \overset{x}{,} \overset{7}{,} \overset{8}{,} & \overset{x}{,} \overset{9}{,} \overset{10}{,} & \overset{x}{,} \overset{11}{,} \overset{12}{,} & \overset{x}{,} \overset{13}{,} \overset{14}{,} & \overset{x}{,} \overset{15}{,} \overset{16}{,} \\ \hline \text{|| } \overset{x}{,} \overset{1}{,} \overset{2}{,} & \overset{x}{,} \overset{3}{,} \overset{4}{,} & \overset{x}{,} \overset{5}{,} \overset{6}{,} & \overset{x}{,} \overset{7}{,} \overset{8}{,} & \overset{x}{,} \overset{9}{,} \overset{10}{,} & \overset{x}{,} \overset{11}{,} \overset{12}{,} & \overset{x}{,} \overset{13}{,} \overset{14}{,} & \overset{x}{,} \overset{15}{,} \overset{16}{,} & \text{||} \\ \hline \end{array}$

^xനി ^xയ ^xപ | ^xമ ^xഗ ^xരി ^xസ || ^xസ ^xമ | ^xഗ ^xമ ^xപ || ^xപ ^xയ | ^xപ ^xപ ^xയ || ^xപ ^xയ | ^xരീ ^xസ ^xസ ||
 || ^xവ ^xന ^xച | ^xരി ^xത ^xക ^xരു || ^xണ ^xക | ^xര - ^xസ്മ ^xര || ^xസ്മ - ^xദ | ^xരാ - ^xഗ ^xവി || ^xഭ ^xവ | ^xരീ ^xഗ ^xമ ||

^xനി ^xയ ^xപ | ^xമ ^xഗ
 || നോ - ^xജ ^xഞ | ^xമു ^xഖ
 പ ^xയ || ^xസ ^xമ
 പ ^xഭ || ^xസ ^xമ

^xയ ^xയ ^xന | ^xയ ^xന ^xി ^xയ || ^xപ ^xപ ^xയ | ^xപ ^xമ ^xഗ ^xഗ || ^xമ ^xമ | ^xമ ^xമ || ^xപ ^xമ | ^xമ ^xമ ||
 || ^xയ ^xഭ ^xതി | ^xല ^xക ^xൃ ^xതി || ^xവി ^xജി ^xത | ^xഹി ^xമ ^xന ^xഗ || ^xമ ^xമ - | - - - ^xമ - || ^xപ ^xമ - | - - - - ||

^xയ ^xസ ^xസ | ^xരി ^xഗ ^xമ ^xഗ || ^xരി ^xസ ^xസ | ^xനി ^xയ ^xപ ^xയ || ^xരീ ^xസ | ^xനി ^xയ ^xപ ^xയ || ^xപ ^xപ | ^xമ ^xഗ ^xപ ^xയ || ^xസ ^xമ
 || ^xര ^xഭ ^xരി | ^xതോ - ^xര ^xപ || ^xയോ - ^xനി | ^xയേ - ^xര ^xവ || ^xപ - ^xത്വ | ^xന ^xമ ^xഭ ^xസ്യ || ^xരേ - ^xദ്ര | ^xന ^xത ^xപ ^xഭ || ^xസ ^xമ

^xരീ ^xമ | ^xമ ^xഗ || ^xരി ^xസ ^xസ | ^xസ ^xനി ^xപ ^xയ || ^xസ ^xമ | ^xസ ^xസ || ^xമ ^xഗ | ^xമ ^xഗ ^xപ ^xയ || ^xസ ^xമ | ^xസ ^xയ ^xപ ||
 || ശ്രീ - - | - - ^xര ^xമ || ^xണ ^xമ ^xതി | ^xമ - ^xഞ്ജ ^xഹ || ^xസ ^xമ - | - - ^xഖി ^xല || ^xനാ ^xഥ | ^xസ്മ ^xഭി ^xത || ^xശേ - - | - - ^xഷ - ||

^xമ ^xഗ ^xരി | ^xഗ ^xരി ^xപ ^xമ || ^xഗ ^xരി ^xസ | ^xസ ^xനി ^xപ ^xയ || ^xസ ^xമ | ^xമ ^xമ ||
 || ^xശ ^xയ ^xന | ^xലോ - ^xക ^xതു || ^xരോ - - | - - - - || - - - | - - - - ||

॥ യാ, നി യാ ॥ പ പ പ | പ ത യ യ ॥ സ ഞ, നി യ പാ ॥ നി യ റ | മ ഗ രി സ ॥
 ॥ നീ - - | - - ര - ॥ ത റ ഭ | വ ഞ ന ത ॥ ഘോ - | - - ര - ॥ റി മ ത | മ ഭ ഹ റ് ॥
 ॥ സാമ | ഗ ഞ മ പ ॥ റ ഞ റ | യ പ റാ റ ॥ പ ഞ യ | തി സ സ സ ॥ നി യ പ | മ ഗ റാ യ ॥ സ ഞ
 ॥ മ ഞ | ത ഞ ത സ ॥ ര ഞ റി | ഞ തി ച ണ ॥ വ ഞ റി | ര ഞ ശി ഗ ॥ ഭി - ര | ത മ പ ഞ ॥ സാ

2. കാരിതട്തലോല വിഭോ വസുധാപതേ വനഭാമലസിതകണ്ഠതല
 ഭൂമിഭരഹാരാനാല ബോധകര വരവിമലകാമിനീജനകാമ രിപുജനഭീമ തചിരലാലാമധര പ ട

3. നാരദഗൗതമകാദീനത ഗജഡാസനാദിലനമ്യ പരണാചാരിന്ദര
 ഭൂരിവിവശപാലന പൂണ്ണഭൂമിഭേതന വാരി ജാക്ഷ ഭരാരിധര സുകമാര ഭണ്ഡനത്തരതര പ ട

* നോട്ടം—ഈ രാഗത്തിൽ ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഓകലി നിന്നാലും പ്രയാഗിക്കാമെന്നു ശാസ്ത്രം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉ-ം സ നി പ ഞ ഞ ഞ ഞ

* ഭരണവി-ആദിതാളം.

[സ] | [രി] | [ഗ] | [മ] | [പ] | [ധ] | [നി]

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർമ്മം=നംഭരണവി (നാ=20)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രമെന്നിന നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജ്ഞി || ത റി കി ട ത ക ധി മി ത കി ട ത ത ക ഡ ണ || ത റി കി ട ത ക ധി മി | ത കി ട ത ത ക ഡ ണ ||

|| സ സ റി ഗ മ പ ധ നി സ | നി സ റി നി , ധ മ പ | പ നി ധ പ മ ഗ റി സ ||

|| വ സു - സ ര ത ന യ റ ധ വ പ റ ല യ | വ റ സ വ റ റി ന ത | പ റ ഭ കൃ പ റ ല യ ||

|| സ സ റ പ ഗ റി സ റീ , ഗ മ റീ ഗ റി സ | സ നി ധ നി സ റ , , | , , , , , , ||

|| വ സു - സ ര റ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

|| പ പ റ പ പ റ പ ധ നി നി ധ നി സ റ സ സ | നി സ റി നി , ധ മ പ | പ നി ധ പ മ ഗ റി സ ||

|| വ സ റ നി ശം - മ മ ധ റി ജ ഗ റീ - ശ പ റ | വൈ - റി ജ റ ല ഹ റ | പ റ പ വി ഗി ഡ ധ റ ||

15

^{~~~~~}
 || സുസുഓ പ¹മഗരിസ²രി , ഗമാരിഗാരിസു | സു നി ധ നി സു ഓ , , | , , , , , , , , ||
 || വസു - സുര ഓ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{~~~~~}
 || മ പ യ പ ഓ പ പ പ പ പ യ പ മ പ യ | നി ധ നീ , , യ പ | മ പ യ പ മ ഗ രി ഗ ||
 || ഘേ - മ ച ഓ ത ത ചി മ ദ ഹര നി ത പ മ | ചേ - ല - - - ഹി ത | സ - ല ജ ന സ മ ദ യ ||

^{~~~~~}
 || മ പ യ പ¹ , രി ഗ² മ പ യ മ പ ഓ പ പ | പ ഓ പ നി , യ പ ഓ | ധ നി സു നി സു സു സു ||
 || പ ഓ - ല - - ദ ഗ ക - ണു വി ന ഓ ഗ ന | ക ഓ മ കേ ഓ ടി സു - | അ ര പ ദ ന ത ജ ന ||

^{~~~~~}
 || സ ഓ രി നി¹ , ധ മ പ നീ ധ പ മ ഗ രി സ | സു രി ഗ മ പ ധ നി സു | സു നി ധ പ മ ഗ രി സ || സു സു
 || ക ഓ മ ദ ഓ യ ക ക ടാ ക്ഷ നി രീ - ക്ഷ ണ | ഹി മ ക ര സ മ ത ചി | വ ദ് ന പ രി ല സി ത || വ സു

2 വീരകീശഗണപതിവൃത ഭരിതനിരാസ വിദിതാമലതണമുദഹാസ മനാവംശവിഭ്രഷണ
 പാരിജാതസുമവാസിതകചഭര ശാരദാംബുരുഹനേത്രയുഗാമല ദിനകരസുതഭരഹര ഹരപരിണത. വസു
 3. നീലകാന്തിഘനവിജയചണാതുളതദേഹ റുവരാഹികസമലംവുബാഹുജിതഭാഗ്ഗവചോഹന
 ഭാലലാലസിതസുന്ദരമൃഗമദ പത്മനാഭ പുരുഷോത്തമ ജയജയ ഷര മമ ശുഭമയി ദിനമന രാമുവര വസു

* നോട്ടം—ഭരതവിരാഗത്തിനു ആരോഹണത്തിൽ ചതുഃശ്രുതി ധൈവതം പ്രയോഗിച്ചു പാടിവരുന്നു.

[12]

മധ്യമാവതി—ആദിതാളം [സ] [രി] [മ] [പ] [നി]

ആ=സ റി മ പ നി സ ; അവ=സ നി പ മ റി സ ; മേളകത്താ=ഖരഹരപ്രിയ (ഖര=22)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം || ത^xരി¹കി²ട³ത²ക²ധി²മി²ത²കി²ട²ത²ക²ധ²ണ² || ത^xരി¹കി²ട³ത²ക²ധി²മി² || ത^xകി²ട³ത²ക²ധ²ണ² ||

|| ^x , , സ¹ ഞ¹ സ² നി² സ² റീ² , , റി² സ² റീ² . | ^x , , മ^v റി^v പ^v മ^v | ^x , , പ^v മ^v പ^v ||

|| -- കോ -- -- സ -- ലേ -- -- -- -- -- || മാ -- -- -- -- മ -- | വാ -- -- മി -- ത -- ||

|| ^x സ¹ നി¹ സ¹ നി¹ പ² പ² മ² മ² റി² , , മ² നി² പ² | പ^x മ^v റീ^v , , , | സ^x , , , , ||

|| മ - ണ - നി - വാ - - സ - ലേ - ത - | വൻ - - - - - | - - - - - ||

|| ^x , , പ¹ , , പ² നീ² , , നി² പ² പ² | ^x നീ² , , സ^v നീ^v | ^x റീ^v റി^v സ^v സ^v ||

|| -- ലോ -- -- സ -- മാ -- -- ന -- മ -- | ഞാ -- -- മി -- ണി -- | മ -- -- ണ്യ -- പ -- ||

[25]

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || നീ ¹തീ ²സ ³നീ ⁴സ ⁵നി ⁶പ ⁷പ ⁸നി ⁹സ ⁰ | സ ¹നി ²സ ³നി ⁴പ ⁵പ ⁶മ ⁷മ ⁸നി ⁹സ ⁰ || , , സ ⁰
 || പ-¹രി-²വി-³ല-⁴സി-⁵ത-⁶നി-⁷ - - - | ഫ ⁰ - - സ-¹ന-² - | ര-³-⁴-⁵ജി-⁶ത-⁷ - || - - കോ
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , പ ¹ , , പ ² മ ³ പ ⁴ മ ⁵ തീ ⁶ സ ⁷ | , , തീ ¹ മ ² , , | മ ³ തീ ⁴ മ ⁵ പ ⁶ പ ⁷ ||
 || - - ബ ⁰ - - ഉ ¹ - - ധൃ ² - - ത ³ - - ശ ⁴ - - ര ⁵ - - | - - ച ⁶ പ ⁷ - - - | - - - - - ധൃ ⁸ - - ത ⁹ - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , പ ¹ നി ² പ ³ നി ⁴ പ ⁵ നി ⁶ പ ⁷ മ ⁸ തീ ⁹ സ ⁰ | , , നീ ¹ നീ ² , , | തീ ³ പ ⁴ മ ⁵ തീ ⁶ സ ⁷ ||
 || - - ഭ ⁰ - - ഞ ¹ - - ജ ² - - ന ³ - - - റി ⁴ - - ല ⁵ - - | - - ത ⁶ പ ⁷ - - - | - - - - - - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , പ ¹ , , പ ² നി ³ , , നി ⁴ പ ⁵ നി ⁶ | സ ⁷ നി ⁸ സ ⁹ നി ⁰ , , | തീ ¹ , , സ ² , , ||
 || - - ആ ⁰ - - - ഫ ¹ - - വ ² - - ഫ ³ - - ത ⁴ - - | വി ⁵ - - മ ⁶ - - ത ⁷ - - | ടോ ⁸ - - പ ⁹ - - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , തീ ¹ സ ² നീ ³ സ ⁴ നി ⁵ പ ⁶ പ ⁷ മ ⁸ പ ⁹ | സ ⁰ നി ¹ സ ² നി ³ പ ⁴ മ ⁵ മ ⁶ | തീ ⁷ പ ⁸ മ ⁹ തീ ⁰ സ ¹ || , , സ ²
 || - - ഫ ⁰ - - ര ¹ - - മ ² - - ക ³ - - ട ⁴ - - കേ ⁵ - - - | യു ⁶ - - - - - ര ⁷ - - ക ⁸ - - | ല ⁹ - - പ ⁰ - - - || - - കോ

- 2. ജാനകീലസിതാംക ജലജാസ്യ വിനാശിതലത
 ഭാനവശചയോധിശശാങ്ക പാദവിഫതമുനിതരുണീഭംഗ കോസ
- 3. നീലജലധരഗാത്ര ധൃതനീലനളാരുണപുത്ര
 ഭാലലോചനമുഖനതിപാത്ര പവനസുതകലിതചാരചരിത്ര കോസ

വണ്ണങ്ങൾ

സാവേരി—ആദിതാളം.

[സ|രി| | |ഗ|മ| |പ|ധ| | |നി|

ആ=സരി മ പ ധ സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൗള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലാവ്യ	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രഒന്നിനു നാലുഅക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത^xക^vധി^xമി^vത^xകി^vട^vത^vക^vധ^vണ^v || ത^xരി¹കി²ട³ത^xക^vധി^xമി^v | ത^xകി^vട^vത^vക^vധ^vണ^v ||

പ || സ^xഓ¹, , സ¹ഓ²നി²സ്³പ³ഓ³ധ³പ³മ³ | പ^xഓ^vധ^vസ്^vനി^vധ^vപ^vധ^v | പ^xധ^vനി^vപ^vധ^vമ^vപ^vധ^v ||

|| സ¹ഓ¹ - - - - വേ - - - - - രി - - - - - | ഹ - - - - - ത - - - - - | ഞ - - - - - ജഓ - - - - - ||

പ || സ^xഓ¹, , സ¹ഓ²നി²സ്³പ³ഓ³ധ³പ³മ³ | പ^xഓ^vധ^vസ്^vനി^vധ^vപ^vധ^v | പ^xഓ^vധ^vപ^vമ^vഗ^vരി^vരീ ||

|| സ¹ഓ¹ - - - - വേ - - - - - രി - - - - - | ഹ - - - - - ത - - - - - | ഞ - - - - - ജഓ - - - - - ||

|| സ^xരി¹ഗ¹സ¹രി²സ²രീ³മ³ഗ³രീ³സ³ധ³സ³രി³ | മ^xഓ^v, , പ^vഓ^v, , പ^vധ^vഓ^v | രീ^x, , സ^vഓ^v, , ||

|| - - - - - സ-ന്ത - - - - - തം - - - - - | മഓ - - - - - മ - - - - - വ - - - - - | ഉ - - - - - ||

[27]

അനു || പ മ പ മ പ മ പ റ , , പ റ റ റ റ റ | , , സ് റ നി റ പ റ | സ് റ , , സ് റ , , ||
 || അ - - - - - വ - - - - - റ - - - - - | - - - - - അ റ നി - - - - - | റ റ - - - - - ട - - - - - ||

|| സ് റ സ് റ സ് റ സ് റ , , , , സ് റ തി | , , സ് റ തി തി തി തി | നി റ സ് സ് തി തി സ് റ , , ||
 || അ - - - - - ബു - - - - - ജ - - - - - | - - - - - കൃ - - - - - ത - - - - - | വ റ - - - - - സ റ - - - - - ||

|| , , പ റ സ് റ തി തി തി തി തി സ് റ നി | സ് തി തി തി തി തി തി തി | റ , , , , , ||
 || - - - - - റ - - - - - ശ - - - - - മ - - - - - | ല - - - - - റ - - - - - | റ - - - - - ||

|| പ റ സ് റ , , നി തി തി തി തി തി തി | പ റ പ റ നി റ പ റ | പ റ നി പ റ പ റ പ റ ||
 || പ റ - - - - - ട - - - - - വ - - - - - | റ - - - - - ത - - - - - | റ - - - - - തി - - - - - ||

സപരം || സ് റ , , , , നി റ പ റ പ റ പ റ പ റ | റ , , , , പ റ | മ റ , , പ റ പ റ ||
 || സ് റ തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി | സ് റ തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി ||

|| സ് റ തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി | സ് റ നി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി തി || സ് റ

|| റ , , റ പ മ പ റ , , പ റ പ റ പ റ | പ റ പ റ നി റ പ റ | പ റ പ റ തി തി തി തി ||
 || റ - - - - - റ - - - - - റ - - - - - | റ - - - - - തി - - - - - | കൃ - - - - - റ - - - - - ||

1. || ^x ധ ാ , , , ¹ പ ാ മ ാ ഗ ാ രീ സ ാ | ^x സ ഴ , , , ^v രീ | ^x , , മ ാ , , ^v പ സ || ^w ധ ാ
2. || ^x പ ാ ധ നി ¹ ധ പ മ ² പ ാ പ മ ഗ രീ സ നി | ^x സ ാ രീ സ ^v മ ാ പ മ | ^x പ ധ പ നി ^v ധ പ സ ാ || ^w ധ ാ
3. || ^x മ ാ , , , ¹ പ ധ നി ² ധ പ മ ³ ഗ രീ സ രീ | ^x മ ാ , , , ^v പ ധ | ^x പ സ നി ^v ധ പ മ ഗ രീ || ^w ധ ാ
- || ^x മ ാ , , , ¹ ഗ രീ ² ഗ സ രീ ³ സ നി ^v ധ സ രീ | ^x മ ാ , , , ^v മ പ | ^x ധ പ മ ഗ രീ മ പ || ^w ധ ാ
4. || ^x സ ാ , , , ¹ സ നി ² നി ധ ധ പ ³ പ മ ഗ രീ | ^x സ ാ , , , ^v സ രീ | ^x മ പ ധ മ ^v ധ പ ധ || ^w ധ ാ
- || ^x സ ാ രീ ¹ സ ാ നി ² ധ പ ധ ാ നി ³ ധ പ മ പ | ^x ധ പ മ ^v ഗ രീ സ | ^x സ രീ മ പ ^v ധ , , || ^w ധ ാ
- || ^x പ ാ , നി ¹ ധ ാ പ മ ² പ മ ³ ഗ രീ | ^x സ ാ , ^v ധ സ ാ രീ സ | ^x മ ാ , പ ^v മ പ ധ || ^w ധ ാ
- || ^x ധ ാ രീ ¹ സ രീ ² സ നി ³ ധ ധ സ നി ^v ധ പ ധ | ^x സ ാ , പ ^v , മ ാ | ^x , നി ^v ധ മ പ സ || ^w ധ ാ

[25]

ധാരാധരചികരാ താപശമനചതുരാ വാരീജനാദാനജാ ചാരമെരക്കിക്യാരാ

രൂപാളം—ആദിതാളം

സരി | ഗ | പ | യ |

ആ=സ കി ഗ പ യ സ; അവ=സ ധ പ ഗ രി സ; മേളകർമ്മം=മായാമാളവഗൗള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംഖ്യാ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷര വീതം
		0	0	4	2	2	

നാളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ത ⁴ ക ⁵ ധി ⁶ മി ⁷ ത ⁸ കി ⁹ ത ¹⁰ ക ¹¹ ഡ ¹² ണ || ^x ത ¹³ രി ¹⁴ കി ¹⁵ ത ¹⁶ ക ¹⁷ ധി ¹⁸ മി || ^x ത ¹⁹ കി ²⁰ ത ²¹ ക ²² ഡ ²³ ണ ||

$\overline{\text{xxxx}}$ ^x	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$ ¹ ² ³	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$ ^x ^v
സ 0 , , , , ധ 0 , , , , പ 0 , , , , , ഗ 0 ഗ 0 ധ പ പ ഗ പ ഗ രീ ഗ 0		
സ 0 - - - - ധ - - - - വി - - - - - - ഭ 0 ത - - - - മ 0 - - - - ഗ - - - -		
$\overline{\text{xxxx}}$	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$
പ 0 , , , , , , , , , , ഗ 0 ഗ 0 ധ പ പ 0 ധ പ ധ പ ധ ഗ പ 0 ധ 0		
ത - - - - - - - - - - മ - രേ - - - - മ 0 - - - - ധ - - - - വ - - - -		
$\overline{\text{xxxx}}$	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$	$\overline{\text{xxxx}}$ $\overline{\text{xxxx}}$
പ 0 ധ സ 0 , , , , ധ 0 , , , , പ 0 , , , , , പ ഗ ഗ 0 ധ പ പ ഗ പ ഗ രീ ഗ 0		
ജ 0 - - - - ഊ - - - - ഹി - - - - - - ന - ണ - - - - ന - - - - - ണ - - - -		

^w
^x 1 2 3 ^w
 || പ ഓ , , , , പ ഗ പ ഗ ത രി തീ | സ ഓ , , , , | , , , , , , ||
 || ന - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^w ^w
^x 1 2 3 ^x ^v ^x ^v
 അനു || പ ഗ പ ഓ , , പ ഓ , , , , യ പ പ ഓ | , , ഗ ഓ ഗ ഓ യ പ | പ ഗ പ ഗ ത രി സ ഓ ||
 || ഘോ - - - - - യ ഓ - - - - - ക - - - - - | - - - - - ര - പ - - - - - | ര - - - - - മ - - - - - ||

^w ^w ^w ^w ^w ^w
^x 1 2 3 ^x ^v ^x ^v
 || സ ഓ , രീ ഗ ഓ , , രീ , ന പ ഗ ത രി സ ഓ സ ഓ | , , സ ഓ സ ഓ സ ഓ | സ ഓ , രീ ഗ തി സ ഓ , , ||
 || പ - - - - - ര - - - - - ണി - - - - - | - - - - - ഘ - ന - - - - - | നീ - - - - - ല - - - - - ||

[31]

^w ^w ^w ^w
^x 1 2 3 ^x ^v ^x ^v
 || പ യ സ ഓ , , രീ തീ ഗ പ ഗ ത രി സ ഓ | , , സ ഓ സ ഓ സ ഓ | സ സ യ ഓ പ ഓ യ ഓ ||
 || ഖാ - - - - - ധി - - - - - ത ഓ - - - - - | - - - - - സു - ര - - - - - | ജ ഓ - - - - - ല - - - - - ||

^w ^w ^w
^x 1 2 3 ^x ^v ^x ^v
 || പ യ സ ഓ , , യ ഓ , , , , പ ഓ , , | , , പ ഗ ഗ ഓ യ പ | യ പ യ ന പ ഓ യ ഓ ||
 || പ - - - - - ര - - - - - ന ഓ - - - - - | - - - - - ഭ - ലോ - - - - - | കേ - - - - - ശ - - - - - ||

^w ^w ^w ^w
^x 1 2 3 ^x ^v ^x ^v
 സമാ || സ ഓ , , , , യ ഓ പ ഓ ഗ തീ ഗ ഓ | പ ഓ , , , , | യ പ പ പ ഗ ത പ യ ||
 || സ രീ സ സ ഓ യ പ യ ഗ യ പ പ ഓ ഗ തി സ | സ തീ ഗ സ ഓ തി സ യ | സ തീ ഗ തീ ഗ ഓ , , ||

|| *¹പ¹ഗ¹രി¹സ¹ പ²ഗ²രി²സ² ഗ³രി³സ³ പ⁴യ⁴സ⁴ | *¹സ¹രി¹ഗ¹പ¹യ¹സ¹ || *¹പ¹ാ¹യ¹ഗ¹ാ¹പ¹യ¹ || *¹സ¹ാ

|| പ¹ാ¹ , , , , പ²ാ² , , , , പ³ാ³ , , , | , , , ഗ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹ | പ¹ാ¹ഗ¹പ¹ാ¹രി¹ഗ¹ാ¹ ||
 || പ¹ാ¹ - - - - പ²ാ² - - - - പ³ാ³ - - - | - - - - - - - - - | - - - - - - - - - ||

1. || പ¹ാ¹ , , , , പ²ാ² ഗ³രി³സ³ || *¹സ¹ാ¹ , , , , പ¹ാ¹ | *¹പ¹ാ¹സ¹ാ¹രി¹ഗ¹ാ¹ || *¹പ¹ാ

2. || *¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹രി¹സ¹ | *¹പ¹ാ¹യ¹സ¹ാ¹പ¹യ¹ | *¹പ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹സ¹രി¹ഗ¹ || *¹പ¹ാ

3. || പ¹ാ¹യ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹ഗ¹ാ¹രി¹സ¹രി¹സ¹ | പ¹ാ¹യ¹സ¹രി¹ഗ¹രി¹ഗ¹ | പ¹ാ¹ാ¹യ¹പ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹യ¹ ||

|| പ¹ാ¹യ¹സ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹രി¹സ¹രി¹സ¹ | പ¹ാ¹യ¹ഗ¹രി¹സ¹ാ¹പ¹ | പ¹ാ¹ാ¹യ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹ഗ¹ || *¹പ¹ാ

4. || *¹സ¹ാ¹ , , , , *¹രി¹സ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹സ¹ | *¹സ¹ാ¹ , , , , *¹സ¹രി¹ | *¹ഗ¹ാ¹രി¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹പ¹യ¹ ||

|| *¹സ¹ാ¹രി¹സ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹സ¹ | *¹സ¹ാ¹രി¹ഗ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹ | പ¹ാ¹ാ¹യ¹പ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹യ¹ ||

|| *¹സ¹ാ¹രി¹സ¹ാ¹രി¹സ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹ാ¹പ¹ാ¹ | *¹സ¹ാ¹രി¹സ¹ാ¹പ¹ാ¹ഗ¹രി¹ | *¹സ¹ാ¹രി¹സ¹ാ¹രി¹ഗ¹രി¹ഗ¹ || *¹പ¹ാ

[32]

പാപവനദർശന പാടിതഖലതരദ്രുപാലകനികര ഭൂരികാന്തിനിടില

* നോട്ടം—ദ്രുപാലരാഗം ദ്വൈത മേളത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താണെന്നു ചിലർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ 15ാമതു മേളത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയാണു പാടിവരുന്നതു. ഈ രാഗത്തിലുള്ള മിക്ക കൃതികളേയും ഞ്ചെളിരാഗത്തിൽ പാടിവരുന്നതു നട്ടപ്പംയിരിക്കുന്നു.

ഉത്സവപ്രബന്ധം.

*പന്തുവരാളി—ആദിതാളം

[സ്|രി| | | ഗ| | മ|പ|ധ| | | നി|

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=ശ്രീപന്തുവരാളി (ശ്രീ=45)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ധി ³ മി ³ ത ³ കി ³ ട ³ ത ³ ക ³ ധ ³ ണ ³ || ^x ത ^v രി ^v കി ^v ട ^v ത ^v ക ^v ധി ^v മി ^v | ^x ത ^v കി ^v ട ^v ത ^v ക ^v ധ ^v ണ ^v ||

[35]

1 || ^x , ¹ , ഗ ² ഗ ³ പ ³ മ ³ ഗ ³ മ ³ പ ³ പ ³ പ ³ പ ³ ധ ³ പ ³ | ^x പ ^v മ ^v പ ^v പ ^v നി ^v ധ ^v പ ^v മ ^v | ^x ഗ ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v ഗ ^v രി ^v ||
	-- നാ ¹ ഗ ² ശ ³ യ ³ ന ³ - നാ ³ ശ്രീ - പ - തമ -	-- നാ ³ ഭ ³ ന ³ - ത ³ -	വ ³ ഞ ³ - ഭി ³ - നേ -	
	^x ഗ ¹ പ ² പ ³ പ ³ പ ³ മ ³ ധ ³ പ ³ ധ ³ മ ³ മ ³ ഗ ³ ഗ ³ രി ³	^x ഗ ^v ഗ ^v ഗ ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v	^x മ ^v ഗ ^v രീ ^v രീ ^v സ ^v സ ^v പ ^v	
	-- സാ ¹ ഗ ² ര - ത്തി - ല ³ ഞ ³ ഞ ³ ട ³ വ ³ പ -	ന് - സ ³ ര ³ സ - ത -	ഞ - -- ഖ - ഗ -	

2 നായകാന്തനായി ശ്രീനരഹരിയോടുംകൊണ്ടാത്ത കായരചിയാ ഗോപികാകണ്ഠവനോടുംകൂടി

- 3 പരിചിലെഴുന്നള്ളം ലോഷം പറവതിന്നു ശക്തനായി ചരണീയിലാരാനുണ്ടാത്തമോ പാശ്ചിമപരം
- 4 ആലപപ്രതിമപോരാൽ അഗ്നി തീരത്തോളം സേനാനാമാലിക നിശ്ചലയെന്നപോലെ നിന്നും
- 5 ഭൂരിയരണിദേവാഭിജനങ്ങൾ നിരുപമ കൌതുക്യത്തോട ഹരിചരണ സേവ ചെമ്പാനാഗമിച്ചുമപ്പോൾ
- 6 കൊടി തഴ ചാമരങ്ങളും കറുത്തിടാതെ ഭാനുനന്ദാ പടുതയോടെടുത്തു സ്വാകന്ദനംമെല്ലേ മണ്ണുള്ള
- 7 മുരളി കാഹള നാഗസപര മൃദംഗപടഹാഭി പരമ വാദിത്രങ്ങളൊന്നാസ്താരം മുഴങ്ങിയും
- 8 വാരിവാഹധനിവെല്ലും വാരണാധിപധൃതമാം ഭേരിനാദത്താൽഭിഗന്തം പൂരിതമായി തീന്നും
- 9 തുംഗതരതുരംഗങ്ങൾ ഭംഗമെന്നപോലാഴിയിൽ ഭംഗിയോട നടന്നും ശ്രീപതിതന്നുഗ്രേ ബഹു-
- 10 വീരരാം ചിലരണേരും ചന്ദ്ര വരംഗവേടകങ്ങൾ ഭൂരിമോദന വഹിച്ചു പുരതോ നിന്നും ദിവ്യ-
- 11 മധ്യമൊഴിമാരാം നാരിമാർ മഞ്ജുരീഭീപതതിയേന്തി വിധുമുഖൻ തന്റൊപ്പുകേ വാരവിൽ വിളങ്ങി യും
- 12 കളഗള നാദമാന്ദീടും ഗായകന്മാരുമനേരം ലളിതതരം ഗാനം ചെയ്തും ലജ്ജ വെടിഞ്ഞതരം
- 13 ഉഭയപാശ്ചത്തിലും മേവ്യമുന്നത സൗരധപംകതിയി ലിഭഗതികളാം നാരിമാരേരരം റിലസിയും
- 14 പരമവ്യമാൻ ധരിച്ചീടും വരമണിസുഷുമകൊണ്ടുംബരതലംബത വിഹിത്രവണ്ണമായുമഥ
- 15 ജലധി തീരെ ചെന്നാറാടി ചാരുകോലാഹലേനാത്മനിലയാന്താഗെ ചേരുന്നേരത്തുകൽ
- 16 ബഹുഭൂസുരവൃന്ദമുൾക്കാനിൽ ഭൂരി ഭക്തി രസം പൂണ്ടു ഭാസുര പാദപങ്കജം ഭജിച്ചീടുന്നു.

[34]

*നോട്ടു—പന്ത്രവരം ഉപരാഗത്തെ 51-ാമതു നമ്പർ കാമവൽനി എന്ന മേളകർത്താവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി അന്താഗാസ്യാരം പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നു.

*സെന്ററാഷ്ഠം—ത്രിപുടതാളം | സ | രി | | ഗ | മ | | പ | | ധ | | നി |

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ നി സ് ; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൗള(മായാ=1.5)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്രഒന്നിനുരണ്ടു അക്ഷരവീതം	x 1 2 തകധിമിതക	x v തകധിമി	x v തകസ്ധണ
		0	0	3	2	2				

$\overset{x}{\text{പ}}$ $\overset{1}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{പ}}$ $\overset{2}{\text{ധ}}$ | $\overset{x}{\text{നി}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{പ}}$ | $\overset{x}{\text{പഠ}}$ $\overset{v}{\text{പ}}$ $\overset{v}{\text{മ}}$ || $\overset{x}{\text{ഗ}}$ $\overset{1}{\text{മ}}$ $\overset{2}{\text{ഗ}}$ $\overset{2}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{രീ}}$ | $\overset{x}{\text{രീ}}$ $\overset{v}{\text{പ}}$ $\overset{v}{\text{മ}}$ | $\overset{x}{\text{ഗ}}$ $\overset{v}{\text{മ}}$ $\overset{v}{\text{ഗ}}$ $\overset{v}{\text{രി}}$ ||
 || - - - - $\overset{2}{\text{സ}}$ $\overset{2}{\text{ര}}$ | $\overset{2}{\text{സി}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{ജ}}$ - - - - || $\overset{2}{\text{നഠ}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{ഭ}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{നി}}$ $\overset{2}{\text{ൻ}}$ - - - - ||
 $\overset{x}{\text{പ}}$ $\overset{1}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{രീ}}$ | $\overset{x}{\text{സ്}}$ $\overset{v}{\text{ഠ}}$ $\overset{v}{\text{,}}$ $\overset{v}{\text{,}}$ | $\overset{x}{\text{സ്}}$ $\overset{v}{\text{ഠ}}$ $\overset{v}{\text{രീ}}$ || $\overset{x}{\text{നി}}$ $\overset{1}{\text{സ്}}$ $\overset{2}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{സ്}}$ $\overset{2}{\text{നി}}$ $\overset{2}{\text{സ്}}$ | $\overset{x}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ഠ}}$ $\overset{v}{\text{,}}$ $\overset{v}{\text{,}}$ | $\overset{x}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{നി}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ഠ}}$ ||
 || - - - - $\overset{2}{\text{പ}}$ $\overset{2}{\text{ര}}$ | $\overset{2}{\text{ണ}}$ - - - - | - - - - $\overset{2}{\text{സേ}}$ || $\overset{2}{\text{വ}}$ - - - - $\overset{2}{\text{യ}}$ $\overset{2}{\text{ഠ}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{ധ}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{സ്യ}}$ - - - - ||
 $\overset{x}{\text{പഠ}}$ $\overset{1}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{ധ}}$ $\overset{2}{\text{പ}}$ | $\overset{x}{\text{ധഠ}}$ $\overset{v}{\text{സ്}}$ $\overset{v}{\text{നി}}$ | $\overset{x}{\text{സ്ഠ}}$ $\overset{v}{\text{രി}}$ $\overset{v}{\text{സ്}}$ || $\overset{x}{\text{സ്ഠ}}$ $\overset{1}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{മ}}$ $\overset{2}{\text{ഗ}}$ | $\overset{x}{\text{മഠ}}$ $\overset{v}{\text{പഠ}}$ | $\overset{x}{\text{പഠ}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$ ||
 || - - - - $\overset{2}{\text{അ}}$ $\overset{2}{\text{ര}}$ | $\overset{2}{\text{മഠ}}$ $\overset{2}{\text{ഠ}}$ - - - - | $\overset{2}{\text{രീ}}$ - - - - || $\overset{2}{\text{ജ}}$ - - - - - - | $\overset{2}{\text{ന}}$ - - - - - - | - - - - $\overset{2}{\text{മ}}$ - - - - ||

[35]

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}} \overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || യ നി പ മ മ | ഗ മ രീ | സ ഓ , , ||
 || --- | --- | --- ||

നാ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}} \overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}} \overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || , , , , യ പ | യ ഓ സ നി | സ ഓ , , || രീ രീ രീ | സ ഓ രീ | ഗ മ രീ ||
 || - - - - ഉ ര | ഗ - - - - | പ - - - - || നി-മ- - - | ബ - - - - | ത്തിൽ- - - ||

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || രീ , , സ നി | സ ഓ , , | , , സ ഓ || നി സ രീ സ നി സ | യ ഓ , , | യ നി യ ഓ ||
 || - - - - സ ര | സ ഓ - - - - | - - - - പ - - - - || ജി - - - - കൊ - - - - | ണ്ടീ - - - - | ട്ടം - - - - ||

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || പ ഓ , , യ പ | യ ഓ സ നി | സ ഓ രീ സ || നി സ രീ സ നി സ | യ ഓ , , | യ നി യ ഓ ||
 || - - - - ക ര | ണ ഓ - - - - | ര ഓ - - - - || ശി - - - - യാം - - - - | വേ - - - - | ഭ - - - - ||

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || പ ഓ , , പ യ | യ നി യ പ | പ ഓ പ മ || ഗ മ ഗ രീ രീ | സ ഓ , , | സ രീ മ ഗ ||
 || - - - - പ്യാര | ഉ - - - - | ഭ - - - - || ത - വ - - - - | ത - - - - | ല - - - - ||

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}}$ $\overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$
 || മ പ യ രീ | | | | സ സ നി യ യ പ പ ഓ പ മ ||
 || - - - - - | | | | സ ര സി - - - - ജ - - - - ||

൧.1. കലിദാസമാകവേ കളഞ്ഞു ഭൂവി സജ്ജന കലമതിന്നനുപാകഗലം നല്ലവതിന്നു നലമോടേററനന്തനഗരേ പരിചിനോടുറാലസിടും ചിദാനന്ദജലയേമുരമന സരസിജ

2. മുനിജനത്തിനപ്പോലും മോഹമുള്ളവാക്കുനേ-തന്നവും മുഖകാന്തിയും തരണസ്തിതവും കണ്ടു
മനമിതമൃതസിന്ധേയ മഗ്നമായിനിതാനം-വനജദളനയന വാസുദേവ ദേവേശ സരസിജ

3. കമലയും ഭൂമിയും കാലിണതലോടിയും-കമലജന്വദേവംകൊണ്ടമിതന്നതികൾ ചെയ്തും
ശമധനരായിട്ടും സനകാദികൾ വന്ദിച്ചും-കമനീയത നികാമം കയ്യാണ്ടു മരുവീടും സരസിജ

പല്ലവിയും അനുപല്ലവിയും ചേർന്നുള്ളമട്ടിൽ ചരണങ്ങൾ പഠിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

* നോട്ട്—സെപ്റ്റംബർ 17 1967 നും 18 നും ഇടയിൽ ഏകദേശം 17 മെതു നംബർ സൂത്രകാന്തം എന്ന മേളകർത്താവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയും ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കൈശികി നിഷാഭം പ്രയോഗിച്ചും പാടിവരുന്നു.

—:0:—

(ഓമിനി കൃതികൾ.)

ധന്യാസി-ബിലിനി(രൂപകം)

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി

ആ=സ ഗ മ പ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ= ഹനമതോഡി (ഹനം= 8)

താളം	അംഗസംജ്ഞ		മാത്രകൾ		രൂപകതാളത്തെ രണ്ടു അടിയും ഒരു വിച്ഛിന്നമായിമൂന്നു മാത്രകളിൽ പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നക്രമം അനുസരിച്ചു മാത്രമെന്നിന്ന നാലു അക്ഷരം വീതം	താളവട്ടം ജതി	
	ഭൂതം	ലക്ഷ്യം	2	4		x ത രി കി ട	x തകധിമിതകരധണ
രൂപകം	0	1	2	4			

പ || ^x , , ^x സ ട | ^x സ ട ; , ^v സ ട സ ട || ^x സ ട സ ട | ^x സ ട ^v സ ട || ^x നീ നീ | ^x നീ നീ ^v സ ട ||
|| - - വി - | ശ്ലോ - - - ശ്ല - ര - || ദ - ര - | ശ - ന - ക - ര - || ച-ല- | മ-ന-തു-മ- ||

[97]

|| ഗ റ മ റ | ഗ മ പ റ നി നി യ പ ||
 || ക റ - - | സീ - - - - - ||

പ മ മ ഗ ഗ രി രി സ സ റ സ റ
 - - വി - ശ്ലോ - - - ശ്ല - ര -

അനു || , , പ റ | പ റ , , പ മ പ റ || നീ നീ | സാ സാ രീ സാ || , , നീ | സാ , , രീ സ റ || സ നി നി യ | യ പ പ പ പ പ പ ||
 || - - വി - ശ്ലോ - - - ശ്ല - ര - || ഒ - ര - | ശ - ന - ജ - ഖ - || - - കീൻ | ഹോ - - ബ - ഇ - || പ്രേ - - - | മ - സ - ഹി - ത - ||

|| , , പ നി | സ റ ; , രീ സ റ || യ റ , , | യ റ പ റ പ റ പ റ || മ റ പ റ | മ റ ഗ റ ഗ റ ഗ റ ||
 || - - ക റ | ടേ - - - ക - ര - || ണ റ - - | നി - യ റ - - ന - || ജ - ന - | ന - മ - ര - ണ - ||

|| ഗ റ മ റ | ഗ മ പ റ നി നി യ പ ||
 || റ മ റ - - | സീ - - - - - ||

പ മ മ ഗ ഗ രി രി സ സ റ സ റ
 - - വി - ശ്ലോ - - - ശ്ല - ര -

- 2. ബഹുതീജിനകേപുരീമോ ഗംഗാപയകേസമാന-വാകേതടഘാടഘാടഭരരഹേസന്യാസീ വിശ്ലോശ്ലര
- 3. ഭസ്മഅംഗളജത്രിശ്ശുലളരമേലസേനാഗമാല-ഗിരിജാഅരയാംഗധരേത്രിഭുവനജിനദാസീ വിശ്ലോശ്ലര
- 4. പരമനാഭ കമലനയന ത്രിനയനശംഭുമഹേശ-ഭജലേ ഇൻദോസ്വരൂപരഹിയേഅബിനാസീ വിശ്ലോശ്ലര

[387]

*കാപി-ചായ്പ

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ=സ രി ഗാ മ രി പ മ പ ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകന്താ=ഖരഹരിപ്രിയ (ഖര=22)

താളം	മാതൃകൾ		കാലക്രമം	അളവട്ടം ജതി	
ചായ്പ	7		മാത്ര ഒന്നിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x ത കി ട	x ത ക ധി മി
	3	4			

$\overset{x}{പ}$ || $\overset{x}{സ}$ $\overset{x}{നി}$ | $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ$ $\overset{x}{രി}$ || $\overset{x}{രി}$ $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{രി}$ $\overset{x}{സ$ $\overset{x}{റ}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{പ}$ $\overset{x}{മ}$ || $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{റ}$, | $\overset{x}{രി}$, $\overset{x}{,}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{റ$ $\overset{x}{രി}$ ||
 || - സു മ | ര - ണ - || ക ര - | ജ - ഭ - || - ന റ | ഫ - ഫ - || രി - - | കേ - - || ണ റ | സ - കി - ||
 $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ}$, | $\overset{x}{നി}$ $\overset{x}{ധ}$ $\overset{x}{റ}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{നി}$ | $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ$ $\overset{x}{രി}$ || $\overset{x}{രി}$ $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{രി}$, $\overset{x}{,}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{സ}$ $\overset{x}{നി}$ | $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ$ $\overset{x}{രി}$ ||
 || യോ - | ജി - ന - || - ധ - | മ്ബ - ഭ - || രി - - | കേ - - || - സു മ | ര - ണ - ||
 $\overset{x}{അ}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{സ്}$ | $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ}$ $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{റ}$ || $\overset{x}{സ്}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ || $\overset{x}{,}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$ || $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{ഗ}$ $\overset{x}{റ}$ | $\overset{x}{മ}$ $\overset{x}{റ}$, $\overset{x}{,}$ ||
 || - സു മ | ര - ണ - || സേ - - | ജി - ന - || - കേ - | ഋ - ക - || ക്ഷണ - | മേ - - - ||

[39]

^x , മ റ | ^x മ റ , , || ^x ഗ മ റ | ^x ഗ റ മ റ || ^x ധ ഖ റ | ^x ധ റ ഖ റ || ^x മ റ , | ^x ഗ റ തീ ||
 || -കേ- | ^x തേ - - - || ^x പതി- | ^x ത-സി- || ^x ധ റ - | ^x രേ - - - || ^x പ്ലാ - | ^x രേ - - - ||
^x , ഗ റ | ^x തീ ഗ റ || ^x തീ ഗ റ | ^x തീ സ റ || ^x , മ റ | ^x ഗ റ മ റ || ^x തീ ഗ റ | ^x തീ , , || ^x , മ റ | ^x ഗ റ തീ ||
 || -പീ - | ^x പാ - - || ^x ത റ - | ^x രേ - - || ^x -സു- | ^x ഓമ റ || ^x ത റ - | ^x രേ - - || ^x -ബേ- | ^x സാ - - ||
^x സ റ , | ^x നീ ധ റ || ^x നീ , | ^x സ റ തീ || ^x തീ ഗ റ | ^x തീ , , || ^x സ നീ സ റ തീ
 || ^x ത റ - | ^x രേ അ - || ^x ജാ - | ^x മി - ഊ || ^x സ്വ റ - | ^x രേ - - || ^x - സു മ റ - അ-

2. മീനകല്പപസുകരനരഹരിപ്രഭുവാമനരൂപബലിമഘോരേ-പരശുരാമരാവുരാമരാമബലകലകീരൂപധര
 ദൈത്യ സംഹാരേ സുമരണ
3. ശിവസനകാദികങ്ങളുമാദികജിനകോ നിശദിനമനമേധാരേ-സാതരാതഭാഗിരിവരധാരോസോ
 മനമോഹനനന്ദലാരേ സുമരണ
4. ഭജലേ രാമകൃഷ്ണ മധുസൂദന പുരുഷോത്തമ ബ്രഹ്മരാജ മുരാരേ-ജബവതരാഖേ ഞധമളധാരണപദ്മ
 നാഭ പ്രഭുനാഥ ഹമാരേ സുമരണ

* നോട്ട്—(പല്ലവിയും അനുപല്ലവിയും ചേർന്നുള്ള മട്ടിൽ ചരണങ്ങൾ പാടേണ്ടതാകുന്നു.)

താളവിവരണം.

സപ്തതാളങ്ങൾ	അംഗസംജ്ഞകൾ	മാത്രകളുടെ എണ്ണം				
		ചതുരശ്രജാതി	ത്രിശ്രജാതി	മിശ്രജാതി	ഖണ്ഡജാതി	സങ്കീർണ്ണജാതി
1. ശുദ്ധം	-0-1-1	4+2+4+4=14	3+2+3+3=11	7+2+7+7=23	5+2+5+5=17	9+2+9+9=29
2. മദ്യം	1-0-1	4+2+4=10	3+2+3=8	7+2+7=16	5+2+5=12	9+2+9=20
3. രൂപകം	0-1	2+4=6	2+3=5	2+7=9	2+5=7	2+9=11
4. ഝംഘ	1-1-0	4+1+2=7	3+1+2=6	7+1+2=10	5+1+2=8	9+1+2=12
5. ത്രിപുട	1-0-0	4+2+2=8	3+2+2=7	7+2+2=11	5+2+2=9	9+2+2=13
6. അട	1-1-0-0	4+4+2+2=12	3+3+2+2=10	7+7+2+2=18	5+5+2+2=14	9+9+2+2=22
7. ഏക	1	4	3	7	5	9

1 = ചതുരശ്രം (അടിയും വിരമങ്ങളും)
 0 = മദ്യം (അടിയും വീച്ചും-മാത്രം)
 1 = അനുരൂപം (അടിയും മാത്രം-മാത്രം)
 ചതുരശ്രവും, ത്രിശ്രവും, മിശ്രവും, ത്രിശ്രവും കൂടിക്കലിച്ചുള്ള ഖണ്ഡം.
 ചതുരശ്രവും, മിശ്രവും കൂടിയതുകൊണ്ടു സങ്കീർണ്ണം.

[41]

ചതുരശ്രജാതി ത്രിപുടയെ ആദിതാളമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ദേശാഭി എണ്ണം പറയും. സോപാനസമ്പ്രദായത്തിൽ ചെമ്പട എന്നു പറയുന്നതു ആദിതാളത്തെ ആകുന്നു. സോപാനസമ്പ്രദായത്തിലെ അടന്ത എന്ന താളത്തിലുള്ള കൃതികളെ ത്രിപുട താളത്തിലാണു് പാടിവരുന്നതു്.
 ത്രിപുടയെ രണ്ടു അംഗങ്ങളോടു കൂടി താളം പിടിക്കുന്നതു ത്രിപുട ചായംപു.
 ചതുരശ്രരൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ രണ്ടു അടിയും ഒരു വീച്ചുമായി മൂന്നു മാത്രകളിലായിട്ടു പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു. |

ചോദ്യങ്ങൾ.

൧. ഒരു സ്വരാഷ്ട്രത്തിലെ ആദ്യത്തെ ഷഡ്ജതന്ത്രം അർത്ഥമായ പഞ്ചമവും ഏകാമതായ ഷഡ്ജവും എത്ര മടങ്ങ് ഉച്ചതപത്തോടുകൂടിയിരിക്കും?

൨. പന്ത്രണ്ടു സ്വരങ്ങൾ മാത്രമുള്ള സ്ഥിതിക്ക് പതിനാറു ചേരുകൾ കൊടുത്തിരിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യമെന്ത്?

൩. മേളരാഗങ്ങൾ എത്ര? സാവേരി രാഗവും മലഹരി രാഗവും ഏതു മേളരാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്? ഈ രണ്ടു രാഗങ്ങളുടേയും ആരോഹണാവരോഹണക്രമത്തിലുള്ള വ്യത്യാസമെന്ത്?

൪. വർണ്ണരാഗങ്ങൾ എന്നാൽ എന്ത്? അവ എത്രതരം ഉണ്ട്? വിവരമായി പറക.

൫. (a) താളജാതി എത്ര? അവയുടെ ചേരുകൾ വിവരപ്പെടുത്തിപ്പറക.

(b) സാധാരണമായി രൂപകം, ത്രിപുട, അട എന്ന് മാത്രം പറയുന്നത് ഏതു ജാതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ട രൂപകവും, ത്രിപുടയും, അടതാളവും ആണ്?

൬. താളങ്ങളുടെ പ്രധാനമായ മൂന്നു അംഗങ്ങൾ ഏതെല്ലാമാണ്? അനുദ്രുതം ശാസ്ത്രപ്പടി ഒരു അംഗമായി വരുന്നത് ഏതു താളത്തിനാണ്?

൭. "പഞ്ചബാണതന്ത്രം" എന്ന കീർത്തനം ഏതു രാഗത്തിലും താളത്തിലും ആണെന്നു പറക. ആ രാഗം ഏതു മേളകർത്താവിൽ ഉൾപ്പെട്ടതാണ്. സോപാനസമ്പ്രദായത്തിൽ ആ താളത്തിനു എന്തു ചേര പറഞ്ഞുവരുന്നു?

൮. ഈ പുസ്തകത്തിലുള്ള രണ്ടു വണ്ണങ്ങളിലും അവ പാടേണമെന്നുള്ള ചേര സാഹിത്യത്തിൽ വരുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ആ ഭാഗം എടുത്തു പറക. അവയുടെ അർത്ഥം എന്ത്?

൯. "നാഗശയനനാം ശ്രീ പത്മനാഭ" എന്നപാട്ടു് ഏതുരാഗത്തിൽ ആണ് പാടുന്നത്? ആ രാഗത്തിനും പൂർവ്വകല്യാണി രാഗത്തിനും ആരോഹണാവരോഹണക്രമത്തിലുള്ള വ്യത്യാസമെന്ത്? അർണ്ണവ രാഗങ്ങളും ഏതേതു മേളകർത്താവിൽ ചേർന്നതാണ്?

൧൦. താഴെപറയുന്ന വാക്യങ്ങളുടെ താൽപര്യംമാത്രം പറക.

- (a) ഭവദീയകർമാഭിനവസുധായാം പരിമജ്ജതു മേ ശ്രുതിയുഗളീ
- (b) പരിപാഘി ഗണാധിപ ഭാസുരമുരേത.
- (c) രാജീവാക്ഷ ബാറോ കൃഷ്ണ രാധാരമണ ബാറോ.
- (d) സരസിജനാഭ നിൻ ചരണസേവയാ ധന്യതരമായി ജന്മമഹോ.

(e) വിശേഷശ്ചര ഭർഗ്ഗനകര ചല മനതമ് കാസീ(ശീ).

HIS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA

VANCHI BALA RAMA VARMA SWATI TIRUNAL

KULASEKHARA PERUMAL MAHA RAJA OF TRAVANCORE

(APRIL 1829 TO DECEMBER 1846)

HIS MOST GRACIOUS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA VANCHI PALA

SIR RAMA VARMA, MAHA RAJA OF TRAVANCORE

G. C. S. I., G. C. I. E., M. R. A. S., F. R. G. S., F. M. U.

OFFICIER DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE.

സംഗീതസാഹിത്യകലാനിധിയും

ഗന്ധർവ്വശാസ്ത്രവർണ്ണനം

ശ്രീപത്മനാഭപദഭക്തശിലാമണിയും

ആയ

പണ്ഡിതചക്രവർത്തി ഗർഭശ്രീരാൻ

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ്

തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചു ഉണ്ടാക്കിയ

സംഗീതശൃതികളെ

സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതിട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ

തിരുവിതാംകോട്ടു സംസ്ഥാനത്തെ മന്ത്രിസഭാനുമതയ

മഹാമഹിമ ശ്രീ ദിവാൻ ബഹദൂർ

മന്നത്തു കൃഷ്ണൻനായർ അവർകൾ

ബി. എ., ബി. എൽ.,

സന്നിധാനത്തിൽ

ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്കാരം

സമർപ്പിച്ചുകൊടുത്തു.

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്.

മുഖവുര.

കൊല്ലം ൧൦൦൪ മുതൽ ൧൦൨൨ വരെ ഈ ധർമ്മാർജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന ഗർഭാശ്രിമാൻ സ്വാതിതിരുനാൾ രാമവർമ്മവാരാജം തിരുമനസ്സിലെ അമൃതപ്പള്ളം സംഗീതകൃതികളിൽ നൂറ്റിൽപരം കൃതികളെ ഞാൻ സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതിയ (ഒന്നാംഭാഗം) ബാലാരാജം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ, ജഗദീശകൃപൈകളാജനമായിരുന്ന നമ്മെ പുത്രനിപ്പിശേഷം രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന നമ്മുടെ മഹാമാരാജ്യ തിരുമനസ്സിലെ അഷ്ടപ്പുഴുത്തി മഹോത്സവത്തിന്റെ സ്മാരകമായി അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. അങ്ങിനെ ചെയ്യാൻ എന്നെ ശക്തനാക്കിയതു ദയാപരയാനിധിയായ നമ്മുടെ മഹാമാരാജ്യ തിരുമനസ്സിലെ അപാരമായകരുണയും മഹാമാജപദഭക്തനും കലാപ്രോത്സാഹകനും ആയ മന്ത്രിസഭാമന്ത്രി ഭിവാൻവർമ്മൻ എം. കൃഷ്ണൻനായർ അവർകളുടെ സഹജങ്ങളായ സഹായങ്ങളും ആണെന്നു കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം പ്രസ്താവിക്കാമെന്നു.

ആ ഗ്രന്ഥത്തെ അദ്ധ്യക്ഷകളുടെ സൗകര്യം പ്രമാണിച്ചു ഭാരതം ചെയ്ത വിഭാഗങ്ങളായി പകർത്തു് അച്ചടിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ഈ പുസ്തകം അഞ്ചാംവിഭാഗമാകുന്നു. ഇതിൽ സ്വാതിതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതിൽ പതിനാലുകീർത്തനങ്ങളും രണ്ടു വണ്ണങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള രണ്ടു പാട്ടുകളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലും എന്നെ സഹോദരബുദ്ധ്യോ സഹായിച്ചിട്ടുള്ള റിട്ടയർഡ് താസിൽദാർ മ. രാ. രാ. എം. സി. നാരായണപിള്ള അവർകളോടു ഞാൻ എന്റെ നിർവ്യാജമായ കൃതജ്ഞത പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

എസ്. രംഗനാഥയ്യർ.

സ്വരങ്ങൾ രാഗങ്ങൾ താളങ്ങൾ അഭ്യാസക്രമം.

സ്വരങ്ങൾ ഏഴുണ്ടു്. ഷഡ്ജം, ഋഷഭം, ഗാന്ധാരം, മധ്യമം, പഞ്ചമം, ധൈവതം, നിഷാദം ഇങ്ങിനെയാണു് അവയുടെ പേരുകൾ. ഈ സ്വരങ്ങളുടെ മുതൽക്കുപേരുകൾ സരിഗമപധനി എന്നാകുന്നു. സ.രി എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള ഭാരത അക്ഷരങ്ങൾക്കുതന്നെ ഡിശ്രിയിലുള്ള (ഭാരതം തരം ഉച്ചതപത്തോടു കൂടിയ അല്ലെങ്കിൽ ശ്രുതിയോടു കൂടിയ) ധ്വനികളെ കുറിക്കുന്നു. സ മുതൽ ഏട്ടാം സ്വരമായ സ വരെയുള്ള സ്വരങ്ങൾക്കു സ്വരാഷ്ടകം എന്നു പേരിടാമെന്നുള്ളതുമാണു്. ഈ അഷ്ടകത്തിലെ ആദ്യ സ-ക്കു ഒരു ഡിശ്രി ഉച്ചതപം (Pitch-ശ്രുതി) ഉണ്ടെങ്കിൽ ഒടുവിലുള്ള സ-ക്കു ആദ്യ സ-യുടെ രണ്ടു മടങ്ങു ഉച്ചതപവും പ-ക്കു ഒന്നു മടങ്ങു ഉച്ചതപവും കാണും. ഇങ്ങിനെ ആദ്യ സ യിൽ നിന്നു ക്രമേണ ഭാരത സ്വരങ്ങൾക്കു ഒരു കണക്കനുസരിച്ചു കൂടുതൽ ഉച്ചതപം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാകുന്നു.

ഒരു സരവാഷ്ടകത്തെ ഒരു സ്ഥായി അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമം എന്നു പറയുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിൽ ഒരു സ്റ്റേയിൽ, ഗാമട് അല്ലെങ്കിൽ ക്ലേവു എന്നു ചൊല്ലുന്നു. ഗ്രാമം എന്ന പദമാണെന്നു ഇംഗ്ലീഷിൽ ഗാമട് എന്നായിരിക്കുന്നതു്? സ്വരാഷ്ടകത്തെ കീഴ്നാലു (മന്ദ്രചതുഷ്ടകം) എന്നും മേൽനാലു (താരചതുഷ്ടകം) എന്നും മണമായി പിരിക്കാം. സരിഗമ ഇവ കീഴ്നാലും പധനിസ ഇവ മേൽനാലുമാകുന്നു. ഈ രണ്ടു ചതുഷ്ടകങ്ങളിലേയും ആദ്യസ്വരങ്ങളായ സ-യുപ-യു പ്രകൃതിസ്വരങ്ങളാണു്. ശുദ്ധസ്വരങ്ങളെന്നുപറയും. ഇവയ്ക്കു ധ്വനിലേഭം വരികയില്ല. ചതുഷ്ടകങ്ങളിലെ നടുക്കുള്ള റിഗ-ധനി ഇവയിൽ ഭാരതാനിനം പ്രകൃതിസ്വരം ഉൾപ്പെടെ മൂന്നുതരം സ്വരങ്ങളുണ്ടു്. പ്രകൃതി സ്വരത്തിന്നു പുറമെയുള്ള സ്വരങ്ങളെ വികൃതിസ്വരങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. മധ്യമം, ശുദ്ധമധ്യമം പ്രകൃതി

മധ്യമം എന്നു രണ്ടുഭാഗങ്ങളായി, കഡ് മധ്യം പഞ്ചമ്യം ശ്രുതി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള കണ ആധാരസ്വരങ്ങളാകുന്നു. പ്രകൃതി വികൃതി സ്വരങ്ങളുടെ ഭേദപട്ടിക താഴെ ചേർന്നു.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
സ	ശ്ര-രി	ച-രി	ഷ-രി	അ-ഗ	ശ്ര-മ	പ്ര-മ	പ	ശ്ര-ധ	ഷ-ധ	കാ-നി	
		ശ്ര-ഗ	സം-ഗ					ശ്ര-നി	കൈ-നി		

ഈ പട്ടികയിൽ നട്ടുക കാണുന്ന സ (കഡ്), ശ്ര-രി (ശ്രുതർഷഭം), അ-ഗ (അന്തരഗാന്ധാരം), ശ്ര-മ (ശ്രുത മധ്യമം), പ്ര-മ (പ്രതിമധ്യമം), പ (പഞ്ചമം), ശ്ര-ധ (ശ്രുത ധൈവതം), കാ-നി (കാകലി നിഷാദം) ഇത്രയും സ്വരങ്ങൾ ശ്രുതങ്ങളാണെന്നും, ച-രി (ചതുശ്രുതിഗുഷഭം), ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ടു അതിനോടൊക്കുന്ന ശ്ര-ഗ (ശ്രുത ഗാന്ധാരം), ഷ-രി (ഷട് ശ്രുതി ഗുഷഭം), ധ്വനിസാമ്യത്താൽ കേകുന്ന സാ-ഗ (സംധാരണ ഗാന്ധാരം), ച-ധ (ചതുശ്രുതി ധൈവതം), ധ്വനിസാമ്യത്താൽ അതിനോടൊക്കുന്ന ശ്ര-നി (ശ്രുതനിഷാദം), ഷ-ധ (ഷട് ശ്രുതി ധൈവതം), ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ടൊക്കുന്ന കൈ-നി (കൈശികി നിഷാദം) ഇവ വികൃതിഭേദങ്ങളാണെന്നുമറിക. പ്രകൃതി സ്വരങ്ങൾ കഡ് മധ്യം പഞ്ചമ്യം മാത്രമാണെന്നു ചിലർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സപ്തസ്വരങ്ങളെ ന സ്ഥാനങ്ങളിലായിട്ടാണ് പാടിയതെന്നു്. ഈ സ്ഥാനത്തെ സ്ഥായി എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. സ്ഥായി എന്ന പദത്തെ സ്വരങ്ങൾ നിൽക്കുന്ന സ്ഥലം എന്നു അർത്ഥം കല്പിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. താണ സ്ഥായിക്കു മന്ദ്രസ്ഥായി, തന്ദ്രസ്ഥായി, കീഴ്സ്ഥായി എന്നും ഉയർന്ന സ്ഥായിക്കു താരസ്ഥായി, ഹൈച്ച സ്ഥായി, മേൽസ്ഥായി എന്നും ഇടക്കുള്ള സ്ഥായിക്കു മധ്യസ്ഥായി, സമസ്ഥായി എന്നും പേരുകൾ ഉണ്ടു്.

പ്രകൃതിവികൃതികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മന്ദ്ര സ്വരങ്ങൾ ക്രമംതെറ്റാതെ ചേർന്നുണ്ടായവയാണ് മേളരാഗങ്ങൾ. മേളരാഗങ്ങളെ മേളകന്താ രാഗങ്ങൾ എന്നും ജനകരാഗങ്ങളെന്നും ഗ്രാമരാഗങ്ങളെന്നും പറയുന്നു. മേളരാഗങ്ങൾ 92 എണ്ണം ഉണ്ടു്. ഒരോമേളരാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട രാഗങ്ങളെ ജന്യരാഗങ്ങൾ എന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. മായാമാളവഗൌള മേളരാഗവും, ഹരജ്ജ, മലഹരി, സാവേരി, ഭൂപാളം മുതലായവ ആ മേളരാഗത്തിൽ നിന്നു ജനിച്ചവയും ആകുന്നു.

ആരോഹണത്തിലും അവരോഹണത്തിലും 9 സ്വരങ്ങൾവീതം ഉള്ള രാഗങ്ങളെ സംപൂർണ്ണരാഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. മേളരാഗങ്ങൾ എല്ലാം സംപൂർണ്ണരാഗങ്ങൾ ആകുന്നു.

സംപൂർണ്ണമല്ലാത്തരാഗങ്ങൾ രണ്ടുതരം. അവ ക്ഷാഡവരാഗങ്ങളും കൗഡവരാഗങ്ങളുമാകുന്നു. ആരോഹണത്തിൽആരോ അവരോഹണത്തിൽആരോ അല്ലെങ്കിൽ രണ്ടിലും ആറുവീതമൊ സ്വരങ്ങൾ ഉള്ളവ ക്ഷാഡവരാഗങ്ങളും അതുപോലെ അഞ്ചു സ്വരങ്ങൾ ഉള്ളവ കൗഡവരാഗങ്ങളും ആകുന്നു. ഈ ക്ഷാഡവ കൗഡവരാഗങ്ങളെ വർജ്ജരാഗങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. അഞ്ചിൽ കുറഞ്ഞ സ്വരങ്ങൾ ചേർന്ന മന്ദ്രോജ്ജ്വലങ്ങളായ രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നാണ് സംഗീതവിചാരന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. സ്വരങ്ങൾ ക്രമംവിട്ടു് മുൻപിന്നായി ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന രാഗങ്ങളെ വ്യക്തരാഗങ്ങൾ എന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു.

താളങ്ങളുടെ വകക്കു പുസ്തകത്തിന്റെ ഭട്ടവില്ലു പട്ടിക തോക്കുക. അനുദൂതത്തിനു ഒരു മാത്രയും ദൂതത്തിനു ൨ മാത്രയും ലഘുവിനു ത്ര്യശ്രുമാതിയിൽ മൂന്നും ചതുരശ്രമാതിയിൽ നാലും മിശ്രമാതിയിൽ ഏഴും ഖണ്ഡമാതിയിൽ അഞ്ചും സങ്കീർണ്ണമാതിയിൽ ഒൻപതും മാത്രകളും ഉണ്ടെന്നു കാർത്തിരികണം. അനുദൂതത്തിനു ഒരുടിയും ദൂതത്തിനു ഒരുടിയും ഒരുവീച്ചും ലഘുവിനു ഒരുടിയും ത്ര്യശ്രുമാതിയിനു സരിച്ചു ൨-ം, ൩-ം, ൪-ം, ൪-ം, ൫-ം വിരലെണ്ണങ്ങളും പ്രയോഗിക്കണം.

കീർത്തനം മുതലായവ പാട്ടുവേദം പ്രയോഗിക്കേണ്ട പ്രകൃതി വികൃതി സ്വരങ്ങളുടെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമവും, വർണ്ണസ്വരങ്ങളുടെ വിവരവും അറിവാൻ അതാതു മേലകർമ്മവിന്റെ പേരോടുകൂടി വേണ്ടതെല്ലാം കാരോന്നിന്ദേര്യം ആദ്യഭാഗത്തു സവിസ്തരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആ വിവരങ്ങളെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള ഒരു കീർത്തനം എടുത്തു വിശദപ്പെടുത്തിപ്പറയാം.

൩-ാം വശത്തുള്ള കീർത്തനം ഉദാഹരണമായി എടുക്കാം. രാഗം ബിലഹരി എന്നു കാണുന്നു. മേലകർമ്മാധിരഗകരാഭരണം എന്നും അതു ൨൯ (ധീര) മത്തു മേലകർമ്മാവരണം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. പട്ടികയിൽ, ഷഡ്ജപഞ്ചമങ്ങൾ അതുകൾക്കു സമാനങ്ങളായ ഒന്നും, എട്ടും നമ്പ്ര കള്ളികളിലും, ചതുശ്രുതി ഗുണമേ അതിന്റെ സമാനമായ മൂന്നാം കള്ളിയിലും, അന്തരാധാരം അതിന്റെ സമാനമായ അഞ്ചാംകള്ളിയിലും, ശുദ്ധമധ്യമം അതിന്റെ സമാനമായ ആറാംകള്ളിയിലും, ചതുശ്രുതിയധാരം അതിന്റെ സമാനമായ പത്താംകള്ളിയിലും, കാരകപിന്നീടാലും അതിന്റെ സമാനമായ പന്ത്രണ്ടാം കള്ളിയിലും കാണുന്നു. ഇതരഗത്തിന്റെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമം സരിഗപധസ; സനിധപമഗമസ എന്നാണെന്നും തലക്കെട്ടിൽ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. മ-യും നി-യും കൂടുന്നില്ലാത്തതിനാൽ അവ പ്രസ്തുത രാഗത്തിന്റെ ആരോഹണത്തിൽ വർണ്ണങ്ങളാകുന്നു. ഈ രാഗത്തിനു അവരോഹണത്തിൽ ഏഴു സ്വരങ്ങളുള്ളതും, ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കൈശികിനിക്കാലും പ്രയോഗിക്കാവുന്നതും ആകുന്നു.

പ്രസ്തുത രാഗത്തിന്റെ ആരോഹണത്തിൽ അഞ്ചു സ്വരങ്ങൾ മാത്രമുള്ളതിനാൽ, ഇതു കേഡവ രാഗ ഇനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്നു കാർത്തിരികണം.

താളം ആദിതാളം എന്നു എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ഈ താളം സപ്തതാളങ്ങളിലുൾപ്പെട്ടതല്ല; ഇതു ചതുരശ്രമാതി ത്രിപുടതാളമാകുന്നു. ഈ താളത്തിനു ഒരു ലഘുവും രണ്ടു ദൂതവും ആയി മൂന്നു അംഗങ്ങളും, അതുകൾക്കു മൊത്തം പൂ മൂന്നു കളും ഉണ്ടെന്നു രണ്ടു മൂന്നും കള്ളികളിൽ നിന്നും കാണാമല്ലോ. ഈ എട്ടു മാത്രകളെ പ്രയോഗിക്കേണ്ട ക്രമം അറിയാൻ മേലകർമ്മം നോക്കുക: മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം (അന്തരാക്ഷരം) വീതം ഒരു മുഴുവൻ താളവട്ടത്തിനു ൩൨ അക്ഷരങ്ങളായിട്ടാണ് വേണ്ടതു് - പ്രസ്തുത താളം പരിശീലിക്കേണ്ട രീതി. എങ്ങനെ? പട്ടികയുടെ നേരെ താഴെത്തുള്ള ഒന്നാമത്തെ വരി നോക്കുക. ഈ വരിയിൽ || ഈ വിധം കാണുന്ന രണ്ടു ഇരട്ട വരകളുടേയും അകത്തുള്ള ൩൨ അക്ഷരങ്ങളുടെയും (അന്തരാക്ഷരങ്ങൾ) മുകളിൽ ഒരേ നീളത്തിൽ ഇരട്ട വരകൾ കാണുന്നതിനാൽ ഈ അക്ഷരങ്ങളെ രുതീയ കാലത്തിൽ മാത്രം ഒന്നിനു മേ അക്ഷരങ്ങൾ വീതം ഉച്ചരിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ആദിതാളത്തിനു ഒരു അടിയും, മൂന്നു വിരലെണ്ണവും പിന്നെ ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും വീണ്ടും ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും ആണല്ലോ പ്രയോഗിക്കേണ്ടതു് - ഈ വിവരത്തിനു || x 1 2 3 | x v | x v || എന്ന സംഖ്യാകൾ അതാതു സ്ഥാനത്തു മുകളിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളതിനെ ഗൗണിച്ചു, ഒന്നാമത്തെ "ത" എന്ന അക്ഷരം മുതൽ "അ" വരെ നാലു അക്ഷരം വീതം ചേർത്തു് അടി മൂന്നു വിരലെണ്ണങ്ങൾ, അടി വീച്ചു, വീണ്ടും അടി വീച്ചു ഇതുകൾ പ്രയോഗിച്ചു, താളം പിടിച്ചു പരിശീലിച്ചാൽ ആദിതാളം മനസ്സിൽ ഉറയും.

പ്രസ്താവ കീർത്തനം പാഠങ്ങളിൽ എങ്ങനെ? ആദ്യത്തെ താളവട്ടത്തിൽ കർത്താവ് കോണുന്ന കാര്യങ്ങളെല്ലാം സപരക്ഷരങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള തുടങ്ങുന്നതാക്ഷരങ്ങളെ മുൻവിവരിച്ച താളവട്ടംകൊണ്ടിരിക്കും. തുടങ്ങുന്നതാക്ഷരങ്ങളായി വിവരിച്ച മുൻ പറഞ്ഞ ക്രമത്തിൽ അടി വിരലെണ്ണം മുതലായതു സഹിതം ഉച്ചരിച്ച അതതു സപരത്തിന്റെ കീഴ്ഭാഗത്തു കോണുന്ന സാഹിത്യക്ഷരങ്ങളെ പാടി അഭ്യസിക്കുക. ഈ ക്രമം അനുസരിച്ചു ഓരോ താളവട്ടത്തിലെ സപരങ്ങളേയും സാഹിത്യക്ഷരങ്ങളേയും മനസ്സിലാക്കുക.

അടയാളങ്ങളുടെയും സംജ്ഞകളുടെയും വിവരം.

അടയാളങ്ങൾ	വിവരം
	ഒരു താളവട്ടത്തിന്റെ ആദ്യവും അവസാനവും കാണിക്കുന്നു.
	താളവട്ടത്തിനകത്തുള്ള അംഗ(വിഭാഗ)ങ്ങളെ കാണിക്കുന്നു.
,	ഒരു മാത്രയുടെ വിഭാഗങ്ങളായ സപരക്ഷരങ്ങളിൽ ഒന്നിനു പകരം.
x	അടിയുള്ള അടയാളം.
v	വീച്ചിനുള്ള അടയാളം.
1	ഒരു സപരത്തിന്റെ മുകളിൽകണ്ടാൽ ഒന്നെന്നു ചെറുവിരലെണ്ണുക.
2	ടി ടി രണ്ടെന്നു മോതിരവിരലെണ്ണുക.
3	ടി ടി മൂന്നെന്നു നടുവിരലെണ്ണുക.
4	ടി ടി നാലെന്നു ചുണ്ടുവിരലെണ്ണുക.
5	ടി ടി അഞ്ചെന്നു തള്ളവിരലെണ്ണുക.
6	ടി ടി ആറെന്നു വീണ്ടും ചെറുവിരലെണ്ണുക.
സ	മുഴുവൻസപരം.
—	അരസപരം (ദ്വിതീയകാലസപരം)
==	കാൽസപരം (തൃതീയകാലസപരം)
.	ഈജിപ്ത ഏകസപരത്തിന്റെ താഴെ കണ്ടാൽ ആ സപരത്തെമന്ദ്രസ്ഥായിയിലും, മുകളിൽകണ്ടാൽ താരസ്ഥായിയിലും പാടണം. ജിഹ്വയുടെ കീഴ്ഭാഗത്തു സ്ഥായിയിൽ പാടേണ്ടതാകുന്നു. മധ്യസ്ഥായിയിലെ 'സ' യുടെ താഴെയും ഈ ജിഹ്വകാണ്.
സ	സസ
സാ	സസസസ = , , , ,
	ലഘു ഒന്നിട്ടു ജാതിക്രമത്തിനു വിരൽ എണ്ണുക.
0	ദൃഢം (രണ്ടുമാത്ര) ഒരു അടിയും ഒരുവീച്ചും.
U	അനുദൃഢം (ഒരുമാത്ര) ഒരു അടി.
www	ഈച്ചുപാടുന്നതിനുള്ള അടയാളം.
--	സാഹിത്യത്തിലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ തുടർന്നു ഈവിധം കണ്ടാൽ അവയെ അതിനുമുൻപുള്ള വ്യഞ്ജനാക്ഷരത്തിലെ അച്ചായി (അ, ഇ, ഉ, എ, ഐ, ഓ, ഔ എന്നു അതതു അച്ചായി) ഉപരിഭാഗത്തു കോണുന്ന സപരസ്ഥാനം അനുസരിച്ചു ഉച്ചരിക്കണം.
പ	പല്ലവി
അ	അനുപല്ലവി
ച	ചരണം
ആ	ആരോഹണം (ക്രമേണ ഉയർത്തിപാടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നരീതി)
അവ	അവരോഹണം (ക്രമേണ താഴ്ന്നു പാടിക്കൊണ്ടുവരുന്ന രീതി)

കീർത്തനങ്ങൾ.

സാവേരി—ആദിതാളം.

സരി | ഗമ | പയ | നി

ആ=സരി മ പ യ സ; അവ=സ നി യ പ മ ഗ രി സ; മേളകത്താ=മായാമാളവഗൗള(മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			രാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ഘതം	8			മാത്രമെന്നിന നാലുഅക്ഷരം വിതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || തരികിടൻകയിമിതകിടതതകയാണുതരികിടൻകയിമിതകിടതതകയാണു ||

പ || , , രീ സ റ നി സ നി യ ധ പ പ മ പ റ | യ നി യ റ പ യ പ റ | , , പ മ ഗ രി രീ ||
 || -- ആ ങ്ങ - നേ - - - യ - ര - ഘ - | ര റ - - - മ - ള - | -- ത - മ - ഹി - ||

|| , , ഗാ , രീ സാ സാ ധാ സാ രീ | , , പ റ , പ മ റ | രീ , , സ റ , , ||
 || -- താ - ന ഭാ - - - വ - - - - | - - പ റ - - - - | ഹി - - - - - ||

അനു || , , മ റ , , മ റ പ റ പ റ ധ റ , , | സ റ , , പ റ ധ റ | സ റ , , സ റ രീ ഗ ||
 || - - കി - - - ങ്ങ - ര - വ - മേ - - - | ണ്യാ - - - യ - ത - | സ - - - ത - സു - ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||
|| ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ^v ^x ^v ||

||

^x || , , ¹യ ഓ ²സ് ഓ ³രി മ് ഓ ⁴ഗ് ⁵രി ⁶സ് ഓ ⁷രി | ^x , , ന ¹സ് ഓ ²രി ³സ് ഓ | ^x ¹സ് ²ഗ് ³രി ⁴സ് ⁵നി ⁶യ ⁷യ ഓ ||
 || -- ജം - ബു - മാ - - ലി - ഖ - ല - | - - നി ശി - ച ര - | ക ഓ - - - - ല - ||
^x || , , ¹യ ²യ ഓ ³സ് ⁴രി ⁵രി മ് ⁶ഓ ⁷ഗ് ⁸രി | ^x , , ¹സ് ²ഗ് ³രി ⁴സ് ഓ | ^x ¹നി ²സ് ³നി ⁴യ ⁵പ് ⁶ഓ ⁷യ ഓ ||
 || -- വ ന - ധി ത - ര - ണ - ച - ണ - | - - നി ജ ലാ ങ - | ശ്ര - - - - - ല - ||
^x || , , ¹യ ²രി , ³സ് ⁴സാ ⁵നി ⁶സ് ⁷നി ⁸യ ⁹പ ¹⁰മ ¹¹പ ¹²യ | ^x ¹പ് ²ഓ ³യ ⁴സ് ⁵നി ⁶യ ⁷പ ⁸യ | ^x ¹പ ²യ ³പ ⁴മ ⁵പ് ⁶ഓ ⁷യ ഓ || ^x , , ¹രി ²സാ
 || -- വ - - ഹി ദ - ഗ് ല - - - ല - - - | കാ - - - ന - - - | ഗ - - - - - ര - || -- ആഞ്ജ -

2. പരമഭയാനകസംഗ്രഹീര പ്രബലഃവയതസമീരകമാര
 കരതലഘാതംതാ ഷകമാര കപിവരകലശ്ശര
 സുരനരകിന്നരനതഗുണവാദ സൃശ്ശൃഗൃഹീതപദാഗമസാര
 സരഭസകഭജീവിപിനവിഹാര ചണ്ഡസിദ്ധികാദേശനാനവാദ ആഞ്ജ
3. വിമലമഹേശ്വര്യയൈ പ നയന വിശ്രുതവീര്യസുപാലനയന
 ഭമിതവീരയുവാക്ഷസംഹനന ദലിതാശോകവന
 വിമതകമ്പന കാന്നദഹന വികടമുഷ്ടിമൂർച്ഛിതദശവദന
 കമലനാഭശുഭചരിതനിശമന കലിതമോദദര സാദരമനദിനം ആഞ്ജ

55

ആനന്ദഭരണി—ആദിതാളം.

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ഞ = സ ഗരിഗമ പ ധ പ നി സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകന്തം = നാദഭരണി(നാ=20)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ഭൃതം	ഭൃതം	8			മാത്രമെന്നിന്നു നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി. || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ^x ത ^v കി ^v ട ^x ത ^v കി ^v ട ^x ത ^v കി ^v ട ||

പ || ^x , , , ¹ പ ² പ ³ പ ^x ഗ ^v മാ , , , ^v ഗ ^x ഗ ^v മ ^v പ ^v ഗ ^v രി ^v സ ^v ||

|| - - - ¹ കൃ ² ണ്ണ ³ ക ^v ര - ^v ണ ^v ട ^v ക - ^v ട ^v ട ^v ട ^v ട ^v ട ^v ട ||

|| ^x , , , ¹ സ ² ഗ ³ രി ^x സ ^v ട ^v നീ ^v നീ ^v സ ^v ട ^v മാ ^x | ^v മ ^v ഗ ^v രീ ^v ഗ ^v മ ^v ഗ ^v രി ^x | ^v സ ^v ട , , , , , ||

|| - - - ¹ കൃ ² ണ്ണ ³ ജ ^v ല - ^v ട ^v ട ^v ജ ^v ട ^v യ - | ^v തേ - - - - - | - - - - - ||

അനു || ^x , , , ¹ പ ² പ ³ പ ^x സ ^v സ ^v ടി ^v സ ^v നി ^v ധ ^v പ ^v ട ^v പ ^x | ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v മ ^v പ ^v ട ^v ഗ ^v ട ^x | ^v മാ ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v രി ^v ഗ ^v മ || ^x പ ^v ട , ^v പ ^v പ ^v പ ^v പ ||

|| - - - ¹ കൃ ² ണ്ണ ³ യ ^v ട ^v വി ^v ണ്ണ - ^v യ - ^v മൃ - ^v ഗ - | - - ^v കൃ ^v ണ്ണ ^v യ ^v ട ^v മോ - | ^v ഹി - ^v തേ - ^v മ - ^v യി - || - - - ^v കൃ ^v ണ്ണ ||

x 1 2 3 x v x v
|| , , , പ പ പ പ പ യ യ പ പ മ ഗ രി | ഗ മ ഞ , , , ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി സ ഞ ||

|| - - - കാ മ ദി രി - ഖ - ജ - ന - ത - | യ ഞ - - - - - ഞ ഞ | ര - സ ഞ - സ ഞ ര - ||

x 1 2 3 x v x v
|| , , , സ ഗ രി സ ഞ സ ഞ സ ഞ മ ഞ | ഗ ഞ രി ഗ മ ഗ രി | സ ഞ , , , , , ||

|| - - - കാ മ ദി രി - ഖ - ജ - ന - ത - | യ ഞ - - - - - | - - - - - ||

x 1 2 3 x v x v
|| , , , പ പ പ പ പ യ യ പ പ മ ഗ രി | ഗ മ ഞ , , , ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി സ ഞ ||

|| - - - കാ മി നീ ക - ങ - ങ - രൂ - പ - | യ ഞ - - - - - ഞ - | ഖ - ല - യ ഞ നി - ||

x 1 2 3 x v x v
|| , , , സ ഗ രി സ ഞ സ ഞ സ ഞ മ ഞ | ഗ ഞ രി ഗ മ ഗ രി | സ ഞ , , , , , ||

|| - - - കാ മ സ ഞ യ - തേ - ന - ഞ ഞ - | യ ഞ - - - - - | - - - - - ||

x 1 2 3 x v x v
|| , , , പ പ പ പ പ സ ഞ സ ഞ സ ഞ | , , , സ ഗ രി സ ഞ | സ നി നീ സ ഞ സ ഞ ||

|| - - - മാ മ ക ഞ പ്ര - ഞി - ത - ത - യി - | - - - മാ ന സ ഞ മ ഞ | മ - വ - വി - ഭോ ||

x 1 2 3 x v x v x 1
|| , , , പ പ സ സ ഞ രി സ നി യ പ ഞ പ | പ മ ഗ മ പ ഞ ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി ഗ മ || പ ഞ , പ പ
|| - - - ഭി മ ജ ര ഞ സ - ത - ഖ - ല - | - - - ഭൂ മി പ ഞ പ - | ക - പ - ര - ഭി - ക - || - - - കൃ ഞി

2. മാമകായിജാലമഖിലം ജാനാസി സഖ്മാ.നസസാക്ഷീമഹാനലം

3

കുടുംബം തടയാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി കേവലം

കുടുംബം തടയാൻ തമ്മകാ വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനായി

ഉണ്ണി

3. സ്ഥാപനങ്ങൾക്കായി വ്യക്തികൾക്ക് ജന്മ സംഗ്രഹം നൽകുന്നതിനായി
 ദേവസ്വം സർക്കാർ തടയാൻ ജനങ്ങൾ വിപുലമായി

കേവലം ദാനം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനായി വ്യക്തികൾക്ക്

ഉണ്ണി

4. തത്പരമായി തന്നെ ബ്രഹ്മദാനം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനായി

തത്പരമായി മാനദണ്ഡം നൽകുന്നതിനായി

നിസ്സംശ്യമായി തന്നെ സർക്കാർ തടയാൻ

ഉണ്ണി

:0:

* ബില്ലിന്റെ പേര്:—

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

5

ആ = സ രി ഗ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹിരണ്യകാശിപുത്രൻ (ധീര = 29)

നാമം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലക്ഷ്യം	ഭൂതം	ഭൂതം	8			
ആദിരാജം	1	0	0	4	2	2	മാത്രകളില്ലാത്ത നാലു അക്ഷരങ്ങൾ

താലവടംജതി || ത രി കി ട ത ക ധി മി ത കി ട ത ത ക ഡ ണ || ത രി കി ട ത ക ധി മി || ത കി ട ത ത ക ഡ ണ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ¹
 || , , , ഗ പ മ ഗ റ തി രി സ സ റി | ഗ , , , ഗ | പ പ റി . ധ പ മ || മ ഗ രി ഗ പ മ ഗ
 || - - - വി മുഖ താ ത - വ - കി - മി - | യ - - - വി - | ശ്ല - ശ - മ - യി - || - - - വി മുഖ താ

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x
 അനു || , , , ഗ ഗ പ ധ റ സ റ സ റ സ റ | , , , സ സ നി ധ | സ റ സ റ സ റ ||
 || - - - സു മുഖ മ - ഭ - ന - ശ - ത - | - - - സു ള - ര - | ശ - ത - മു - ഖ - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ¹
 || , , , ധ രീ സ സ റ സ നി നി ധ ധ പ പ | ഗ പ പ ധ ധ രീ സ നി | ധ പ പ , പ പ പ || മ ഗ രി ഗ പ മ ഗ
 || - - - പ്ര മുഖ വി - ബു - ധ - ഗ - ണ - | പ്ര - ണ - ത - പ - | ഭ - ശ്രീ - - ശ്രീ - || - - - വി മുഖ താ

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 ച || , , , പ പ മ ഗ പ പ പ പ പ | , , , പ പ പ പ പ | പ പ പ പ മ ഗ ||
 || - - - അ ന്ത - ര - യി - ക - ര - ണ റ | - - - ഹ റ നി - സ്തു - | വ - ജ റ ത റ വ റ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || , , , ഗ പ ധ റ സ റ സ റ സ നി നി ധ | ധ പ പ ധ സ നി നി ധ | നി ധ ധ പ പ പ പ ||
 || - - - അ ന്ത - ര - ഗ - മ റ മ - ക - | - - - മ മ വ പ - | രീ - ക്ഷ - സേ - വ റ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || , , , ഗ പ ധ റ സ റ സ റ സ റ | , , , സ സ സ നി നി ധ | സ റ സ റ സ റ ||
 || - - - സ ന്ത - ത - ത - വ - പ പ ഭ - | - - - സ ര സി - ജ്ജ - | ക - ശ - ര - ണ - ||

~~~~~

^x 3, ¹സ് ³സ് ³സ് ³സ് നി നി ³യ ³പ ³പ | ^xഗ ^vപ ^vപ ^vയ ^vരി ^vസ് നി | ^xയ ^vപ ^vപ, നി ^vയ ^vപ || ^xമ ¹ഗ ¹രി ¹പ ¹മ ¹ഗാ
 || --- ഹ ന്ത - പ - ര - പ - ര - ഷ - | ഹ ഞ - - ഹ ഞ മ ഞ | മ - വ - - വിഭോ - || - - - വിമുഖതാ

- 2. കർമ്മഫലമിതി കിം കഥയസി നന്ദ ഭവാൻ നിമ്ബല പ്രഭവതി നിമ്ബലയിതും മുദാ
ജന്മമരണഭവജലനിധിതരണായ ചിന്തയ തവ പദേവി തനാലവം മേ ദേഹി വിമുഖതാ
- 3. സിന്ധുരവരഭ മാം സിഞ്ച കൃപാസുധയാ സിന്ധുസുതാനായക ശ്രീപരമനാഭ ഹരേ
ബന്ധുരപരോ ദേവ ബലസഹജ നഹി മേ ബന്ധുരജ്ഞ ഭീനബന്ധോ കാരുണ്യസിന്ധോ വിമുഖതാ

കോട്ട—ബിലഹരിരാഗത്തിന് ചിലസ്ഥാനങ്ങളിൽ കൈശികിനിക്കാദം പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഉ-ം. ഗ പ ധ നി ധു പ; പ നി ധ പ മ ഗ റ്റി

—:0:—

കല്യാണി—ആദിതാളം. [സ്] [രി] [ഗ] [മ] [പ] [ധ] [നി]

ആം=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർത്താ = മേഘകല്യാണി (മേഘ=൮5)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതീം	൪			മാത്രമെന്നിന്ന നാലു അക്ഷരംവീതം
ആദിതാളം	1	0	0	4	2	2	

^x ത ¹രി ²കി ³ട ³ത ³ക ³ധി ³മി ³ത ³കി ³ട ³ത ³ക ³ധ്വ ³ണ || ^x ത ^vരി ^vകി ^vട ^vത ^vക ^vധി ^vമി | ^x ത ^vകി ^vട ^vത ^vക ^vധ്വ ^vണ ||

^x , , ¹പ ²പ ³പ ^vപ , , പ മ പ | ^x യ നി ^vസ ധൃ ^v , പ മ | ^x ഗ ^v , , ഗ ^v ഗ തി ||
 || - - അ - ഭി - സു - ത ^v - - വ - ര - | ക - - ല്യ ^v - ണ - | ശൈ - - ല - ശ - ||

^x , , തി ¹ഗ തി ²സ നി ³സ തി ^vഗ ^v പ യ പ മ | ^x ഗ ^v , , പ മ മ ഗ | ^x ഗ ^v , , തി ^vസ ^v ||
 || - - ര ^v സ - ന - മാ - - മ - വ - | ശൈ - - - - - - | ഭോ - - - - - ||

^x , , ¹സ ²സ ³സ ^vസ | ^x , , ^vസ ^vനി ^vയ ^vപ | ^x യ ^v , , ^vനി ^vസ ^v ||
 || - - ഭ - ഭ - - - വ - - - - ര - ഭ - | - - അ ^vഞ്ച - നി - | യേ - - - വ - ര - ||

^x , , ¹സ ²സ ³സ നി ^vനി ^vയ ^vപ ^vപ മ പ | ^x യ ^v സ നി ^v യ ^v പ ^v മ | ^x പ ^v യ ^v പ ^v മ ഗ ^v ഗ തി ||
 || - - പ - ന - ഗ ^v - - - ഭ - ര - ണ - | ലോ - - - ക - ശ - | ര - ണ ^v നി - ശൈ - ||

^x പ തി ¹പ ²പ || - -

^x , , ¹പ ²പ ³പ ^vപ , , പ മ പ | ^x യ ^v സ നി ^v യ ^v പ ^v മ | ^x ഗ ^v യ ^v പ ^v മ ഗ ^v ഗ തി ||
 || - - ഭ - വ - ന - ഭി - - - സ - മ - | ല - - - കൃ - ത - | നി - ജ - ജ - ഭ - ||

^x , , ഗ ധ പ ധ പ ധ ഗ ഗ ധ ധ ധ | ^x തീ . ഗ കി ഗ ധ പ മ | ^x ഗരിഗരിതീസസഃ ||
 || - - ഭി - ന - ലോ - - ക - പ - രി - | പ ധ - - ല - ക - | സൃ - വി - മ - ല - ||

^x , , നീ സ ധ രി തീ രി ഗ ധ ധ | ^x ധ ധ , , പ ധ പ ധ | ^x ഗ ധ ഗ ധ ഗ ധ ||
 || - - ഭാ വ - യോ - - തി - ള - ഭ - | യാഃ - - ബു - ജ - | നി - ല - യ - സൃ - ||

^x , , ധ ധ പ ധ ഗ ധ , , ഗ ധ ഗ ധ തീ | ^x തീ ഗ കി ഗ ധ പ മ | ^x തീ , , സ ധ , , ||
 || - - ധ ധ ന - ഭാ - - ത - മൃ - ഭ - | റഠ - സി - ത - വി - | ഭോ - - - - - ||

^x , , സ ധ സ ധ ധ ധ , , ധ ധ ധ പ ധ ധ | ^x സ ധ സ ധ നി ധ ധ | ^x ധ നി ധ പ ധ പ ധ ||
 || - - പ ധ വ - ന ധ - - ന - പ - മ - | ല - രി - ത - നി - | വ ധ - - രി - ത - ||

^x പ ധ ധ പ ധ സ ധ സ ധ സ ധ ധ ധ | ^x നി സ തീ ധ ധ ധ | ^x സ ധ ധ നി സ ധ ||
 || പ ധ - - പ - ജ ധ - - ല - വി - ബു - | ധൗ - - ല - വി - | ന - ത - പ - ഭ - ||

^x , , ധ ധ നീ സ ധ തീ തീ തീ സ നീ സ | ^x സ ധ തീ സ ധ സ ധ | ^x സ ധ ധ നി സ ധ ||
 || - - സേ - വ - കൃ ധ - - വി - ല - വി - | ഷ ധ - - ഭ - മ - | ധ - ണ - ല - ണ - ||

^x ¹ ^w
|| , , സ ഓ സ ഓ സ നി ² നി യ യ പ പ മ പാ | ^x ^w ധാ ^v ^v സ നി ഴ പ പ മ | ^x ^w പ യ പ മ ശാ ശ മ ||
|| - - ഛി - ത്ത - യേ ട - - നി - ഒ - ഓ - | നാ - - തി - മ - | ഫി - ത - പ - റ - ||
^w
|| ^x പ റി | | പാ പാ |
|| - - | | അ - ട്രി - |

2. ശ്ലീതഭാനുപ്രകാശവതസ രിപുജാനവാരിധരാജത നിരൂപമ
വീതമോഹമദൈകതവ പടുതഭൂതവൃന്ദപരിവൃതസവിയ
പുതനാമനികരാശ്രിതജനഹ്നപുണ്യജാല രജതാദ്രി ഉതനിലയ
ഭൂതഭാതക മനോജ്ഞ സുഗുണ ഹരസുതിപാശുപതസായകദ സർത്തം അദ്രി
3. ഘോരപുരവിപിനഭാവ മുകണ്ഡുകമാരഭീതിവാനിവാസന ശരഭിജ-
സാരസാരസദളോപമലോചന സാമജാജിനദു ക്കല വിഭോ അദ്രി
പുരതാശ്രിതമനോരഥ ശങ്കര ഭാർത്ത്യശസൃംനായകസേവിത
നശഭാഭിമുനിഗീതചരിത പരമനാഭസേവകജനാനുകൂലപര

11

യദ്കലകാംബോജി - ത്രിപുട

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ഞ = സ രി മ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി		
	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7				x 1 2	x v	x
ത്രിപുട		0	0	3	2	2	മാത്ര ഒന്നിനു രണ്ടു അക്ഷരം വീതം	ത ക ധി മി ത ക	ത ക ധി മി ത	ത ക ധ ണ

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 പ || , , , സ രി | ഗ , , | ഗ സ രി || ഗ , ഗ , , | ഗ , , | ഗ പ മ || ഗ , , ഗ രി | മ ഗ ഗ രി | രീ , , ||
 || - - - - മോ - | ഹ - - - | ന - - - || മ - യി - - - | ത - - - | വ - - - || - - - - മു ര | ജീ - - - | ഗ - - - ||
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , രീ , , | രീ സ രി ഗ | രീ ഗ രി സ || , , , സ പ | ധ , , | സ , , || സ , രീ , , | രീ , , | പ മ പ മ ||
 || - - ന - - - | മ - - - | ഹോ - - - || - - - - മോ - | ദ - - - | യ - - - || തി - ക - - - | മി - - - | ഹ - - - ||
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ഗ , , മ ഗ | ഗ , ഗ രി | രീ ഗ രി സ || സ , , , , | , , , , | , , , , ||
 || ന - - - - ഭ വ | നേ - - - - | - - - - - || - - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 ൯൯ || , , , പാ | യാ , , | സാ , , || യാ , നി ² യ പ ¹ പാ യ പ | പ പാ || പാ യാ സാ | യാ യ പ | പ മ പാ ||
 || --- ടേ - | ഘ - - - | വി - - - || ജി - - ത - - | മാ - - | ര - - - || ടി - - - - - | വൃ - - - | മാ - - ||
^{~~~~~}
 || യാ പാ , ; | മ മ പ നി | യ യ പാ || പ മ ഗ രി ² സ രി | ഗ ¹
 || ന - ഷ - - - | വേ - - - | - - - - - || ഷ - - - - - | മോ - | ഘ -
 ച || , , , സ രി | ഗാ , , | ഗ സ രീ || ഗാ ഗാ , , | ഗാ , , | ഗാ പ മ || ഗാ , , ഗ ഗ | മ ഗ ഗ രി | രീ , , ||
 || --- നീ - | ര - - - | സോ - - || പി - വി - - - | ട - - - | പി - - - || - - - - നി ശ | മ - - - | നേ - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || ഗ രി രീ ¹ , , | രീ സ രീ ഗ | രീ ഗ രീ സ || , , , സ പ | യാ , , | സാ , , || സാ രീ , , | രീ , , | പ മ പ മ ||
 || ന - ത - - - | ര - - - - | സാ - - - || - - - - മാ | ര - - - | കി - - - || സ - ല - - - | തി - - - | തോ - - - ||
^{~~~~~}
 || ഗാ , , രീ പ ² | മ ഗ ¹ , , | മ ഗ ഗ രി || ഗ രി രീ ¹ , , | രീ സ രീ ഗ | രീ ഗ രീ സ ||
 || - - - - ജാ | യ - - - - | തേ - - - - || ന - വ - - - - | ഇ - - - - | വ - - - - ||
^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || , , , സ രി | മാ , , | മ ഗ മാ || പാ പാ : , , | പ മ പ യ | യ നി പാ ||
 || - - - - സാ | രാ - - - | ഗ - - - - || അ - തി - - - - | ര - - - - | പി - - - - ||

^{x 1 2} || , , , ല പ | ^x ധ ൦ , , | ^v നി നി ധ ൦ || ^w ^{x 1 2} || ^x ധ ൦ , നി ധ പ | ^v പ മ പ ധ | ^x പ മ പ ൦ ||
 || - - - - ശ ൦ | ന്നേ ൦ - - | ല - - - - || ഹ - - - - ക - - - | ബ - - - - | ഉ ൦ - - ||
^w ^{x 1 2} || , , , ല ൦ | ^x ധ ൦ , , | ^v സ ൦ , , || ^w ^{x 1 2} || ^x ധ ൦ , നി ധ പ | ^v പ ൦ ധ പ | ^x പ മ പ ൦ ||
 || - - - - നി - | ൦ - - - - | ജ ൦ - - - - || ക്ഷ - - - - ഭ - - - - | വ - - - - | തി - - - - ||
^{x 1 2} || പ ൦ ധ ൦ സ ൦ | ^x നി നി ധ ൦ | ^v ധ പ മ പ || ^w ^{x 1 2} || ^x ധ ൦ , പ ൦ , | ^v മ മ പ നി | ^x ധ ധ പ ൦ || ^{x 1 2} || പ മ ഗ തി | ^v സ തി | ^x ഗ ൦
 || നി - - - - - | ഭ - - - - | ത - - - - || ചി - - - - ത്ര - - - - | ഗ - - - - | തേ - - - - || വ - - - - മോ - | ഹ -

14

- 2. മഞ്ജുവാരണവരമസ്തകഭേദനേ ദത്തമതിരപീശ തരസാ കില കേസരീ
 ചിത്തഗതമോഹനേ ചിരവിസ്തൃതഭാവോഹ സമ്മത നിവസതി സാധു ബത തത്രൈവ മോഹനം
- 3. പരമപുരുഷ ഭൂഢപരമാണ്ണിക്രമോപി പരിതോ ഭവതി ഹന്ത പരികണ്ണനേന
 തരുണീജനമോഹകം തദിഹ സാമജഭീതിഹരമദ്യ കിമുചിത്രം പത്മനാഭ മുകാരേ മോഹനം

* സാരംഗം—ആദിരാളം.

[സ] [രി] [ഗ] [മ] [പ] [ധ] [നി]

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ രീ ഗ മ രി സ; മേളകർത്താ=മേഘകല്യാണി (മേഘ=68)

രാളം	അശ്വസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിരാളം	ലാഘ	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രകണിനു നാലുഅക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^x റി¹ കി² ട³ ത³ ക³ ധി³ മി³ ത³ കി³ ട³ ത³ ക³ ഡ³ ണ³ | ത^x റി¹ കി² ട³ ത³ ക³ ധി³ മി³ | ത^x കി² ട³ ത³ ക³ ഡ³ ണ³ ||
 പ || പ^x പ¹ പ² പ³ മ³ പ³ ധ³ നി³ സ്³ ധ³ പ³ മ³ | ധ^x പ¹ പ² പ³ മ³ ക³ ഡ³ ണ³ ധ³ പ³ ധ³ പ³ മ³ രീ³ രി³ ||
	ക³ - ണ³ ന³ ട³ ഭ³ ധ³ യ³ യ³ - മ³ മ³ ട³ വി³ ല³	ക³ ട³ മി³ ത³ - വി³ ത³	നി³ പ³ മ³ തു³ ണ³ വ³ സ³	
	മ^x , ഗ¹ , ഗ² , ഗ³ മ³ പ³ , , ധ³ പ³ മ³ രി³	, , ഗ³ മ³ രീ³ സ³	, , , , , ,	
	ഭ³ - - - - -	- - - - -	- - - - -	
	സ^x ട¹ സ² സ³ സ³ രീ³ സ³ നി³ ധ³ നി³ സ്³	സ^x ട¹ സ² ധ³ പ³ മ³ പ³	ധ³ ധ³ പ³ മ³ രീ³ ഗ³ മ³	
	ക³ - ണ³ രേ³ - ഞ³ ഘ³ ന³ ഭീ³ തി³ വി³ ന³ ട³ ശ³ ന³	ഘോ³ ഷ³ യോ³ ഷി³ ഭ³ വി³	ല³ ട³ ധി³ ശ³ മ³ ന³ വ³ മ³	

പ || പ ഓ പ പ ഓ പ മ പ ധ ഓ നി സ് ധ ഓ പ മ | ധ ഓ പ പ ഓ പ മ പ | ധ ധ പ പ മ ധ ഗ മ ||
	യോ ഗി ബൃ - ദക ലിംഗ - ന പദ ഓ മ മ	യോ ജ യാ ശ്ര മതി	മു രഗ ശയനഭഗ	
	മ ഓ , ഗ ഓ , ഗ മ പ ഓ , , ധ പ മ രി	, , ഗ മ രീ സ ഓ	, , , , , , ,	
	വൻ - - - - -	- - - - -	- - - - -	
	സ ഓ സ സ് ഓ സ് സ് സ് രീ സ് നി ധ ഓ നി സ്	സ് ഓ സ് ധ ഓ പ മ പ	ധ ധ പ പ മ രി ഗ മ	
	ചി ഓ ഗ ഗ ഓ ച ര പ ലാ ലി ത വി - ക്ര മ	വ ഓ രി ജ ഓ ത ര ധി	ര ഓ യ ത ലോ ച ന	
	പ ഓ പ പ ഓ പ മ പ നീ , സ് ധ ധ പ മ	പ ഓ , സ് നി ധ പ മ	മ രി മ രീ രി സ സ്	
	മ - ദ ഹ ഓ സ ജി ത ക - - ദ വ ര ഗ ര	ലി - - ദ സൃ വ ഭ ന	മ - - ദ ര ധ ര ണ	

2. ലോകദൈത്യഭാനാ സിതവാരിഭ-കോമളാഗംഭനജനിമൃതിഭയഹരണ
 മാരവൈരികമലാസനവാസവ-മാനനീയശുഭചരിത മുരാന്തക
 കണ്ഡലലസിതഗണ്ഡയുഗ ശര-ഖണ്ഡിതവിമതമണ്ഡല ശുഭഭ
3. സുനവാസിചികരാഖിലനാചക ശോഭനീയമൃഗമദഖിലസിതനിടില

കണ്ഠ

ഭാനുസോമകലിതാത്മവിലോചന ഭാരതീശജനകാതിമനോഹര
 ചിത്രപരമചരിത്ര ഭരതലവിത്ര നിരപമ പത്രിവരരഥ

കഞ്ച

* നോട്ടം—സരംഗരാഗത്തിന് ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ ശുദ്ധമദ്ധ്യമം പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു. 2-3; രീ ഗ മ രി സ.

—:0:—

മോഹനകല്യാണി—ആദ് താളം.

| സ | | രി | | ഗ | | മ | പ | | ധ | | നി |

ആ=സ രി ഗ പ ധ സ ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ ; മേളകർത്താ=മേവകല്യാണി (മേവ=65)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	൪			മാത്ര ഒന്നിന് നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^x രി¹ കി² ട³ ത⁴ ക⁵ ധി⁶ മി⁷ ത⁸ കി⁹ ട¹⁰ ത¹¹ ക¹² ധ്വ¹³ ണ || ത^x രി¹ കി² ട³ ത⁴ ക⁵ ധി⁶ മി⁷ | ത^x കി¹ ട² ത³ ക⁴ ധ്വ⁵ ണ ||

പ || , , തീ^x സ¹ നി² ധ³ പ⁴ സ⁵ ട⁶ , , സ⁷ നി⁸ ധ⁹ | തീ^x , , , , | ഗ^x പ^v ട^v പ^v മ^v ഗ^v || തീ^x തീ¹ സ² നി³ ധ⁴ പ⁵ സ⁶ ട⁷ ||
 || -സേവേ - - - ശ്രീ - - - ക ട - - - | അ - - - - - | വ - ര - ഭം - - - || - - സേവ - - - ശ്രീ

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , ഗ ൦ പ ൦ , , ധ ൦ , , സ ൦ സ ൦ | ധ ൦ , , തീ സ ൦ | ധ ൦ സ ൦ നി ധ പ ധ ൦ ||
 || - - ഭ ൦ - - വ ൦ - - ര ൦ - - തി - സ - | ഭൂ - - - ഛ - കൃ - | ത ൦ - - - അ - - - ||

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , തീ സ നി ധ ൦ സ നി ധ ൦ പ ൦ ധ ൦ | ഗ ൦ , , ധ ൦ പ മ | ഗ ൦ പ മ ഗ ൦ തീ || , , തീ സ നി ധ പ സ ൦
 || - - ഭീ ന - പ ൦ - - ല - ന - പ - | ര ൦ - - - സ്തു - ര - | ക ൦ - - - അ - - - || - - സേ വേ - - - ശ്രീ

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , തീ സ നി ധ ൦ സ ൦ , , തീ തീ | ഗ ൦ , , ധ ൦ പ മ | ഗ ൦ പ മ ഗ ൦ തീ ||
 || - - ക - അ ൦ - - ത്വ - - - ജ - ല - ല - | ത ൦ - - - പ - ഛ - | ഛ ൦ - - - സം - - - ||

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , പ ൦ പ ൦ പ ൦ , , പ ൦ ധ ൦ പ മ | ഗ ൦ , , ധ ൦ പ മ | ഗ ൦ പ മ ഗ ൦ തീ ||
 || - - ഗേ ൦ പ - കൃ - - - പ - മ - ഖി - | ല ൦ - - - ത്തി - നി - | ര ൦ - - - സം - - - ||

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , ഗ ൦ പ ൦ , , ധ ൦ , , സ ൦ സ ൦ | ധ ൦ , , തീ സ ൦ | ധ ൦ സ ൦ നി ധ പ ധ ൦ ||
 || - - ബൃ - അ ൦ - - ര - - - ബൃ - കൃ - | ത ൦ - - - അ - നി - | വ ൦ - - - സം - - - ||

^x 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 || , , തീ സ നി ധ ൦ സ നി ധ ൦ പ ൦ ധ ൦ | ഗ ൦ , , ധ ൦ പ മ | ഗ ൦ പ മ ഗ ൦ തീ || , , തീ സ നി ധ പ സ ൦
 || - - വീ ത - മ - ലം - - - തി - ല - | സ്തു - - - ന - സു - | ന ൦ - - - സം - - - || - - സേ വേ - - - ശ്രീ

2. നാഗാരാതിവരേണ്യതുരംഗം നാരദാദിപുരയാംബുജഭൂംഗം

ഭോഗീന്ദ്രാരുത്ഥമേദംഗം പുണ്യശാലപദനീസ്മൃതഗംഗം
 3. സ്യാനന്ദപുരാമലദീപം സാരസാക്ഷമഖഗാലിദരാപം
 ഭാനശശാങ്കഭൃഗം വസുധാപം പത്മനാഭമവീതായ് സുധാപം

സേവേ

സേവേ

* കാഞ്ചോജി - ആദിതാളം

സ | രി | മ | പ | ധ | നി |

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ സ ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ ; മേളകർത്താ = ഹരികാഞ്ചോജി (ഹരി = 28)

താളം	അംഗസംഖ്യാ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			
ആദിതാളം	1	11	0	4	2	2	മാത്രമെന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം

-19-

താളവട്ടം ഇതി || തരികിടതകധിമിതകിടതതകഡണ || തരികിടതകധിമി | തകിടതതകഡണ ||
 പ || ഗം , മ ഗ റി ഗ രി സി സി സി പ ധ | സം , , , സസ ; മ ഗ മ പ മ പ ധ ||
	ല റ - ര പ - ക ജ മൃ ദ ത ര നി ജ പ ദ	സ റ - - - ധ ജ	ന റ വ ന ലോ - ല പ	
	സ റ , , പ റ , , മ ഗ രി സ സ റ സ റ	സ സ രി സ സ റ ധ	നീ പ റ പ റ ധ റ	
	സ റ - - ത പ - - - ത - - - പ -	ര - - - - -	മാ - - - - മ -	

^{~~~~~}
^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~} ^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~} ^{~~~~~}
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||
 || ^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ||

^{~~~~~}
^x ധ ാ , ¹ രീ ² സ ³ സ ⁴ സ ⁵ സ ⁶ ന് നി ⁷ യ ⁸ പ ⁹ മ ⁰ ഗ ¹ പ ² യ | ³ സ ാ , ⁴ സ ⁵ ധ ⁶ പ ⁷ മ ⁸ പ | ⁹ ധ ⁰ ധ ¹ പ ² മ ³ ഗ ⁴ രീ ⁵ സ ⁶ രീ || ⁷ ഗ ⁸ ാ , ⁹ മ
 || ⁰ ടീ - - ¹ പ ² വി ³ ഭ ⁴ ഭൂ ⁵ ത ⁶ പ ⁷ ഭ ⁸ ന ⁹ ത ⁰ ജ ¹ ന ² മ ³ വ | ⁴ ത ⁵ - ⁶ പ ⁷ സ ⁸ മു ⁹ ഭ ⁰ യ | ¹ ഗി ² രീ ³ യ ⁴ ര ⁵ മു ⁶ ര ⁷ ഹ ⁸ ര || ⁹ ച ⁰ ാ - ¹ ര

2. വാണോധിപമേന്ദ്രപടിമഗമാ വിലനായക പന്നഗവൈരിവാഹന കനകലസിതവസന
 ഭാരതീശനിഷവിത സുവിപലഹാരശോഭിതകാന്തരണമുഖ-
 ശ്ലര മധുവനകലിതനിരപമവിഹാര ഹിമകരസമര ചിസുവദന ചാര

3. വാമകരതലഭൂവി സുമസമഗമാവഹതോ വാപുരയി തവ വാസവാനതപദസരസിജയുഗള
 മാകേ ള്ളി വിലനതു ജഗദഭിര മ സുലളിതമുഗാകേലിതല-
 ലാമ പശുകലപശുപദരഭരവിരാമ പങ്കജനാഭ ദയാകര ചാര

* നോട്ട്: െരം രാഗത്തിനു ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കാകലിനീകാദം പ്രയോഗിക്കാമെന്നു ശാസ്ത്രം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉ-ം. സ ാ ന്നി പ ാ ധം സ ാ.

ഓംകാരം—ചായ്പ്.

സ | മി | ഗമ | പ | യ | നീ

ഞ = സ ഗ മ പ നി യ നി സ്; അവ = സ് നി യ പ മ ഗാരി സ; മേളകർത്താ = ധീശങ്കരാഭരണം (ധീമ=29)

നാളം	മാത്രകൾ		കാലക്രമം	നാളവട്ടം ജതി						
ചായ്പ്	7		മാത്രമണിനരൈഅക്ഷരം വീരം	x ത	കി	s	x ത	ക	ധി	മി
	8	4								

പ | , , സ സ || മ ഗ മ | പ പ നി നി || സ് റ , | സ് നി യ പ ||
 | - - സ്ക മ || ജ ന ക | ശു ഭ ഖ തി || ത റ - | - - വി ല ||

|| പ റ മ | ഗ റ തി ഗ || മ പ മ | ഗ തി പ മ || ഗ റ തി | സ് റ , , ||
 || ലോ ക | ന റ യ ക || മ റ - - | - - മ - - || വ - - - | - - - - ||

അനു || സ് സ സ | സ് റ സ് സ് || തി നി സ് | യ യ പ പ || നീ , | യ റ പ റ || യ പ മ | ഗ തി സ സ ||
 || ത ര ണ | സ റ ര സ || ദ ഉ ന | യ ന ത പ || നീ - | - - യ - || ര ഖി വ | സ ന യ മ ||

^xസ്സസ്സ | ^xസ്സസ്സ || ^xസ്സസ്സ | ^xസ്സസ്സ || ^xപപ | ^xപപയ || ^xമമ | ^xഗരിസ്സസ്സ || ^xമഗമ
 || തൻവി | നി-നിത || നി-ര | ഭാഭത || നാര | ഭാനത || ഭൂ-രി | ഭ-സ്മര || ജനക
 || ^xപപ | ^xപപയ || ^xപമ | ^xഗരിഗമപ || ^xപമ | ^xഗരിസ്സനി || ^xസ്സ | ^xസ്സ ||
 || പപ - | - - പഭ || ഹനസ്സ | രവിമത || പപ | ന-പ്രഥി || ത - - | - - - - ||
^xസ്സസ്സ | ^xസ്സസ്സ || ^xനിനിസ്സ | ^xയ്യപപ || ^xയ്യ | ^xയ്യപപ || ^xപമ | ^xഗരിസ്സസ്സ || ^xമഗമ
 || ശ്രീ-പ | തേ-ജല || നിധി | ഗ | യനഭവ || തപ | നാഗന || പട്ടത | ര - സ്മര || ജനക

2. പാവനസുതൃണ നിരപമ ഭാനശശിനയന ദേവദേവ പുരാമികമലജദിവിഷദധിപതിവദിത സ്മര
 3. പാലിതളവനസമുദയ പരമപുഷ്പ ഹര ഭാലശോഭിതസ്മരഭിമുഗമദ പത്മനാഭ ജഗന്നത സ്മര

23

* ബിലഹരി—ത്രിപദ

[സ] [രി] [ഗമ] [പ] [ധ] [നി]

ആ=സ റി ഗ പ ധ സ ; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകത്താ=ധീരശങ്കരാളരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകരം			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപദ	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	7			മാതൃകണിനരണ്ടു അക്ഷരവീതം	x 1 2 തകധിമിതക	x v തകധിമിതക	x v തകധണ
		0	0	3	2	2				

പ || ^{x 1 2} , , , ഗ പ | ^{x v} രി , , | ^{x v} സ റ , , || ^{x 1 2} സനിരിസാ ; | ^{x v} സ നി ധ നി | ^{x v} ധ റ ധ റ || ^{x 1 2} സ റ , , , | ^{x v} രി , ; | ^{x v} രി സ രി ||

|| ---ആ --- | രാ --- | ധ --- || യം --- | മി --- | --- ക --- || ര --- | ണ --- | ത --- ||

|| ^{x 1 2} ഗ റ ഗരി ഗാ | ^{x v} പ റ , , | ^{x v} പ റ , മ || ^{x 1 2} തരി ഗാഗഗ | ^{x v} പ റ ധ റ | ^{x v} സാ സ ധ || ^{x 1 2} ധ നി , പ റ , | ^{x v} ധ പ മ ഗ | ^{x v} ഗ റി ഗാ ||

|| യേ --- | ണാ --- | ഛ --- || --- അന | റി --- | ന --- || മ --- പി --- | ഭ --- | വ --- ||

|| ^{x 1 2} ധ പ മ പ ധ റ , , | ^{x v} പ റ , , | ^{x v} , , , ||

|| ന്ന --- | --- | --- ||

22

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 അനു || , , , , പ യ | സ ഞ , , | സ ഞ , , || നീ , സ നി യ | പ മ ഗ | പ ഞ ഞ || സ ഞ , , , | നി സ പ | പ ഞ , , ||
 || - - - - യ ഞ | ഞ ഞ - - | യ - - - || ര - - - - | ഭ - - - - | ബു - - - || യ ഞ - - - - | യി - - - | നി - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1}
 || മ ഗ പ യ സ നി | പ ഞ , , | യ യ പ യ || പ മ ഗ രി 2 x
 || വ ഞ ഞ - - - | ണ - - - - | - - - - || - - - - ആ - രാ

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 ച || , , , , ഗ ഗ | പ ഞ , , | പ ഞ , , || പ ഞ പ ഞ , , | പ ഞ , , | പ ഞ , മ || മ ഗ ഗ ഞ ഗ ഗ | പ ഞ ഞ | സ ഞ സ യ ||
 || - - - - ഞ പ | മ - - - - | ണി - - - || മ - യ - - - - | പീ - - - - | രേ - - - - || - - - - ന ന | സ - - - - | നി - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || യ നി പ പ ഞ , | യ പ മ ഗ | ഗ രി ഗ ഞ || രീ , , ഗ പ | രീ , , | സ ഞ , , || രി സ സ ഞ , , | സ ഞ , , | സ നി യ നി ||
 || പേ - ഞ - - - | യ - - - - | - - - - || - - - - ന വി | ഉ - - - | ബം - - - || സു - ശി - - - | ശി - - - | രേ - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || യ ഞ , , ഗ ഞ | ഗ ഞ , , | രീ , , || ഗ പ മ ഗ ഗ രി | രി ഗ . സ : ഞ | സു ഞ , , ||
 || - - - - ണ ഞ | ഭ - - - - | സാ - - - || സു - ര - - - - | ഭി - - - - | ണ ഞ - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , , , ഗ ഗ | പ ഞ , , | യ ഞ , , || സ ഞ സ ഞ , , | സ നി യ നി | യ ഞ സ യ ||
 || - - - - സ വി | ന - - - - | യ ഞ - - - || ഭ - - - - | മ - - - - | രോ - - - ||

$\overset{x}{\text{,}}$ $\overset{1}{\text{,}}$ $\overset{2}{\text{,}}$ $\overset{3}{\text{,}}$ $\overset{4}{\text{,}}$ $\overset{5}{\text{,}}$ $\overset{6}{\text{,}}$ $\overset{7}{\text{,}}$ $\overset{8}{\text{,}}$ $\overset{9}{\text{,}}$ $\overset{10}{\text{,}}$ $\overset{11}{\text{,}}$ $\overset{12}{\text{,}}$ $\overset{13}{\text{,}}$ $\overset{14}{\text{,}}$ $\overset{15}{\text{,}}$ $\overset{16}{\text{,}}$ $\overset{17}{\text{,}}$ $\overset{18}{\text{,}}$ $\overset{19}{\text{,}}$ $\overset{20}{\text{,}}$ $\overset{21}{\text{,}}$ $\overset{22}{\text{,}}$ $\overset{23}{\text{,}}$ $\overset{24}{\text{,}}$ $\overset{25}{\text{,}}$ $\overset{26}{\text{,}}$ $\overset{27}{\text{,}}$ $\overset{28}{\text{,}}$ $\overset{29}{\text{,}}$ $\overset{30}{\text{,}}$ $\overset{31}{\text{,}}$ $\overset{32}{\text{,}}$ $\overset{33}{\text{,}}$ $\overset{34}{\text{,}}$ $\overset{35}{\text{,}}$ $\overset{36}{\text{,}}$ $\overset{37}{\text{,}}$ $\overset{38}{\text{,}}$ $\overset{39}{\text{,}}$ $\overset{40}{\text{,}}$ $\overset{41}{\text{,}}$ $\overset{42}{\text{,}}$ $\overset{43}{\text{,}}$ $\overset{44}{\text{,}}$ $\overset{45}{\text{,}}$ $\overset{46}{\text{,}}$ $\overset{47}{\text{,}}$ $\overset{48}{\text{,}}$ $\overset{49}{\text{,}}$ $\overset{50}{\text{,}}$ $\overset{51}{\text{,}}$ $\overset{52}{\text{,}}$ $\overset{53}{\text{,}}$ $\overset{54}{\text{,}}$ $\overset{55}{\text{,}}$ $\overset{56}{\text{,}}$ $\overset{57}{\text{,}}$ $\overset{58}{\text{,}}$ $\overset{59}{\text{,}}$ $\overset{60}{\text{,}}$ $\overset{61}{\text{,}}$ $\overset{62}{\text{,}}$ $\overset{63}{\text{,}}$ $\overset{64}{\text{,}}$ $\overset{65}{\text{,}}$ $\overset{66}{\text{,}}$ $\overset{67}{\text{,}}$ $\overset{68}{\text{,}}$ $\overset{69}{\text{,}}$ $\overset{70}{\text{,}}$ $\overset{71}{\text{,}}$ $\overset{72}{\text{,}}$ $\overset{73}{\text{,}}$ $\overset{74}{\text{,}}$ $\overset{75}{\text{,}}$ $\overset{76}{\text{,}}$ $\overset{77}{\text{,}}$ $\overset{78}{\text{,}}$ $\overset{79}{\text{,}}$ $\overset{80}{\text{,}}$ $\overset{81}{\text{,}}$ $\overset{82}{\text{,}}$ $\overset{83}{\text{,}}$ $\overset{84}{\text{,}}$ $\overset{85}{\text{,}}$ $\overset{86}{\text{,}}$ $\overset{87}{\text{,}}$ $\overset{88}{\text{,}}$ $\overset{89}{\text{,}}$ $\overset{90}{\text{,}}$ $\overset{91}{\text{,}}$ $\overset{92}{\text{,}}$ $\overset{93}{\text{,}}$ $\overset{94}{\text{,}}$ $\overset{95}{\text{,}}$ $\overset{96}{\text{,}}$ $\overset{97}{\text{,}}$ $\overset{98}{\text{,}}$ $\overset{99}{\text{,}}$ $\overset{100}{\text{,}}$

2. കമലാഭാതിദീപിതിഗൗരിമാവഹേനാതി- വിമലവാസസാ നിരപമ സംവേഷ്യയാമീശ
അമിതഗന്ധനാലം അംഗരാഗേണച സമലംകരോമി ഭൃഷ്ണൈരപി വരൈരഹം ആര
3. തുളസീകന്ദമല്ലികാല്പൃതസ്മുനജാതേന കളയൗതഭാജനേ കച്ഛിതേന പൃജനം
നളിനാക്ഷ രചയംമി നാഥ ധൃപദീപമംഗളനിവേദ്യാനി ച കലയേ പങ്കജനാഭ ആര

* നോട്ട്—ഘീലഹരിരാഗത്തിനു ചില സ്തോത്രങ്ങളിൽ കൈരിക്കിനിക്കുംഓ പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഉ-ം. ഗ പ ധ നി ധ പ.

ശങ്കരാഭരണം—ആദിതാളം.

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി ഡ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	5			മാത്രമേകനീന നാലുഅക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ^v ത ^x ക ^v ധി ^v മി ^v ത ^x കി ^v ട ^v ത ^v ക ^v ട ^v യ ^v ണ ||

പ || ^x സ ¹ റ ² , ³ , ^v തി ^v സ് ^v നി ^v ധ ^v സ് ^v നി ^v ധ ^v പ | ^x മ ^v പ ^v ധ ^v നി ^v സ് ^v നി ^v ധ ^v പ | ^x പ ^v ഗ ^v മ ^v പ ^v പ ^v ധ ^v നി ||
 || സ റ - - - - - ര സ ഭ വ സേ - വിത | പ ഭ യ ഗ ഉ ാ മ ല | ഹി മ ക ര സ റി ഭ ന ||

|| ^x സ ¹ ഗ ² തി ³ നി ^v തി ^v സ് ^v നി ^v ധ ^v സ് ^v നി ^v ധ ^v മ ^v പ ^v ധ ^v നി | ^x സ ^v ഗ ^v തി ^v നി ^v തി ^v സ് ^v ധ ^v സ് | ^x നി ^v പ ^v ഗ ^v മ ^v പ ^v ധ ^v നി || ^x സ റ ||
 || സ - - - - - ര - - - - - സി - - - - - ജ - - - - - ധ ^v നി - - - - - ഭ - - - - - | - - - - - മ റ മ ല || സ റ ||

അനു || ^x പ ¹ റ ² , ³ , ^v പ ^v മ ^v ധ ^v പ ^v റ ^v മ ^v പ ^v മ ^v ഗ | ^x പ ^v , ^v മ ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v മ ^v | ^x പ ^v , ^v ധ ^v നി ||
 || പ റ - - - - - തി - - - - - ജ റ - - - - - | തി - - - - - ക - - - - - | സ - - - - - മ - - - - - ||

^xസ്കർ¹സ്നി¹ർ¹സ്നി²യ²സ്നി³യ³മ³പ³യ³നി | ^xസ³ഓ³യ³പ³പ³മ³ഗ³ | ^xസ³ഓ³രി³ഗ³മ³പ³യ³നി || ^xസ³ഓ³
 || പ³രി³മി³ജി³ത³ചി³ക³ര³നി³ര³പ³മ³ഇ³ണ³ഗ³ണ³ | ^xസ³ഓ³ഗ³ര³പ³ഓ³ത³ക³ | ^xസ³-^xഞ്ച³യ³ഭേ³-^xഭ³ന³ || ^xസ³ഓ³
 ച || ^xപ³ഓ³, ^xനി³യ³ഓ³പ³മ³യ³പ³മ³ഗ³മ³രി³ഗ³മ³ | ^xപ³ഓ³, ^xമ³ഗ³മ³രി³ഗ³ | ^xഗ³മ³പ³മ³ഗ³രി³സ³സ³ ||
 || ^xപ³ഓ³-^xര³യ³ഓ³മു³ന³സൈ³-^xക³ത³വി³ഹ³ര³ണ³ | ^xശ³ഓ³-^xന്ത³ഓ³പ³സ³ | ^xക³ലി³ത³മു³ദ³ഹ³സി³ത³ ||
^xമാ³, ^xഗ³മ³മ³പ³പ³യ³നി³സ്³നി³യ³പ³യ³നി | ^xസ്ക³ർ³സ്³നി³പ³യ³നി | ^xസ്³നി³യ³പ³മ³പ³യ³നി || ^xസ³ഓ³
 || ^xമാ³-^xര³സു³-^xര³ഭി³തി³സു³ത³ജ³ല³ധ³ര³ | ^xമാ³-^xര³താ³ഞ്ച³ധി³ | ^xസ³മ³ഭൂ³വ³നേ³-^xശ³പ³ര³ || ^xസ³ഓ³

2. ഗോപധേനുകലാവന കബളിത-ഘോരദാവദഹനാമിതവിക്രമ
കോപവിനിഹതപൃത്തന ഗിരിധര ഘോഷകമലദിവാകര യദുവര
3. നീരജായതലോചനയുഗ ധര-ണീരമാരമണാതിമനോഹര
സാരകനകമദാപഹസുവസന ശങ്കരാഭരണോല്പാപുനിജഭൂജ

സാരസ
സാരസ

ഗൗള-ആദിതാളം

സരി | | ഗമ | പ | | നി

ആ=സു റി മ പ നി സ; അവ=സ നി പ മ രി ഗ മ രീ സ; മേളകർത്താ=മായാചാളവഗൗള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാതൃ ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടാ ജതി || ത^xരികിടതകധിമിതകിടതതകന്ധ^vണ || ത^xരികിടതകധിമി | ത^xകിടതതക^vധണ ||

പ || ത^xരി , , , , രീ¹രീ²രി³സ³സ³നി³സ³ || ത^xരിമ^vരി^vസ^v || ത^xരി^vസ^vനി^vസ^v ||
 || കാ - - - - മ-ജ-ന - ക - - - - | രി-പ-ഗ-ണ - | മ-ദ-ഈ-ര - ||

|| ത^xരി , , , , മാ¹, , , , പ² , , , | പ^xനി^vസ^vനി^vപ^vമ | പ^xമ^vരി^v, സ^vനി^vസ^v || ത^xരി , , , , രീ¹ ||
 || കാ - - - - മി- - - - ത - - - - | ദാനലോലപരി | പാഠിയാരുമുഖ || കാ- - - - മ-

|| ത^xരി , , , , മാ¹, , , , പ²മ²പ² || ത^xനി , , , , സ^vരി^vമ^v | ത^xരി^vനി^vസ^vനി^v ||
 || ഭൂ - - - - മി- - - - ര - - - - | മ - - - - യി - - - - | ന - - - - മ - - - - ||

|| സാ^x കി¹ കി¹ സി² സി² സി² സി² നീ³ സി³ സി³ സി³ നീ³ പനി | സ^x നീ¹ പ^v മ^v പനി | പ^x മ^v രി^v സ^v നി^v സ ||
|| ഭേ^x ഗീ^v ഭേ^v ഗ^v ശ^v യ^v ന^v ര^v ഓ^v മേ - ച^v ക^v വി | ഭേ^x ര^v മു^v നീ - ഞ^v ത^v തി | സേ^v - വ്യ^v പാ^v ഭ^v യ^v ഗ ||

~~~~~  
|| രീ<sup>x</sup> , , , , രീ<sup>1</sup>  
|| കാ - - - - മ -

~~~~~         ~~~~~  
ച || പ^x ര¹ , , , , മ² , , , , ഗ² മ² രീ² | രീ^x പ^v ര^v , , , , മ^v ര^v | രീ^x മ^v രീ^v സ^v ര^v ||
|| പ^x ര¹ - | ജ^v - പ^v ര^v - - - - - - - - - - - - - - - - | രാ^v - - - - - - - - - - - - ||

~~~~~         ~~~~~  
|| രീ<sup>x</sup> , , , , മ<sup>1</sup> , , , , പ<sup>2</sup> , , , , | നീ<sup>x</sup> , , , , സ<sup>v</sup> ര<sup>v</sup> മി<sup>v</sup> മ് | രീ<sup>x</sup> കി<sup>v</sup> സ<sup>v</sup> ര<sup>v</sup> സ<sup>v</sup> നി<sup>v</sup> സ<sup>v</sup> ര<sup>v</sup> ||  
|| ഭേ<sup>x</sup> - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - | ശാ<sup>v</sup> - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - | ലേ<sup>v</sup> ര<sup>v</sup> - - - - - - - - - - - - ||

~~~~~  
|| സാ^x കി¹ കി¹ സി² സി² സി² സി² നീ³ സി³ സി³ സി³ നീ³ പനി | സ^x നീ¹ പ^v മ^v പനി | പ^x മ^v രി^v രീ^v മ^v രി^v സ ||
|| ഘ^x ര^v കോ^v പ^v മ^v ത^v യേ - ല^v ഭൂ - രീ^v ര^v ച^v | ഘ^x ര^v ശേ^v ര^v ഭി^v ത^v ക | ഉ^x ര^v ബ^v ജ^v ലേ^v ര^v ച^v ന ||

~~~~~  
|| രീ<sup>x</sup> , , , , രീ<sup>1</sup>  
|| കാ - - - - മ -

-൧൫-

2. മോഹനകീരീഭോജിത മോദകരാത്മഭാഷണം

ദേഹലാലസിതദിഖ്യചന്ദന സു-ഭീനലോകപരിപാലനാതിചണ്

കാമ

3. വാരണസമാന നിവാരിതപാപസഞ്ചയ

ഭാരതീശ്ചമദനാശകാഭിഗുണ പത്മനാഭ ഗൃതശംഖചക്രവര

കാമ

—:0:—

\* വരാളി—ചായ്പ്പ

സ | രി | ഗ | | | | മ | പ | ധ | | ന |

ആ = സ ഗ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അ വ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഝാലവരാളി (ഝാല = 39)

| താളം    | മാത്രകൾ |   | കാലക്രമം                   | താളവട്ടം ജതി |           |
|---------|---------|---|----------------------------|--------------|-----------|
|         | 7       |   | മാത്രമണിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം | x            | x         |
| ചായ്പ്പ | 3       | 4 |                            | ത കി 5       | ത ക ധി മി |

-31-

$\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$   
 പ || ഗ ൦ , | ഗ ൦ , , || ഗ ൦ , | , , ഗ രി || രീ ഗ | ഗ രി രി സ || സ് ൦ , | , , ഗ ഗ || ഗ ൦ ഗ | മ മ പ പ ||  
 || മ ൦ - | - - - - || - - - | - - മ വ || പ - ര | ന ൦ ഭ സ || ഭ ൦ - | - - സ ൦ || സ ൦ ധൃ | ഗണഞ്ചു ||  
 $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$        $\overline{\text{p p p p}}$   
 || ധ ൦ , | നി സ് ൦ നി ധ പ മ ൦ || ഗ ഗ ൦ | പ മ പ ധ || പ ൦ , | നി ധ പ മ || ഗ ൦ രി | രീ സ ൦ || ഗ ൦  
 || മ ൦ - | - - - - - - - - || ച രി - | ത - വി - || ഭോ - | - - - - || - - - | - - - - || മ ൦

|    |                       |                          |                           |                             |
|----|-----------------------|--------------------------|---------------------------|-----------------------------|
| 80 | x<br>   പ ള   നീ സ ്  | x<br>   സ സ ്   സ ് സ ്  | x<br>   ഗ ് രീ   രീ സ ്   | x<br>   രീ സ ് നി   പ ള പ മ |
|    | ഭു - -   - - രീ -     | ഭ ര ഹ   ര - ന ത          | ലോ - -   - - ക -          | മു ര ഭ   മു ര ഹ ര           |
|    | x<br>   പ ള   നീ സ ്  | x<br>   സ ് നി   പ ള പ മ | x<br>   ഗ ് ഗ   മ ള പ ള   | x<br>   നി ധ മ   ഗ ് ഗ രീ   |
|    | ഭോ ഗി   ഭോ - ഗ നി     | വ റ സ   വി ക സി ത        | സ റ   സോ പ മ              | ലോ - ഹ   ന മ ല              |
| 81 | x<br>   പ ള ,   പ ള പ | x<br>   പ പ മ   പ പ പ ള  | x<br>   നി സ ് നി   ധ പ മ | x<br>   ധ പ മ   ഗ ് ഗ ഗ ഗ   |
|    | ഗോ - -   - - പ -      | നി ക ര   വൃ ത ക മ        | നീ - -   - - യ -          | സൃ ഗു ണ   നി പ സ ന          |
|    | x<br>   ഗ റ ,   മ ള പ | x<br>   ധ പ മ   ഗ ഗ ഗ മ  | x<br>   പ ള ,   പ ള ധ നി  | x<br>   പ ള മ   പ ള പ       |
|    | ലോ - -   - - ര -      | ഭ ന ജ   മ ഭ ഹ ര          | ണ - -   - - ലോ -          | കേ - -   - - ഗ -            |
|    | x<br>   പ ള   നീ സ ്  | x<br>   സ സ ്   സ ് സ ്  | x<br>   ഗ ് രീ   രീ സ ്   | x<br>   രീ സ ് നി   പ ള പ മ |
|    | ത - -   - - പ -       | ശ മ ന   ഭീ - ന ക         | ലോ - -   - - ല -          | വി പ ല   ധ ന റ              |
|    | x<br>   പ ള   നീ സ ്  | x<br>   സ റ നി   പ ള പ മ | x<br>   ഗ ് ഗ   മ ള പ ള   | x<br>   നി ധ മ   ഗ ് ഗ രീ   |
|    | ഭ റ ന   ലോ ല മ        | നോ ജ   ത ര മു ര          | ഭീ - നി   നാ ഭ വി         | ലോ - ല   മ റ ന സ            |

2. കേകിപികനികരയുതമോഹനതമധുവന-കേളിനിരത ഗുദധസീത ശ്രീകാന്ത  
 പാകന്ദീധനസേവിതപാഭയഗള സമുദിത-ഭാനകോടിവിരാജിതസുമകടാധിഷ്ഠിത യാദവാധിപ മാമവ

3. സോമസദൃശമുഖ ബലദേവസഹിത നിരുപമ-ശോഭ സമസൃജനശരണ ഗോപാല  
 കാമജനക അധരിതദൈവരിനിവഹ ശുഭകര കാന്തപീതപട്രാതിവിലസിത ഭൂമിനീലവരാളീസമകവ മാമവ  
 \*നോട്ടം—വരാളീരാഗത്തെ 45-മെളു നമ്പർ ശുഭപന്തുവരാളീ എന്ന മേളകന്താവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി സാധാരണഗാനധാരം പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നു.

:0:  
 മധ്യമാവതി—ആദിതാളം 

|   |  |    |  |   |  |   |  |    |  |
|---|--|----|--|---|--|---|--|----|--|
| സ |  | രി |  | മ |  | പ |  | നി |  |
|---|--|----|--|---|--|---|--|----|--|

ആ = സ രി മ പ നി സ; അവ = സ നി പ മ രി സ; മേളകന്താ = ഖരഹരപ്രിയ (ഖര=22)

| താളം    | അംഗസംജ്ഞ |        |        | മാതൃകൾ |   |   | കാലക്രമം                    |
|---------|----------|--------|--------|--------|---|---|-----------------------------|
| ആദിതാളം | ലഘു      | ദ്രുതം | ദ്രുതം | 8      |   |   | മാത്രഒന്നിനു നാലുഅക്ഷരംവീതം |
|         |          | 0      | 0      | 4      | 2 | 2 |                             |
|         |          |        |        |        |   |   |                             |

$\overset{x}{\text{ത}} \overset{1}{\text{രി}} \overset{2}{\text{കി}} \overset{3}{\text{ട}} \overset{4}{\text{ത}} \overset{5}{\text{ക}} \overset{6}{\text{ധി}} \overset{7}{\text{മി}} \overset{8}{\text{ത}} \overset{9}{\text{കി}} \overset{10}{\text{ട}} \overset{11}{\text{ത}} \overset{12}{\text{ക}} \overset{13}{\text{ന്യ}} \overset{14}{\text{ണ}}$  |  $\overset{x}{\text{ത}} \overset{1}{\text{രി}} \overset{2}{\text{കി}} \overset{3}{\text{ട}} \overset{4}{\text{ത}} \overset{5}{\text{ക}} \overset{6}{\text{ധി}} \overset{7}{\text{മി}}$  |  $\overset{x}{\text{ത}} \overset{1}{\text{കി}} \overset{2}{\text{ട}} \overset{3}{\text{ത}} \overset{4}{\text{ക}} \overset{5}{\text{ന്യ}} \overset{6}{\text{ണ}}$  ||  
 $\overset{x}{\text{പ}}$  ||  $\overset{x}{\text{സ}}$   $\overset{1}{\text{ഓ}}$  ,  $\overset{2}{\text{സ}}$   $\overset{3}{\text{നി}}$   $\overset{4}{\text{നി}}$   $\overset{5}{\text{പ}}$   $\overset{6}{\text{പ}}$   $\overset{7}{\text{മ}}$   $\overset{8}{\text{മ}}$   $\overset{9}{\text{രി}}$   $\overset{10}{\text{രി}}$   $\overset{11}{\text{പ}}$   $\overset{12}{\text{പ}}$  |  $\overset{x}{\text{മ}}$   $\overset{1}{\text{രി}}$   $\overset{2}{\text{രി}}$   $\overset{3}{\text{സ}}$   $\overset{4}{\text{ഓ}}$  ,  $\overset{5}{\text{സ}}$  |  $\overset{x}{\text{രി}}$   $\overset{1}{\text{മ}}$   $\overset{2}{\text{രി}}$   $\overset{3}{\text{മ}}$   $\overset{4}{\text{പ}}$   $\overset{5}{\text{നി}}$   $\overset{6}{\text{പ}}$   $\overset{7}{\text{നി}}$  ||  $\overset{x}{\text{സ}}$   $\overset{1}{\text{ഓ}}$  ;  $\overset{2}{\text{സ}}$   $\overset{3}{\text{നി}}$   $\overset{4}{\text{നി}}$   $\overset{5}{\text{പ}}$  ||  
 ||  $\overset{x}{\text{ദേ}}$  ---  $\overset{1}{\text{വ}}$  -  $\overset{2}{\text{കീ}}$  -  $\overset{3}{\text{ന്യ}}$  -  $\overset{4}{\text{ത}}$  -  $\overset{5}{\text{പാ}}$  -  $\overset{6}{\text{ഹി}}$  |  $\overset{x}{\text{മാ}}$  - ---  $\overset{1}{\text{ഹ}}$  |  $\overset{x}{\text{രേ}}$  -  $\overset{1}{\text{മ}}$   $\overset{2}{\text{ക}}$  - -  $\overset{3}{\text{ന്ദ}}$  ||  $\overset{x}{\text{ദേ}}$  ---  $\overset{1}{\text{വ}}$  -  $\overset{2}{\text{കീ}}$  -  
 $\overset{x}{\text{അ}}$   $\overset{1}{\text{ന്യ}}$  ||  $\overset{x}{\text{പ}}$  ,  $\overset{1}{\text{പ}}$   $\overset{2}{\text{ഓ}}$   $\overset{3}{\text{പ}}$   $\overset{4}{\text{ഓ}}$   $\overset{5}{\text{നീ}}$   $\overset{6}{\text{നീ}}$   $\overset{7}{\text{നി}}$   $\overset{8}{\text{പ}}$   $\overset{9}{\text{മ}}$   $\overset{10}{\text{പ}}$  |  $\overset{x}{\text{പ}}$  ,  $\overset{1}{\text{സ}}$   $\overset{2}{\text{ഓ}}$   $\overset{3}{\text{സ}}$   $\overset{4}{\text{ഓ}}$   $\overset{5}{\text{സ}}$   $\overset{6}{\text{നി}}$  |  $\overset{x}{\text{രി}}$   $\overset{1}{\text{രി}}$   $\overset{2}{\text{സ}}$   $\overset{3}{\text{സ}}$   $\overset{4}{\text{നി}}$   $\overset{5}{\text{സ}}$   $\overset{6}{\text{ഓ}}$  ||  
 || ---  $\overset{1}{\text{രി}}$   $\overset{2}{\text{ഓ}}$   $\overset{3}{\text{വ}}$  -  $\overset{4}{\text{ക}}$  -  $\overset{5}{\text{പ}}$  -  $\overset{6}{\text{ദ}}$  -  $\overset{7}{\text{ഓ}}$  -  $\overset{8}{\text{ഗ}}$  - | ---  $\overset{1}{\text{സേ}}$  -  $\overset{2}{\text{വ}}$  -  $\overset{3}{\text{ക}}$  - |  $\overset{4}{\text{മ}}$  -  $\overset{5}{\text{ന}}$  -  $\overset{6}{\text{ദി}}$  -  $\overset{7}{\text{ന}}$  -  $\overset{8}{\text{പ}}$  - ||

|| ശി ശി ശി , മരി സ് നീ സ് നി പ്പം പരി | സ്സ്സ് സ് സ് നി പമ | പപാമരിമപന ||  
 || ദേവദേ - വകു ള്ളാ പരി പാ ളിത | ജഗ - ത്ത്രീത യ പത | ത്രിപ - രിച്ചുശ ര മ ||

www  
 \*  
 സ ട , , സ് നി നി പ്  
 ദേ - - - - - വ - കീ -

ച || പ പ പ , , നീ നീ നി പ പ മ മ | മ പ പ , , മ | മ മ മരിതീ സ ട ||  
 || അ - മി - - - - - ത്ര - ക - ല - - - - - തി - ദി - | മ - മി - - - - - ത്ര - | പ - ദ - യ - ശ - ||

www  
 || സ് ട തീ മ മ മ മ മ മ തീ | തീ പ പ , , മ മ | പ പ , , , , , ||  
 || ന - ത - - - - - ത്രി - ദ - ശ - മ - യ - | വി - മേ മ - - - - - മ - | ന - - - - - - - - ||

www  
 || പ പ പ , , നീ നീ നി പ പ മ മ | മ പ പ , , മ | മ മ മരിതീ സ ട ||  
 || ന - മ - - - - - ത്ത്രീ - ദി - - - - - വ പ - തി - | ദ - വ - - - - - യ - | മ - ന - പ - ട - ||

www  
 || സ് ട തീ മ മ മ മ മ മ തീ | തീ പ പ , , മ മ | പ പ , , , , , ||  
 || ച - മി - - - - - ത്ര - സ - മ - സി - ജ - | വി - ലോ - - - - - മ - | ന - - - - - - - - ||

|| പാപം <sup>1</sup> , , പാപ <sup>2</sup> നീ <sup>3</sup> നീ <sup>3</sup> പാപം | പ <sup>x</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> , , സ <sup>v</sup> നി | രീ <sup>x</sup> രീ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> ||  
 || ത - മ - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - | പ - ര - - - - - - - - - - - | ഭ - വ - മ - മ - - - ||

|| രീ <sup>x</sup> രീ <sup>1</sup> , , രീ <sup>2</sup> രീ <sup>2</sup> പ <sup>3</sup> മ <sup>3</sup> മ <sup>3</sup> രീ <sup>3</sup> രീ <sup>3</sup> സ | സ <sup>x</sup> രീ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> നീ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> നീ | സ <sup>x</sup> , , , , , ||  
 || പ - റി - - - - - - - - - - - | നി - കേ - - - - - - - | ന - - - - - - - - - - - ||

|| പ <sup>x</sup> പ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> മ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> നീ <sup>v</sup> നീ <sup>v</sup> , നി <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> പ | പ <sup>x</sup> പ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> നി | രീ <sup>x</sup> സ <sup>v</sup> , , , ||  
 || ചി - ര <sup>v</sup> ഭ <sup>v</sup> ഞ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> ഭ <sup>v</sup> ചേ <sup>v</sup> ല <sup>v</sup> - ഗ <sup>v</sup> തി <sup>v</sup> ക | മി - ര <sup>v</sup> തോ <sup>v</sup> ഷി <sup>v</sup> ത <sup>v</sup> ക | ചേ - ല - - - - - ||

|| രീ <sup>x</sup> രീ <sup>1</sup> രീ <sup>1</sup> , സ <sup>2</sup> . സ <sup>2</sup> സ <sup>2</sup> സ <sup>2</sup> പ <sup>3</sup> സ <sup>3</sup> നീ <sup>3</sup> , പ <sup>x</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> | രീ <sup>x</sup> സ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> മ | പ <sup>x</sup> പ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> മ <sup>v</sup> രീ <sup>v</sup> മ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> നി ||  
 || ള - ര <sup>v</sup> വൈ - രി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> ഹ <sup>v</sup> ജ - ര <sup>v</sup> നേ - ര <sup>v</sup> ന <sup>v</sup> ത | വി <sup>v</sup> ചി - ര <sup>v</sup> ത <sup>v</sup> ര <sup>v</sup> വ <sup>v</sup> ലി | ര <sup>v</sup> യ - ല <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> ഭ <sup>v</sup> ഭ <sup>v</sup> ര ||

|| സ <sup>x</sup> , , സ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> പ <sup>v</sup>   
 ഭേ - - - - - വ - കീ -

2. ഷഡ്ജപ്രതിഹാരപ്രമുഖസുരരിപപ്രകര തുരുതുപാകര  
 ഷഡ്ജപ്രമുഖസുരവരപ്രണതപദ വരപ്രദ വിമല രമാവര  
 ഭവപ്രതിഭൂതഗേള പ്രവിലസിതമണ പ്രവരജിതരിചാകര  
 ഷഡ്ജമേതളണധാരാധരക സുപ്രതീകധരധീര  
 ഷഡ്ജപ്രകാശമാറിതപ്രഭാവ ഭജബലപ്രസഭാഹൃതപ്രതിഭേമഹിള

ഭേവകീ

35

3. ഓഖണ്ഡിതവ്യക്തം കൃഷ്ണസുരഭൃതവിണ്ഡകതനയകൃദ്ധാച്ഛിതം  
 ശിഖണ്ഡിവനവശിഖണ്ഡലസിതശഃശിഖണ്ഡരചിരനിടീഭാജിത  
 സുഗണ്ഡതല വിലസദണ്ഡജ മണിമയകണ്ഡലയുഗളവിരാജിത  
 ഖണ്ഡിതാഞ്ജനന മാഭ ശരജതുണ്ഡ വാരിരഘ്നാഭ  
 കണ്ഡലീശമദഖണ്ഡനേശ വിമതഷണ്ഡജലദഖണ്ഡതരമാഭത

ദേവകീ

—:0:—

വണ്ണങ്ങൾ

കല്യാണി—ആദിതാളം.

|   |    |   |   |   |   |    |
|---|----|---|---|---|---|----|
| സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |
|---|----|---|---|---|---|----|

ആ=സ റി ഗ മ പ ധ നി സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ റി **ക**; മേളകർത്താ = മേഘകല്യാണി (മേഘ=65)

| താളം    | അംഗസംജ്ഞ |      |      | മന്ത്രകൾ |   |   | കാലക്രമം                         |
|---------|----------|------|------|----------|---|---|----------------------------------|
| ആദിതാളം | ലഘു      | ദൃതം | ദൃതം | ഃ        |   |   | മാത്രമെന്നിനു നാലു<br>അക്ഷരംവീതം |
|         |          | .0   | .0   | 4        | 2 | 2 |                                  |

താളവട്ടം ജതി. || <sup>x</sup> ത <sup>1</sup> രി <sup>2</sup> കി <sup>3</sup> ട <sup>x</sup> ത <sup>v</sup> ക <sup>x</sup> ധി <sup>v</sup> മി <sup>x</sup> ത <sup>v</sup> കി <sup>v</sup> ട <sup>v</sup> ത <sup>v</sup> ക <sup>v</sup> ധ്യ <sup>v</sup> ണ ||  
 പ || <sup>x</sup> സ <sup>1</sup> ട , , <sup>2</sup> സ <sup>2</sup> ട , , <sup>3</sup> നി <sup>x</sup> ധ <sup>v</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> ട , , | <sup>x</sup> നി <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> റി , , <sup>v</sup> സ <sup>v</sup> ട <sup>v</sup> നി | <sup>x</sup> നി <sup>v</sup> ധ <sup>v</sup> മ <sup>v</sup> ധ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> മ <sup>v</sup> പ <sup>v</sup> ധ ||  
 || സ ട - - - - - . - - - - - തു - - - - - | രാ - - - - - - - - - - | കാ - - - - - - - - - - - മി ||



<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| നീ , , , , യ ഞ , , സ്ത നീ | പ ഞ , , മ പ പ മ മ ഗ | മ ഞ പ ഞ ഞ നീ ||  
|| നീ- - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||  
<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| സ് രീ സ് നി ധ സ് നി ധ പ ഞ ധ പ മ ഞ പ ഞ ഗ ഞ രീ | ഗ മ പ ധ നി ധ പ മ | ഗ ഞ , , രീ സ്ത നീ ||  
|| സ - - - - - ക - - - - - ല - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||  
<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| രീ , , , , , സ്ത നീ | സ്ത നീ , , , , , | , , , , , , , , , ||  
|| ക - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||  
<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| മ ഞ , , , , , ഗ ഞ , , , , , രീ , , , | ഗ മ പ ധ നി ധ നി | നി ധ പ മ ഗ ധ പ മ ||  
|| മ ഞ - - - - - ത - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||  
<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| ഗ മ പ ഗ മ രീ ഗ മ പ ഞ ധ നി ധ ഞ പ ഞ | , , സ്ത നീ ധ സ്ത നീ | സ്ത നീ , , , , , സ്ത നീ , , ||  
|| - - - - - - - - - - - പ - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||  
<sup>x</sup> <sup>1</sup> <sup>2</sup> <sup>3</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup> <sup>x</sup> <sup>v</sup>  
|| രീ സ്ത നീ പ ധ നി സ്ത നീ ഗ രീ , , | രീ സ്ത നീ ഗ രീ സ്ത നീ | നി സ്ത നീ നി നി ധ നി സ്ത നീ ||  
|| - - - - - - - - - - - മ - - - - - ല - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - - ||

~~~~~

|| നീ നീ ¹സം ²സം ³യം ⁴യം ⁵നി ⁶യ ⁷പ ⁸പ ⁹പ ¹⁰പ ¹¹നി ¹²സ ¹³യ ¹⁴സ ¹⁵നി | ¹⁶പ ¹⁷മ ¹⁸ഗ ¹⁹മ ²⁰പ ²¹യ ²²നി ||

|| ഓ - - - - - ല - - - - - | ഓ - - - - - | ശ - - - - - ||

സം || സം , തി സം നി സം നീ ¹യ ²നി ³യം ⁴പ ⁵മ | ⁶പ ⁷ം , ⁸നി ⁹യ ¹⁰പ ¹¹യ | ¹²മ ¹³ഗ ¹⁴മ ¹⁵ഗ ¹⁶തി ¹⁷നി . ||

|| സം , ¹യ ²നി ³സ ⁴നി ⁵സ ⁶തി ⁷സ ⁸തീ ⁹ഗ ¹⁰മ | ¹¹പ ¹²ം , ¹³തി ¹⁴ഗ ¹⁵മ ¹⁶ഗ | ¹⁷മ ¹⁸പ ¹⁹മ ²⁰പ ²¹യ ²²നി ||

|| നീ ¹തി ²ഗ ³സ ⁴നി ⁵യ ⁶നി ⁷സ ⁸നീ ⁹യ ¹⁰പ ¹¹യ ¹²നി ¹³യ ¹⁴പ ¹⁵മ ¹⁶പ ¹⁷യ ¹⁸പ ¹⁹മ | ²⁰പ ²¹ഗ ²²മ ²³പ ²⁴യ ²⁵നി ||

|| സം ¹തി ²ഗ ³നി ⁴സ ⁵തി ⁶യ ⁷നി ⁸സ ⁹പ ¹⁰യ ¹¹നി ¹²യ ¹³പ ¹⁴യ ¹⁵നി | ¹⁶സ ¹⁷തി ¹⁸സ ¹⁹ം ²⁰നി ²¹യ ²²പ ²³ം | ²⁴മ ²⁵ഗ ²⁶മ ²⁷പ ²⁸യ ²⁹നി ||

~~~~~

സം , സം , നി ¹യ ²നി ³സം ,

സം - - - - - ||

|| നീ , , , , നി ¹യ ²സ ³ം ⁴നി ⁵യ ⁶സ ⁷നി | ⁸പ ⁹ം , , ¹⁰ഗ ¹¹ഗ ¹²തി | ¹³ഗ ¹⁴മ ¹⁵പ ¹⁶യ ¹⁷നി ¹⁸യ ¹⁹പ ²⁰മ ||

|| നീ - - - - - | ജം - - - - - | ഞം - - - - - ||

|| ഗ ¹ം ²തി ³തി ⁴സ ⁵തി ⁶ഗ ⁷തി , , ⁸സ ⁹ം ¹⁰സ ¹¹ം | ¹²തി , , ¹³ഗ ¹⁴ം , , | ¹⁵മ ¹⁶പ ¹⁷ം ¹⁸യ ¹⁹ം ²⁰യ ²¹ം || നീ

|| റോ - - - - - | - - - - - | - - - - - || നീ

സ്വരം || നീ^x , , , , , , , , , യ¹ ഞ² നി³ | പ^x , , , , , , , , , മ^v ഗ^v ഞ^x | , , , , , , , , , രീ^v നീ^v രീ ||

|| സ^x , , , , , , , , , യ¹ ഞ² നി³ | സ^x , , , , , , , , , രീ^v , , , , , , , , , ഗ^v ഞ^x | , , , , , , , , , മ^v പ^v ഞ^x || നീ

2 || സ^x , , , , , , , , , രീ¹ ഗ² ഞ³ രീ സ³ നി³ | സ^x , , , , , , , , , മ^v ഞ^x | ഗ^v രീ സ^v ഞ^x നി³ ||

|| സ^x , , , , , , , , , പ¹ മ² ഗ³ രീ നീ³ | സ^x , , , , , , , , , രീ^v , , , , , , , , , ഗ^v ഞ^x | , , , , , , , , , മ^v പ^v ഞ^x || നീ

3 || പ^x മ¹ ഗ² രീ ഗ³ മ³ പ³ ഞ³ | പ^x മ^v ഞ^x നി^v , , , , , , , , , യ^v പ^v മ^v | പ^x മ^v ഗ^v രീ സ^v നി³ ||

|| പ^x മ¹ ഞ² നി³ , , , , , , , , , രീ ഗ² മ² പ² നി² യ² സ² നി² യ² | പ^x മ^v ഞ^x നി^v , , , , , , , , , സ^v നി^v യ^v | പ^x മ^v ഗ^v രീ മ^v പ^v യ^v || നീ

4 || നീ^x , , , , , , , , , യ¹ പ² മ³ പ³ ഞ³ നി³ , , , , , , , , , യ^v നി^v സ^v രീ സ^v | നീ^x , , , , , , , , , സ^v രീ ഗ^v രീ സ^v | നീ^x , , , , , , , , , ഗ^v രീ ഗ^v സ^v രീ ||

|| നീ^x , , , , , , , , , രീ സ² സ² നി² യ² നീ² , , , , , , , , , പ² യ² നി² സ² യ² | നീ^x , , , , , , , , , മ^v പ^v ഞ^v നി^v സ^v | നീ^x , , , , , , , , , രീ ഗ^v മ^v പ^v യ^v || നീ

5 || പ^x , , , , , , , , , യ¹ പ² മ³ ഗ³ , , , , , , , , , രീ സ³ | രീ^x , , , , , , , , , നി^v സ^v ഞ^v യ^v | നീ^x , , , , , , , , , സ^v രീ നീ³ ||

|| സ^x , , , , , , , , , രീ ഗ¹ ഞ² സ³ രീ , , , , , , , , , ഗ³ മ³ രീ | ഗ^x , , , , , , , , , മ^v പ^v ഞ^v യ^v | നീ^x , , , , , , , , , ||

|| സഃ , തിസഃനി ധഃ പഃകഃചഃ | ധഃ , നി ധഃ പഃ | മഃ ഗഃ തി നീ ||

|| സഃ , തിസഃഗഃതീ , പഃമഃധഃ | പഃ , നി ധഃതീ | സഃ , , , , ||

|| സ തി ഗ തി സ നി സ ധ തി സ നി ധ നീ സ | നി ധ പ ധ നി ധ പ | മ പ മ ഗ മ പ ധ ||

|| നി സ ധ തി സ നി സ തി സ ധ , , മ പ ധ | പ മ പ ധ പ , , | നി സ ധ തി ഗ മ പ ധ || നീ

—:0:—

സാവേരി—അടതാളം.

സ | തി | | | ഗ | മ | | പ | ധ | | | നി |

ആ=സ തി മ പ ധ സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ തി സ; മേളകത്താ=മായാമാളവഗൗള മായാ=15)

40-

താളം	അംഗസംജ്ഞ				മാത്രകൾ				കാലക്രമം
അടതാളം	ലഘു	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	14				മാത്രണിനനാലുഅക്ഷരം വീതം
			0	0	5	5	2	2	

ഘോഷവട്ടം ജതി || തകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകധണ || തകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകധണ ||

|| തകിടതകിടധിമി | തകധിമിതകധണ ||

പ || ^x , , , , , ¹ ² ³ ⁴ യ ഓ യ ഓ സ ഓ , , ¹ ² ³ ⁴ തി രി സ ഓ | ^x തി രി ഗ ഗ തി രി ഗ ഗ ഗ ഓ , ¹ ² ³ ⁴ തി രീ സ ഓ തി രി സ ഓ |
	- - - - - ^v വ - ന - ജ ഓ - - - - -	^x - - - - -
^x തി രി സ മ ^v പ യ പ ഓ	^x മ പ യ സ ^v നീ യ പ മ	
നി - - നെ - - ന -	മി - - - - -	
^x ¹ ² ³ ⁴ ഗ ഓ , തി രീ സ ഓ , യ പ മ തീ , യ പ മ ഗ തി	^x തി സ ഓ ഗ തി രി സ ഓ തി സ തി മ പ യ പ ഓ യ പ യ
	യ - - - - - ന - - - - - വ നി - ത - - - - - പെ - - - - -	- - - - - ഇ - - - - - ന - - - - - മോ - - - - - ഡി - - - - -
^x ^v ^x ^v	സ ഓ , , നി നി യ യ	പ മ ഗ തി പ ഓ പ മ	
യ ഓ - - - - -	- - - - - ല -	
അനു		^x ¹ ² ³ ⁴ ഗ ഓ ഗ തി തി രി സ ഓ യ ഓ പ ഓ സ തി മ പ പ മ പ യ	^x ¹ ² ³ ⁴ പ ഓ , , , , , മ പ യ മ പ യ മ പ യ യ ഓ മ
	റ ഓ - - - - - ല - ന - ഡെ ന് - - - - -	ശ്രീ - - - - - പ - - - - - തമ - - - - -
^x ^v ^x ^v	പ ഓ , , യ ഓ പ യ	സ ഓ , , , , ,	
ന ഓ - - - - -	ഒ - - - - -	

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵
 || ^x , , , , , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ , , , , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ |
 || - - - - - ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ | ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ |

^x ^y ^x ^y
 | ^x ^y ^x ^y ^x ^y ^x ^y ^x ^y ^x ^y ||
 | - - - - - | - - - - - ||

^x ¹
 || ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰

സ്വരം || - - - - - ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ |

-12-

^x ^y ^x ^y
 | ^x ^y ^x ^y ^x ^y ^x ^y ^x ^y ||

^x ¹ ² ³ ⁴ ^x ¹ ² ³ ⁴
 || ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ |

^x ¹ ² ³ ⁴ ^x ¹ ² ³ ⁴
 | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹²

^x ¹ ² ³ ⁴ ^x ¹ ² ³ ⁴
 || ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ | ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ |

| ^xസ് ^vരീ ^vരീ ^vമ ^vമ ^vപ | ^xമ ^vപ ^vപ ^vമ ^vപ ^vയ ||

| ഡെത --- --- --- | --- --- --- --- ||

സ്വരം || ^xപ ¹, ², ³, ⁴ മ ³, ², ¹ ഗ ³, ², ¹ രീ ⁴, ³, ² സ ¹ | ^x, ¹ രീ ¹ ഗ ² സ ³ രീ ³, ², ¹ സ ⁴ നീ ⁴ യ ⁴ |

| ^x, ^vപ ^v, ^vയ | ^xസ് ^vയ ^v, ^vസ || ^xരീ ¹ സ ¹, ¹ രീ ¹ മ ¹ ദ ¹ ന

2. || ^xയ ¹ രീ ¹ പ ² യ ² മ ³ പ ³ യ ⁴ പ ⁴, ³ മ ² ഗ ¹ രീ ¹ സ ¹ രീ ¹ ഗ ¹ സ ¹ ഗ | ^xരീ ¹ സ ¹ രീ ², ² സ ³ നീ ³ യ ⁴ രീ ⁴ രീ ⁴ സ ⁴ മ ⁴ മ ⁴ രീ ⁴ പ ⁴ പ ⁴ മ |

| ^xപ ^vയ ^v സ ^v നീ ^v, ^v നീ ^v യ ^v പ | ^xനീ ^v യ ^v പ ^v മ ^v യ ^v പ || ^xമ ¹ ഗ ¹ രീ ¹ സ ¹ രീ ¹ മ ¹ പ ¹ മ ¹ ദ ¹ ന

3. || ^xസ ¹, ², ³, ⁴ സ ² നീ ² നീ ³ യ ³ പ ⁴ യ ⁴ നീ ⁴ യ ⁴ നീ ⁴ പ ⁴ യ | ^xമ ¹ ഗ ¹ രീ ² സ ² യ ³ രീ ³ സ ⁴, ³, ² രീ ⁴ രീ ⁴ സ ⁴ മ ⁴ മ ⁴ രീ ⁴ |

| ^xപ ^v പ ^v മ ^v യ ^v പ ^v നീ ^v നീ | ^xയ ^v പ ^v യ ^v മ ^v പ ^v യ ^v പ ^v യ ||

|| ^xയ ¹ രീ ² സ ³ യ ⁴, ³ രീ ² സ ¹ യ ³, ² സ ¹ യ ⁴ പ ⁴ യ ⁴ നീ ⁴ യ ⁴ | ^xനീ ¹ പ ² യ ³ മ ⁴ പ ⁴ യ ⁴ രീ ⁴ സ ⁴ രീ ⁴ മ ⁴ ഗ ⁴ രീ ⁴ സ ⁴ ഗ ⁴ രീ ⁴ സ ⁴ |

| ^xരീ ^v രീ ^v സ ^v നീ ^v പ ^v മ ^v യ | ^xപ ^v മ ^v ഗ ^v രീ ^v സ ^v ഗ ^v രീ ^v സ || ^xനീ ¹ യ ¹ സ ¹ രീ ¹ മ ¹ പ ¹ യ ¹ നീ ¹ മ ¹ ദ ¹ ന

43

ആ-സ ി ഗ മ പ ധ സ; അ-വ-സ് നി ധ പ മ ഗ ി സ; മേളകന്താ=ഘരിക്കാംബോജി (ഘരി=28)

താളം	മാതൃകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
ചാൽപ്പ	7		മാതൃ ഒന്നിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x ത കി 5	x ത ക ധി മി
	3	4			

1. || , മ മ | ഗ മ മ || പ ധ പ | പ ധ പ || , പ ധ | പ ധ പ || പ ധ , | നി ധ സ പ മ ||
	- ശ ര	ടി - ണ -		സ മ -	മ - ഖ -		- ന ധ	ക - ര -		മ ധ -	റ - ര - ണ -	
	, പ ധ	മ ഗ മ		പ പ ധ	ധ ധ പ		ധ സ ധ	സ ധ സ നി		ധ ധ ,	ധ പ പ	
	- ഖ ധ	ര - ത -		ക ല -	നി - ട -		ണോ - -	- - - -		- - -	- - ര -	
	, പ ധ	സ ധ സ		സ നി ധ	ധ പ		പ പ ധ	സ ധ പ മ		ഗ മ	പ ധ പ	
	- ഗ ര	ധ - വ ധ		ഘ - ന -	മ - തി -		ല ധ ധ -	ന - ര -		ജി - -	ട - ന -	

^x || , മ മ | ^x ധ പ പ മ || ^w ^x ഗ ാ , | ^x ഗ രി പ മ || ^w ^x ഗ രീ | ^w ^x ഗ സ ാ , ||
 || - പ ര | മ ാ ഭ - || യെ - - | യു - ഖൊ - || ല് വു - - | - - - - ||

2. മകരകണ്ഡലാന്തരിവളന്ത്രപുരജാലവും മണിമയമാലകളും ചാത്തി പ്രകടകാന്തിചേന്നിടും പീതവാണ്ണിടും പൂന്തൂകിലും ധരിച്ചും മല്ലേ	ശരദി
3. ദിനകരനോടേററം പടതുടരുംബഹുദീപവാശേഷങ്ങളും പരി- ജനനിവഹമെടുത്തു നടക്കയാലേതിമിരജാലമകന്നും ദൂരേ	ശരദി
4. കളമൊഴിമാരനവധിപരമിരപാഗ്ധത്തിലുളളാലയാഗ്രങ്ങളിൽകാമം തളിരൊളിമെച്ചെല്ലാമലങ്കരിച്ചു നിറഞ്ഞും ദയിതന്മാരോടും കൂടി	ശരദി
5. ആരാതിസമുദയംതന്റെ ഹൃദയംതന്നിൽ പാരമാടലരുളീടുന്നോരു വീരന്മാരായു മേന്തിനടന്നുമാരാരിയെപ്പുവചെയ്തും	ശരദി
6. പലതാമാംവ്യജനാതപത്രചാമരകലമതും കൈക്കൊണ്ടുഹോമോമാൽ ജലജാക്ഷണൈപരിചരിച്ചും സേവകരിഹാകലതവെടിഞ്ഞുമേററം	ശരദി
7. ഇരുവരിയായ്സേനാഭടനിവഹന്മാരാ വിരവാടനടന്നുമഗ്രേനിജ- പരിവൃന്ദരൊടും കൂടിഹരിപാദസേവയിൽ പരമകളുഹലേന	ശരദി
8. സാനന്ദം ശ്രീപത്മനാഭൻമൃഗയക്കായി യാനംചെയ്തീടുകയാലേററം മെഴനമവലംബിച്ചുനടന്നും സകലലോകം മനസിപുണ്ണഭക്തിയോടും	ശരദി

നവരോജ് - ധ്യാനപാഠം.

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ഐ = പ ധ നി സ തി ഗ മ പ; അ വ = പ മ ഗ തി സ നി ധ നി പ ധ നി സ; മേഘകന്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ധ്യാനപാഠം	ലഘു	അനുദ്രുതം	ദ്രുതം	10			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
		൮	൦	7	1	2	

നാളവട്ടംജതി || തകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകധൺ | തകിടത | തകധിമിതകധൺ ||

പ || ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v
 || , , , , , ധ ഞ ഞ , , , , , സ ഞ , , , , , തി സ സ ഞ , , | സ ഞ , , | ഗ തി തി സ സ ഞ , നി ||

|| - - - - - ഇ - ഞ - - - - - ഞ - - - - - പ - തി - - - - - | വി - - - - - | ഉ - - - - - ഞ - - - - - ||

|| ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v
 || ധ നി സ നി ധ പ ധ ഞ ഞ , നി തി , , ഗ ഞ തി സ ഞ , , തി ഗ സ | സ ഞ , , | , , തി സ സ ഞ , നി ||

|| - - - - - മി - ഞ - - - - - വ - ഞ - - - - - ന - - - - - | തി - - - - - | - - - - - ന - വ - - - - - ||

|| ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v
 || ധ നി സ നി ധ പ മ ഞ ഗ മ ഞ പ , , , , , പ ഞ പ ഞ , , പ ഞ , , | പ ഞ , , | , , ധ നി സ ഞ , , ||

|| - - - - - ഞ - - - - - മ - - - - - മ - - - - - ഞ - - - - - | ഞ - - - - - | - - - - - ഞ - - - - - ||

^x നി ¹ പ ² മ ³ ഗ ⁴ ഞ ⁵ ഞ ⁶ ഞ | ^x രീ , , | ^x സ ^v ഞ , നി ^v ഞ നി ^v ഞ ||
 || - - - - - ശ - ക്ത - - - നേ - - - - - വ - - - - - നാ - - - | - - - - - | വൃ - - - - - ||
^x ഞ , , , , ഗ ¹ ഞ ² ഞ ³ ഞ ⁴ ഞ ⁵ സ ⁶ സ ^v സ , നി ^v ഞ നി ^v ഞ നി ^v ഞ | ^x ഞ , , | ^x ഗ ^v ഞ , , രീ , , ||
 || - - - - - ശ - ക്ത - - - നേ - - - - - വ - - - - - നാ - - - | - - - - - | - - - - - വൃ - - - ||
^x സ ¹ , നി ^v പ
 || - - - - - || യ ² ഞ സ ² ഞ
ഇ - ഞി -

-47-

2. ദന്ദശൂകാധിപൻപോലും ധൈര്യംപുണ്ടുരയ്ക്കുതാകിൽ മന്ദന്തമൊഴിക്കുവന്നു മൌനഭാവമരംകും 3. ഇശരണുരുകരമുള്ളോരു ഹേഹയമന്നവനമഹോ പാരിലെഴുതീടുവാൻ പാരം പണിയത്രേ 4. നയനമോരായിരമുള്ളോരു നാകനായകൻപോലും നിയതമിതുകാണമതിനു നിപുണനല്ലലോകേ 5. നീരുപമയാം കാന്തികൊണ്ടു നിറഞ്ഞു മൂന്നുഭവനങ്ങളും മരുവീടുന്നതാവാനവരമേവനിതാനന്ദം 6. പാരമതിൽവിലസീടും പത്മനാഭപദനേവയ്ക്കു ഭൂരിഭാഗ്യസമൂഹമെന്യേകാരണം കിമപിനാനന്ദം	ഇന്ദിരാ ഇന്ദിരാ ഇന്ദിരാ ഇന്ദിരാ- ഇന്ദിരാ

മുപ്പത്തഞ്ചുതാളങ്ങൾ.

സംഖ്യതാളങ്ങൾ	I ധ്രുവം	II മധ്യം	III രൂപകം	IV രധന്വ	V ത്രിവൃട	VI അട	VII ഏക
രംഗങ്ങൾ { ലഘു അനു ഭൃതം ഭൃതം ലഘു	ഒന്ന്	ഒന്ന്	...	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ടു്	ഒന്ന്
	...	...	...	ഒന്ന്	...	...	...
	ഒന്ന് രണ്ടു്	ഒന്ന് ഒന്ന്	ഒന്ന് ഒന്ന്	ഒന്ന് ...	രണ്ടു് ...	രണ്ടു് ...	...
രഞ്ചുജാതികൾ	ഓരോ ആവർത്തനത്തിലുള്ള മാത്രംസംഖ്യയും അവയുടെ ആകർശകയും						
I. ചതുരശ്രം	$4+2+4+4=14$	$4+2+4=10$	$2+4=6$	$4+1+2=7$	$4+2+2=8$	$4+4+2+2=12$	4
II. ത്ര്യശ്രം	$3+2+3+3=11$	$3+2+3=8$	$2+3=5$	$3+1+2=6$	$3+2+2=7$	$3+3+2+2=10$	3
III. മിശ്രം	$7+2+7+7=23$	$7+2+7=16$	$2+7=9$	$7+1+2=10$	$7+2+2=11$	$7+7+2+2=18$	7
IV. ഖണ്ഡം	$5+2+5+5=17$	$5+2+5=12$	$2+5=7$	$5+1+2=8$	$5+2+2=9$	$5+5+2+2=14$	5
V. സങ്കീർണ്ണം	$9+2+9+9=29$	$9+2+9=20$	$2+9=11$	$9+1+2=12$	$9+2+2=13$	$9+9+2+2=22$	9

ചതുരശ്രജാതി ത്രിവൃടയെ ആദിതാളമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ചതുരശ്രവും ത്ര്യശ്രവും കൂടിയതു മിശ്രവും, ചതുരശ്രവും ഖണ്ഡവും കൂടിയതു സങ്കീർണ്ണവും ആകുന്നു.

ധ്രുവത്തെ || സരിഗമഗരി. | സരിഗരി | സരിഗമ || ഇങ്ങിനെ മൂന്നു അംഗങ്ങളായി ഭംഗിച്ചു് താളം പിടിക്കുന്നതാണു് നട്ടു് ത്രിവൃടയെ രണ്ടു അംഗങ്ങളോട് കൂടി താളം പിടിക്കുന്നതു ത്രിവൃട ചായ്വു ആകുന്നു.

(ചതുരശ്രജാതി) രൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ രണ്ടടിയും ഒരു വീച്ചുമായി മൂന്നു മാത്രകളിലായിട്ടു് പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു.

ചോദ്യങ്ങൾ.

1. സ്ഥായി എന്നാൽ എന്ത്? എത്ര സ്ഥായികൾ ഉണ്ട്? അവയുടെ പേരുകൾ പറക, സ്ഥായികളുടെ വേറെ പേരുകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ പറക.

2. സയെക്കാൾ ഒന്നരമടങ്ങു ഉച്ചതപം അഞ്ചാമതായ പഞ്ചമത്തിനുണ്ടെങ്കിൽ മി-യെക്കാൾ ധ-യ്ക്കും, ഗ-യെക്കാൾ നി-യ്ക്കും എത്രമടങ്ങു ഉച്ചതപം ഉണ്ടായിരിക്കണം?

3. a. ഒരു സ്വരത്തിനു രണ്ടു പേരുകളുണ്ടെങ്കിൽ അതു വികൃതസ്വരമാണ്. രണ്ടു പേരുകളില്ലെങ്കിൽ അതു പ്രകൃതിസ്വരമാകുന്നു. ഈ നിയമപ്രകാരം മൂന്നു സ്വരങ്ങളിൽ ഏതെല്ലാം പ്രകൃതികൾ ഏതെല്ലാം വികൃതങ്ങൾ?

b. പ്രകൃതിവികൃതികളുടെ മൂന്നു സ്വരങ്ങളുള്ളവ മൂന്നുതരത്തിലായി ചുരുക്കുന്നുവല്ലോ. ആ മൂന്നു സ്വരങ്ങളുടെ പേരുകൾ പറക. ആ ഓരോ സ്വരങ്ങളേയും പാടി കേൾപ്പിക്കുക.

4. വർഗ്ഗങ്ങൾ എന്നാൽ എന്ത്? അവയുടെ വിഭാഗങ്ങൾ ഏതെല്ലാം?

5. താളജാതികൾ എത്ര? അവയിൽ ഓരോന്നിനേയും വിവരപ്പെടുത്തിപ്പറക.

6. a. ചതുരശ്രജാതി രൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ എത്ര മാത്രകളിലായി പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു? താളം പിടിച്ചുകാട്ടുക.

b. ചതുരശ്രജാതി ത്രിപുടയ്ക്കു സാധാരണമായി എന്തു പേർ പറഞ്ഞുവരുന്നു? സോപാനസമ്പ്രദായത്തിൽ അതിനുള്ള പേരെന്ത്? താളം പിടിച്ചുകാണിക്കുക.

7. ഖണ്ഡജാതി അടതാളത്തിനു ത്ര്യശ്രജാതി ത്രിപുടയ്ക്കും എത്ര അംഗങ്ങളും മാത്രകളുമുണ്ട്.

8. താഴെ കാണുന്ന വാക്യങ്ങളുടെ താൽപര്യം പറക:—

- (1) കൃഷ്ണ കരുണാ കദാൻതേ കൃപാനിയേ കൃഷ്ണ ജലദാഭ ജായതേ.
- (2) ചാരുപങ്കജ മുദ്രതരനിജപദ സാധുജനാവനലോലുപ് സാത്പത പരമാമവ.
- (3) വിമുഖതാ തവ കിമിയം വിശേഷമയി
- (4) മോഹനമയി തവ മരളീഗാനമഹോ മോദയതി കമിഹ നളവനേ.

ശ്രീ

സ്വാതിതിരനാൾ രാമവർമ്മ

മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു

കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ സാഹിത്യകൃതികളെ

സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതീട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥം

ശ്രീമൂലം തിരുനാളിൽ

തിരുവതാരം ചെയ്തുകൊടുത്ത

ശ്രീപാലനാഭാസംസ്കൃതപാല

സ്വർരാമവർമ്മ

കലശലര കീർത്ഥിനി

മന്നേസുൽത്താൻ

മഹാരാജരാജ രാമരാജാ ബഹദൂർ

ഷാഹ്ജർ ജംഗ്

കെ. ജി. സി. എസ്. ഐ.

കെ. ജി. സി. ഐ. ഇ.

എഫ്. എം. യു., എം. ആർ. എ.എസ്., എഫ്. ആർ. ജി. എസ്

അഫീസർ ഡി ലെ ഇൻസ്ട്രക്ഷൻ പബ്ലിക്

മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ

ഷാഹ്ജർ ബഹുതരി സ്വാമകമാതി

പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

വിജ്ഞാപനം.

ബാലാമൂതം (സ്വാതിതിനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമന്ദിരം
കൊണ്ടു കഴിച്ചുണ്ടാക്കിയ സംഗീതകൃതികൾ
എസ്. രംഗനാഥയ്യർ സ്വരപ്പെടുത്തിയതു്)

	രൂ.	അ.	വൈ.
മുഴുവൻ പുസ്തകം	2	8	0
2. ടി. ചാവിഭാഗം (ഒന്നും രണ്ടും ഭാഗങ്ങളും)	0	3	0
3. ടി. ചാ. ടി. (മൂന്നാം ഭാഗം ടി.)	0	7	0
4. ടി. നാ. ടി. (നാലാം ഭാഗം ടി.)	0	8	0
5. ടി. രാ. ടി. (അഞ്ചാം ഭാഗം ടി.)	0	9	0
6. ടി. രാ. ടി. (ആറാം ഭാഗം ടി.)	0	10	0
7. ടി. നാ. ടി. (ഏഴാം ഭാഗം ടി.)	0	12	0
രൂ. ച. കാ.			
8. നീതികഥകൾ (മൂന്നാം ഭാഗം ടി.)	0	4	0
9. സദാചാരദീപിക (നാലാം ഭാഗം ടി.)	0	6	0
10. കഥാകൈതളി (അഞ്ചാം ഭാഗം ടി.)	0	4	0
11. കലാവതി (ആറാം ഭാഗം ടി.)	0	5	0
12. അമൃതജലം (ഏഴാം ഭാഗം ടി.)	0	7	0
13. ആരോഗ്യരക്ഷ ചാ. ഭാഗം ഡി. കല്യാണി അമ്മ (അഞ്ചാം ഭാഗം ടി.)	0	14	4
14. ടി. ചാ. ഭാഗം (ആറാം ഭാഗം ടി.)	0	17	13
15. ടി. നാ. ഭാഗം (ഏഴാം ഭാഗം ടി.)	1	0	8

അപേക്ഷിക്കേണ്ട മേൽവിലാസം:—

R. T. Pillay,
Bookseller,
Chennai, Tirumangalam.

കീർത്തനങ്ങൾ.

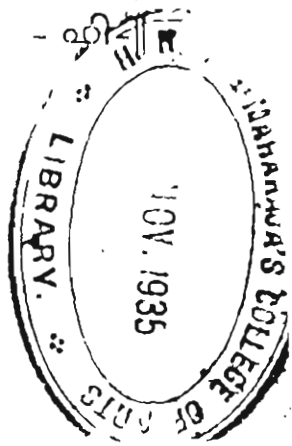
സാവേരി-ആദിതാളം.

[സുരി] | [ഗ്രമ] | [പ്രധ] | [നി]

ആ=സരി മ പ ധ സ; അപ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർമ്മം=രായാമാളവഗൗള(മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാതൃകൾ		കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ഘതം	8		മാതൃകണിന നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	

താളവട്ടം ജതി || തരികിടതകധിമിനകിതതകധൺ | തരികിടതകധിമി | തകിടതതകധൺ ||
 വ || , , രീ സ ഴ നി സ നി ധ പ മ പാ | ധ നി ധ പ ധ പാ | , , പ മ ഗ രി രി ||
	-- ആഞ്ജ - നേ - - - - - യ - ര - - - - - ഘ -	ര ഞ - - - മ - ള -	- - - ത - മ - ഹി	
	, , ഗാ , രീ സാ സാ ധാ	, , പാ , പ മാ	രീ , , സാ ,	
	-- താ - ന ഭാ - - - - - വ - - - - - പാ - - - - - ഹി - - - - -	
അനു || , , മാ , , മാ പാ പാ ധാ ,	സാ , , പാ ധാ	സാ , , സാ രി ട	
	- - ട - - - - - ഞ - - - - - വ - - - - - റേ - - - - - ണ്യാ - - - - - ത - ത -	സ - - - - - ത - സ - - - - -	

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

|| ^x , , ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ||

^x , , ¹ യ ഓ ² സ ഓ ³ രീ മ ഓ ³ രീ സ ഓ ³ രീ | ^x , , ^v നാ ^v സ ഓ ^v രീ ^v സ ഓ | ^x ^v സ ^v ഗ ^v രീ ^v സ ^v നി ^v യ ^v ധ ഓ ||
 || -- ജം - ബു - മാ - ലി - ഖ - ല - | -- നി ശി - ച ര - | ക ഓ - - - - ല - ||

^x , , ¹ യ ഓ ² സ രീ ² രീ ³ മ ഓ ³ ഗ ഓ ³ രീ | ^x , , ^v സ ^v ഗ ^v രീ ^v സ ഓ | ^x ^v നി ^v സ ^v നി ^v യ ^v പ ഓ ^v ധ ഓ ||
 || -- വ ന - യി ത - ര - ണ - ച - ണ - | -- നി ജ ലാ ഓ - | ഊ - - - - ല - ||

^x , , ¹ യ ² രീ , ¹ സ ² സാ ³ നി ³ സ നി ³ യ ³ പ ³ മ ³ പ ³ ധ | ^x പ ഓ ^v യ ^v സ ^v നി ^v യ ^v പ ^v ധ | ^x പ ^v ധ ^v പ ^v മ ^v പ ^v ധ ഓ || ^x , , ¹ രീ ¹ സാ
 || -- വ - ഹ്നി - ഭ - ഗ്ഗ - ല - - - | ക ഓ - - ന - - - | ഗ - - - - - ര - || -- ആജ -

- 2. പരമഭയോനകനുമൊഴി പ്രബലജവയുതസമീരകമാര
കരതലഘാതം താഴെമാര കപിവരകലശ്ശര
സുരനരകിന്നരനതജ്ഞവാദ സൃശ്ശൃഗ്രഹീതപദോഗമസാര
സരഭസകദച്ചിവിപിനവിഹാര ചണ്ഡസിംഹികാഭഗനാനുവാദ
- 3. വിമലമഹേശ്വരയ്ക്കൊപ്പം നയന വിശ്രുതവീര്യസുപാലനയന
ഭിതവീരയുവാജസംഹനന ഭിതാശോകവന
വിമതകമ്പന കാണനഭരണ വികടമുഷ്ടിമൂർച്ഛിതഭഗവദന
കമലനാഭശൃംഗധരിതനിശമന കലിതമോദഭര സാഭരമനദിനം

ആജ
ആജ

5

നാലരവി-ആദിതാളം.

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

വ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകന്തം = നാലരവി(നം=20)

താളം	അംഗസംഖ്യാ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലാള	ഭൃ.തം	ഭൃ.തം	8			മാത്രമുനിന നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ഇതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ⁴ ത ⁵ ക ⁶ ധി ⁷ മി ⁸ ത ⁹ കി ¹⁰ ട ¹¹ ത ¹² ക്ക ¹³ ഡ ¹⁴ ണ ¹⁵ ||
^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ⁴ ത ⁵ ക ⁶ ധി ⁷ മി || ^x ത ¹ കി ² ട ³ ത ⁴ ക ⁵ ധി ⁶ മി || ^x ത ¹ കി ² ട ³ ത ⁴ ക ⁵ ഡ ⁶ ണ ||

പ || , , , ¹ പ ² പ ³ പ ⁴ പ ⁵ ഡ ⁶ ഡ ⁷ പ ⁸ പ ⁹ മ ¹⁰ ഗ ¹¹ രി || ^x ഗ ¹ മ ² , , , ³ ഗ ⁴ || ^x ഗ ¹ മ ² പ ³ മ ⁴ ഗ ⁵ രി ⁶ സ ⁷ ||

|| - - - കൃ ¹ ണ്ണ ² ക ³ ണ - ⁴ ണ ⁵ ഞ ⁶ ഞ ⁷ ഞ ⁸ ഞ ⁹ ഞ ¹⁰ ഞ ¹¹ ഞ ¹² ഞ ¹³ ഞ ¹⁴ ഞ ¹⁵ || ^x തേ ¹ - - - - - കൃ ² - - - - - || ^x പ ¹ - - - - - നി ² - - - - - ധേ ³ - - - - - ||

|| , , , ¹ സ ² ഗ ³ രി ⁴ സ ⁵ ഞ ⁶ ഞ ⁷ സ ⁸ ഞ ⁹ മ ¹⁰ || ^x മ ¹ ഗ ² രി ³ ഗ ⁴ മ ⁵ ഗ ⁶ രി || ^x സ ¹ , , , , , ||

|| - - - കൃ ¹ ണ്ണ ² ജ ³ ല ⁴ - ⁵ ഭ ⁶ ഭ ⁷ ജ ⁸ ഞ ⁹ യ ¹⁰ - || ^x തേ ¹ - - - - - ||

|| ^x , , , ¹ പ ² പ ³ പ ⁴ സ ⁵ സ ⁶ റി ⁷ സ ⁸ നി ⁹ ധ ¹⁰ പ ¹¹ പ ¹² || ^x പ ¹ മ ² ഗ ³ മ ⁴ പ ⁵ ഗ ⁶ || ^x മ ¹ പ ² മ ³ ഗ ⁴ രി ⁵ ഗ ⁶ മ || ^x പ ¹ , , , പ ² പ ³ ||

|| - - - കൃ ¹ ണ്ണ ² യ ³ ഞ ⁴ വി ⁵ ണ ⁶ - ⁷ യ ⁸ - ⁹ മൃ ¹⁰ - ¹¹ ഗ ¹² - || - - - കൃ ¹ ണ്ണ ² യ ³ ഞ ⁴ മോ ⁵ - ⁶ ഹി ⁷ - ⁸ തേ ⁹ - ¹⁰ മ ¹¹ - ¹² യി ¹³ - || - - - കൃ ¹ ണ്ണ ² ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v
 || , , , പ പ പ പ ഡ ഡ പ പ ശ ഗ രി | ഗ മ ഞ , , , ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി സ ഞ ||
 || - - - കാ രാ ഭി രി - വ - ജ - ന - ത - | യ ഞ - - - - ലോ | ര - സം - സ ഞ ര - ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v
 || , , , സ ഗ രി സ ഞ സ ഞ നീ സ ഞ മ ഞ | ഗ ഞ നീ ഗ മ ഗ രി | സ ഞ , , , , ||
 || - - - കാ രാ ഗ്ര ഹേ വി - തി - ത - - - | - ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v
 || , , , പ പ പ പ ഡ ഡ പ പ ശ ഗ രി | ഗ മ ഞ , , , ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി സ ഞ ||
 || - - - കാ മി നീ ക - ട ര ങ്ങ - രൂ - വ - | യ ഞ - - - - രൂ - | 2 - ല - യ ഞ നി - ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v
 || , , , സ ഗ രി സ ഞ സ ഞ നീ സ ഞ മ ഞ | ഗ ഞ നീ ഗ മ ഗ രി | സ ഞ , , , , ||
 || - - - കാ മ സം യ - തേ - ഗ്ര - ഹേ മ - | യ ഞ - ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v
 || , , , പ പ പ പ ഡ ഡ സ ഞ നീ സ ഞ സ ഞ | , , , സ ഗ രി സ ഞ | സ നി നീ സ ഞ സ ഞ ||
 || - - - മാ മ ക ങ്ങേ - ഷി - ത - ത - യി - | - - - മാ ന സം മ ഞ | മ - വ - വി - ഭോ ||

^x   1   2   3   ^x   ^v   ^x   ^v   ^x   1
 || , , , പ പ സ സ ഞ സ നി യ പ ഡ പ | പ മ ഗ മ പ ഞ ഗ ഞ | മ ഞ പ മ ഗ രി ഗ മ || പ ഞ , പ പ
 || - - - ഭി മ ജ ര ഞ ഗ്ര ഹേ ത - ബ - ല - | - - - ഭൂ മി പ ഞ ല - | ക - പ ഞ ല - ക - || - - - രൂ ങ്ങ

2 മാതകായി... ഭാനാസി സർവ്വാനസസാക്ഷീ...

6

- താഴെക്കൊടുത്തിരിക്കുന്നവയിൽ ഏതൊരുതരംപദങ്ങളും വരാമെന്നു കേവലം കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിനുള്ള മൂന്നു കാര്യങ്ങൾ തിരയുന്നതിനായി താഴെ പറയുന്നവയെ പരിശോധിക്കുക.
- സ്ഥംവരപദങ്ങളായ വൃഷ്ടി, ഭൂമി, ജന്മ, സംഗതമതം എന്നിവയുടെ അർത്ഥം വ്യക്തമാക്കുക. അവയുടെ ഉത്ഭവം, പ്രയോഗം, ഭാവം, അർത്ഥം, ഉദാഹരണം തുടങ്ങിയവയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ നൽകുക.
  - കേവലഭൂമി, ഭൂമി, ഭൂമി, ഭൂമി എന്നിവയുടെ അർത്ഥം വ്യക്തമാക്കുക. അവയുടെ ഉത്ഭവം, പ്രയോഗം, ഭാവം, അർത്ഥം, ഉദാഹരണം തുടങ്ങിയവയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ നൽകുക.
  - തത്ത്വമവഗതമീശ ത്വം ബ്രഹ്മാദയോപി തത്ത്വം കിമപിനേശതേ തത്ത്വം മഹാനാഭ ത്വം നമോസ്തു ശേഷതപ്പ പത്മനാഭ ശ്രീപാത നിസ്സലമംഗലകോടിനിർമ്മല സുന്ദരിഭം ശസ്ത്രതാ താവകരൂപം സന്തതമീക്ഷിതും. മമ

ബിലഹരി. — ആദിതാളം.   സ | റി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ റി ഗ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			
ആദിതാളം	1	0	0	4	2	2	മഃത്രണിന നാലുഅക്ഷരംവീതം

താളവട്ടംജതി || $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{1}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{കി}}$ $\overset{3}{\text{ട}}$ $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{1}{\text{കി}}$ $\overset{2}{\text{ട}}$ $\overset{3}{\text{ത}}$ $\overset{x}{\text{ക}}$ $\overset{1}{\text{യ}}$ $\overset{2}{\text{ണ}}$ || $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{1}{\text{രി}}$ $\overset{2}{\text{കി}}$ $\overset{3}{\text{ട}}$ $\overset{x}{\text{ത}}$ $\overset{1}{\text{കി}}$ $\overset{2}{\text{ട}}$ $\overset{3}{\text{ത}}$ $\overset{x}{\text{ക}}$ $\overset{1}{\text{യ}}$ $\overset{2}{\text{ണ}}$ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ¹
 പ || , , , ഗ പ മ ഗ റി രി സ സ റി | ഗ , , , ഗ | പ പ പ നി . യ പ മ || മ ഗ രി ഗ പ മ ഗ
 || - - - വി മുഖ താ ത - വ - - കി - മി - | യ - - - - വി - | ശോ - ഗ - മ - യി - || - - - വി മുഖ താ

^x ¹ ² ³ ^x ^y ^x ^y
 അനു || , , , ഗ ഗ പ ധ റ സ റ സ റ സ റ | , , , സ സ നി യ റ | സ റ സ റ സ റ ||
 || - - - സു മുഖ മ - ഭ - ന - ശ - ത - | - - - സു ന - ര - | ശ - ത - മു - ഖ - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x ¹
 || , , , യ രി സ സ റ സ നി നി യ ധ പ പ | ഗ പ പ ധ റി സ നി | ധ പ പ , പ പ || മ ഗ രി ഗ പ മ ഗ
 || - - - പ്ര മുഖ വി - ബു - ധ - ഗ - ണ - | പ്ര - ണ - ത - പ - | ഭ - ശ്രീ - - ശ്രീ - || - - - വി മുഖ താ

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 ച || , , , പ പ മ ഗ പ പ പ പ പ | , , , പ പ പ പ പ | പ പ പ പ മ ഗ ||
 || - - - അ ത - ര - യി - ക - ത - ണ | - - ഹ റ നി - സ്ത - | വ - ജ റ ത റ വ ||

^x ¹ ² ^x ^v ^x ^v
 || , , , ഗ പ ധ റ സ റ സ നി നി യ | ധ പ പ ധ സ നി നി യ | നി യ ധ പ പ പ പ ||
 || - - - അ ത - ര - ഗ - മ - ക - | - - മ ഗ വ പ - | രീ - ക്ഷ - സേ - വ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^y ^x ^y
 || , , , ഗ പ ധ റ സ റ സ റ സ റ | , , , സ സ സ നി നി യ | സ റ സ റ സ റ ||
 || - - - സു മുഖ താ ത - വ - പ - ഭ - | - - സു ര സി - ജൈ - | ക - ശ - ര - ണ ||

|| സ || മഗ കിഗ പച ഗച
 || --- ഹന്ത - പ - ര - പു - ജ - ഷ - | ഹ - ര - - ഹാ മ - | മ - വ - - വിഭോ - || --- വിമുഖതാ

- 2. കമ്മഹലമിതി കീം ക മയസി നന്ത ഭവാൻ നിമ്ബല പ്രഭവതി നിമ്ബ ലയിതും മദാ
 ജന്മമണ്ണവെജഖനിധിതരണായ ചിന്തയ തവ പദചി. തനാലവം മേ ഭേഘി വിമുഖതാ
- 3. സിന്ധുരവരദ മാം സിഞ്ചി കൃപാസുധയാ സിന്ധുസുതാനായക ശ്രീപത്മനാഭ ഹരേ
 ബന്ധുരപരോ ഭേവ ബലസഹജ നഹി മേ ബന്ധുരജ്ഞാ ഭീനബാധാ കാരുണ്യസിന്ധോ വിമുഖതാ

നോട്ടം—ഘിലഹരിരാഗത്തിന് ചിലസമാനങ്ങളിൽ ഭേദഗണിതികൾ പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. ഉ-ദ. ഗ പ ധ നി യ പ; പ നി യ പ മ ഗ ഭീ

—:0:—

കല്യാണി—ആദിതാളം. | സ | രി | ഗ | മ | പ | യ | നീ |

ആ=സ രി ഗ മ പ യ നി സ; അവ=സ നി യ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = മേലകല്യാണി (മേല=65)

താളം	അംഗസംഖ്യാ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	൪			മാത്രഭിന്ന നാലു അക്ഷരംവീതം
ആദിതാളം	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം. ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ സ ത ⁴ ക ധി ⁵ മി ⁶ ത ⁷ കി ⁸ സ ത ത ക റ്വ ണ || | ^x ത ^v രി ^v കി ^v സ ത ^v ക ധി ^v മി ^v | ^x ത ^v കി ^v സ ത ^v ക റ്വ ണ ||

വ || , , പാ¹പാ²പാ³പാ³ , , പമപാ | യനിസ^vയാ^x , പമ | ഗാ^x , , ഗാ^vഗരി ||
|| -- അ - ഭി - സു - താ - - വ - ര - | ക - - ല്യാ - ണ - | ശൈ - - ല - ശ - ||

|| , , രി¹ഗരി²സനി³സരി³ഗാ^xപയാ^vപമ | ഗാ^x , , പമമ^vഗ | ഗാ^x , , രീ^vസാ^v ||

	- - രാ^vസ - ന - മാ - - മ - വ -	ശ - - - - -		
	- - - - -	
	, , സാ^vസാ^v , , സാ^v , , സാ^vസാ^v	, , സാ^vനിയാ^vയാ^x	യാ^v , , നീ^vസാ^v	
	- - ഭ - ഭ - - - വ - - - ര - ഭ - -	- - യാ^vബു - നി -	യേ - - - വ - ര -	

6

|| , , സാ¹സാ²സാ³നി³നി³യാ^vപ^xപമ^vപാ^x | യാ^vസാ^vനി^vയാ^vപ^xപമ^v | പാ^vപമ^vഗാ^xഗരി ||
|| - - പ - ന - ഗ - ാ - - - ഭ - ര - ണ - | ലോ - - ക - ശ - | ര - ണ - ാ - നി - ശ - ||

	പ^xരി	
	- -	
	പാ¹പാ¹	
	അ - ഭി -	

|| , , പാ¹പാ³പാ³പാ³ , , പമപാ³ | യാ^xസാ^vനി^vയാ^vപ^xപമ^v | ഗാ^xപാ^vപമ^vഗരി ||
|| - - ഭ - വ - ന - ഭി - - - സ - മ - - | ല - - - ര - - - | നി - ജ - ജ - ഭ - - ||

^x , , ഗ ധ പ ഹ ഹ ഹ ഗ ഗ ഗ ഹ ഹ | ^x ഭീ ഗ രി ഗ ഹ പ മ | ^x ഗ രി ഗ രി ഭീ സ സ ഹ ||
 || - - ഭീ - ന - ഹ - - ക - വ - രി - | പ ഹ - - ല - ക - | സൃ - വി - മ - ല - ||

^x , , നീ സ ഹ രി ഭീ ഭീ ഗ ഗ ഗ | ^x ധ ഹ , , പ ഹ പ ഹ | ^x ഗ ഗ ഗ ഗ ഹ ||
 || - - ഭാ വ - യോ - ഗി - ള - ഭ - | യാ - - ബു - ജ - | നി - ല - ത - സൃ - ||

^x , , ധ ഹ പ ഹ ഗ ഹ , , ഗ ഗ ഗ ഹ | ^x ഭീ ഗ രി ഗ ഹ പ മ | ^x ഭീ , , സ ഹ , , ||
 || - - ധ ഹ വ - ഭാ - - ത - മൃ - ഭ - | ഹ - സി - ത - വി - | ഭോ - - - - - ||

^x , , സ ഹ സ ഹ ധ ഹ ധ ഹ പ ധ ഹ | ^x സ ഹ സ ഹ നി ധ ധ | ^x ധ നി ധ പ പ ഹ ||
 || - - പ ഹ വ - ന - പ - മ - | പ - രി - ത - നി - | വ ഹ - - രി - ത - ||

^x പ ഹ ധ പ പ ഹ സ ഹ സ ഹ ധ ഹ ധ ഹ | ^x നി സ ഭീ ധ ഹ ധ ഹ | ^x സ ഹ ധ ഹ നി സ ഹ ||
 || പ ഹ - - പ - ജ - - ല - വി - ബു - | ധൗ - - ല - വി - | ന - ത - പ - ഭ - ||

^x , , ധ ഹ നി സ ഹ ഭീ ഭീ സ നി സ | ^x സ ഹ ഗ രി സ ഹ സ ഹ | ^x സ ഹ ധ ഹ നി സ ഹ ||
 || - - സേ - വ - ക ഹ - - വി - ല - വി - | ഷ ഹ - - ഭ - ഹ - | ര - ണ - ല - ണ - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || , , സ ഓ സ ഓ സ നി നി യ ധ പ പ മ പ മ | ധ ഓ സ നി യ പ പ മ | പ ധ പ മ ഗാ ഗ മ ||
 || - - ചി- ത്ത- യേ റ - - നി- ദ - ഹ- | നാ - - തി- മ - | ഹി- ത- പ- റ - ||
^x ¹
 || പ രി | പ റ പ റ
 || - - | അ- ളി -

2. ശീതഭാനുപുഷ്പകാവതംസ രിപുജാകവാരിധരജ്ജ്വലത നിരപമ
 വീരമോഹമദൈകൈവ പടുതമഭൂതവൃന്ദപരിവൃതസവിധ
 പൂതനാമനികരാശ്രിതജനഘനപുണ്യജാല രജതാദ്രി കൃതനിലയ
 ഭൂതിദായക മനോജ്ഞ സുഗുണ ഹരിസുതിപാശുപതസായകദ സതതം അദ്രി
3. ഷോഭാപരവിപിനഭാവ മൃകപന്ധുകമാരഭീതിവാനിവാർണ ശരഭീജ-
 സാരസാരസഭജോപമലോചന സാമജാജിനദകൂല വിഭോ
 പൂരിതാശ്രിതമനോഹര ശങ്കര ഭാരതിശസ്മാനായകസേവിത
 നാരദാഭിമുനിഗീതചരിത പാമനാഭസേവകജനാനുകൂലപര അദ്രി

11

യമകവകാശോജി - ത്രിപുട

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ഞ = സ തി മ പ ധ സ; ഞ = സ നി ധ പ മ ഗ തി സ; മേഘകന്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി = 28)

താളം	അംഗസംഖ്യാ			പ്രകാരം			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	7			മാത്ര ഒന്നിനു മണ്ട അക്ഷരം വീതം	x 1 2	x v	x v
	1	0	0	3	2	2		ത ക ധി മി ത ക	ത ക ധി മി ത	ക ധ ണ

$\overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v}$
 പ || , , , സ തി | ഗ , , | ഗ സ തി || ഗ , ഗ , , | ഗ , , | ഗ , പ മ || ഗ , , | ഗ തി | ഗ ഗ തി | തി , , ||
 || - - - - മോ - | ഹ - - - | ന - - - || മ - ി - | ത - - - | വ - - - || - - - - മു ര | ജി - - - | ഗാ - - ||
 $\overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v}$
 || , , , തി , , | തി സ തി ഗ | തി ഗ തി സ || , , , സ പ | ധ , , | സ , , || സ , തി , , | തി , , | പ മ പ ന ||
 || - - ന - - - | മ - - - | ഹോ - - - || - - - - മോ - | ദ - - - | യ - - - || തി - ക - - - | മി - - - | ഹ - - - ||
 $\overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ 1 \ 2} \quad \overset{www}{x \ v} \quad \overset{www}{x \ v}$
 || ഗ , , മ ഗ | ഗ ഗ തി | തി ഗ തി സ || സ , , , , | , , , , | , , , , ||
 || ന - - - - ഭു വ | നേ - - - - | - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 അനു || , , , പാ | യാ , , | സാ , , || യാ , നി യ പ'പായപ | പമപാ || പാ യാ സാ | യാ യ പ | പ മ പാ ||
 || ---ദേ - | ഹ - - - | വി - - - || ജി - - - | ത - - - | മ - - - | ര - - - || ടി - - - - - | വൃ - - - | മ - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1} ^{x 2} ^x
 || യാ പാ , , | മ മ പ നി | യ യ പാ || പ മ ഗ തി ² സ തി | ഗാ ^x
 || ന - ജ - - - | വേ - - - | --- - - - || ണ - - - - - | മോ - - | ഹ -

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 ച || , , , സ തി | ഗാ , , | ഗ സ തി || ഗാ ഗാ , , | ഗാ , , | ഗാ പ മ || ഗാ , , ഗാ | മ ഗ ഗ തി | തി , , ||
 || ---നി - | ര - - - | സാ - - || പി - വി - - - | ട - - - | പി - - - || ---നി ശ | മ - - - | നേ - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ഗ തി തി , , | തി സ തി ഗ | തി ഗ തി സ || , , , സ പ | യാ , , | സാ , , || സാ തി , , | തി , , | പ മ പ മ ||
 || ന - ത - - - | ര - - - - | സാ - - - || --- - - - പാ | ര - - - | കി - - - || സ - ല - - - | തി - - - | തോ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 താളവൃ - || ഗാ , , തി പ | മ ഗാ , , | മ ഗാ ഗ തി || ഗ തി തി , , | തി സ തി ഗ | തി ഗ തി സ ||
 --- ജ - - - | യ - - - - | തോ - - - - || ന - വ - - - - | ഇ - - - - - | വ - - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 പ || , , തി സ നി യ ~~...~~ മ ഗാ മം || പാ പാ , , | പ മ പ യ | യ നി പാ ||
 || ---സേവേ - - - തി - - - - || ത - തി - - - - | ര - - - - - | പി - - - - - ||

അനു || , , ഗ ള പ , , ധ ര , , സ ള പ മ | ധ ര , , രീ സ ള | ധ ര സ നി ധ പ ധ ||
 || - - ഭെ - ധ ര - - - ര ര - - - തി ഭ ര മ മ | ഭെ - - ഹ - കൃ - | ത ര - - - അ - - - ||

|| , , രീ സ നി ധ ര സ നി ധ ര പ ധ ധ | ഗ ര , , ധ ര പ മ | ഗ ര പ മ ഗ ര തി || , , രീ സ നി ധ പ സ ര
 || - - ഭീ ന - പ ര - - ല - ന - പ - | ര ര - - - സൂ - ര - | ക ര - - - അ - - - || - - - സേ വേ - - - ശ്രീ

ച || , , രീ സ നി ധ ര സ ര , , രീ തി | ഗ ര , , ധ ര പ മ | ഗ ര പ മ ഗ ര തി ||
 || - - ക - അ ര - - - ത്യ - - - ജ പ - ല - | ത ര - - - പ - ഹ - | ഹ ര - - - സം - - - ||

|| , , പ ര പ ര പ ര , , പ ര ധ ര പ മ | ഗ ര , , ധ ര പ മ | ഗ ര പ മ ഗ ര തി ||
 || - - ഗേ ര പ - കൃ - - - പ - മ - ഖി - | ല ര - - - ത്തി - നി - | ര ര - - - സം - - - ||

|| , , ഗ ര പ ര , , ധ ര , , സ ര സ ര | ധ ര , , രീ സ ള | ധ ര സ ര നി ധ പ ധ ||
 || - - ബൃ - അ ര - - - ര - - - ബൃ - കൃ - | ത ര - - - അ - നി - | വ ര - - - സം - - - ||

|| , , രീ സ നി ധ ര സ നി ധ ര പ ധ ധ | ഗ ര , , ധ ര പ മ | ഗ ര പ മ ഗ ര തി || , , രീ സ നി ധ പ സ ര
 || - - വീ ത - മ - ല ര - - - തി - ല - | സൂ - - - ന - സൂ - | ന ര - - - സം - - - || - - - സേ വേ - - - ശ്രീ

7.

2. നാഗരാതിവരേണ്യരൂരംഗം നാരദാദിവ്യദയാബുജഭൂതം

ഭോഗീശ്വരതമഞ്ചമംഗം പൂണ്ണശാപേദനിസ്സുതഗംഗം

സേവേ

3. സ്യാനന്ദരൂപരാമലഭിപം സാരസാക്ഷമഖശാലിഭരാപം
ഭാസ്വശാങ്കളശം വസുധാപം പത്മനാഭമവിതാശ്ച സുധാപം

സേവേ

—:():—

* കാംബോജി—ആദിതാളം

| സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി | |

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ സ ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ ; മേളകന്താ=ഛരികാംബോജി (ഛരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രമെന്നിന്ന നാലു അക്ഷരം വീതം
			0	4	2	2	

തഃളവട്ടം ജതി || തരികിടതകധിമിതകിടതതകശ്യാണ | തരികിടതകധിമി | തകിടതതകശ്യാണ ||

പ || ഗ ട , മ ഗ ട രി ഗ രി സ രി സ നി പ ധ | സ ട , , , സ സ | മ ട ഗ മ പ മ പ ധ ||

|| പ ട - ര പ - ക ജ മൃ ഭ ത ര നി ജ പ ഭ | സ ട - - - ധ ജ | ന ട വ ന ലോ - ല പ ||

|| സ ട , , പ ട , , മ ഗ രി സ സ ട സ ട | സ സ രി സ സ ട ധ | നീ പ ട പ ട ധ ട ||

|| സ ട - - ര പ - - - ര - - | മ ട - - - മ - - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || സ ഓ തി ഗ ഓ മ ഗ രി ഗ രി സ സ നി പ ധ റ | സ റ ; , , , , , | , , , , , : ||
 || വ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^x ¹ ² ^x ^v ^x ^v
 അനു || ധ ഓ ധ ഓ ധ ഓ ധ പ നി നി ധ ഓ ധ പ മ റ | , , , പ മ ഗ മ റ | പ റ പ റ ധ പ മ പ ||
 || ഹീ - - - - - റ റ - - - - - ഭി - - - - - | - - - - - മ ണി - - - - - | യ - - - - - ത - - - - - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x
 || മ റ പ റ റ സ തി ഗ ഗ രി സ സ നി നി ധ പ | യ തി സ നി , ധ മ പ | ധ റ പ മ ഗ രി സ രി || ഗ റ , ഗ
 || ഹേ - മ ഭി - വൃ മ ക ട റ ഭി വി ര റ ജി ത | മ റ റി നീ - റി വ ഹ | മ റ ന സ റോ - ഹ ന || മ റ - ത

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 ച || ധ റ , സ നി ധ ധ പ പ നി ധ പ മ മ മ ഗ | മ റ , , മ റ ഗ മ | പ റ ധ പ മ ഗ പ ധ ||
 || പ റ - പ ഹ റ മ നി മ തി മ ണി തളി മ ഗ | മ റ - - - - - ധ വ | വ റി ദ നി ഭ ഖ പ ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || സ റ , സ ധ പ മ പ ധ ധ പ മ ഗ രി പ മ | ഗ റ മ രി ഗ രി സ റ | സ നി പ ധ സ റ സ റ ||
 || ഭേ റ - മ മ - ദ്വ ന സൃ മൃ ഭി ത ബൃ ധ റ ഹി | ത - - - - - | - - - - - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || മ റ , മ പ റ ധ ധ സ സ സ സ തി തി ഗ ഗ | ഗ റ , മ ഗ തി തി സ | സ നി നി ധ ധ പ ധ ധ ||
 || രൂ - - പ നി - ണി ത സൃ മ ശ ര ത ചി ര ക | ല റ - പ ധ റ നി ത | പ മ ഗു ണ യ ദൃ ക ല ||

^{~~~~~}
^x ധ റ , ⁺ രീ ⁺ സ ⁺ സ ⁺ സ ⁺ സ ⁺ ന ⁺ നി ⁺ യ ⁺ പ ⁺ മ ⁺ ഗ ⁺ പ ⁺ യ | ^{~~~~~}
^x സ റ , ^v സ ^v യ ^v പ ^v മ ^v പ | ^x ധ ^v യ ^v പ ^v മ ^v ഗ ^v രീ ^v സ ^v രീ || ^x ഗ റ , മ
 || ⁺ ടീ - - ⁺ പ ⁺ വി ⁺ ദ ⁺ ഭി ⁺ ത ⁺ പ ⁺ ദ ⁺ ന ⁺ ത ⁺ ജ ⁺ ന ⁺ മ ⁺ വ | ⁺ താ - ⁺ പ ⁺ സ ⁺ മ ⁺ ദ ⁺ യ | ⁺ ഗി ⁺ രീ ⁺ യ ⁺ ര ⁺ മു ⁺ ര ⁺ ഹ ⁺ ര || ⁺ ച ⁺ റ - ⁺ ത

2. വാരണാധിപമദപ്രപടിമഗമാ വിലനായക പന്നഗവൈരിവാഹന കനകലസിതവസന
 ഭാരതീശനിഷ്ഠവിത സുവിപലഹാരശോഭിതകന്ധര രണമുഖ-
 ശ്ലര മധുവനകലിതനിരുപമവിഹാര ഹിമകരസമര ചി.സുവദന ചാരു

3. വാമകരതലഭൂവി സുമാസമാഗമാവഹതൈ വചുര ഹി ത വ വാസവാനതപദസരസിജയുഗള
 മാകേ ശുഭി വിലസതു ജഗദഭിര മ സുലളിതമൃഗാഭകലിതല-
 ലാമ പശുകലപശുപദയദേരവിരാമ പങ്കജനാഭ ദയാകര ചാരു

---

* നോട്ട്. ൈരം രാഗത്തിന് ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കാകലിനീകാരം പ്രയോഗിക്കാമെന്നു ശാസ്ത്രം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു.
 ഉ-ം. സ റ നി പ റ യം സ റ.

ബിഹാസ്-ചാപ്.

സ | രി | ഗമ | പ | ധ | നി

ഞ = സ ഗ മ പ നീ യ നി സ്; ഞവ = സ് നി യ പ മ ഗാ രി സ്; മേളകർത്തം = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	മാതൃകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി						
ചാപ്	7		മാതൃകണിനഭയങ്ങൾക്കു വീരം	x ത	കി	ഭ	x ത	ക	ധി	രി
	3	4								

പ | , , സ സ || മ് ഗ മ | പ് പ നി നി || സ് ഞ , | സ് നി യ പ || .
- - സ്റ്റു ഭ		ജ ന ക	ശ്രു ഭ ച രി		ത ഞ -	- - ചി ല			
	പ ഞ മ	ഗ ഞ രി ഗ		മ് പ മ	ഗ രി പ മ		ഗ ഞ രി	സ് ഞ , ,	
	ലേ ഞ ക	ന ഞ യ ക		മ ഞ -	- - മ -		വ - -	- - - -	
ഞര || സ് സ് സ്	സ് ഞ സ് സ് || രി നി സ്	ധ ധ പ പ || നി ,	ധ ഞ പ || ധ പ മ	ഗ രി സ സ്	
	ത ര ഞ	സ ഞ ര സ || ഭ ജ ന	യ ന ര പ || നി -	- - യ - || ര ചി വ	സ ന ധ ര	

^x || ^xസ്സ്സ് | ^xസ്സ്സ് || ^xസ്സ് | ^xസ്സ്സ് || ^xപപ | ^xപപയ || ^xപമ | ^xഗരിസ്സ് || ^xമഗമ
 || തനവി | നി-ദിത || നീ-ര | ദാദത || നാര | ദാനത || ഭൂ-മി | ഭ-സ്മര || ജനക
 || ^xപപ | ^xപപ || ^xപമ | ^xഗരിഗമപ || ^xപമ | ^xഗരിസ്സി || ^xസ്സ് | ^xസ്സ് ||
 || പപ- | - - പദ || ഹനസ്സരവിമത് || പദ | ന-പ്രഥി || ത- - | - - - - ||
^x || ^xസ്സ് | ^xസ്സ്സ് || ^xനീനിസ് | ^xധധപപ || ^xധധ | ^xധധമ || ^xപമഗ | ^xഗരിസ്സ് || ^xമഗമ
 || ശ്രീ-പ | തേ-ജല || നിധിഗ | യനഭവ || താപ | നാഗന || പടുത | -ര - സ്മര || ജനക

2. പാവനസൃതുന്ന നിരപമ ഭാനശശിനയന ദേവദേവ പുരാരികമലജദിവിഷദധിപതിവദിത സ്മര
 3. പാലിതഭൂവനസമുദയ പരമപൃഷ്ഠ ഹര ഭാലശോഭിതസ്മർദ്ദിഗുഗഭ പബനാദ ജഗന്നത സ്മര

113

• ബിലഹരി—ത്രിപദ

സ | ി | ഗ, മ | പ | ധ | നി

ആ=സ.രി ഗ പ ധ സ ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ ി സ; മേളകന്താ=ധീരഗങ്കരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപദ	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്രഭന്നിനരണ്ടു അക്ഷരംവിതം	x 1 2 തകധിമിതക	x v തകധിമി	x v തകസ്യാണ
		0	0	3	2	2				

പ || ^{x 1 2} , , , ഗ പ | ^{x v} രീ , , | ^{x v} സ റ , , || ^{x 1 2} സ നി രീ സ , | ^{x v} സ നി ധ നി | ^{x v} ധ റ ധ റ || ^{x 1 2} സ റ , , , | ^{x v} രീ , , | ^{x v} രീ സ രീ ||

|| - - - - ആ - | രാ - - - | ധ - - - - || യ റ - - - - | മി - - - - | - - - ക - || ര - - - - - | ണ - - - - | ത്ര - - - - ||

|| ^{x 1 2} ഗ റ ഗ രീ ഗ റ | ^{x v} പ റ , , | ^{x v} പ റ , മ || ^{x 1 2} ഗ രീ ഗ റ ഗ ഗ | ^{x v} പ റ ധ റ | ^{x v} സാ സ ധ || ^{x 1 2} ധ നി , പ റ , | ^{x v} ധ പ മ ഗ | ^{x v} ഗ രീ ഗ റ ||

|| യേ - - - - - | ണാ - - - | ണം - - - - || - - - - - അ ന | ദി - - - - | ന - - - - || മ - - - - - പി - - - | ഭ - - - - | വ - - - - ||

|| ^{x 1 2} ധ പ മ പ ധ റ , , | ^{x v} പ റ , , | , , , , ||

|| ന്നം - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 അന || , , , പ ധ | സ ഞ , , | സ ഞ , , || നീ , സ നി ധ | പ റ മ ഗ | പ റ ധ ഞ || സ ഞ , , , | നി സ പ ഞ | പ ഞ , , ||
 || - - - - ധ ഞ | റ ഞ - - | ധ - - - || ര - - - - | ഭ - - - - | ബു - - - || ധ ഞ - - - - | ധി - - - | നി - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1}
 || മ ഗ പ ധ സ നി | പ ഞ , , | ധ ധ പ ധ || പ മ ഗ തി ² ^x
ഗ പ തി
 || വ ഞ മ - - - - | ണ - - - - | - - - - || - - - - ആ - രാ

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 ച || , , , ഗ ഗ | പ ഞ , , | പ ഞ , , || പ ഞ പ ഞ , , | പ ഞ , , | പ ഞ , മ || മ ഗ ഗ ഞ ഗ ഗ | പ ഞ ധ ഞ | സ ഞ സ ധ ||
 || - - - - ന വ | മ - - - - | ണി - - - - || മ - യ - - - - | പീ - - - - | രേ - - - - || - - - - ന ന | സ - - - - | നി - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ധ നി പ പ ഞ , | ധ പ മ ഗ | ഗ തി ഗ ഞ || തി , , ഗ പ | തി , , | സ ഞ , , || തി സ സ ഞ , , | സ ഞ , , | സ നി ധ നി ||
 || വേ - ഗ - - - - | യ - - - - | - - - - || - - - - ന വി | ജം - - - - | ബം - - - - || സു - ശി - - - - | ശി - - - - | രേ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ധ ഞ , , ഗ ഞ | ഗ ഞ , , | തി , , || ഗ പ മ ഗ ഗ തി | തി ഗ സ ഞ | സ ഞ , , ||
 || - - - - ണം | ഭ - - - - | സാ - - - - || സു - ര - - - - | ഭി - - - - | ണ ഞ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , , ഗ ഗ | പ ഞ , , | ധ ഞ , , || സ ഞ സ ഞ , , | സ നി ധ നി | ധ ഞ സ ധ ||
 || - - - - സ വി | ന - - - - | യ ഞ - - - - || ഭ - മ - - - - | മ - - - - | രോ - - - - ||

^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v   ^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v
 || ധ , ധ , സ ഓ | നീ സ യ | യ ഓ നി പ || പ ഓ യ പ മ ഗ | പ ഓ , , | പ ഓ , ധ നി , , ||
 || - - - - - സ ഓ - | സ്യാ - - - | പ - - - - - || യ ഓ - - - - - | മീ - - - - - | യ - - - - - ||
^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v   ^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v
 || ധ ഓ , , പ യ | സ ഓ , , | സ ഓ , , || നീ , സ നി യ | പ ഓ മ ഗ | പ ഓ ധ ഓ ||
 || - - - - - ഭ വ | ന - - - - - | പ ഓ - - - - - || വ - - - - - ന - - - - - | മൂ - - - - - | യേൻ - - - - - ||
^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v   ^x ¹ ²   ^x ^v   ^x ^v   ^x ¹ ²   ^x
 || സ ഓ സ ഓ , , | പ ഓ , , | പ ഓ , , || മ ഗ പ ധ സ നി | പ ഓ , , | ധ ധ പ ധ || പ മ ഗ രി ഗ പ ലീ
 || ഭ - വി - - - - | കി - - - - - | മി - - - - - || തോ - - - - - - - | ഭ ഓ - - - - - | ഗൃ - - - - - || - - - - - ആ - ഓ

2. കമലരാത്രിദിയിതിഗൗരീമാവഹേനാതി- വിമലവാസസാ നിതപമ സംവേഷയാമീശ
 അമിതഗന്ധനാലം അംഗരാഗേണച സമചംകാരാമി ഭൂഷണൈരപി വദൈരമംഗ
ആര
3. തുളസീകന്ദമല്ലികാപ്ലവസുനയാതേന കളയൗതഭാജനേ കല്പിതേന പൂജനം
 നളിനാക്ഷ രചയാമി നാനം ധൂപദീപമംഗളനിവേദ്യാന്ധ കലയേ പങ്കജനാഭ
ആര

* നോട്ട്—ബീലഹരിരംഗത്തിന് ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഓക്കരിക്കിനിക്കുംപ്രയോഗിപ്പാവുന്നതാണ്. 2-ാം ഗ പ ധ നി ധ പ .

ശങ്കരാഭരണം—ആദിതാളം.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (പീഠ=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	5			മാത്രമെന്നിന്നു നാപുതാക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	5	

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ത ക ⁴ ധി ⁵ മി ⁶ ത ⁷ കി ⁸ ത ⁹ ക ¹⁰ ധ ¹¹ സ || ^x ധ ¹² രി ¹³ കി ¹⁴ ത ¹⁵ ക ¹⁶ ധി ¹⁷ മി || ^x ത ¹⁸ കി ¹⁹ ത ²⁰ ക ²¹ ധ ²² സ ||

പ || ^x സ ¹ ധ ² , ³ , ⁴ , ⁵ , ⁶ , ⁷ , ⁸ , ⁹ , ¹⁰ , ¹¹ , ¹² , ¹³ , ¹⁴ , ¹⁵ , ¹⁶ , ¹⁷ , ¹⁸ , ¹⁹ , ²⁰ , ²¹ , ²² ||
|| സ ധ - - - - - ര സ ഭ വ സ്വേ - വിത | പ ഭ യ ഗ ഉ ാ മ ല | റി മ ക ര സു വ ഭ ന ||

|| ^x സ് ¹ ഗ് ² രി ³ സ് ⁴ നി ⁵ രി ⁶ സ് ⁷ നി ⁸ ധ ⁹ സ് ¹⁰ നി ¹¹ ധ ¹² പ ¹³ ധ ¹⁴ നി | ^x സ് ¹⁵ ഗ് ¹⁶ രി ¹⁷ നി ¹⁸ രി ¹⁹ സ് ²⁰ ധ ²¹ സ് | ^x നി ²² പ ²³ മ ²⁴ ഗ് ²⁵ പ ²⁶ ധ ²⁷ നി || ^x സ : ||
|| സ - - - - - ര - - - - - സി - - - - - ജ - - - - - | ന ാ - - - - - ഭ - - - - - | - - - - - മ ാ മ വ || സ :

|| ^x പ ¹ ാ ² , ³ , ⁴ , ⁵ , ⁶ , ⁷ , ⁸ , ⁹ , ¹⁰ , ¹¹ , ¹² , ¹³ , ¹⁴ , ¹⁵ , ¹⁶ , ¹⁷ , ¹⁸ , ¹⁹ , ²⁰ , ²¹ , ²² ||
|| പ ാ - - - - - രി - - - - - ജ ാ - - - - - | - - - - - ത - ക - - - - - | സു - - - - - മ - - - - - ||

ഘ

^xസ് ¹ഗ് ²ഭി ³സ് ⁴നി ⁵ഭി ⁶സ് ⁷നി ⁸യ ⁹സ് ¹⁰നി ¹¹യ ¹²മ ¹³പ ¹⁴യ ¹⁵നി | ¹⁶സ് ¹⁷ഓ ¹⁸യ ¹⁹പ ²⁰പ ²¹ഓ ²²ത ²³ഗ | ²⁴സ് ²⁵ഓ ²⁶നി ²⁷ഗ ²⁸മ ²⁹പ ³⁰യ ³¹നി || ³²സ് ³³ഓ
 || ³⁴പ ³⁵രി ³⁶മി ³⁷ളി ³⁸ത ³⁹ചി ⁴⁰ക ⁴¹ര ⁴²നി ⁴³ഭ ⁴⁴പ ⁴⁵മ ⁴⁶ഇ ⁴⁷ണ ⁴⁸ഗ ⁴⁹ണ | ⁵⁰സ് ⁵¹ഓ ⁵²ഗ ⁵³ര ⁵⁴പ ⁵⁵ഓ ⁵⁶ത ⁵⁷ക | ⁵⁸സ് ⁵⁹- ⁶⁰ഞ ⁶¹യ ⁶²ഭേ ⁶³- ⁶⁴ഭ ⁶⁵ന || ⁶⁶സ് ⁶⁷ഓ
 ച || ⁶⁸പ ⁶⁹ഓ , ⁷⁰നി ⁷¹യ ⁷²ഓ ⁷³പ ⁷⁴മ ⁷⁵യ ⁷⁶പ ⁷⁷മ ⁷⁸ഗ ⁷⁹മ ⁸⁰രി ⁸¹ഗ ⁸²മ | ⁸³പ ⁸⁴ഓ , ⁸⁵മ ⁸⁶ഗ ⁸⁷മ ⁸⁸രി ⁸⁹ഗ | ⁹⁰ഗ ⁹¹മ ⁹²പ ⁹³മ ⁹⁴ഗ ⁹⁵രി ⁹⁶സ് ⁹⁷സ് ||
 || ⁹⁸ച ⁹⁹ഓ - ¹⁰⁰ഞ ¹⁰¹യ ¹⁰²ഓ ¹⁰³മു ¹⁰⁴ന ¹⁰⁵സൈ ¹⁰⁶- ¹⁰⁷ക ¹⁰⁸രി ¹⁰⁹വി ¹¹⁰ഹ ¹¹¹ര ¹¹²ണ | ¹¹³ശ ¹¹⁴ഓ - ¹¹⁵ന്ത ¹¹⁶ഓ ¹¹⁷പ ¹¹⁸സ് | ¹¹⁹ക ¹²⁰ലി ¹²¹ത ¹²²മു ¹²³ള ¹²⁴ഹ ¹²⁵സി ¹²⁶ത ||
^xമ ¹ഓ , ²ഗ ³മ ⁴മ ⁵പ ⁶പ ⁷യ ⁸നി ⁹സ് ¹⁰നി ¹¹യ ¹²പ ¹³യ ¹⁴നി | ¹⁵സ് ¹⁶ഗ് ¹⁷ഭി ¹⁸സ് ¹⁹നി ²⁰പ ²¹യ ²²നി | ²³സ് ²⁴നി ²⁵യ ²⁶പ ²⁷മ ²⁸പ ²⁹നി || ³⁰സ് ³¹ഓ
 || ³²മ ³³ഓ - ³⁴ര ³⁵സു ³⁶- ³⁷ഞ ³⁸ര ³⁹ഭി ⁴⁰തി ⁴¹സു ⁴²ത ⁴³ജ ⁴⁴ല ⁴⁵യ ⁴⁶ര | ⁴⁷മ ⁴⁸ഓ - ⁴⁹ഞ ⁵⁰ത ⁵¹ഞ ⁵²ധി | ⁵³സ് ⁵⁴മ ⁵⁵ള ⁵⁶വ ⁵⁷നേ ⁵⁸- ⁵⁹ശ ⁶⁰പ ⁶¹ര || ⁶²സ് ⁶³ഓ

2. ഗോപധേനുകലാവന കബളിത-ഘോരഭാവദഹനാമിതവിക്രമ
കോപവിനീഹതപൃതന ഗിരിധര ഘോഷകമലദിവാകര യദ്ദുഃര സാരസ്വ
3. നീരജായതഭോചനയുഗ ധര-ണീരമാരമണാതിമനോഹര
സാരകനകദ്ഭാവഹസുവസന ശങ്കരാഭരണാലംബുനിജളം സാരസ്വ

ഗൌള—ആദിതാളം

സരി ഗമ പ നി

ആ=സ റി മ പ നി സ; അവ=സ നി പ മ റി ഗ മ രീ സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൌള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംഘ്ന			മാതൃകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാതൃകണിന നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത³ക³ധി³മി³ത³കി³ട³ത³ക³ധ³ണ³ | ത^xരി^vകി^vട^vത^vക^vധി^vമി^v | ത^xകി^vട^vത^vക^vധ^vണ^v ||

പ || തീ^x , , , , രീ¹ രീ²രി³സ³സ³നി³സ³ | തീ^xമ^vാ^vതീ^vസ^v | തീ^xസ^vാ^vനി^vസ^v ||
 || കാ - - - - മ-ജ-ന - ക - - - - | റി-പ-ഗ-ണ - | മ-ദ-ഘ-ര - ||

|| തീ^x , , , , മാ¹ , , , , പ² , , , , | പ^xാനി^vസ^vാ^vനി^vപ^vമ^v | പ^xാ^vമ^vരി^v, സ^vനി^vസ^v || തീ^x , , , , രീ¹
 || കാ - - - - മി- - - - ത - - - - | ഭാ^vന^vലോ^vല^vപ^vരി^v | പ^vാ^vഘി^vല^vഘ^vഭ^vഖ^v || കാ - - - - മ-

|| തീ^x , , , , മാ¹ , , , , പ²മ³പ³ | നീ^x , , , , സ^vാ^vരി^vമ^v | തീ^xരി^vസ^vാ^vസ^vനി^vസ^v ||
 || ഭൂ - - - - മീ- - - - - ര - - - - | മാ - - - - യി - - - - | നാ - - - - മ - - - - ||

|| സ റി മ് ¹ രി രി ² സ നി ³ സ ³ നി പ നി | സ റി പ ^v മ പ നി | ഹി റി, സ നി സ ||
 || ഭാ ഗി ഭാ ഗ ശ ത ന റ ടി മേ - ച ക വി | ഭേ മ നി - ഞ ത തി | സേ - വൃ പാ ഭ യ ഗ ||

~~~~~  
 || ^x രീ , , , , രീ ¹
 || കാ - - - - മ -

~~~~~  
 || ^x പ റ , , , , മ ¹ , , , , ഗ ² മ രീ | ^x രീ പ റ , , , , മ ^v | ^x രീ മ റ രീ സ ^v ||
 || പ റ - - - - ട - - - - ല - - - | ജ - പ റ - - ധ - | രാ - - ന - ല - ||

~~~~~  
 || ^x രീ , , , , മ ¹ , , , , പ ² , , , | ^x നീ , , , , സ ^v റി മ് | ^x രി രി ^v സ നി ^v സ ^v ||
 || ഭാ - - - - ന - - - - ശ - - - | ശാ - - യ - - - | ലോ - - ച - ന - ||

~~~~~  
 || സ റി മ് ¹ രി രി ² സ നി ³ സ ³ നി പ നി | സ റി പ ^v മ പ നി | പ റ മ രി ^v രി മ രി സ ||
 || ഹ റ ട കോ പ മ ത മേ - ല ഭൂ - രി ത ചി | ഹ റ മ ശോ ടി ത ക | ഉ റ ങ്ച ജ ലോ ച ന ||

~~~~~  
 || ^x രീ , , , , രീ ¹
 || കാ - - - - മ -

2. ശമാന്തകിരീഭാസിത ശോഭകരാത്മഭാഷണ

115

ഭേദംലാലസി.തദിവ്യചന്ദന സു-ഭീനലോകപരിപാലനാതി.ഘണ

കാമ

3. വാരണസമഗ്ന നിവാരിതപാപസഞ്ചയ

ഭാരതീശമദനാശകാഭിഗുണ പത്മനാഭ ധൃതശംഖചക്രവര

കാമ

—:0:—

വരാളി—ചായ്പ്പ.

സ | രി | ഗ | | | | മ | പ | ധ | | | ന |

ഞ = സ ഗ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അ വ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഝയാലാരാളി (സ്യാല = 39)

താളം	മാത്രകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
	7		മാത്രമെന്നിന്നു ഒരു അക്ഷരം വിതം	x	x
ചായ്പ്പ	3	4		ത കി 5	ത ക ധി മി

31

$\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$
 പ || ഗ ഞ , | ഞ ഞ , , || ഗ ഞ , | , , ഗ രി . || രി ഗ | ഗ രി രി സ || സ ഞ , | , , ഗ ഗ || ഗ ഞ ഗ | മ മ പ പ ||
 || മ ഞ - | . - - - - || - - - | - - - മ വ || പ - ത | ന ഞ ഭ സ || ഭ ഞ - | - - സ ഞ || സ ഞ ധൃ | ഗണഞ്ച ||
 $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p p p p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$ $\overline{\text{p p p p}}$
 || ധ ഞ , | നി സ് ഞ നി ധ പ മ ഞ || ഗ ഗ ഞ | പ മ പ ധ || പ ഞ , | നി ധ പ മ || ഗ ഞ രി | രി സ ഞ || ഗ ഞ
 || മ ഞ - | - - - - - - - - - - || ച രി - | ത - വി - || ഭ ഞ - | - - - - - || - - - | - - - - - || മ ഞ

അനു || പായ | നീ സ്മ | സ്മസ്മ | സ്മസ്മ || ഗതി | തീസ്മ || തീസ്മനി | പയപമ ||
	ഭൂ--	--മീ-		ഭരമ	ര-നത		ലോ--	--ക-		വരഭ	മുരമര			
	പായ	നീസ്മ		സ്മനി	പയപമ		ഗോഗ	മാപയ		നിയമ	ഗോഗതി		ഗം	
	ഭോഗി	ഭോഗനി		വസ	വികസിത		സര	സോപര		ലോ-ച	നരമല		മം	
ച		പായ	പാപാ		പപമ	പപപയ		നീസ്മനി	യാപമ		യപമ	ഗോഗഗ		
	ഗോ--	--പ-		നികര	വൃതകമ		നീ--	--യ-		സൃഗുണ	നിവസന			
	ഗോഗ	മാപമ		യപമ	ഗോഗമ		പായ	പായനി		പയമ	പാപാ			
	ലോ-	--ര-		ഭനജ	മരമര		ണ--	--ലോ-		കേ--	--ഗ-			
	പായ	നീസ്മ		സ്മസ്മ	സ്മസ്മ		ഗതി	തീസ്മ		തീസ്മനി	പയപമ			
	താ-	--പ-		ഗമന	ഭീ-നക		ലോ--	--ല-		വിപല	യനവര			
	പായ	നീസ്മ		സാനി	പയപമ		ഗോഗ	മാപയ		നിയമ	ഗോഗതി		ഗം	
	ഭാന	ലോലമ		നോജ്ഞ	തരമര		ഭീ-നി	നാഭവി		ലോ-ല	മാനസ		മം	

-32-

൧. കേകിപികനികരയുതമോഹനതമമധുവന-കേളിനിരത മൃദമസിത. ശ്രീകാന്ത
 പാകനിധനസേവിതപാദയുഗള സമൃദിത-ഭാനകോടിവിരാജിത സുമകടാഗ്രിവാസിത യാദവധിപ മാവ.വ

3: സോമസൂത്രമുഖ ബലദേവസഹിത നിരപമ-ശോഭ സമസൃജനശരണ ഗോപാല
 കാമജനക അധരിതവൈരിനിവഹ ശുഭകര കാന്തപീതപടാതിവിലസിത ഭൂരിനീലവരാളീസുകമ മാമവാ
 നോട്ട-വരാളീരാഗത്തെ 45-മതു നംബർ ശുഭപണ്ഡവരാളീ എന്ന മേളകന്താവിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി സംധാരണഗന്ധാരം പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നു.

:U:
 മധ്യമാവതി-ആദിതാളം സ | റി | മ | പ | നി |

ആ = സ റി മ പ നി സ്; അവ = സ് നി പ മ റി സ; മേളകന്താ = ഖരഹർപ്രിയ (ഖര = 22)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലക്ഷ്യ	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രഒന്നിനു നാലുഅക്ഷരംവീതം
		()	0	4	2	2	

-23-

താളവട്ടംജതി || ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മി⁷ത⁸കി⁹ട¹⁰ത¹¹ക¹²ന്ധ¹³ണ¹⁴ | ത^xരി¹കി²ട³ത⁴ക⁵ധി⁶മി⁷ | ത^xകി¹ട²ത³ക⁴ന്ധ⁵ണ⁶ ||
 പ || സ^x ാ¹ , , സ² നി³ നി⁴ പ⁵ പ⁶ മ⁷ മ⁸ റി⁹ റി¹⁰ പ¹¹ പ¹² | മ^x റി¹ റി² സ³ ാ⁴ , സ⁵ | റി^x മ¹ റി² മ³ പ⁴ നി⁵ പ⁶ നി⁷ || സ^x ാ¹ , , സ² നി³ നി⁴ പ⁵
 || ദേ - - - വ - കീ - സു - ത - പാ - ഹി | മാ - - - - - ഹ | രേ - - മ ക - - ണ || ദേ - - - വ - കീ -
 അൻ || , , പ^x പ¹ പ² പ³ നി⁴ നി⁵ നി⁶ പ⁷ മ⁸ പ⁹ | , , സ^x ാ¹ സ² ാ³ സ⁴ നി⁵ | റി^x റി¹ സ² സ³ നി⁴ സ⁵ ാ⁶ ||
 | - - ന റ - വ - ക - പ - ദ - യ - ഗ - | - - സേ - വ - ക - | മ - ന - റി - ന - ||

|| ശി ി ി , ി ി ി ി ി ി ി പ ി പ ി | സ സ . സ സ സി പ മ | പ പ മ മ ി മ പ ന |
|| രേ വ രേ - വ രേ മ നാ പ ി പ ി മി ത | ജ ഗ - അ ത്രി ത യ പ ത | ത്രി പ - ി യു ണ മ . മ ||

സ റ , , സ നി നി പ
രേ - - - വ - കി . -

|| പ റ പ റ , , നീ നീ നി പ പ റ മ റ | മ റ പ റ , , മ റ | മ റ മ റി കീ സ റ ||
|| അ - മി - - - ത്ര - ക - മ - തി - മി - | ര - മി - - - ത്ര - | പ - ര - യ - ഗ - ||

|| സ റ മി മ റ മ റ മ റ മ റി | ശി പ റ , , മ റ | പ റ , , , , ||
|| ന - ത - - - ത്രി - ര - ഗ - ര - യ - | വി - രേ റ - - - മ - | ന - - - - - - - ||

|| പ റ പ റ , , നീ നീ നി പ പ റ മ റ | മ റ പ റ , , മ റ | മ റ മ റി കീ സ റ ||
|| ന - മ - - - അ ത്രി - മി - - വ പ - തി - | ര - വ - - - യ - | ര - ന - പ - റ - ||

|| സ റ മി മ റ മ റ മ റ മ റി | ശി പ റ , , മ റ | പ റ , , , , ||
|| മ - മി - - - ത്ര - സ - ര - സി - ജ - | വി - രേ റ - - - മ - | ന - - - - - - - ||

^x പ ഓ പ ഓ ¹ , , പ ഓ ³ നീ ³ നീ ³ നീ പ ഓ | ^x പ ^v നി ^v സ ^v ഓ , , ^v സ ^v നി | ^x രീ ^v രീ ^v സ ^v സ ^v നി ^v സ ^v ഓ ||
 || തപ - മ - - - - - ത - ഗ - തി - ര - വി - | പ - ര - - - - - ത - | ഭ - വ - മ - മ - ||
^v രീ ^v രീ ¹ , , ^v രീ ² രീ ³ പ ³ മ ³ മ ³ രീ ³ രീ ³ സ | ^x സ ^v ഓ ^v രീ ^v സ ^v നീ ^v പ ^v നീ | ^x സ ^v ഓ , , , , , ||
 || പ - വി - - - - - ത - തു - ണ - ഗ - ണ - | നി - കേ - - - - - ത - | ന - - - - - ||
^x പ ഓ പ പ ^v പ മ പ ³ നീ ³ നീ ³ , നി നി പ | ^x പ ഓ ^v നി ^v സ ^v ഓ ^v സ ^v സ ^v നി | ^x രീ ^v സ ^v ഓ , , , , ||
 || ചി - തു ഭ ഓ ന നി ഭ ചേ ലാ - ഗ രീ ക | മി - തു തോ ഷി ത് ക്ക | ചേ - ല - - - - - ||
^x രീ ^v രീ ^v രീ ¹ , ^v സ ^v സ ^v സ ^v സ ^v ഓ ^v സ ^v നി ^v , പ ^v നി ^v സ | ^x രീ ^v സ ^v ഓ ^v സ ^v നി ^v പ മ | ^x പ പ ഓ മ ^v രീ ^v പ നി ||
 || വൃ - തു വൈ - രി സ ഹ ജ - തു നേ - തു ന ത | വി ചി - തു ത ര വ ലി | തു യ - ന സ ഓ ഭ ര ||
^x സ ^v ഓ , , ^v സ ^v നി ^v നി ^v പ
 ഭേ - - - - - വ - കീ -

-33-

2. ക്ഷരപ്രവീണിഹതമരപ്രമുഖസുരരിപപ്രകര തുരുതപാകര
 ഹരിപ്രമുഖസുരവരപ്രണതപദ വരപ്രദ വിമല രമാവര
 ദരപ്രതിമത്തുഭഗേള പ്രവിലസിതമന്പ്രവരജിതദിയാകര
 അപ്രമേയതൃണധാരാധരക സുപ്രതീകധരധീര .
 ചിതപ്രകാശമഹിതപ്രഭാവ ഭൂബലപ്രസഭോത്യപ്രതിഭേമഹിള

ഭേവകീ

9. **അദ്ധ്യക്ഷന്മാരുടെ ഉപസ്മൃതികളോടുകൂടിയായിട്ടാണ് കർമ്മങ്ങളെപ്പറ്റി അറിയാനുള്ള വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുക. ഇവയെക്കുറിച്ച് അറിയാൻ സാധ്യമാകുന്ന വിവരങ്ങൾ മനോഹരമായി അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനായി അദ്ധ്യക്ഷന്മാർക്ക് ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്. വേദപാഠനം കർമ്മങ്ങളെക്കുറിച്ചും വിവരങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതാണ്.**

ഭവേകീ

—:():—

വർണ്ണങ്ങൾ

കല്യാണി-ആദിതാളം.

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി
---	----	---	---	---	---	----

ആ-സ റി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ-സ് നി ധ പ മ ഗ റി സ്; മേളകർമ്മം = മേലകല്യാണി (മേലം=6:5)

താളം	അംഗസംഖ്യ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലാഘ	ദ്രുതം	ദ്രുതം	൪			മാത്രകളില്ലാത്ത നാലു അക്ഷരംവീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ഇതി || $\overset{x}{ത} \overset{1}{രി} \overset{2}{കി} \overset{3}{ട} \overset{4}{ത} \overset{5}{ക} \overset{6}{ധി} \overset{7}{മി} \overset{8}{ത} \overset{9}{കി} \overset{10}{ട} \overset{11}{ത} \overset{12}{ത} \overset{13}{ക} \overset{14}{ധ} \overset{15}{യ} \overset{16}{ണ} ||$ $\overset{x}{ത} \overset{1}{രി} \overset{2}{കി} \overset{3}{ട} \overset{4}{ത} \overset{5}{ക} \overset{6}{ധി} \overset{7}{മി} | \overset{x}{ത} \overset{1}{കി} \overset{2}{ട} \overset{3}{ത} \overset{4}{ക} \overset{5}{ധ} \overset{6}{ണ} ||$

പ || $\overset{x}{സ} \overset{1}{റ} , , \overset{2}{സ} \overset{3}{റ} , , \overset{4}{നി} \overset{5}{ധ} \overset{6}{നി} \overset{7}{സ} \overset{8}{റ} , , | \overset{x}{നി} \overset{9}{സ്} \overset{10}{രി} , , \overset{11}{സ} \overset{12}{റ} \overset{13}{നി} | \overset{x}{നി} \overset{14}{ധ} \overset{15}{മ} \overset{16}{ധ} \overset{17}{പ} \overset{18}{മ} \overset{19}{റ} \overset{20}{ധ} ||$

|| സ റ - - - - - ത - - - - - || രാ - - - - - || കാ - - - - - മി ||

-൩-

^xനീ , , , , ¹ധ ഞ , , ²സ ഞ നീ | ^xപ ഞ , , ^vമ പ പ മ മ ഗ | ^xമ ഞ പ ഞ ^vധ ഞ നീ ||
 || നീ - - - - - ടേ - - - - - | വ - - - - - ത ഞ - - - - - | മൃ - - - - - തി - ||

^xസ രീ സ ¹നി ധ സ ²നി ധ പ ഞ ധ ഞ . മ ഞ പ ഞ ഗ ഞ രീ | ^xഗ മ പ ധ ^vനി ധ പ മ | ^xഗ ഞ , , ^vരീ സ ഞ ||
 || സ - - - - - ക - - - - - ല - - - - - | ലോ - - - - - ക - - - - - | നാ - - - - - യ - ||

^xരീ , , , , ¹സ ഞ , , ²ധ ഞ നീ | ^xസ ഞ , , , , , | , , , , , ||
 || ക - - - - - ഹ ഞ - - - - - റ - - - - - | ണ - - - - - | - - - - - ||

^xമ ഞ , , , , ¹ഗ ഞ , , , , ²രീ , , | ^xഗ മ പ ധ ^vനി ധ നി | ^xനി ധ പ മ ^vഗ ധ പ മ ||
 || മ ഞ - - - - - ത - - - - - റ - - - - - | യ ഞ - - - - - ന - - - - - | - - - - - ശ്രീ - - - - - ||

^xഗ മ പ ഗ മ രീ ¹ഗ മ പ ഞ ധ നി ²ധ ഞ പ ഞ | , , ^xസ ഞ ^vധ ഞ സ ^vനി | ^xസ ഞ , , ^vസ ഞ , , ||
 || - - - - - പ - - - - - ണ - - - - - ന ഞ - - - - - | - - - - - ഭ - - - - - ഹ - - - - - | രീ - - - - - ണ - - - - - ||

^xരീ സ ഞ സ ¹നി പ ധ നി ²സ ഞ രീ ഗ ³രീ , , | ^xരീ സ ^vരീ ഗ ^vരീ സ ഞ | ^xനി സ ^vസ നി നി ധ ^vനി സ ഞ ||
 || - - - - - മ - - - - - ഭ - - - - - ല - - - - - | സി - - - - - | ത - - - - - ||


~~~~~

|| നീ നീ ¹സ് ²ഓ ³യ ⁴യ ⁵നി ⁶യ ⁷പ ⁸ഓ | ⁹പ ¹⁰യ ¹¹നി ¹²സ് ¹³യ ¹⁴സ് ¹⁵നി | ¹⁶യ ¹⁷പ ¹⁸മ ¹⁹ഗ ²⁰മ ²¹പ ²²യ ²³നി ||

|| ഓ - - - - - ല - - - - - | ഐ - - - - - | ശ - - - - - ||

സ്വരം || സ് ¹ഓ , ²തി ³സ് ⁴ഓ ⁵നി ⁶സ് ⁷നി ⁸പ ⁹നി ¹⁰പ ¹¹മ | ¹²പ ¹³ഓ , ¹⁴നി ¹⁵യ ¹⁶ഓ ¹⁷പ ¹⁸യ | ¹⁹മ ²⁰ഓ ²¹ഗ ²²മ ²³ഓ ²⁴തി ²⁵നി ||

|| സ് ¹ഓ , ²യ ³തി ⁴സ് ⁵നി ⁶സ് ⁷ഓ ⁸തി ⁹സ് ¹⁰തി ¹¹ഗ ¹²മ ; ¹³പ ¹⁴ഓ , ¹⁵തി ¹⁶ഗ ¹⁷മ ¹⁸ഗ ; ¹⁹ഓ ²⁰പ ²¹മ ²²ഓ ²³യ ²⁴നി ||

|| ന ¹തി ²ഗ ³സ് ⁴ഓ ⁵നി ⁶പ ⁷നി ⁸സ് ⁹നി ¹⁰യ ¹¹പ ¹²യ ¹³നി ¹⁴യ ¹⁵ഓ ¹⁶പ ¹⁷മ ¹⁸പ ¹⁹യ ²⁰ഓ ²¹മ | ²²പ ²³മ ²⁴ഓ ²⁵പ ²⁶യ ²⁷നി ||

|| സ് ¹തി ²ഗ ³നി ⁴സ് ⁵തി ⁶യ ⁷നി ⁸സ് ⁹പ ¹⁰യ ¹¹നി ¹²യ ¹³പ ¹⁴യ ¹⁵നി | ¹⁶സ് ¹⁷തി ¹⁸സ് ¹⁹ഓ ²⁰നി ²¹യ ²²പ ²³ഓ | ²⁴മ ²⁵ഗ ²⁶മ ²⁷ഓ ²⁸പ ²⁹യ ³⁰നി ||

~~~~~

സ് ¹ഓ , ²സ് ³ഓ , ⁴നി ⁵യ ⁶നി ⁷സ് ⁸ഓ ,

സ് ⁹ഓ - - - - - ഇ - - - - -

|| നീ , , , , , നി ¹യ ²സ് ³ഓ ⁴നി ⁵യ ⁶സ് ⁷നി | ⁸പ ⁹ഓ , , ഗ ¹⁰ഗ ¹¹തി | ¹²ഗ ¹³മ ¹⁴പ ¹⁵യ ¹⁶നി ¹⁷യ ¹⁸പ ¹⁹മ ||

|| നീ - - - - - ത | ജ ¹ഓ - - - - - | ഞ ²ഓ - - - - - ||

|| ഗ ¹മ ²ഓ ³തി ⁴തി ⁵സ് ⁶തി ⁷ഗ ⁸തി , , സ് ⁹ഓ ¹⁰സ് ¹¹ഓ | ¹²തി , , ഗ ¹³ഓ , , | ¹⁴മ ¹⁵ഓ ¹⁶പ ¹⁷യ ¹⁸ഓ ¹⁹യ ²⁰ഓ || നീ

|| ഹോ - - - - - ക | ത - - - - - | - - - - - || നീ

98

സ്വരം || നീ , , , , , , , , , യ ഓ നീ | പ ഓ , , , , , , , , , തി നീ തി ||

|| സു ഓ , , , , , , , , , യ ഓ നീ | സു ഓ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി || നീ

2 || സു ഓ , , , , , , , , , തി ത ഓ തി സു ഓ നീ | സു ഓ , , , , , , , , , തി ത ഓ തി സു ഓ നീ ||

|| സു ഓ , , , , , , , , , പ ഓ ത ഓ തി നീ | സു ഓ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി || നീ

3 || പ ഓ ത ഓ തി ത ഓ ത പ ഓ ത പ ഓ ത പ ഓ ത | പ ഓ തി , , , , , , , , , തി | പ ഓ ത ഓ തി സു നീ ||

|| പ ഓ തി , , , , , , , , , തി ത പ ഓ തി തി സു നീ | പ ഓ തി , , , , , , , , , തി തി | പ ഓ ത ഓ തി തി || നീ

4 || നീ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി ||

|| നീ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി || നീ

5 || പ ഓ , , , , , , , , , തി സു ഓ | തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി ||

|| സു ഓ , , , , , , , , , തി , , , , , , , , , തി | തി , , , , , , , , , തി | നീ , , , , , , , , , തി ||

|| സാ , തിസ്തേനീയം പകേപം | യം , നിയംപം | മംഗം തിനീ ||

|| സാ , തിസ്തേനീ , പമേയം . | പം , നിയംതീ | സം , , , , ||

|| സതിം തിസ്തിസം തിസ്തിയനീസ് | നിയപയാനിയപ | മപാമഗ്മപയ ||

|| നീസം തിസ്തിസം തിസാ , , മപായ | പമപയപാ , , | തിസാരിഗ്മപയ || നീ

—:0:—

സാവേരി—അടതാളം.

സ	രി		ഗ	മ	പ	യ		നി
---	----	--	---	---	---	---	--	----

ആ=സരിമപയസ്; അവ=സ്തിയപമഗരിസ; മേളകന്തം=മായാമാളവഗൗള (മായാ=15)

-40-

താളം	അംഗസംജ്ഞ				മാത്രകൾ				കാലക്രമം
അടതാളം	ലഘു	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	1:1				മാത്രകണിനനാലഅക്ഷരം വീതം
			0	0	5	5	2	2	

കാളവട്ടം ജന്തി || തകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകധൗ || തകിടതകധിമിതകിടതകധിമിതകധൗ ||

x	1	2	3	4	x	1	2	3	4
x	v	x	v	x	v	x	v	x	v
തകിട	തകിട	ധിമി	ധിമി	തകധൗ	തകിട	തകിട	ധിമി	ധിമി	തകധൗ

^x 1 2 3 4 ^x 1 2 3 4
 പ || , , , , , , യ ധ ധ സ ധ , , രി രി സ ധ | രി രി ഗ ഗ രി രി ഗ ഗ ഗ ധ , രി രീ സ ധ രി രി സ ധ |
	- - - - - വ - ന - ജ ധ - - - - -	ക്ഷ - - - - -
^x രി രി സ മ ^v പ ധ പ ധ	^x മ പ ധ സ ^v നീ ധ പ മ	
നി - - - നെ - - ന -	മി - - - - -	
^x 1 2 3 4 ^x 1 2 3 4		
	ഗ ധ , രി രീ സ ധ , ധ പ മ രീ , ധ പ മ ഗ രി	രീ സ ധ ഗ രി രി സ ധ രീ സ രി മ പ ധ പ ധ ധ പ ധ
	യ - - - - - ന - - വ നി - ത - - - - - ചെ - - - - -	- - - - - ഇ - - - - - ന - - - - - മോ - - - - - ഡി - - - - -
^x ^v ^x ^v		
സ ധ , , നീ നീ ധ ധ	പ മ ഗ രി പ ധ പ മ	
യ ധ - - - - -	- - - - - ല -	
^x 1 2 3 4 ^x 1 2 3 4		
അനു		ഗ ധ ഗ രി രി രി സ ധ ധ പ ധ സ രി മ പ പ മ പ ധ
	റ ധ - - - - - ച - ന - ഡെ - - - - -	ശ്രീ - - - - - പ - - - - - തമ - - - - -
^x ^v ^x ^v		
പ ധ , , ധ ധ പ ധ	സ ധ , , , , ,	
ന ധ - - - - -	മ - - - - -	

^x 1 ¹ ² ³ ⁴ ¹ ² ³ ⁴ ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ^v ^x ^v
 | പ മ പ യ സ ഓ , , | പ മ പ യ നീ യ മ ||
 | - - - - - - - - | - - - - - - - - ||

^x ¹
 || ഗ ഓ , രി രീ സ ഓ

സ്വരം || - - - - - രീ രീ ഗ രി സ സ രീ ഗ സ | റി സ ഗ രീ സ രി സ നി യ നീ യ ഗ വി സ മ |

^x ^v ^x ^v
 | ഗ രി സ പ മ യ ഓ | പ നീ യ പ യ മ പ ||

^x ¹ ² ³ ⁴ ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ^v ^x ^v ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

|| - - - - - മ - ഞ - ന - - - - - | ജ - - - - - ന - - - - - ണ - - - - - |

| സു തീ രി മ് ഞ മ പ | ഞ മ പ യ പ് മ പ യ ||

| ഡെത --- --- --- | --- --- --- --- --- ||

സം. 100 || പ ഞ , , , , മ ഞ , , ഗ ഞ , , തീ , , സ ഞ | , , തീ ഗ ഞ സ ഞ തീ , , , , സ ഞ നീ യ ഞ |

| , , പ ഞ , , യ ഞ | സ ഞ യ ഞ , , സ ഞ || തീ സ ഞ , , തീ മ ദ ന

2. || യ ഞ നി പ യ മ പ യ പ ഞ , , മ ഗ തി സ തീ ഗ സ ഗ | തീ സ തീ , സ നി യ തീ രി സ മ് ഞ മ തി പ ഞ പ മ |

| പ യ സ നി , നി യ പ | നി യ ഞ യ പ മ യ പ || ഞ മ ഗ തി സ തി മ് പ മ ദ ന

3. || സ ഞ , , , , സ നി നി യ യ പ യ നി യ ഞ നി പ ഞ യ | മ് ഞ ഗ തി സ യ തീ സ ഞ , , , , തി രി സ മ മ തി |

| പ പ മ യ യ പ നി നി | യ പ യ മ പ യ പ യ ||

|| യ തി സ യ ഞ , തി സ യ ഞ , സ യ ഞ പ യ ഞ നി യ ഞ | നി പ ഞ യ മ് ഞ പ യ തി സ തി മ് ഞ ഗ തി സ ഗ തീ സ |

| തീ തി സ നി യ പ മ യ | പ മ ഗ തി സ ഗ തി സ || നി യ സ തി മ് പ യ നി മ ദ ന

213-

കാര്യം—ചായ്പ്

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ=സ ി ഗ മ പ ധ സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ ി സ; മേളകത്വം=ഐതികാംശം (ഘമം=28)

താളം	മന്ത്രകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി	
ചായ്പ്	7		മാത്ര ഒന്നിനു ഒരു അക്ഷരം വീതം	x ത കി ട	x ത ക ധി മി
	3	4			

1. || , മ മ | ഗ മ മ || പ ധ പ | പ ധ പ || , പ ധ | പ ധ പ || പ ധ , | നി ധ പ മ ||
	- ശ ര	ദി - റ -		സ മ -	മ - ഖ -		- ന ധ	ക ധ - ര -		മ ധ -	ധ - ര - ന് -	
	, പ ധ	മ ഗ മ		പ പ ധ	ധ ധ പ		ധ സ ധ	സ ധ സ നി		ധ ധ ,	ധ ധ പ	
	- ച ധ	ര - ത -		ക ല -	ധ നി - ട -		ധ ധ - -	- - - -		- - -	- - ര -	
	, പ ധ	സ ധ സ		സ നി ധ	ധ പ		പ പ ധ	സ ധ പ മ		ഗ മ മ	പ ധ പ	
	- ഗ ര	ധ - ധ		ധ - ന -	മ - തി -		ല ധ -	ന - ര -		ഉ ധ - -	ധ - ന -	

11

^x ൧ മ | ^x ധ പ വ മ || ^w ഗ ട , | ^x ഗ രി പ മ || ^w ഗ രീ | ^w ഗ സ ട , ||
 || - പ ര | ൧ ട ഭ - || യെ - - | ളു - ട ട - || ല്ല - - | - - - - ||

- 2. മകരകണ്ഡലാതരിവളന്മാ പുരജാലവും മണിമയമാലകളും ചാനി
 പ്രകടകാന്തിമോഹിനീടും പീതവാസ്തവം പൂന്തൂകിലും ഹരിച്ചുമല്ലേ ശരദി
- 3. ദിനകരനോടേററം പടതൂടതുംബഹുജീവവാശോന്നങ്ങളും പരി-
 ജനനിവഹമെടുത്തു നടക്കയാലേതിമിരജാലമകന്നംഭരേ ശരദി
- 4. കളമൊഴിമാരനവപിപരമിരപാർവ്വതനിലുരുളാലയാഗ്രങ്ങളിൽകാതം
 തളിരൊളിമെല്ലൊമലനരിച്ചു നിറഞ്ഞും ഭയിതാ റോടുംകൂടി ശരദി
- 5. ആരാതിസമുദയംതന്റെ റൂദയംതന്നിൽ പാരമാടലരുളീടുന്നോരു
 വീരന്മാരായു മേന്തിനടന്നുമാരിയെപ്പോരചെയ്യും ശരദി
- 6. പലതരമാംവൃജനാതപത്രചാഗരകലമതും കൈക്കൊണ്ടുഹോമോദാൽ
 ജലജാക്ഷനെപരിചരിച്ചും സേവകരിഹാകലതവെടിഞ്ഞുമേററം ശരദി
- 7. ഇരുവരിയാരു സേനാഭടനി റാററതദാ വിരചൊടുനടന്നമഗ്രേനിജ-
 പരിവൃദ്ധശൈടുംകൂടിഹരിചാദസേവയിൽ പരമകൃതഹലേന ശരദി
- 8. സാനന്ദം ശ്രീപത്മനാഭൻമൃഗയശായി യാനംചെയ്തീടുകയാലേററം
 മൈതനമവലംബിച്ചുനടന്നും സകലലോകം മനസിപൂർണ്ണകേതിയോടും ശരദി

4/5

നവകോഷ്ഠം - ധ്യാനപത്രം.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ഞ = പ ധ നി സ രീ ഗ മ പ; അവ = പ മ ഗ രി സ നി ധ നി പ ധ നി സ; കേളകന്ത = ധീരാകരാഭരണം (ധീര = 2!!)

താളം	അനുസംഭാരം			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	
ധ്യാനപത്രം	ഛാഢു	അനുഭൂതം	ഭൂതം	10			മാത്ര ക്നീനു നാലു അക്ഷരാ വീതം	
		൮	0	7	1	2		

താളവാക്യം || തകിടതകലിമിതകിടതകലിമിതകിടതകധിമിതകധണ | തകിടത | തകധിമിതകധണ ||

	^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v	
	^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v	
	^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v	

|| ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v ||
 || ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v ||

|| ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v ||
 || ^x 1 2 3 4 5 6 ^x ^x ^v ||

^xനി¹ധ²പ³മ⁴ഗ⁵ഗ⁶രി⁷ഗ⁸ , , മ⁹ , , പ¹⁰പ¹¹മ¹²ഗ¹³രി¹⁴ , , ഗ¹⁵മ¹⁶പ¹⁷ | ^xരീ¹⁸ , , | ^xസ¹⁹ , നി²⁰ ^vനി²¹ ^vനി²² ^vനി²³ ||
 || - - - - - ശ: - ക്ത - - - നേ - - - - - വ - - - - - നാ - - - | - - - - - | ഴ - - - - - ||
^xധ¹ , , , ഗ² ഗ³ ഗ⁴രി⁵ രീ⁶ ഗ⁷മ⁸പ⁹ഗ¹⁰രി¹¹സ¹²സ¹³സ¹⁴ , നി¹⁵ ^vധ¹⁶നി¹⁷നി¹⁸ ^vനി¹⁹ | ^xധ²⁰ , , | ^xഗ²¹ , , രീ²² , , ||
 || - - - - - ശ - ക്ത - - - നേ - - - - - വ - - - - - - - - - നാ - - - | - - - - - | - - - - - ഴ - - - ||
^xസ¹ , നി² ^vധ³ ^vപ⁴ || ^vധ⁵ ^vസ⁶ ^v ||
 || - - - - - || ^vധ⁷ ^vസ⁸ ^v ||

-17-

2. ദന്ദശാസ്ത്രകാലിപൻപോലും ധൈര്യംപുണ്ടുരസ്സുതാകിൽ മന്ദതമാശ്രിക്കവേനാ ഔ.ശനഭാവംമറംകടം ഇന്ദിരാ
3. ഇശരണുരകരമുള്ളോരു ഹേഹയമന്നവനമരേറാ പാരിലെഴുതീടുവാൻ പാരം പണിയത്രേ ഇന്ദിരാ
4. നയനമോരായിരമുള്ളോരു നാകനായകൻപോലും നിയതചിതു കാണതിന നിപുണനല്ലലോകേ ഇന്ദിരാ
5. നിയപമയാം കാന്തികൊണ്ടു നിറഞ്ഞു മൂന്നുഭവനങ്ങളും മരുവീടുന്നതവദാനവരമേവനിതാവാം ഇന്ദിരാ
6. പാരതിൽവില്പസീടാ പരമനാഭപദസേവയ്ക്കു ഭൂരിഭാഗുസമുഹമെന്യേകാരണം കീഴപിനാമ്പു ഇന്ദിരാ

മുപ്പത്തെഴുതാളങ്ങൾ.

സ്വതന്ത്രതാളങ്ങൾ	I വൃദ്ധം	II മധ്യം	III രൂപകം	IV സ്വന്ധ	V ത്രിപുട	VI രണ്ട	VII ഏകം
അംഗങ്ങൾ { ലഘു അനു ദൃശഃ ദൃശം ലഘു }	ഒന്ന്	ഒന്ന്	...	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ട്	ഒന്ന്
	ഒന്ന്
	ഒന്ന് രണ്ട്	ഒന്ന് ഒന്ന്	ഒന്ന് ഒന്ന്	...	രണ്ട് ...	രണ്ട്
അഭ്യജാതികൾ	ഓരോ ആവർത്തിലുള്ള മാത്രസംഖ്യയും അവയുടെ ആകൃതികളും						
I. ചതുരശ്രം	$4+3+4+4=14$	$4+3+4=10$	$2+4=6$	$4+1+2=7$	$4+3+2=8$	$4+4+3+2=13$	1
II. ത്ര്യശ്രം	$3+3+3+3=11$	$3+2+3=8$	$2+3=5$	$3+1+2=6$	$3+2+2=7$	$3+3+2+2=10$	3
III. മിശ്രം	$7+2+7+7=23$	$7+2+7=16$	$2+7=9$	$7+1+2=10$	$7+2+2=11$	$7+7+2+2=18$	7
IV. ഖണ്ഡം	$5+2+5+5=17$	$5+2+5=12$	$2+5=7$	$5+1+2=8$	$5+2+2=9$	$5+5+2+2=14$	5
V. സങ്കീർണ്ണം	$9+2+9+9=29$	$9+2+9=20$	$2+9=11$	$9+1+2=12$	$9+3+2=13$	$9+9+2+2=22$	9

ചതുരശ്രജാതി ത്രിപുടയെ ആദിതാളമെന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ചതുരശ്രം, ത്ര്യശ്രം, കൂടിയതു മിശ്രം, ചതുരശ്രം എന്നിവ കൂടിയതു സങ്കീർണ്ണം ആകുന്നു.

ധ്രുവത്തെ || സരിഗമപതി | സരിഗരി | സരിഗമ || ഇങ്ങിനെ മൂന്നു അംഗങ്ങളായി ഭംഗിച്ചു താളം പിടിക്കുന്നതാണ് നടുപ്പം. ത്രിപുടയെ രണ്ടു അംഗങ്ങളോടു കൂടി താളം പിടിക്കുന്നതു ത്രിപുട ചായ്പു ആകുന്നു.

(ചതുരശ്രജാതി) രൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ രണ്ടടിയും ഒരു വീച്ചുമായി മൂന്നു മാത്രകളിലായിട്ട് പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു.

51

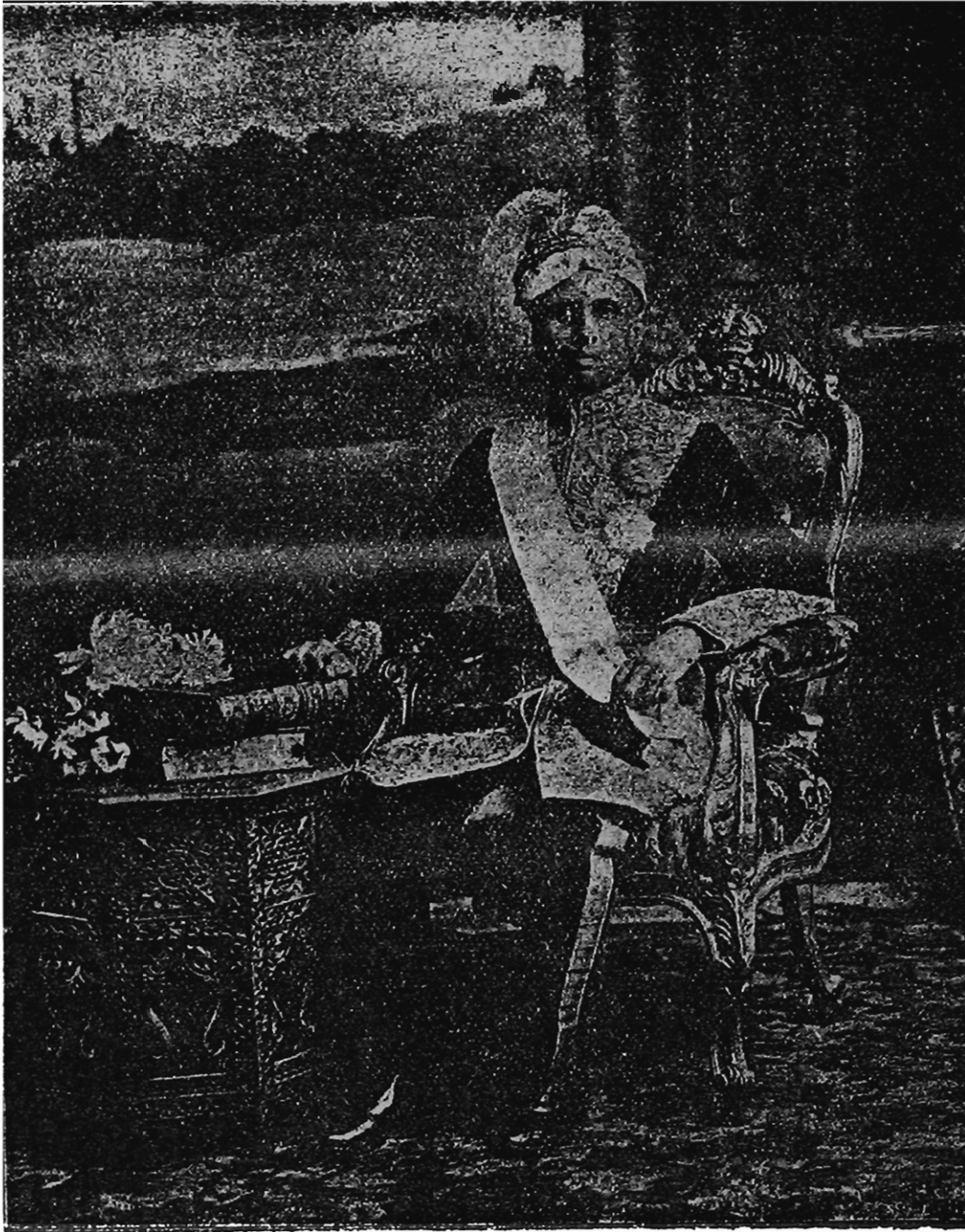
HIS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA

VANCHI BALA RAMA VARMA SWATI TIRUNAL

KULASEKHARA PERUMAL MAHA RAJA OF TRAVANCORE

(APRIL 1829 TO DECEMBER 1846)

HIS MOST GRACIOUS HIGHNESS

SRI PADMANABHA DASA VANCHI PALA

SIR RAMA VARMA, MAHA RAJA OF TRAVANCORE

G. C. S. I., G. C. I. E., M. R. A. S., F. R. G. S., F. M. U.

OFFICIER DE L'INSTRUCTION PUBLIQUE.

ശ്രീ

സ്വാതിതിരുനാൾ രാമവർമ്മ

മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു

കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ സാഗീതകൃതികളെ

സ്വരപ്പെടുത്തി എഴുതീട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥം

ശ്രീമൂലം തിരുനാളിൽ

തിരുവതാംകരം ചെയ്യരുളിയ

ശ്രീപത്മനാഭദാസവഞ്ചിപാല

സർ രാമവർമ്മ

കലശേഖര കിരീടപതി

മന്നേസുൽത്താൻ

മഹാരാജരാജെ രാമരാജാ ബഹദൂർ

ഷംഷെർ ജംഗ്

കെ. ജി. സി. എസ്സ്. ഐ.

കെ. ജി. സി. ഐ. ഇ.

എഫ്. എം. യു., എം. ആർ. എ.എസ്സ്., എഫ്. ആർ. ജി. എസ്.

അഫീസ്യർ ഡി ലാ ഇൻസ്ട്രക്ടൻ പബ്ലിഷ്

മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ

ഷഷ്ട്യ ബുക്സ് പൂർത്തി സ്മാരകമായി

പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു

സംഗീതസാഹിത്യകലാനിധിയും

ഗന്ധർവ്വംശാവതീർണ്ണം

ശ്രീപത്മനാഭപദഭക്തശിലാമണിയും

ആയ

പണ്ഡിതചക്രവർത്തി ഗർഭശ്രീമാൻ

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു

തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കല്പിച്ചു ഉണ്ടാക്കിയ

സംഗീതകൃതികളെ

സ്വരപുഴുത്തി എഴുതിട്ടുള്ള

ബാലാമൃതം

എന്ന ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ

തിരുവിതാംകോട്ടു സംസ്ഥാനത്തെ മന്ത്രിസഭതമനായ

മഹാമഹിമ ശ്രീ ദിവാൻ ബഹദൂർ

മന്നത്തു കൃഷ്ണൻനായർ അവർകൾ

ബി. . എ., ബി. എൽ.,

സന്നിധാനത്തിൽ

ഭക്തിബഹുമാനപുരസ്കാരം

സമർപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഗുണമകർത്താവ്.

അവതാരിക.

പെൺ പള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ സംഗീതം അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന ആധുനികരീതിയെപ്പറ്റി കഴിഞ്ഞ (൧൯൨൨ കുംഭത്തിലെ) പ്രജാസഭയിൽ പല പ്രതിനിധികളും ആവലാതിപ്പെട്ടു പ്രസംഗിക്കുകയുണ്ടായി. അതിനെ ഉടൻതന്നെ പരിഷ്കരിക്കാൻ ആരംഭിക്കേണ്ടതു അത്യാവശ്യമാണെന്നു ഗവൺമെന്റിനും മറ്റു പ്രജാപ്രതിനിധികൾക്കും ഒരുപോലെ ബോധപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ആ ഡമിതിക്കു അതിലേക്കുള്ള പ്രവൃത്തികളും താമസിയാതെ നടക്കാതെയിരിക്കയില്ല. ആവശ്യപ്പെട്ട യോഗ്യതയുള്ള ഭാഗവതന്മാരുടെ എണ്ണക്കുറവും, ഉള്ളവർ സ്വല്പസമ്പത്തിനു വരാതെയിരിക്കുന്നതും ആയിരിക്കാം മുഖ്യമായുള്ള ന്യൂനതകൾ. എന്നാൽ ശരിയായ പാഠപുസ്തകങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അല്പാപകദോഷങ്ങൾ മിക്കതും പരിഹരിക്കാവുന്നതാണ്.

“ബാലാമൃതം” അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു പുസ്തകമെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. തൽകർത്താവായ മിസ്റ്റർ എസ്. രംഗനാഥയ്യർക്കു സംഗീതത്തിന്റെ ശാസ്ത്രത്തിൽ എന്നപോലെ പ്രയോഗത്തിലും നല്ല നൈപുണ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നുള്ള സംഗതി അദ്ദേഹത്തിനു അടുത്തുകഴിഞ്ഞ ഒരു കൊല്ലത്തിനിടയിൽ കിട്ടിയിട്ടുള്ള കീർത്തിമുദ്രകൾ കൊണ്ടുതന്നെ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. സംഗീതപ്രയോഗത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തെക്കാൾ സാമർത്ഥ്യം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളവർ ഈ നഗരത്തിൽ പലരുമുണ്ടായിരിക്കാം. എന്നാൽ അദ്ദേഹവും അവരെപ്പോലെ ഭാഗവതർജ്ജാലി ഒരു ജീവികാമാർഗ്ഗമായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അവരെക്കാൾ പ്രകാശിച്ചിരിക്കയില്ലയോ എന്നാണ് എനിക്കു സംഗമം. ഇംഗ്ലീഷിലെ സംഗീതശാസ്ത്രത്തിൽ കൂടി പ്രവേശം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു എന്തെന്നുള്ളതാണ് രംഗനാഥയ്യർക്കുള്ള ഒരു വിശേഷം.

൧൯൨൧ തുലാമാസത്തിൽ ചാല എച്ച്. ജി. ഈ. സ്കൂൾ ഹാളിൽവെച്ചു ഈ ഗ്രന്ഥക്കാരനും സംഗീതത്തിലുള്ള സാമർത്ഥ്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു ഒരു കീർത്തിമുദ്രകൊടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഒരു പൊതുജനയോഗം കൂട്ടുകയുണ്ടായി. ആ യോഗത്തിൽ പ്രധാനപ്രസംഗകർത്താവായ മിസ്റ്റർ ആർ. മഹാദേവയ്യർ ബി. എ. (ദിവാൻപേഷ്കാർ) പ്രസംഗമല്ലെ സ്വാതിതിരുന്നാൾ തിരുമനസ്സിലെ സംഗീതകൃതികൾ ഇപ്പോൾ വിസ്മൃതപ്രായങ്ങളായിരിക്കുന്നതിനാൽ അതുകൾ പൂർവ്വഗാനരീതിയിൽതന്നെ സ്വരപ്പെടുത്തി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തേണ്ടതാണെന്നും അതിലേക്കു രംഗനാഥയ്യർക്കു പ്രത്യേകം യോഗ്യതയും അധികാരവും, എന്നല്ല കടമയും കൂടി ഉണ്ടെന്നും പ്രസ്താവിച്ചു. കടമ എന്തെന്നുപറഞ്ഞതിനെ ഒന്നു വ്യാഖ്യാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സ്വാതിതിരുന്നാൾ

നാൾ തിരുമനസ്സിലെക്കാലത്തു തിരുവനന്തപുരത്തുവന്നു താമസിച്ചിരുന്ന പ്രസിദ്ധനായ മേൽസ്വാമിഭാഗവതരുടെ സംഘത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു പ്രധാന ഭാഗവതമായ ശങ്കരഭട്ടശാസ്ത്രികളാണ് രംഗനാഥയരുടെ വയോവൃദ്ധനായ പിതാവു. പ്രകൃതസാഹിത്യകൃതികളുടെ പൂർവ്വഗാനരീതി ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളവരിൽ ശങ്കരഭട്ടശാസ്ത്രികളല്ലാതെ മറ്റു ആരെങ്കിലും ശേഷിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയവുമാണ്.

ദിവാൻപേഷ്വർ മഹാദേവയരുടെ ഉപദേശത്തെ ശിരസാവഹിച്ചു രംഗനാഥയർ അന്നുമുതൽ യഥാവസരം പരിശ്രമിച്ചു എഴുതിവരുന്ന പുസ്തകത്തിന്റെ ഒന്നാംഭാഗമാണ് ഇത്. ഇതിൽ തുടങ്ങുവാൻ, മാത്രകൾ മുതലായവ അഖ്യതാക്കന്മാർക്കു വ്യക്തമായും എളുപ്പം മനസ്സിലാക്കത്തക്കവിധത്തിലും ഉള്ള അടയാളങ്ങൾ ഇടുകാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഖാലഖോധം സ്വരമഞ്ജരി മുതലായ സംഗീതഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കഴിച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള കൃതികൾ സ്വരപ്പെടുത്തി ചേർത്തിട്ടില്ലെന്നു മാത്രമല്ല താളത്തിന്നും മറ്റുമുള്ള അടയാളങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ അടയാളങ്ങൾപോലെ വിശദമായിട്ടുണ്ടെന്നും തോന്നുന്നില്ല. കഴിച്ചുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള പാട്ടുകൾ നമ്മുടെ രാജ്യത്തുള്ള പെൺപള്ളിക്കൂടങ്ങളിൽ പഠിപ്പിക്കാതെ അന്യഭാഷകളിലുള്ള അനുചിതങ്ങളായ ഗാനങ്ങൾ അഭ്യസിപ്പിച്ചുവരുന്നതു ശോചനീയംതന്നെ. സ്വദേശാഭിമാനികളായ നാട്ടുകാർ ഈ കൃതിയെ പഠിപ്പിക്കുകയായി സഹകരിക്കുമെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം.

A. R. RAJA RAJA VARMA,
Professor of Sanskrit & Dravidian Languages,
H. H. The Maha Raja's College,
Trivandrum.

മുഖവുര.

കൊല്ലം ൧൦൦൪-മുതൽ ൧൦൨൨-വരെ ഈ ധർമ്മരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന സ്വാതിതിരുനാൾ രാജവർമ്മാജി തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിച്ചുണ്ടാക്കീട്ടുള്ള അമൂല്യങ്ങളായ സംഗീതകൃതികളിൽ നൂറ്റിൽ പരം കൃതികളെ ഞാൻ സ്വപ്നോദത്തി ഏഴുതിയ (൧-ാം ഭാഗം) ബാലാമൃതം എന്ന ഗ്രന്ഥത്തെ ജഗദീശകൃപൈകഭാജനമായിരുന്ന് നമ്മെ പുത്രനിവിശേഷം പരിപാലിച്ചുപോരുന്ന നമ്മുടെ മഹാരാജാതിരുമനസ്സിലെ ഷഷ്ട്യബ്ദപുത്തി മഹാമഹാതിന്റെ സ്മാരകമായി അച്ചടിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞ കന്നിമാസം ൨൮-ാം-നു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. അങ്ങിനെ അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്യാൻ എന്നെ ശക്തനാക്കിയതു ആ ദയാപയോനിധിയായ നമ്മുടെ മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ അപാരമായ കരുണയും മഹാരാജപദഭക്തനും കലാപ്രോത്സാഹനം ആയ മന്ത്രിസത്തമൻ ദിവാൻ ബഹദൂർ എം. കൃഷ്ണൻനായർ അവർകളുടെ സഹായങ്ങളായ സൽഗുണങ്ങളും ആണെന്നു കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ആ ഗ്രന്ഥത്തെ അദ്ധ്യക്ഷാക്കൾക്കുവേണ്ടി ചെറിയവിഭാഗങ്ങളായി പകർത്തു് അച്ചടിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ഇതു് ആറാം വിഭാഗമാണു് ഇതിൽ സ്വാതിതിരുനാൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിച്ചുണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതിൽ പത്തു കീർത്തനങ്ങളും രണ്ടു വണ്ണങ്ങളും ഹിന്ദിഭാഷയിലുള്ള ൨ കൃതികളും ൧ തില്ലാനായം ൧ മംഗളകീർത്തനവും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇതിന്നു മുമ്പുള്ള ൧൦൦വിഭാഗത്തിൽ സപ്തസ്വരങ്ങൾ, വരിശകൾ, ജണ്ടവരിശകൾ, സ്വപ്താളഅലങ്കാരങ്ങൾ ഇതുകളും ഗീതങ്ങൾക്കു തുല്യങ്ങളായ സ്വാതിതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ ആറു ചെറിയ കീർത്തനങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള രണ്ടു പാട്ടുകളും; രണ്ടാംവിഭാഗത്തിൽ ഗണപതിഗീതം ആദിയായ നാലു ഗീതങ്ങളും തിരുമനസ്സിലെ ൧൦ കീർത്തനങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിലെ ൨ പാട്ടുകളും; ൩൦൦വിഭാഗത്തിൽ ൩ സ്വരജതികളും ൧൦ കീർത്തനങ്ങളും ൨ വണ്ണങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നുള്ള ൨ പാട്ടുകളും; ൪൦൦വിഭാഗത്തിൽ വേറെ ൩ സ്വരജതികളും ൩ കീർത്തനങ്ങളും ൨ വണ്ണങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിൽ നിന്നെടുത്തിട്ടുള്ള ൨ പാട്ടുകളും ഹിന്ദിഭാഷയിലുള്ള ൨ കൃതികളും; ൭൦൦വിഭാഗത്തിൽ ൧൪ കീർത്തനങ്ങളും ൨ വണ്ണങ്ങളും ഉത്സവപ്രബന്ധത്തിലെ ൨ പാട്ടുകളും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ശേഷം കൃതികളേയും വഴിയെ അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്യാൻ കരുതിച്ചിരിക്കുകയാകുന്നു.

ഈ നൂറു വിഭാഗം പട്ടികകളിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരണത്തിലും എന്നെ സഹോദരബുദ്ധി സഹായിച്ചിട്ടുള്ള റിട്ടയർഡ് താസിൽദാർ എം. സി. നാരായണപിള്ള അവർകളോടു് നന്ദിപൂർവ്വം ഞാൻ എന്റെ നന്നി പറ്റത്തെപ്പറ്റിക്കൊള്ളുന്നു.

എസ്, രംഗനാഥയ്യർ.

സംഗീതശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ.

“ഗീതം വാദ്യം തഥാ നൃത്യം ത്രയം സംഗീതമുച്യതേ”

“തീർത്ഥവാദ്യോഽയം യത്ര സംഗീതമിതി കേചന.”

ഗീതം, വാദ്യം, നൃത്യം ഈ മൂന്നും കൂടിച്ചേർന്നതാണ് സംഗീതം. എന്നാൽ ഗീതം വാദ്യം എന്നീ രണ്ടുമാത്രം ചേരുന്നതാണ് സംഗീതമെന്നു ചില ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“നൃത്യം വാദ്യോന്മഗ്നം പ്രോക്തം വാദ്യം ഗീതാനുവർത്തി ച അതോ ഗീതം പ്രധാനത്വപാർശ്വഭാവഭിധീയതേ.”

വൃത്യമാകട്ടെ വാദ്യത്തെ അനുഗമിക്കുന്നു. വാദ്യമോ ഗീതത്തെ അനുവർത്തിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഗീതത്തിനുതന്നെ പ്രധാനത്വം. അതുകൊണ്ടു ഗീതത്തെപ്പറ്റി ആദ്യമായി പറയാം.

“ധാരാമാതൃസമായുക്തം ഗീതമിത്യുച്യതേ ബുദ്ധൈഃ

തത്ര നാദോഽന്യോ ധാരാഃ മാതൃരപ്സരസഞ്ചയഃ”

“തദോച്ച ത്രുതയോ ജാതാഃ തദ്യോഃ ഷസ്റ്റാഭയഃ സ്വരാഃ

തദ്യോ രാഗഃ സമുൽപന്നോ ഗീതം തസ്മൈച്ച ജായതേ”

അതോ നാദോഽന്യകം ഗീതം”

“ന നാദേന വിനാ ഗീതം”

ഗീതത്തിനു ആധാരമായുള്ളതു് (ധാരാവായതു) നാദമാകുന്നു അതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു (മാതൃ) അക്ഷരസമുഹമാണ്. നാദത്തിൽ നിന്നു ശ്രുതികളും ശ്രുതികളിൽനിന്നു സ്വരങ്ങളും സ്വരങ്ങളിൽനിന്നു രാഗങ്ങളും ഗീതങ്ങളുമുണ്ടാകുന്നു. നാദമില്ലെങ്കിൽ ഗീതവുമില്ല.

ഇപ്രകാരം ഗീതം നാദത്തെ ആശ്രയിച്ചു് നിർമ്മിക്കുന്നതിനാൽ ആ നാദത്തിന്റെ ഉൽപത്തിയെപ്പറ്റി അല്പമായിട്ടെങ്കിലും പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതു ആവശ്യമാകുന്നു.

വസ്തുക്കളുടെ ഇളക്കത്താൽ (സ്വപന്ദത്താൽ, വിറയലിനാൽ) ആണ് ശബ്ദം അല്ലെങ്കിൽ നാദം ഉളവാകുന്നതു്. ആ ഇളക്കത്തെ വായു നമ്മുടെ ചെവികളിലേക്കു കൊണ്ടുവരുന്നതിനാൽ നാം അതിനെ ഒരു ഗബ്ബമായി കേൾക്കുന്നു. ആ ഇളക്കം അല്ലെങ്കിൽ വിറയലിനു സംസ്കൃതത്തിൽ സ്വന്ദം എന്നു പറയും. ഒരു വീണയിലോ തംബുരുവിലോ തന്തികളെ മീട്ടുമ്പോൾ ആ തന്തികൾ ഇളക്കുന്നതു് അല്ലെങ്കിൽ വിറയുന്നതു് നമുക്കു കാണാനാമല്ലോ.

ഒരു സെക്കണ്ടിനകത്തു് ഉണ്ടാകുന്ന സ്വന്ദങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ ഇത്രയിൽ കുറയാതെയും ഇത്രയിൽ കൂടാതെയും ഇരുന്നാൽ മാത്രമെ അവ നമ്മുടെ ശ്രവണത്തിനു ഗോചരമാവൂ എന്നു ശാസ്ത്രം പറയുന്നു. ഒരു സെക്കണ്ടിനകത്തു് ഉണ്ടാകുന്ന സ്വന്ദങ്ങൾ രണ്ട് കുറയത്തു്, കുറഞ്ഞാൽ അവ ശ്രവണഗോചരമാകയില്ല, അതുപോലെ

ഒരു സെക്കണ്ടിനകത്തു സുമാർ പതിനായിരത്തിനു മേൽ ഉണ്ടാകുന്ന സ്പന്ദങ്ങളും നമ്മുടെ ചെവികൾ ഗ്രഹിക്കയില്ല.

വീണക്കു മാതൃകയായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള മനുഷ്യശരീരത്തിൽ നാലു പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനു ചില അവയവവിശേഷങ്ങളുണ്ട്. നെഞ്ചുറക്കകത്തു (ഉരഃപഞ്ചരത്തിനകത്തു) ശ്വാസകോശങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ പുച്ഛസങ്ങൾ വലത്തും ഇടത്തും വശങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതുകൾ തോൽതുരുത്തികൾപോലെ ഇരിക്കയാണെന്നു പറയാം. പുച്ഛസങ്ങൾ ചുരുങ്ങുമ്പോൾ അതുകൾക്കകത്തുള്ള വായു പുറത്തുപോകും. വികസിക്കുമ്പോൾ അതുകൾക്കകത്തു ചെല്ലും. ഇങ്ങിനെ വായു പുറത്തുപോകാനും അകത്തുചെല്ലാനും പുച്ഛസങ്ങളിൽ നിന്നു ജിഹ്വാമൂലംവരെ എത്തുന്നതായ ഒരു കുഴലുണ്ട്. ഇതിന്നു ശ്വാസകുഴൽ എന്നും ശ്വാസപഥം എന്നും പേരുകൾ പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഈ ശ്വാസപഥത്തിന്റെ മേലറ്റം കീഴ്ഭാഗത്തെ അപേക്ഷിച്ചു അപ്പുറം വിസ്താരം കൂടിയതാകുന്നു. ആ വിസ്താരംകൂടിയ മേലറ്റത്തിനു ഇംഗ്ലീഷിൽ ലാറിങ്ക്സ് (Larynx) എന്നു പറയും. മലയാളത്തിൽ അതിന്നു കരൽവള (കരൽ വലയം) അല്ലെങ്കിൽ നാദപ്പെട്ടി എന്നൊരു സ്വരയന്ത്രം അല്ലെങ്കിൽ വാഗ്യാന്ത്രം എന്നൊരു കണ്ഠമെന്നൊരു പേരുകൾ പറയാം. ശ്വാസകുഴൽ അന്നുചാമിയായ കുഴലിന്റെ മുൻഭാഗത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. സ്വരയന്ത്രത്തിന്റെ മധ്യേ തന്തികൾപോലെ രണ്ടു കലാവിശേഷങ്ങളുണ്ട്. കലയെ 'ചവച' എന്നു ഇവിടെ നാടോടിഭാഷയിൽ പറയും. ആ കലകൾക്കു ധ്വനിത്തന്തികൾ എന്നു പേരിടാം. ചെണ്ട മുതലായ തോൽ പൊതിഞ്ഞ വാദ്യങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന്റെ വട്ടത്തോലിനെ മുച്ഛിച്ചുള്ള ഒരു പേനാക്കത്തിനെകൊണ്ടു മധ്യേ പിളർന്നാൽ നടുക്കു നീളത്തിൽ ഒരു ദ്വാരവും അതിന്റെ ഇരുവശവും തോലുകളും കാണുമല്ലോ. ആ തോലുകൾ പോലേയാണു 'സ്വരയന്ത്ര'ത്തിൽ 'ധ്വനിത്തന്തി'കൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. പിറവശത്തുനിന്നു അല്പം ചരിഞ്ഞു മുൻവശത്തു കാകലകം എന്ന തരണാസ്ഥികളുടെ ഇടയ്ക്കു ഈ 'ധ്വനിത്തന്തി'കൾ ബന്ധിതമായി ഇരിക്കുന്നു. സംസാരിക്കാതിരിക്കുമ്പോൾ ഈ ധ്വനിത്തന്തികൾ അയഞ്ഞു ശിഥിലമായിരിക്കും. അപ്പോൾ ഇടയ്ക്കുള്ള ദ്വാരം കൂടിയിരിക്കും. എന്നാൽ ആ തന്തികൾ ദ്രവമായും ഉറപ്പായും ഇരിക്കുമ്പോൾ ദ്വാരം അല്ലെങ്കിൽ വിള്ളൽ ചുരുങ്ങിയിരിക്കും. അപ്പോൾ പുച്ഛസങ്ങളിൽ നിന്നു പുറത്തേക്കു പേരുന്ന വായു ദ്വാരത്തിനടുക്കുള്ള ധ്വനിത്തന്തികളുടെ അരുവുകളെ ഇളക്കി വിടും. സ്പന്ദിതങ്ങളായ ആ തന്തിഅരുവുകൾ ആ ദ്വാരത്തിൽ കൂടി പോകുന്ന വായുവിനെ മേല്പോട്ടും കീഴ്പ്പോട്ടും ഇളക്കുന്നതാകുന്നു. പിന്നെ മേല്പോട്ടേക്കു പോകുന്ന സ്പന്ദിതവായു വായുടെ മേൽഭാഗത്തുള്ള താലുപടലത്തിലും മറ്റും തട്ടി മുഴങ്ങിട്ടു ഒടുവിൽ നാദമായി പരിണമിക്കുന്നു. മീട്ടുന്നതിനാൽ സ്പന്ദിതങ്ങളാകുന്ന വീണയുടെ തന്തികൾ നാദത്തെ മേനി

പ്പിക്കുന്നതുപോലെ ശ്യാസകുഴലിന്റെ മേൽഭാഗമായ സ്വരയന്ത്രത്തിലുള്ള ധ്വനിത്തന്തികൾ ചുപ്ഠസങ്ങളിൽനിന്നു പുറത്തേക്കുപോകുന്ന വായുവിന്റെ ശക്തിയാൽ സ്പന്ദിതങ്ങളായി നാദത്തെ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. വീണക്കു അതിന്റെ വയർ എങ്ങിനെയൊ അതുപോലെയാണു് 'സ്വരയന്ത്ര'ത്തിനു താല്പര്യവും നാസികാദാരത്തിന്റെ മേൽഭാഗവും മറ്റും.

‘ധ്വനിത്തന്തി’കൾ അത്യധികം കോമളങ്ങളായ അവയവവിഭാഗങ്ങൾ ആകകൊണ്ടു അവയെ പെരുമാറുന്നതിൽ നല്ല സൂക്ഷ്മവും അഗ്രതയും വേണ്ടതാണു്. നല്ലകണ്ഠാ (നല്ലശാലീരം) എന്നതു് അധികവും ഈ ധ്വനിത്തന്തികളെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നതു. “വിദ്യാഭ്യാസേന തപസാ ഭക്ത്യാ വാ പാവ്തീപതേഃ പ്രഭൃതഭാഗ്യവിഭവൈഃ സുശാലീരമവാപ്യതേ” എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽ നിന്നു നല്ലശാലീരം ലഭിക്കുന്നതിനു് വിദ്യാഭ്യാസം, തപസ്സു്, ദൈവഭക്തി, ഭാഗ്യം എന്നിതുക്കൾ ആവശ്യമാണെന്നു വരുന്നുവല്ലോ. ഈ നാദീൽ തപസ്സു് എന്നുപറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്, ബ്രഹ്മചര്യവ്രതാനുഷ്ഠാനമാകുന്നു. ബ്രഹ്മചാരിയായി സന്മാർഗ്ഗനിഷ്ഠയോടുകൂടി ഇരിക്കുന്ന ഒരു ഞനു മാത്രമേ നല്ല ശാലീരവും സ്വസ്ഥമായ മനസ്സും ഉണ്ടായിരിക്കുകയുള്ളു. അങ്ങിനെയുള്ളവന്നേ നല്ല ശാലീരമുണ്ടായിരിക്കൂ.

ശ്രുതികളും സ്വരങ്ങളും.

“പ്രമേഘവണഃ ശബ്ദഃ ശ്രുതയതേ ഹൃസ്യമാത്രകഃ
സം ശ്രുതിഃ സംപരിജ്ഞതം സ്വരംവയവലക്ഷണം”

ഒരു ഹൃസ്യമാകാരത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നതിനുള്ള കാലത്തോടുസമമായ കാലം വേണ്ടതും ഒരു സ്വരത്തിനു കാരണമായി അതിന്റെ അവയവമായിരിക്കുന്നതും ആയ ധ്വനിവിശേഷമാകുന്നു ശ്രുതി എന്നു പറയുന്നതു. ശ്രുതന്തേ + ഇതി + ശ്രുതയഃ. ശ്രവിക്കപ്പെടുന്നവ ശ്രുതികൾ.

സംഗീതരത്നാകരത്തിൽ.

“ഈശ്വരപദംവിശതീർഭേദഃ ശ്രവണേൽ ശ്രുതയോ മതഃ
ഏച്ചുർലപനംവിസംഖഗണനോദ്ധ്യോഭാവിംശതിർമതഃ
തിര്യഗ്വൃന്ധംസുതാവത്യഃശ്രുതയോ മന്ദതാഹതേ
ഉച്ഛേഃച്ചരരായുക്തഃ പ്രഭവന്തു തരോജരം”.

എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നാദങ്ങൾക്കു് 22 ഭേദങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നും ആ ഭേദങ്ങളെ ശ്രുതി എന്നു പറയുന്നുവെന്നും സൂഷുക്ലാനാഡിയിൽ വിലങ്ങേ 22 നാഡികൾ കിടപ്പുള്ളതിൽകൂടി തട്ടിവരുന്നവായുവാകുന്നു 22 ശ്രുതികൾ എന്നും ഇവ ക്രമേണ ഉച്ചതപത്തിൽ കൂടിക്കൂടി പോരുന്നതാണെന്നും ആണു് മേൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള ശ്ലോകങ്ങളുടെ താൽപര്യം. ഈ സ്ഥിതിക്കു ശ്രുതികളെ ഒരു കോവണിയുടെ ഓരോ പടികളെപ്പോലെ വിചാരിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ശ്രുതി എന്ന പദത്തെ ഒന്നിലധികം അർത്ഥത്തിൽ ഇപ്പോൾ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്നു. അതിന്റെ മുഖ്യമായ അർത്ഥം ഒരു സ്വരം

ഷ്ടകം അല്ലെങ്കിൽ സ്ഥായികകളുള്ള വിവിധങ്ങളായ ധ്വനിവിശേഷങ്ങൾ എന്നാകുന്നു: അങ്ങിനെയുള്ള ധ്വനിവിശേഷങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ശ്രുതികൾ ഒരു സ്ഥായിയിൽ ൧൧ എണ്ണമുണ്ടെന്ന് പുരാതന സംഗീത ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ചിന്നെ ശ്രുതി എന്ന പദത്തെ സ്വരങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള അന്തരത്തെ കാണിപ്പാനായും പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ തെക്കെ ഇന്ത്യയിൽ ഈ പദത്തെ മറ്റൊരു അർത്ഥത്തിലാണ് പ്രയോഗിച്ചു വരുന്നത്. പാട്ടുകളെ ഏതു നാദോച്ചതാഭേദത്തെ ആധാരമാക്കി പാടുന്നുവോ അതിനെയാണ് ശ്രുതി എന്നു ഇവിടങ്ങളിൽ പറഞ്ഞുപോരുന്നത്. പ്രകൃതി സ്വരങ്ങളായ ഷഡ്ജപഞ്ചമഭങ്ങിയെ ആധാരമാക്കിയാണ് സാധാരണമായി ഇപ്പോൾ പാടുകയും വാദ്യങ്ങൾ വായിക്കുകയും ചെയ്തുവരുന്നത്. എന്നാൽ ഏതു സ്വരത്തേയും ആധാരമാക്കുന്നതിന് വിരോധമില്ലാത്തതാകുന്നു.

“ ശ്രുത്യന്തരഭാവീയഃ സ്തിഗ്ദ്ധോന്മരണനാശകഃ സ്വതരോജയതിശ്രോത്ര ചിത്തം സസ്വര ഉച്യതേ ”

ശ്രുതിയുടെ പിറകെ തുടർച്ചയായും അന്തരണനാശകവുമായ യാതൊരു നാദമാണോ ശ്രോതാവിന്റെ മനസ്സിനെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു അതത്രെ സ്വരം എന്ന് സംഗീതരത്നാകരകർതാവായ ഗർഭദേവനും “സ്വയം ഹി രാജഃ ത യ്യാൽ തസ്യാൽ സ്വര ഇതി സ്മൃതഃ” എന്നു മതംഗാചാര്യനും സ്വരശബ്ദത്തിന്റെ വ്യക്തതയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“ ശ്രുതിഭ്യഃ സ്വഃ സ്വരഃ ക്ഷുബ്ധകുലാസ്യാരമധ്യമാഃ പഞ്ചമോഽയവതശ്ചംഗനിഷാദ ഇതി സപ്തതേ തേഷാം സംജ്ഞാഃ സരിഗമപധനീത്യാപരമതഃ ”

ശ്രുതികളിൽ റീ.നാണ് സ്വരങ്ങളുടെ ഉത്ഭവം, ശ്രുതിക്കും സ്വരത്തിനും തമ്മിലുള്ള സംബന്ധത്തെപ്പറ്റി വിഭിന്നങ്ങളായ ഇടയിൽ വിപ്രതിപത്തി കാണുന്നു. ശ്രുതിസ്വരങ്ങൾക്കു ജാതിവ്യക്തിഭേദമേ ഉള്ളുവെന്നും അതിനാൽ രണ്ടും ഒന്നു തന്നെ എന്നും ചിലരും; കണ്ണാടികളിൽ മനുഷ്യരുടെ മുഖം വിവർത്തിച്ചു കാണുന്നതു പോലെ ശ്രുതികളിൽ സ്വരങ്ങൾ വിവർത്തിതമായി പ്രകാശിക്കുന്നു എന്നു മറു ചിലരും; അങ്ങിനെയല്ലാ ഒരു മൺകൂടത്തിന് മുത് പിണ്ഡദണ്ഡം കാരണമായിരിക്കുന്നതു പോലെ സ്വരങ്ങൾക്കു ശ്രുതികൾ കാരണമായിരിക്കുന്നുവെന്ന് മൂന്നാമതൊരു കൂട്ടരും; പാൽ പരിണാമത്തിൽ തെരയായി തീരുന്നതു പോലെ ശ്രുതികൾ സ്വരങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നതാണെന്ന് നാലാമതൊരു കൂട്ടരും അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മധുരണലേഗം ഓരോന്നും സ്വഭാവത്താൽ മധുരമുള്ളതായിരുന്നാലും അവയിൽ ഏതാനും കണലേഗങ്ങൾ ഒന്നുചേർന്ന് ഒരു ബിന്ദു ആയാൽ മാത്രമേ അനുഭവിച്ചു മധുരരസം അറിയൂ. മധുരണലേഗത്തിനും മധുബിന്ദുവിനും തമ്മിലുള്ള സംബന്ധം പോലെയാണ് ശ്രുതിയും സ്വരത്തിനും ഉള്ള സംബന്ധം എന്ന് ഒരു സംഗീതവിഭിന്നൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സ്വ-

മേജർ ഷഡ്ജം, ജൂഷജം, ഗാന്ധാരം, മധ്യമം, പഞ്ചമം, ധൈവതം, നിഷാദം ഇങ്ങനെ ഏഴാകുന്നു. ഈ ഏഴിനോട് സ, രി, ഗ, മ, പ, ധ, നി എന്നു യഥാക്രമം സംജ്ഞകളുണ്ട്; ഇവയിൽ ഷഡ്ജവും, മധ്യമവും, പഞ്ചമവും, ചതുശ്രുതികളുടെ, ജൂഷജം, ധൈവതം, ഇവ ത്രിശ്രുതികളുടെ: ഗാന്ധാരം നിഷാദങ്ങൾ ദ്വിശ്രുതികളുടെ ആകുന്നവെന്ന് സംഗീതഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ചതുശ്രുതികളായ സ, മ, പ, ഇവയെ ഇംഗ്ലീഷിൽ മേജർ ടോൺസ് (Major tones) എന്നും, ത്രിശ്രുതികളായ രി, ധ, ഇവയെ മൈനർ ടോൺസ് (Minor tones) എന്നും ദ്വിശ്രുതികളായ ഗ, നി, ഇവയെ സെമി ടോൺസ് (Semi tones) എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു.

ഷഡ്ജം മുതൽ നിഷാദം കഴിഞ്ഞുള്ള ഷഡ്ജംവർദ്ധയുള്ള സ്വരാക്ഷരങ്ങളെ കണക്കു കൂട്ടുകയാണെങ്കിൽ എട്ടുതൂണു വരുന്നു. ഇങ്ങിനെ 8 സ്വരാക്ഷരങ്ങൾ കൂടിയതിനെ ഇംഗ്ലീഷിൽ അക്ടേവ് (Octave) എന്നു പറയുന്നു. മലയാളത്തിൽ അതിനെ 'സ്വരാഷ്ടകം' എന്നുപറയാം. ഈ എട്ടുസ്വരാക്ഷരങ്ങളുടെ ഇടകൾ ഏഴാകുന്നുവല്ലോ. അതുകളെയും സ്വസ്വരാക്ഷരങ്ങൾ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

സ്വരാഷ്ടകത്തെ (1) സ, രി, ഗ, മ (2) പ, ധ, നി, സ, എന്നു രണ്ടായി വേർതിരിക്കാം. ഇവയിൽ ഒന്നാമത്തേ 4 സ്വരങ്ങളെ മന്ദചതുഷ്ഠം അല്ലെങ്കിൽ കീഴ് ചതുഷ്ഠം എന്നും രണ്ടാമത്തേ പ, ധ, നി, സ ഇവയെ താരചതുഷ്ഠം അല്ലെങ്കിൽ മേൽചതുഷ്ഠം എന്നും പറയാം. ഈ രണ്ടു ചതുഷ്ഠങ്ങളിലേയും ആദ്യ സ്വരങ്ങളായ ഷഡ്ജവും (സ) പഞ്ചമവും (പ) പ്രകൃതിസ്വരങ്ങളാകുന്നു. പ്രകൃതിസ്വരങ്ങളെ ശുദ്ധസ്വരങ്ങളെന്നും പറയും. ഇടയ്ക്കുള്ള രി ഗ ധ നി ഈ നാലു സ്വരങ്ങൾക്കും അവയുടെ ശുദ്ധസ്വരങ്ങൾക്കു പുറമെ ഓരോന്നിനും രണ്ടുതരം സ്വരങ്ങളുണ്ട്. മധ്യമസ്വരത്തിനു ശുദ്ധ മധ്യമത്തിനു പുറമെ പ്രതിമധ്യമം എന്ന ഒരു ഭേദമേയുള്ളൂ. സ്വരങ്ങളെ വികൃതസ്വരങ്ങൾ എന്ന് പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇങ്ങിനെ പ്രകൃതി വികൃതസ്വരങ്ങളുടെ എണ്ണം 20 ആകുന്നു. അവ ഷഡ്ജം ശുദ്ധജൂഷജം, ചതുശ്രുതിജൂഷജം, ഷട്ശ്രുതിജൂഷജം, ശുദ്ധ ഗാന്ധാരം, സാധാരണ ഗാന്ധാരം, അന്തരഗാന്ധാരം, ശുദ്ധമധ്യമം, പ്രതിമധ്യമം, ശുദ്ധധൈവതം, ചതുശ്രുതിധൈവതം, ഷട്ശ്രുതിധൈവതം, ശുദ്ധനിഷാദം, കൈശികനിഷാദം, കാകലിനിഷാദം ഈ 20 ആകുന്നു. ഇങ്ങിനെ 20 സ്വരങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിലും ഇവയിൽ ചിലതു ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ടു ക്ഷണത്തിനാൽ ഇവ 12 സ്വരങ്ങളായി ചുരുങ്ങുന്നു. ചതുശ്രുതി ജൂഷജവും ശുദ്ധഗാന്ധാരവും ഒരുപോലെ ധ്വനിക്കുന്നു. ഷട്ശ്രുതി ജൂഷജത്തിനും സാധാരണ ഗാന്ധാരത്തിനും ധ്വനിസാമ്യം കാണുന്നുണ്ട്. അതുപോലെ ചതുശ്രുതിധൈവതവും ശുദ്ധനിഷാദവും സമാന ധ്വനിയോടു കൂടിയവയാകുന്നു. അപ്രകാരം തന്നെ ഷട്ശ്രുതിധൈവതത്തിന്റേയും കൈശികനിഷാദത്തിന്റേയും ധ്വനികൾ തുല്യങ്ങളാകിയിരിക്കുന്നു. പ്രകൃതി വികൃതി സ്വരങ്ങളെ

~~സ്വരാഷ്ടകം വികൃതസ്വരങ്ങളുടെ പട്ടിക~~

പ്രതിവിക്രമസപരങ്ങൾ.

പുസ്തകങ്ങൾ	ശുദ്ധ (പ്രതി) സപരങ്ങൾ		വിക്രമസപരങ്ങൾ		ആകെ	
	പ്രത്യേകമായി നിൽക്കുന്നവ	മറ്റൊന്നിനോടു ചേർന്നുള്ളവ	പ്രത്യേകമായി നിൽക്കുന്നവ	മറ്റൊന്നിനോടു ചേർന്നുള്ളവ		
ഷഡ്ഢം സ	ശുദ്ധ				1	<p>ഷട്ശ്രുതി രി = സംശ്യാരണ ഗ</p> <p>ശുദ്ധ ഗ = ചതുശ്രുതി രി</p> <p>ഷട്ശ്രുതി ധ = കൈശിക നി</p> <p>ശുദ്ധ നി = ചതുശ്രുതി ധ</p> <p style="text-align: right;">xi</p> <p>ചിലരുടെ പക്ഷത്തിൽ ഈ ഏഴു സപരങ്ങൾ മാത്രം വിക്രമങ്ങൾ. ശേഷം ൮-ം ശുദ്ധങ്ങൾ, (രി, ധ ഇവയുടെ എത്രയും താണ സപരങ്ങൾ ശുദ്ധങ്ങൾ. എന്നാൽ ഗ, നി ഇവയുടെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സപരങ്ങളായ അന്തര-ഗ-യും കൈശിക നി-യുമാണു് ശുദ്ധങ്ങൾ. മധ്യമം രണ്ടുതരം, രണ്ടും ശുദ്ധങ്ങൾ) ഇവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഒരു സപരത്തിനു രണ്ടു പേരുകൾ ഉള്ളവ മാത്രം വിക്രമങ്ങൾ.</p> <p>ഈ പട്ടികപ്രകാരം ശുദ്ധസപരങ്ങൾ ൨൦, വിക്രമസപരങ്ങൾ ൪൦ ആകുന്നു.</p>
ഋഷഭം രി	ശുദ്ധ		ചതുശ്രുതി	ഷട്ശ്രുതി	3	
ഗാന്ധാരം ഗ		ശുദ്ധ	സംശ്യാരണ അന്തര		3	
മധ്യമം മ	ശുദ്ധ		പ്രതി		൧	
പഞ്ചമം പ	ശുദ്ധ				1	
ഡൈവകം ധ	ശുദ്ധ		ചതുശ്രുതി	ഷട്ശ്രുതി	3	
നീഷഭം നി		ശുദ്ധം	കൈശിക കൈശിക		3	
കകസപരങ്ങൾ	5	2	7	2	16	
പ്രത്യേകമായി നിൽക്കുന്ന സപരങ്ങൾ	5	"	7		12	

സ്ഥായികൾ,

“തേ മന്ത്രമധ്യതാരം ച്യവസ്ഥാനഭേദാൽ ത്രിധാ മതാഃ”

ഈ സ്ഥായികൾ മന്ത്രം മന്ത്രം താരം ഈ മൂന്നു സ്ഥാനഭേദങ്ങളെക്കൊണ്ട് മൂന്നു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്. ഈ മൂന്നു പ്രകാരങ്ങൾ വായുവുഭേദങ്ങളെ കാണിക്കുന്നില്ല. മാനകച്ചിതങ്ങളായ ഭേദങ്ങളെ കാണിക്കുന്നതല്ല. ദേവദത്തൻ എന്നവൻ മൂന്നു നിലയുള്ള ഒരു മാളികയിൽ ഏതു നിലയിൽ നിന്നാലും ദേവദത്തൻ തന്നെ. അതുപോലെ സ്വരങ്ങൾ ഏതു സ്ഥാനത്തു നിന്നാലും അതു കർക്കരം ഭേദം ഇല്ലാത്തതാകുന്നു. മാനത്തെ “സ്ഥായി” എന്നാണ് ഇപ്പോൾ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നത്. “സ്ഥായി” എന്ന പദത്തിനു സ്വരങ്ങൾ നിൽക്കുന്ന സ്ഥലം എന്ന അർത്ഥം കപ്പിക്കാം. മന്ത്ര സ്ഥായികൾ കർക്കര സ്ഥായി എന്നും മധ്യ സ്ഥായികൾ സമസ്ഥായി എന്നും താര സ്ഥായികൾ ഫലച്ഛ സ്ഥായി എന്നും സാധാരണ പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ മന്ത്ര സ്ഥായിയെ കാണിക്കാൻ സ്വരത്തിന്റെ താഴെയും താര സ്ഥായിയെ കാണിക്കാൻ സ്വരത്തിന്റെ മേൽ ഇടത്തും ഈ ബിന്ദു അടയാളം ഇട്ടിട്ടുണ്ട്.

സാധാരണമായി മനുഷ്യശരീരത്തിലുള്ള കണ്ഠമെന്നു പറയുന്ന നാഭിപ്പുട്ടിയിലുള്ള ശാഖിരം ഉത്തമമായിരുന്നാൽ മൂന്നു സ്ഥായിയിലും മധ്യമമായിരുന്നാൽ രണ്ടു സ്ഥായിയിലും അധമമായിരുന്നാൽ ഒന്നു സ്ഥായിയിലും അധശാധമമായിരുന്നാൽ ഒരു സ്ഥായിയിലും പാടാം. ഈ മൂന്നു സ്ഥായികളിൽ രണ്ടു സ്ഥായികളിൽ മാത്രമേ സാധാരണമായി കീർത്തനങ്ങൾ മുതലായവ പാടാറുള്ളൂ. അവ മന്ത്ര സ്ഥായിയുടെ മേൽപകുതിയും, മധ്യ സ്ഥായി മുഴുവനും താര സ്ഥായിയുടെ കീഴ്പകുതിയുമാകുന്നു. അതാ ചിത്രം മന്ത്രപഞ്ചമം മുതൽ താരപഞ്ചമം വരെ ആകുന്നു.

ദശവിധ ഗമകങ്ങൾ.

ഗമകങ്ങളെന്നാൽ സ്വരങ്ങളുടെ പലവിധമായുള്ള ഗതി (നട) ആകുന്നു. അവ പത്തുവിധമുണ്ട്. അവയുടെ പേരും ഗതി (നടയും) യും താഴെ കാണിക്കുന്നു.

അമ്പ്ര	ഗമകങ്ങളുടെ പേര്.	ഗതി. (നട)
1	ആരാഹണം	സരിഗമപധനിസ
2	അവരോഹണം	സനിധപമഗരിസ
3	ഡാം	സപ, സമ, സഗ
4	സംഹൃതികം	സസ, രിരി, ഗഗ, മമ
5	കന്ധികം	പപ, പവ, പവ
6	ആഹാരം	സരി, രിഗ, ഗമ, മപ
7	പ്രസ്താവനം	സന്, നിയ, ധപ, പമ
8	ത്രികൃഷ്ണ	സസസ, രിരിരി, ഗഗഗ
9	ആരോഹം	അരിസപപ, രിഗരിമാമ
10	മുഖ്യം	സരിഗമപധനി, രിഗമപധനി,

സ്വപരങ്ങളുടെ വിചരണം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടി ചില വിശേഷസംഗതികളെപ്പറ്റി പറയാം.

സ്വന്ദമൂലം നാദം ഉണ്ടാകുന്നു. യാതൊരു കണക്കും അനുസരിക്കാതെ ഉള്ള സ്വന്ദങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നാദങ്ങൾ ചെവിക്ക് സുഖം ഉണ്ടാക്കുന്നതല്ല. ഒരു സെക്കണ്ടിനകത്തു ഒരു കണക്കനുസരിച്ചുണ്ടാകുന്ന സ്വന്ദങ്ങളിൽ നിന്നു ജനിക്കുന്ന നാദങ്ങൾ മാത്രമേ രണ്ടുകങ്ങളായിരിക്കൂ. അങ്ങനെ സ്വഭാവേന രണ്ടുകങ്ങളായ നാദവിശേഷങ്ങളാണ് സ്വരങ്ങൾ. കീഴ്-സ്വ-യുൾ-സ്വരങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ മേൽ-സ്വ-യുൾ-സ്വരങ്ങൾ (ഇരട്ടി) ഉണ്ടായിരിക്കും. സ്വ-യുൾ-ഉൾ-സ്വരങ്ങൾ ആണെങ്കിൽ അതിന്റെ പഞ്ചമത്തിന്റേ വ്യക്തം സ്വരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും (ഒന്നര മടങ്ങു കൂടുതലായിരിക്കും).

സപ്തസ്വരങ്ങളുടെ നടുക്കുള്ള സ്വരത്തിന്റേ മധ്യമം എന്നും അഞ്ചാംസ്വരത്തിന്റേ പഞ്ചമം എന്നും ഉള്ള പേരുകൾ സാത്ഥങ്ങൾ തന്നെ. മറ്റു അഞ്ചു സ്വരങ്ങളുടെ പേരുകളുടെ അർത്ഥം വാദവിഷയമായിരിക്കുന്നു.

രാഗങ്ങൾ.

- “ യോയം ധ്വനിവിശേഷസ്തു സ്വരവസ്തുവിഭൂഷിതഃ
രഞ്ജകോ ജനചിത്താനാം സ രാഗഃ കഥിതോ. ബുധൈഃ ”
- “ രഞ്ജകഃസ്വരസന്ദർഭോ രാഗ ഇത്യഭിധീയതേ ”
- “ രഞ്ജയന്തി മനഃസീതി രാഗഃ ”

സ്വരങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്താലുണ്ടാകുന്ന യാതൊരു ധ്വനിവിശേഷമാണോ കേൾക്കുന്നവരുടെ ചിത്തത്തെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നത് അതാണ് രാഗം എന്ന ഈ പ്രമാണങ്ങളാൽ വ്യക്തമാകുന്നു. മനസ്സിനെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതു രാഗം എന്നത്രെ പദത്തിന്റെ അർത്ഥം. മനസ്സിൽ രക്തി അല്ലെങ്കിൽ സന്തോഷം മുതലായ വികാരങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കത്തക്കതായിരിക്കണം രാഗം എന്നു ഒരു അഭിജ്ഞൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

രാഗങ്ങളെ ആദ്യമായി മേളകർത്താ രാഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ജനകരാഗങ്ങൾ എന്നും (അതുകളിൽ നിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ളവയെ) ജന്യരാഗങ്ങൾ എന്നും രണ്ടായി പകർത്തിരിക്കുന്നു. ജനകരാഗങ്ങൾ സമ്പൂർണ്ണങ്ങളാകുന്നു. ജന്യരാഗങ്ങളെ സമ്പൂർണ്ണം, ഷാഡവം, ഔഡവം ഇങ്ങിനെ മൂന്നായി പിരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാമതായി ജനകരാഗങ്ങൾ എന്നു മേളകർത്താ രാഗങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാം. മേളകർത്താ രാഗത്തെ മേളരാഗം എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ട്.

മേളകർത്താ എന്നാൽ മേളത്തെ (ഒരു സ്വരഗ്രാമത്തെ) അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കൂട്ടത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു എന്നാണർത്ഥം ഹാസീഷിക്

സ്ഥായികൾ.

“ കേ മന്ദമധ്യതാരാഖ്യസ്ഥാനഭേദാൽ ത്രിധാ മതാഃ ”

ഏകദിസ്ഥാനങ്ങൾ മന്ദം, മധ്യം, താരം ഈ മൂന്നു സ്ഥാനഭേദങ്ങളെക്കൊണ്ട് മൂന്നു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്. ഈ മൂന്നു പ്രകാരങ്ങൾ വായുവുഭേദങ്ങളെ കാണിക്കുന്നില്ല. സ്ഥാനകൃതികളായ ഭേദങ്ങളെ കാണിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. ഭേദഭേദങ്ങൾ എന്നവൻ മൂന്നു നിലയുള്ള ഒരു മാളികയിൽ ഏതു നിലയിൽ നിന്നാലും ഭേദഭേദങ്ങൾ തന്നെ. അതുപോലെ സ്ഥാനങ്ങൾ ഏതു സ്ഥാനത്തു നിന്നാലും അതുകൾക്കു ഭേദം ഇല്ലാത്തതാകുന്നു. സ്ഥാനത്തെ ‘സ്ഥായി’ എന്നാണ് ഇപ്പോൾ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നത്. ‘സ്ഥായി’ എന്ന പദത്തിനു സ്ഥാനങ്ങൾ വിഷയം എന്നർത്ഥം കർപ്പിക്കാം. മന്ദസ്ഥായിക്കു കർപ്പസ്ഥായി എന്നും മധ്യസ്ഥായിക്കു സമസ്ഥായി എന്നും താരസ്ഥായിക്കു ഫലസ്ഥായി എന്നും സാധാരണ പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ മന്ദസ്ഥായിയെ കാണിക്കാൻ സ്ഥാനത്തിന്റെ താഴെയും താരസ്ഥായിയെ കാണിക്കാൻ സ്ഥാനത്തിന്റെ മേൽത്തലയും, ഈ ബിന്ദു അടയാളം ഇട്ടിട്ടുണ്ട്.

സാധാരണമായി മനുഷ്യശരീരത്തിലുള്ള കണ്ഠമെന്നു പറയുന്ന ‘നാദപ്പെട്ടി’ക്കുള്ള ശാഖീരം ഉത്തമമായിരുന്നാൽ മൂന്നു സ്ഥായിയിലും മധ്യമായിരുന്നാൽ രണ്ടു സ്ഥായിയിലും അധമായിരുന്നാൽ ഒന്നു സ്ഥായിയിലും, അധഃഋതമായിരുന്നാൽ ഒരു സ്ഥായിയിലും പാടാം. ഈ മൂന്നു സ്ഥായികളിൽ രണ്ടു സ്ഥായികളിൽ മാത്രമേ സാധാരണമായി കീർത്തനങ്ങൾ മുതലായവ പാടാറുള്ളൂ. അവ മന്ദസ്ഥായിയുടെ മേൽപകുതിയും, മധ്യസ്ഥായിയുടെയും താരസ്ഥായിയുടെ കീഴ്പകുതിയുമാകുന്നു. അതാ പിതൃ മന്ദപഞ്ചമം മുതൽ താരപഞ്ചമം വരെ ആകുന്നു.

ദശവിധ ഗമകങ്ങൾ.

ഗമകങ്ങളെന്നാൽ സ്ഥാനങ്ങളുടെ പലവിധമായുള്ള ഗതി (നട) ആകുന്നു. അവ പത്തുവിധമുണ്ട്. അവയുടെ പേരും ഗതി (നടയും) യും താഴെ കാണിക്കുന്നു.

നമ്പർ	ഗമകത്തെക്കുറിച്ചു പേര്.	ഗതി. (നട)
1	ആരംഭം	സരിഗമപധനിസ
2	അവരോഹണം	സനിധപമഗരിസ
3	ഡാൽ	സപ, സമ, സഗ
4	സംഹൃതി	സസ, രിരി, ഗഗ, മമ
5	കമ്പിതം	പപ, പപപപ
6	ആമതം	സരി, രിഗ, ഗമ, മപ
7	പ്രത്യംഗം	സന്, നിധ, ധപ, പമ
8	തിര്യക്	സസസ, രിരിരി, ഗഗഗ
9	ആരോഹം	സരിസപപ, രിഗരിമമ
10	മുക്ത	സരിഗമപധനി, രിഗമപധനി,

സ്വപരങ്ങളുടെ വിവരണം അവസാനിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടി ചില വിശേഷസംഗതികളെപ്പറ്റി പറയാം.

സ്വന്ദമൂലം നാദം ഉണ്ടാകുന്നു. യാതൊരു കണക്കും അനുസരിക്കാതെ ഉള്ള സ്വന്ദങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന നാദങ്ങൾ ചെവിക്ക് സുഖം ഉണ്ടാക്കുന്നതല്ല. ഒരു സെക്കണ്ടിനകത്തു ഒരു കണക്കു നസരിച്ചുണ്ടാകുന്ന സ്വന്ദങ്ങളിൽ നിന്നു ജനിക്കുന്ന നാദങ്ങൾ മാത്രമേ രഞ്ജകങ്ങളായിരിക്കൂ. അങ്ങനെ സ്വഭാവേന രഞ്ജകങ്ങളായ നാദവിശേഷങ്ങളാണ് സ്വപരങ്ങൾ. കീഴ്-സ്വന്ദം, മധ്യ-സ്വന്ദങ്ങൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ മേൽ-സ്വന്ദം, ഹൃദയ-സ്വന്ദങ്ങൾ (ഇരട്ടി) ഉണ്ടായിരിക്കും. സ്വന്ദം, മധ്യ-സ്വന്ദങ്ങൾ ആണെങ്കിൽ അതിന്റെ പഞ്ചമത്തിന്റേ വ്യക്തം സ്വന്ദങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും (ഒന്നര മടങ്ങു കൂടുതലായിരിക്കും).

സ്വപരങ്ങളുടെ നടുക്കുള്ള സ്വപരത്തിന്റേ മധ്യമം എന്നും അഞ്ചാംസ്വപരത്തിന്റേ പഞ്ചമം എന്നും ഉള്ള പേരുകൾ സാര്യങ്ങൾ തന്നെ. മാത്രം അഞ്ചു സ്വപരങ്ങളുടെ പേരുകളുടെ അർത്ഥം വാദിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

രാഗങ്ങൾ.

- " യോയം ധ്വനിവിശേഷസ്തു സ്വപരവണ്ണവിഭൂഷിതഃ
- രഞ്ജകോ ജനചിത്താനന്ദം സ രാഗഃ കഥിതോഽബുധൈഃ "
- " രഞ്ജകഃസ്വപരസന്ദർഭോ രാഗ ഇത്യഭിധീയതേ "
- " രഞ്ജയന്തി മനഃസീതി രാഗഃ "

സ്വപരങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്താലുണ്ടാകുന്ന യാതൊരു ധ്വനിവിശേഷമാണോ കേൾക്കുന്നവരുടെ ചിത്തത്തെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നത് അതാണ് രാഗം എന്നു ഈ പ്രമാണങ്ങളാൽ വ്യക്തമാകുന്നു. മനസ്സിനെ രഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതു രാഗം എന്നത്രെ പദത്തിന്റെ അർത്ഥം. മനസ്സിൽ രക്തി അല്ലെങ്കിൽ സന്തോഷം മുതലായ വികാരങ്ങളെ ജനിക്കുത്തതുകൊണ്ടായിരിക്കണം രാഗം എന്നു ഒരു അഭിജ്ഞൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

രാഗങ്ങളെ ആദ്യമായി മേളകർത്താ രാഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ജനകരാഗങ്ങൾ എന്നും (അതുകളിൽ നിന്നുണ്ടായിട്ടുള്ളവയെ) ജന്യരാഗങ്ങൾ എന്നും രണ്ടായി പകർത്തിരിക്കുന്നു. ജനകരാഗങ്ങൾ സമ്പൂർണ്ണങ്ങളാകുന്നു. ജന്യരാഗങ്ങളെ സമ്പൂർണ്ണം, ഷാഡവം, ഔഡവം ഇങ്ങിനെ മൂന്നായി പിരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഒന്നാമതായി ജനകരാഗങ്ങൾ എന്നു മേളകർത്താ രാഗങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കാം. മേളകർത്താ രാഗത്തെ മേളരാഗം എന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ട്.

മേളകർത്താ എന്നാൽ മേളത്തെ (ഒരു സ്വപരഗ്രാമത്തെ) അല്ലെങ്കിൽ ഒരു കൂട്ടത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതു എന്നാണർത്ഥം. ഇംഗീഷിൽ

ഗ്രൂപ്പ് മേക്കർ' (Group maker) എന്നു പറയാം. സമാനധർമ്മങ്ങളോടു കൂടിയ രാഗങ്ങളെ ഒരു കൂട്ടമായി ചേർത്തു അതിനു മേളകർത്താ എന്നു പേരു കൊടുത്തിരിക്കയാകുന്നു. മേളരാഗങ്ങളുടെ പണ്ടത്തെ നാമധേയം ഗ്രാമരാഗം എന്നായിരുന്നു.

മേളരാഗങ്ങൾ 72 എണ്ണമുണ്ട്. അവ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രകാരം താഴെ ചുവടെ വിവരിക്കാം.

പ്രകൃതിവികൃതികൾ ഉൾപ്പെടെ സ്വരങ്ങൾ 16 എണ്ണം ഉണ്ടെന്നും, എന്നാൽ വാസ്തവമായുള്ള സ്വരധ്വനികൾ 12 എണ്ണമേ ഉള്ളുവെന്നും, സ്വരങ്ങളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഭാഗത്തു വിവരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ 16 സ്വരങ്ങൾ യഥാക്രമം (ക്രമംതെറ്റാതെ) ചേർന്നുണ്ടായവയാണ് മേളരാഗങ്ങൾ. 72 എന്നു കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നതിന്റെ വഴി പറയാം.

ഭേദങ്ങൾ വരാതെ എല്ലാഴം പ്രകൃതിയിലിരിക്കുന്ന സ പ ഇ വ പ്രത്യേകം ഇരിക്കട്ടെ. അതുപോലെ തന്നെ മധ്യസ്വരത്തിന്റെ ഭേദങ്ങളായ ശുദ്ധമധ്യം, അതിന്റെ എതിരായ പ്രതിമധ്യം ഇവയും പ്രത്യേകം ഇരിക്കട്ടെ. ശേഷം ൧൨ എണ്ണം ഉണ്ട്. അവ (1) ശുദ്ധ-രി. (2) ചതുശ്രുതി-രി. (3) ഷട്ശ്രുതി-രി. (4) ശുദ്ധ-ഗ. (5) സാധാരണ-ഗ. (6) അന്തര-ഗ. (7) ശുദ്ധ-ധ. (8) ചതുശ്രുതി-ധ. (9) ഷട്ശ്രുതി-ധ. (10) ശുദ്ധ-നി. (11) കൈശിക-നി. (12) കാകലി-നി. ഇവയാകുന്നു.

ഇതുകളെ സംയോജിപ്പിച്ചുനോക്കാം. കീഴ് ചതുഷ്കൃതികളിൽ ചേർന്ന "രി, ഗ" കളെ അതാവിതു 1 മുതൽ 6 വരെ ഉള്ളവയെ ആദ്യം എടുക്കാം. ശുദ്ധ-രി യെ, ശുദ്ധ-ഗ, സാ-ഗ, അന്തര-ഗ ഇവയോടു് ശു-രി, ശു-ഗ; ശു-രി സാ-ഗ; ശു-രി അന്തര-ഗ; എന്നിങ്ങിനെ മൂന്നു വിധം ചേർക്കാവുന്നതാകുന്നു. ച-രി യെ മൂന്നുതരം ഗാന്ധാരത്തോടും ചേർക്കാൻ പാടില്ല. ച-രിയും, ശു-ഗയും ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ടു് ഒന്നാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ച-രി യെ, സാ-ഗാ യോടും അന്തര-ഗാ യോടും മാത്രമേ ചേർക്കാവൂ. അങ്ങിനെ ച-രിക്കു ഗാന്ധാരത്തോടു 2 വിധം സംയോജനം ചേരും. ഷ-രിക്കും, സാ-ഗായ്ക്കും ധ്വനി സാമ്യം ഉള്ളതിനാൽ ഷ-രി അന്തര-ഗായോടു മാത്രമേ ചേളിക്കൂ. ഇപ്രകാരം റി, ഗ കളെ ആരവിധം മേളിപ്പിക്കാമെന്നു കാണുന്നു. ആ ആരവിധവും താഴെ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

1. ശുദ്ധ-രി യും ശുദ്ധ-ഗ യും
2. ശുദ്ധ-രി യും സാധാരണ-ഗ യും
- A 3. ശുദ്ധ-രി യും അന്തര-ഗ യും
4. ചതുശ്രുതി-രി യും സാധാരണ-ഗയും
5. ചതുശ്രുതി-രി യും അന്തര-ഗ യും
6. ഷട്ശ്രുതി-രി യും അന്തര-ഗ യും

ഇതുപോലെ മേൽ ചതുഷ്കൃതിൽ ചേർന്ന ധ-നി കളേയും സംശോഭിപ്പിച്ചാൽ

1. ശുദ്ധ-ധ യും ശുദ്ധ-നി യും
2. ശുദ്ധ-ധ യും കൈശികി-നി യും
- B 3. ശുദ്ധ-ധ യും കാകലി-നി യും
4. ചതുശ്രുതി-ധ യും കൈശിക-നി യും
5. ചതുശ്രുതി-ധ യും കാകലി-നി യും
6. ഷഷ്ടശ്രുതി-ധ യും കാകലി-നി യും

ചേർന്ന ആറുവിധം മേളനം ഉണ്ടാകുന്നു.

ഇനി A B കളെ ഒന്നിച്ചു മേളിപ്പിച്ചാൽ

- i A 1-0 B 1-0 ചേർന്ന ശു-രി, ശു-ഗ, ശു-ധ, ശു-നി
- ii A 1-0 B 2-0 ടി ശു-രി, ശു-ഗ, ശു-ധ, കൈ-നി
- iii A 1-0 B 3-0 ടി ശു-രി, ശു-ഗ, ശു-ധ, കാ-നി
- iv A 1-0 B 4-0 ടി ശു-രി, ശു-ഗ, ച-ധ, കൈ-നി
- v A 1-0 B 5-0 ടി ശു-രി, ശു-ഗ, ച-ധ, കാ-നി
- vi A 1-0 B 6-0 ടി ശു-രി, ശു-ഗ, ഷ-ധ, കാ-നി

ഇങ്ങിനെ ഒന്നാമതായി ആറു ഗണങ്ങളും; പിന്നെ

- i A 2-0 B 1-0 ചേർന്ന ശു-രി, സാ-ഗ, ശു-ധ, ശു-നി
- ii A 2-0 B 2-0 ടി ശു-രി, സാ-ഗ, ശു-ധ, കൈ-നി
- iii A 2-0 B 3-0 ടി ശു-രി, സാ-ഗ, ശു-ധ, കാ-നി
- iv A 2-0 B 4-0 ടി ശു-രി, സാ-ഗ, ച-ധ, കൈ-നി
- v A 2-0 B 5-0 ടി ശു-രി, സാ-ഗ, ച-ധ, കാ-നി
- vi A 2-0 B 6-0 ടി ശു-രി, സാ-ഗ, ഷ-ധ, കാ-നി

ഇങ്ങിനെ രണ്ടാമതായി 6 ഗണങ്ങളും പിന്നെ ഇതുപോലെ A 3 A 4 A 5 A 6 ഇതുകളിലെ സ്വരങ്ങളെ യഥാക്രമം B ലെ 6 ധ്വനിയമേളനങ്ങളോടു ചേർക്കുന്നതായാൽ 3-ാമതായും 4-ാമതായും 5-ാമതായും 6-ാമതായും ഓരോ 6 ഗണങ്ങളും ഉണ്ടാവുന്നതാണ്.

ഇപ്രകാരം $6 \times 6 = 36$ ഗണങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. ഈ ഓരോ ഗണത്തോടും സ, ച, ശുദ്ധമധ്യമം ഇവയെ യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ ചേർത്താൽ 36 മേളരാഗങ്ങൾ ജനിക്കുന്നു. പിന്നെ 36 ഗണങ്ങളോടു സ, ച, പ്രതിമധ്യമം ഇതുകളെ യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ ചേർത്താൽ വേറെ 36 വിധം മേളരാഗങ്ങളും ഉണ്ടാകുന്നു.

ആദ്യമുതൽ ഓരോ 6 മേളരാഗങ്ങൾ കൂടിയതിനെ ഓരോ ചക്രമെന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. അങ്ങിനെ 12 ചക്രങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ 6 ചക്രങ്ങളിൽ ശുദ്ധമധ്യമം ചേർന്ന രാഗങ്ങളും രണ്ടാമത്തെ 6 ചക്രങ്ങളിൽ പ്രതിമധ്യമം ചേർന്ന രാഗങ്ങളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് ഏറ്റവും ഓർമ്മയിൽ വെച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

മേളരാഗങ്ങളിലുള്ള, സ ച മ ഒഴിച്ചുള്ളതായ, സ്വരങ്ങളെ കാണിക്കുന്ന ഒരു ചക്രം ചേർക്കുന്നു,

						ഋഷഭം (രി)	മാന്ധാരം (ഗ)
1	2	3	4	5	6	ഋ	ഋ
37	38	39	40	41	42		
7	8	9	10	11	12	ഋ	സാ
43	44	45	46	47	48		
13	14	15	16	17	18	ഋ	അ
49	50	51	52	53	54		
19	20	21	22	23	24	ച	സാ
55	56	57	58	59	60		
25	26	27	28	29	30	ച	അ
61	62	63	64	65	66		
31	32	33	34	35	36	ഷ	അ
67	68	69	70	71	72		

യൈവതം (ധ)	ഋ	ഋ	ഋ	ച	ച	ഷ
നീഷാദം (നി)	ഋ	കൈ	കാ	കൈ	കാ	കാ

ഏതു മേളരാഗത്തിന്റെ സ്വരങ്ങളുടെ വിവരം അറിയേണമോ ആ മേളരാഗത്തിന്റെ ലക്ഷണത്തെ ഈ ചക്രത്തിൽ നോക്കി ആ ലക്ഷണത്തിന്റെ നേരമു വലതുവശത്തുള്ള കള്ളികളിൽ നിന്നു ഇന്നിന്ന ഋഷഭഗാന്ധാരങ്ങളെന്നും ടി ലക്ഷണത്തിന്റെ നേരമു താഴെയുള്ള കള്ളികളിൽനിന്നു ഇന്നിന്ന യൈവതനീഷാദങ്ങളെന്നും ടി ലക്ഷണമു നന്നു മേലടക്കം ഇരുന്നാൽ മദ്ധ്യം ഋ

ലാമാണെന്നും, നന്നുന മേല്പട്ട ലക്ഷമായിരുന്നാൽ മധ്യമപ്രതി മധ്യമാണെന്നും അറിഞ്ഞുകൊള്ളണം. ഷഡ്ജപഞ്ചമങ്ങൾ എല്ലാ മേളരാഗങ്ങൾക്കും പൊതുവാണ്ല്ലൊ.

ഓരോ മേളരാഗങ്ങൾക്കും ഓരോ പേരുണ്ട്. കൂടാതെ ഓരോന്നും എത്രാമത്തെ മേളമാണെന്നു അറിയുന്നതിനായി കടപയാദി സങ്കേതമനുസരിച്ച രാഗപ്പേരിന്റെ ആദ്യമേ ലക്ഷത്തിനു പേരു കൊടുത്തു ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. കടപയാദി സങ്കേതമനുസരിച്ചുള്ള കണക്കു താഴെ കാണുപ്രകാരമാകുന്നു.

ക ഹ ഖ ധ. ഇങ്ങിനെ മറ്റയ്ക്ക് ഡയൻ-വരെ. ഞ പൂജ്യം. ട ഡ. റ ഡ. ഇങ്ങിനെ ധൻ-വരെ. ന പൂജ്യം. പ ഹ. ഫ ഡ. ബ ഡ. ഭ. മ. യ. ര. ഇങ്ങിനെ ഹവ്യ-വരെ. അ ആ തുടങ്ങിയ അച്ചുകൾ പൂജ്യം. സംഖ്യകളെ എഴുതേണ്ടതു വലത്തു നിന്ന് ഇടത്തോട്ടാണ്. ഒന്നാമത്തെ മേളരാഗം കനകാഗിയകുന്നു. ആ പേരിന്റെ ആദ്യമുള്ള "കന" ലക്ഷത്തെ കാണിക്കുന്നു. ക=ഹ. അത് ഏകസ്ഥാനത്തെഴുതുക. ന=റ. അതു ദശസ്ഥാനത്തെഴുതുക. റ ഹ എന്നതു ഒന്നുതന്നെയാണല്ലോ. ധീരശങ്കരാഭരണം ഒരു മേളകർതാവാണ്. അതിലെ ധീര എന്നതു എത്രാമത്തെ മേളമാണെന്നു കാണിക്കുന്നു. ധീ=ൻ അതിനെ ഏകസ്ഥാനത്തു എഴുതുക. ര=റ അതിനെ ദശസ്ഥാനത്തു എഴുതുക. അപ്പോൾ ധീരശങ്കരാഭരണം റൻ-ാമത്തെ മേളരാഗമാണെന്നുവരുന്നു. ഇതുപോലെ മറ്റുള്ളവയേയും കണ്ടുകൊള്ളുക.

സംഗീതശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഇപ്രകാരം 92 മേളരാഗങ്ങളുണ്ടെന്നു കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സംഗീതകലാവിദ്വാന്മാർ അപൂർവ്വമായിട്ടേ ഈ രാഗങ്ങളെ എല്ലാം പ്രയോഗിക്കുന്നുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ നടപ്പിൽ ഇരിക്കുന്ന മേളരാഗങ്ങൾ ഹനുമാതാധി (വ), മായാമാളവഗൗള (മ), ചാടുചക്രവാകം (ഹ), സൂര്യകാന്തം (ഹ), നംഭരേവി (റ), ഖരഹരപ്രിയ (റ), സന്ദേശി (റ), ഹരികാംബോജി (റ), ചലനാട (ന), ത്യാലവരാളി (ന), ശുഭപത്തുവരാളി (ശ), കാമവർനി (മ), ഗമനപ്രിയ (മ), സിംഹസ്രവധ്രമം (മ), വാചസ്പതി (ന), മേഘകല്യാണി (ന), ഇവയാകുന്നു.

ഇനി ജന്യരാഗങ്ങളെ വിവരിക്കാം. ജന്യരാഗങ്ങൾ സമ്പൂർണ്ണം ഷാഡവം; ഒഴുഡവം ഇങ്ങിനെ മൂന്നുതരമുണ്ടെന്നു മുന്പേതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ മൂന്നുതരം രാഗങ്ങളും ഓരോ മേളകർതാവിലുണ്ടുണ്ട്.

ഇങ്ങിനെ മൂന്നു തരത്തിൽ വരത്തക്കവണ്ണം സ്വരങ്ങളെ ചേർത്താൽ എത്ര രാഗങ്ങളുണ്ടാവുമെന്നു നമുക്കു കണക്കാക്കി നോക്കാം. ആരോഹണത്തിൽ 7-0 അവരോഹണത്തിൽ 7-0 സ്വരങ്ങൾ ചേർത്താൽ ഒരുരാഗമേ ഉണ്ടാവാൻ ഇടയുള്ളൂ. എന്നാൽ ആരോഹണത്തിൽ 7-0 അവരോഹണത്തിൽ 6-0 സ്വരങ്ങൾ ചേരുന്നതായാൽ

ആര രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. അതുപോലെ ആരോഹണത്തിൽ 7-0 അവരോഹണത്തിൽ 5-0 സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നാൽ 15 രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നതാണ്. ഇങ്ങിനെ 22 രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു. പിന്നെ ആരോഹണത്തിൽ 6-0 അവരോഹണത്തിൽ 7-0 സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നു 6 രാഗങ്ങളും, ആരോഹണത്തിലും അവരോഹണത്തിലും 6 വീതം സ്വരങ്ങൾ ചേർന്ന് 36 രാഗങ്ങളും, ആരോഹണത്തിൽ 6-0 അവരോഹണത്തിൽ 5-0 സ്വരങ്ങൾ ചേർന്ന് 90 രാഗങ്ങളും, ജനിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഷാഡവ ഇനത്തിൽ 132 രാഗങ്ങൾ, ആരോഹണത്തിൽ 5-0 അവരോഹണത്തിൽ 7-0 സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നു 15-0 ആരോഹണത്തിൽ 5-0 അവരോഹണത്തിൽ 6-0 ചേർന്നു 90-0 ആരോഹണത്തിലും അവരോഹണത്തിലും 5-വീതം സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നു 225-0 ആകെ 330 രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. ഒട്ടകുഴി ഇങ്ങിനെ ഒരു മേളരാഗത്തിൽ നിന്നു ജന്മങ്ങളായി 184 രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നു.

ഒരു മേളരാഗത്തിൽനിന്ന് 484 ജന്മരാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്ന സമിതിക്കു 72 മേളരാഗത്തിലും കൂടി 34848 രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകാവുന്നതാകുന്നു.

അങ്ങിനെ കുറഞ്ഞ സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നു രക്തിജനകമായ ഒരു രാഗം ഉണ്ടാവില്ലെന്നാണ് അഭിജ്ഞാനാരുടെ അഭിപ്രായം.

ഷാഡവ ഔഡവരാഗങ്ങളെ വർജ്ജരാഗങ്ങളെന്നും വർജ്ജിക്കേണ്ടതായ സ്വരങ്ങളെ വർജ്ജ്യങ്ങളെന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു.

ഇതുവരെ വിവരിച്ചു വന്നതു്, സ്വരങ്ങളെ മുറയ്ക്കു ക്രമം വിടാതെ ചേർക്കുന്നതിനാൽ ഉണ്ടാകുന്ന രാഗങ്ങളെപ്പറ്റിയായിരുന്നു. സ്വരങ്ങളെ ക്രമം അധികരിച്ചും മറ്റും ചേർത്തു രാഗങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു്. അങ്ങിനെ ക്രമം വിട്ടു സ്വരങ്ങൾ ചേർന്നുള്ള രാഗങ്ങൾ അനേകം ഉണ്ടു്. അവ വളരെ രക്തിജനകങ്ങളുമാണു്. ഈ വകയിലും സംപൂർണ്ണം, ഷാഡവം, ഔഡവം എന്നീ മൂന്നുതരം രാഗങ്ങളുണ്ടു്. അതു കർക്കിടം സ്വരസന്ദർഭിഷയത്തിൽ ഖണ്ഡിതങ്ങളായ നിയമങ്ങളുള്ളതായി കാണുന്നു. വക്രസംപൂർണ്ണങ്ങളും, വക്രഷാഡവങ്ങളും, വക്രഔഡവങ്ങളുമായ രാഗങ്ങൾ അസംഖ്യമുണ്ടു്.

രാഗങ്ങൾ ഘനം, നയം, ദേശ്യം എന്നിങ്ങിനെ മൂന്നു തരമുണ്ടു്. ഘനരാഗങ്ങൾ നാട, ഗൌള, ആരഭി, ശ്രീരാഗം, വരാളി, കേദാരം, സാരായണഗൌള, രീതിഗൌള, സാരംഗനാട, ബൌളി എന്നീ പത്തു തന്നെ. പരജി, കമാസ്, ബിഹാസ്, ഫമീർകല്യാണി, കാപി, ദർബാർ, യമുന, കാനഡ, ഝന്ധ്യൂട്ടി, സുരടി, സൌരാഷ്ട്രം മുതലായവ ദേശ്യരാഗങ്ങളും ശേഷമുള്ളവ നയ രാഗങ്ങളുമാകുന്നു.

താളം

“തൈയ്യൂത്രികന്തുമത്തേഭിതാളഃ തസ്യോങ്കശോമതഃ” ഇങ്ങിനെ കാന്യായനൻ തൈയ്യൂത്രികത്തെ ഒരു മദയാനയോടും താളത്തെ

അക്ഷര(തോട്ടി)ത്തോടും സമമാക്കി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തെയ്യത്രികം എന്നതു ശീതം, വാദ്യം, നൃത്തം ഇവ മൂന്നും കൂടിയതാകുന്നു. മത്സ്യങ്ങൾ ജലത്തിൽ ജീവിച്ചു കിടന്ന് അതിൽതന്നെ മരിക്കുന്നതുപോലെ സംഗീതം കാലത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു അതിൽതന്നെ അവസാനിക്കുന്നു എന്ന് ഒരു പണ്ഡിതൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. “ശ്രുതിർമ്മാതാലയഃ പിതാ” എന്ന വാക്യം സംഗീത വിദ്യാന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും നടപ്പായിരിക്കുന്നുണ്ട്. താളം ഇപ്രകാരം സംഗീതത്തിൽ ഒരു മുഖ്യഭാഗമാകുന്നു. ശീതം, വാദ്യം, നൃത്തം ഈ മൂന്നും ഏതിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതാകുന്നു താളമെന്നു വ്യക്തമായും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“കാലക്രിയാചമാനഞ്ച സംഭവന്തിയഥാസഹ തഥാതാളസ്യ സംഭ്രതിരിതിജ്ഞേയം വിചക്ഷണൈഃ.” കാലം, ക്രിയ, മാനം ഈ മൂന്നും എപ്പോൾ ഒന്നിച്ചു ചേർന്നു വരുമോ അപ്പോഴാണ് താളത്തിന്റെ ഉൽപത്തി എന്നു അമരസിംഹൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ കാലമെന്നത് ക്ഷണം മുതലായവ. ക്രിയ എന്നതു രണ്ടു വസ്തുക്കളുടെ ചേർച്ച. മാനം ക്രിയകളുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള അളവ് അല്ലെങ്കിൽ അന്തരം.

സംഗീത ഭക്തപ്രകാരം താളം പത്തു പ്രാണങ്ങളോടുകൂടിയതാകുന്നു. അവ കാലം, മാർഗ്ഗം, ക്രിയ, അംഗം, ഗ്രഹം, ജ്ഞാനം, കല, ലയം, യതി, പ്രസ്താവം ഇവയാകുന്നു. ഇവയിൽ ചിലതിനെ പുരുഷത്തിൽ വിവരിക്കാം.

താളാഗ്രങ്ങൾ ആറുണ്ട്. അവ അനുഭൂതം, ഭൂതം; ലഘു, നൃത്തം, പദ്മം, കാകപാദം ഇവയാകുന്നു. അതുകളിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന് ആചാര്യമുള്ള അനുഭൂതം, ഭൂതം, ലഘു ഈ അംഗങ്ങളെപ്പറ്റി മാത്രമേ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നുള്ളൂ.

ലഘുവിനു | അടയാളവും, ഭൂതത്തിനു 0 അടയാളവും അനുഭൂതത്തിന് ~ അടയാളവും ഇതിൽ ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ മൂന്നു അംഗങ്ങളുടേയും സംജ്ഞ, മാത്ര (അക്ഷരകാലം) മുതലായതു കാണിച്ചു താഴെ ഒരു പട്ടിക ചേർക്കുന്നു.

അംഗനാമം	സംജ്ഞ.	മാത്ര.	ക്രിയാവിവരം.
അനുഭൂതം	~	1	ഒരു ഘാതം(അടി)
ഭൂതം	0	2	ഒരു ഘാതവും വിസർജ്ജിതവും(അടിയും വീച്ചും)
ലഘു		4	ഒരു ഘാതവും അതിനെ തുടർന്നു 3 വിരൽ എണ്ണുകയും

ലഘുവിന്നു 4 മാത്രയെന്നു ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതിഭേദംകൊണ്ട് 4, 3, 7, 5, 9 മാത്രകളാണ് ഉള്ളതു്.

സ്വരങ്ങൾ ഏഴുള്ളതുപോലെ താളങ്ങളും ഏഴുണ്ട്. അവ, ധ്രുവം, മംഗ്യം, രൂപകം, ത്യാപ, ത്രിപട, അട, ഏകം ഇവയാകുന്നു. താളജാതി അഞ്ചാകുന്നു. അവയുടെ പേരും, മാത്രക്കണക്കും താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

ജാതികളുടെ പേര.	മാത്ര.
ചതുരശ്രം	4
ത്രിശ്രം	3
മിശ്രം	7
ഖണ്ഡം	5
സങ്കീർണ്ണം	9

സപ്ത താളങ്ങളും അവയുടെ ലക്ഷണങ്ങളും, അഞ്ചു ജാതികളെക്കൊണ്ടു സപ്തതാളങ്ങൾ 35 താളങ്ങളായിട്ടുള്ളതിന്റെ വിവരവും എളുപ്പം അറിയത്തക്കവണ്ണം ഒരു പട്ടിക ഒടുവിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

ഗ്രഹം. ഒരു താളത്തിൽ ഗീതം തുടങ്ങുന്ന സ്ഥലത്തിനു ഗ്രഹമെന്നു പറയുന്നു. അതു അതീതം, അനാഗതം, സമം, വിഷമം എന്നു നാലുതരമുണ്ട്. 1. അതീതം:—ഇതു താളത്തിനു മുമ്പു ഗീതം ആരംഭിക്കുന്നതിനു പറയുന്ന പേരാകുന്നു. അവപാണി എന്നും പറയും. 2. അനാഗതം:—താളത്തിനു പിമ്പു ഗീതം ആരംഭിക്കുന്നതു്. അനാഗതത്തെ ഉപരിപാണി എന്നും പറയും. 3. സമം:—താളവും ഗീതവും ഒന്നിച്ചു തുടങ്ങുന്നതു്. 4. വിഷമം:—ഈ മൂന്നു തരത്തിലുമല്ലാതെയുള്ളതു്.

അദ്യാസക്രമം

കീർത്തനം മുതലായ ചു പാടുമ്പോൾ പ്രയോഗിക്കേണ്ട പ്രകൃതി വികൃതിസ്വരങ്ങളുടെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമവും, വർണ്ണസ്വരങ്ങളുടെ വിവരവും അറിവാൻ അതതു മേളകർത്താവിന്റെ ലേഖനം ടുക്ടി വേണ്ടതല്ലാ ഓരോന്നിന്റേയും ആദ്യഭാഗത്തു സചിസ്തരം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആ വിവരങ്ങളെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ള ഒരു കീർത്തനം എടുത്തു വിശദപ്പെടുത്തിപ്പറയാം.

ഇ-ാംവശത്തുള്ള കീർത്തനം ഉദാഹരണമായി എടുക്കാം. രാഗം കേളാരവഗൗളം എന്നു കാണുന്നു. മേളകർത്താ ഹരികാംബോജി എങ്ങും അതു (ഹരി)വ്യ-ാമതു മേളകർത്താവായെന്നും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. പട്ടികയിൽ ഷഡ്ജപഞ്ചമങ്ങൾ അതുകളുടെ സ്ഥാനങ്ങളായ ഒന്നും എട്ടും നമ്പ്ര കള്ളികളിലും ചതുഷ്ശ്രുതിശ്രഷഭം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ മൂന്നാംകള്ളിയിലും അന്തരഗാന്ധാരം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ അഞ്ചാംകള്ളിയിലും ശുദ്ധമദ്ധ്യമം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ ആറാംകള്ളിയിലും ചതുഷ്ശ്രുതിയൈവതം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ പത്താംകള്ളിയിലും കൈശികിനിചാഭം അതിന്റെ സ്ഥാനമായ പതിനൊന്നാംകള്ളിയിലും കാണുന്നു. ഈ രാഗത്തിന്റെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമം സ മി മ പ നി സ, സ നി ധ പ ധ ഗ രി സ, എന്നാണെന്നും തലക്കെട്ടിൽ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആരോഹണത്തിൽ

ഗ-യും ധ-യും കാണുന്നില്ലാത്തതിനാൽ ആ രണ്ടു സ്വരങ്ങളും കേ
ദാരഗൗരവരാഗത്തിനു ആരോഹണത്തിൽ വെച്ചുണ്ടാകുന്നു. ഈ
രാഗത്തിനു അവരോഹണത്തിൽ ഏഴു സ്വരങ്ങളും ഉണ്ട്.

താളം ത്രിപുട എന്നു എഴുതിക്കാണുന്നു. ഈ താളത്തിനു ഒരു
ലാഘവം രണ്ടു ഭൂതവും ഇങ്ങിനെ മൂന്നു അംഗങ്ങളും അതുകൾക്കു
പ്രത്യേകമായിട്ട് മൊത്തം ൭ മാത്രകളും ഉണ്ടെന്നു രണ്ടും മൂന്നും ക
ളികളിൽനിന്നും കണക്കാക്കുന്നു. ഈ ഏഴുമാത്രകളെ പ്രയോഗിക്കു
ന്നുകൂടാതെ അറിയാൻ നാലാകളിലി നോക്കുക. മാത്ര ഒന്നിനു രണ്ടു
അക്ഷരം (അന്തരാക്ഷരം) വീതം ഒരു ചുഴുവൻ താളവട്ടത്തിനു ധർ
അക്ഷരങ്ങളായിട്ടാണ് വേണ്ടതു്. പ്രസ്തുതതാളം പരിശീലിക്കേണ്ട
രീതി എങ്ങിനെ? പട്ടികയിൽ അന്ധാമത്ര കളി നോക്കുക.

|| ത ക ഡി മി ത ക | ത ക ഡി മി | ത ക ഡ ണ ||
എന്നു എഴുതിയിരിക്കുന്നു. മുകളിൽ ഒരാ വര കാണുന്നതിനാൽ
അക്ഷരങ്ങൾ ദ്വിതീയ കാലത്തിൽ പാടേണ്ടതാണ്. (മാത്ര ഒന്നി
നു രണ്ടക്ഷരംവീതം പാടുന്നതാണ് ദ്വിതീയകാലം). ഒന്നാമത്തെ
അക്ഷരമായ ത യുടെ മുകളിൽ x ഈ വിധം അടയാളം കാണുന്ന
തിനാൽ ആ അക്ഷരത്തെ ഉച്ചരിക്കുന്നതോടുകൂടി ഒരു അടിയും
വേണ്ടതാകുന്നു. ദ്വിതീയകാലപ്രയോഗമാകയാൽ ത യോടു തുട
ന്നു ക എന്ന അക്ഷരത്തെയും ഉച്ചരിക്കുക. മൂന്നാമതു് അക്ഷരമാ
യ ഡി യുടെ മുകളിൽ 1 ഈ വിധം അക്കം കാണുന്നതിനാൽ
ആ അക്ഷരത്തെ ഒന്നാമത്തെ വിരൽ എണ്ണുന്നതോടുകൂടി ഉച്ചരിക്കേണ്ട
താകുന്നു. ദ്വിതീയകാലപ്രയോഗമാകയാൽ ഡി യേതുടന്നു മി ഉച്ച

രിക്കണം. ഇതേക്രമത്തിൽ പിന്നെയുള്ള ത ക ത ക ഡി മി ത ക
ഡ ണ എന്ന അക്ഷരങ്ങളേയും രണ്ടാമത്തെ വിരൽഎണ്ണവും അടിയും
വീച്ചും വീണ്ടും അടിയും വീച്ചും സഹിതം ദ്വിതീയകാലത്തിൽ ഉച്ച
രിച്ചു താളംപിടിച്ചു പരിശീലിച്ചാൽ ത്രിപുടതാളം മനസ്സിൽ ഉറ
യ്ക്കും. പ്രസ്തുതകീർത്തനം പാടേണ്ട രീതി എങ്ങിനെ? ആദ്യത്തെ
താളവട്ടത്തിനകത്തു കാണുന്ന കാമ അടയാളങ്ങളും ദീപ്തങ്ങ
ളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ധർ അന്തരാക്ഷരങ്ങളെ മുൻ വിവരിച്ചു താള
വട്ടം ജതിയിലെ ധർ അക്ഷരങ്ങളായി വിചാരിച്ചു മുൻ പറഞ്ഞ
ക്രമത്തിൽ അടി വിരലെണ്ണങ്ങൾ മുതലായവ സഹിതം ഉച്ചരിച്ചു
അതതു സ്വരത്തിന്റെ കീഴ്ഭാഗത്തു കാണുന്ന സാഹിത്യക്ഷര
ങ്ങളെ പാടി അഭ്യസിക്കുക. ഈ ക്രമം അനുസരിച്ചു ഓരോതാളവ
ട്ടത്തിലെ സ്വരങ്ങളേയും സാഹിത്യക്ഷരങ്ങളേയും മനസ്സിലാക്കുക.

അടയാളങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചും സംജ്ഞകളുടേയും വിവരം.

	വിവരം		
	ഒരുതാളവട്ടത്തിന്റെ ആദ്യവും അവസാനവും കാണിക്കുന്നു.		
	താളവട്ടത്തിനകത്തുള്ള അംഗ(വിഭാഗ)ങ്ങളെ കാണിക്കുന്നു		
,	ഒരു മാത്രയുടെ വിഭാഗങ്ങളായ സ്വരാക്ഷരങ്ങളിൽ ഒന്നിനു പകരം.		
x	അടിയുള്ള അടയാളം.		
v	വീച്ചിനുള്ള അടയാളം.		
1	ഒരു സ്വരത്തിന്റെ മുകളിൽ കണ്ടാൽ ഒന്നെന്നു ചെറുവിലെണ്ണുക.		
2	ടി	ടി	രണ്ടെന്നുമോതിരവിലെണ്ണുക.
3	ടി	ടി	മൂന്നെന്നു നടുവിലെണ്ണുക.
4	ടി	ടി	നാലെന്നു പുണ്ടുവിലെണ്ണുക.
5	ടി	ടി	അഞ്ചെന്നു തളുവിലെണ്ണുക.
6	ടി	ടി	ആറെന്നുവീണ്ടും ചെറുവിലെണ്ണുക.
സ	മുഴുവൻ സ്വരം.		
സ	അരസ്വരം (ദ്വിതീയകാലസ്വരം)		
സ	കാൽസ്വരം (ത്രുതീയകാലസ്വരം)		
.	<p>{ ഈ ബിന്ദു ഒരു സ്വരത്തിന്റെ താഴെ കണ്ടാൽ ആ സ്വരത്തെ മന്ദസ്വരമായിയിലും, മുകളിൽ കണ്ടാൽ താരസ്വരമായിയിലും പാടണം. ബിന്ദു ഇല്ലെങ്കിൽ മധ്യസ്വരമായിയിൽ പാടേണ്ടതാകുന്നു. മധ്യസ്വരമായിയിലെ 'സ്'യുടെ താഴെയും ഈ ബിന്ദു കാണും.</p>		
സ	സസ		
സ	സസസസ = , , , ,		
	ലഘു ഒന്നടിച്ചു ജാതിക്രമത്തിനു വിരൽ എണ്ണുക.		
0	ദ്രുതം (രണ്ടുമാത്ര) ഒരു അടിയും ഒരു വീച്ചും.		
u	അനുദ്രുതം (ഒരുമാത്ര) ഒരു അടി.		
uuuu	ഇഴച്ചുപാടുന്നതിനുള്ള അടയാളം.		
--	<p>{ സാഹിത്യത്തിലുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ തുടർന്ന് ഈ വിധം കണ്ടാൽ അവയെ അതിനുമുമ്പുള്ള വ്യഞ്ജനാക്ഷരത്തിലെ അച്ചായി (അ, ഇ, ഉ, എ, ഐ, ഒ, ഔ എ) എന്ന അതതു അച്ചായി ഉപരിഭാഗത്തു കാണുന്ന സ്വരസ്ഥാനം അനുസരിച്ചു ഉച്ചരിക്കണം.</p>		
പ	പല്ലവി		
അ	അനുപല്ലവി		
ച	ചരണം		
ആ	ആരോഹണം (ക്രമേണ ഉയർത്തി പാടിക്കൊണ്ടുപോകേണ്ട രീതി)		
അവ	അവരോഹണം ക്രമേണതാഴ്ത്തി പാടിക്കൊണ്ടുവരുന്ന രീതി)		

കീർത്തനങ്ങൾ.

സാവേരി-ആദിതാളം.

[സരി] | [ഗമ] | [പധ] | [നി]

ആ=സരി മ പ ധ സ; അവ=സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൗരള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രരണിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

താളവട്ടംജ്ഞി|| തരികിടതകധിമിതകിടതതകര്യണ | തരികിടതകധിമി | തകിടതതകര്യണ||

പ || സാ , , നി നി ധ ധ പ മ ഗ രി സ ഗ രി സ | സരിസ പ മ ധ പ സ | നി ധ പ മ ഗ രി മ പ ||

|| സാ - - ര സ ര സ മൂ ട വ ച ന മൂ ടി ത | സ ക ല സു ര നി ക ര | ജ യ സ ര സി ജ ന ട ||

|| ധാ , , , ധ പ മ ഗ രി സ നി ധാ | സാ , , , , | , , , , , , ||

|| - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - | - - - - - - - - - - ||

അത|| സാ സരിരിഗസരിപാപമപപധ | ധരിസ നി പ ധ ധ നി | ധാ ധ പ പ മ പ ധ || സാ

|| മ ട ര ജ ന ക കോ - പ ട റ ത പ ര സു ക | മ ട ര വി മ ല സേ ട | മേ ട പ മ സു വ ട ന || സാ

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| യ ഞ , , പ ഞ മ ഞ ഗ ഞ ഞി സ്സ് ഞി മ മ | പ ഞ , , പ ഞ ഞ നി | ഞ ഞ ഞ ഞ പ ഞ മ പ ഞ ||
|| ഭ ഞ - - - - ന - വ ഞ ഞ ഞ സ്സ് ഞ ഗ ഗ | തേ - - - - - പ ഭ | പ - ജ ഞ ഞ ത വ ഞ ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| സ് ഞ , , മ മ പ ഞ നി ഞ പ മ ഗ ഞി പ മ | തീ , , സ് ഞ , , | സ്സ് നി ഞ ഞ സ് ഞ , , ||
|| ഭ ഞ - - - - - ന - പേ ഞ പ പ ഞ ഞ മ ഞി | ത - - - - - | - - - - - ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
|| മ ഞ മ പ പ പ മ ഞ പ ഞ സ്സ് സ്സ് സ്സ് | ഞി സ്സ് നി പ ഞ ഞ നി | ഞ ഞ ഞ പ പ മ പ ഞ ||
|| ഭ ഞ - - - - - ന - ത ഞ ഞ ത ഞ വി ഞ ഞ ഞ | ഭ - വൃ ഞി - ല ക ഞ | ഞ ഞ ക ഞ മ ഞ ഞ ഞ ||
^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v ^x
|| പ ഞ ഞ സ്സ് സ്സ് ഞി ഞി സ്സ് നി ഞ പ ഞ | ഞി സ്സ് നി പ ഞ ഞ നി | ഞ ഞ പ പ മ പ ഞ || സ് ഞ
|| ഭ ഞ ഞ വ വ ഞ ഞ ഞ ഞ ക ഞ ന ക ല ഭ വ | സ്സ് - ന ല സ്സി ത പി ഞ | ഞ ഞ ത സ്സ് ഞ ക ഞ || സ് ഞ

൧

2. നീലവാരിഭരചിരതനോ ഭജഗാശനരഥ ധരണീഭരാനതക മുദ്രഹസിത
 കാലഭരനാജനിഷേവിത കാമപാലസഹജാതുലഭജബല
 ശൈലധരണ സുകചോല ജിതകനകചേല സമഭുവനമുല ഹണിശയന സാ
3. കോമളാളകയുതനിടില വൃജവാസിശൃതസൃശൃത കന്ദരാജിതനിജരദന
 രാമണീയകനിവസനസമകാമിനീഹൃദയമോഹന നിരപമ
 ഭീമഭവഭയവീരമ തനവിജിതകാമ സകലഗുണസീമ ഹിതസൃജന സാ

ആ=സ റി മ പ നി സ് ; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ=ഹരികാംശോഭി (ഹരി=28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			രാത്രകരം			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			രാത്രദന്നിരരണ്ടു അന്നാഹ്നീതം	x 1 2	x v	x v
		0	0	3	2	2		തകധിദിതക	തകധിദി	തകധൗ

$\begin{matrix} \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & v \end{matrix}$
 പ || , , , മ ഗ | സ റ , , | സ നി ധ പ || നീ സ റ , , | രീ , , | രീ പ മ ഗ || ഗാമ രി രീ | രീ ഗ സ | , , മ റ ||
 || ---ജ ല | ജ --- | ന റ - - || --ഭ --- | മാ - - | മ - - - || വ-- - - - | - - - - | - - ശ്രീ ||
 $\begin{matrix} \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & v & \times & 1 & \times & 2 & \times & v & 2 & \times \end{matrix}$
 || പ റ സ റ , , | സ നി ധ പ | മ മ പ നി || ധ പ മ ഗ | മ ഗ സ റ ||
 || ന റ - - - - | യ - - - - | ക - - - - || - - - - | ജ ല ജ -
 $\begin{matrix} \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v \end{matrix}$
 അ || , , , മ മ | മാ , , | മ ഗ രി || മ റ പ റ , , | പ മ പ ധ | പ റ , , || , , , , റ റ | റ റ സ നി | ധ റ പ റ ||
 || ---ജ ല | ഭ--- | മേ - - - || ച-ക - - - | ഭേ - - - | ഹ--- || - - - - ജ റ | ത - - - - | - - ശ്രീ - ||
 $\begin{matrix} \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v & \times & v & \times & 1 & 2 & \times & v & \times & v \end{matrix}$
 || നീ സ റ സ നി | സ നി രീ സ | സ നി സ റ || , , , , സ നി | സ റ രീ | ഗ രി സ റ ||
 || പ-ഭൂ - - - | ഷ - - - | ണ - - - || - - - - സ ലി | ല - - - | നി - - - ||

5.

^xനി ¹സ് ²തി ³സ് ⁰ ; | ^xതി ¹സ് ^vനി ^vയ | ^xപ ^vഃ , , | ^xതി ¹സ് ⁰ ; , | ^xസ് ^vനി ^vയ ⁰ | ^xപ ^vമ ^vപ ||
 || യി - - - ഗ - - - | യ - - - - | ന - - - - | സ് - ര - - - | സി - - - | ജ - - - - ||
^xയ ⁰ പ ⁰ ; , | ^xമ ^vപ ^vനി | ^xപ ^vപ ⁰ || ^xമ ¹ഗ ¹തി | ⁰ഗ ⁰സ് ⁰ ||
 || ജ - ഉ - - - - | നേ - - - - | - - - - - || ത - - - - - | ജ - ല - ജ -

^x , , , തി ¹തി | ^xതി ^v , , | ^xതി ^v , , || ^xതി ¹മ ²ഗ ²തി | ^xതി ^vഗ ^vതി ^vസ് | ^xസ് ^v , , || , , , , സ് ^vനി | ^xസ് ^vതി | ^xഗ ^vതി ^vസ് ||
 || - - - - - യ ⁰ | നീ - - - | ജ - - - || ര - മ - - - - | ദി - - - - | ത - - - - || - - - - - നേ | ജ - - - - | ക - - - - ||

^xനി ¹സ് ²തി ³സ് ⁰ , | ^xസ് ^vനി ^vയ | ^xപ ^vഃ , , || , , , , തി ¹നി | ^xസ് ^v , , | ^xസ് ^vനി ^vസ് ⁰ || ^xതി ¹തി ² , , | ^xതി ^vമ ^vഗ | ^xഗ ^vസ് ^vതി ||
 || ല - - - - - നി - - - | യ - - - - | ന - - - - || - - - - - പ ¹തി | ള - - - - | ത - - - - || മ - ന - - - - | - - - - - | ജ - - - - ||

^x , , , , തി ¹പ | ^xമ ^vഗ ^v , | ^xഗ ^vഗ ^vതി || ^xതി ¹സ് ²സ് ³നി ³സ് ⁰ | ^xതി ^vമ ^vഗ | ^xഗ ^vതി ^vതി ^vസ് ||
 || - - - - - പ ⁰ | ത - - - - | വ ⁰ - - - || മ - ന - - - - | മ - - - - | തേ - - - - - ||

^x , , , , മ ¹മ | ^xമ ^v , , | ^xമ ^vഗ ^vതി || ^xമ ¹പ ² , , | ^xപ ^vമ ^vപ ^vയ | ^xപ ^v , , || , , , , പ ¹മ | ^xപ ^vസ് ^vനി | ^xപ ^vപ ^v ||
 || - - - - - മ | ഉ - - - - | ള - - - - || മ - നോ - - - | അ - - - - | ക - - - - || - - - - - സ്വ ⁰ | ദി - - - - | ന - - - - ||

2

^w
^x ¹ ²
|| നീ സ ഓ സ നി | ^x ^v [.] സ നി രീ സ | ^x ^v സ നി സ ഓ || ^x ¹ ² സ നി | ^x ^v സ ഓ രീ | ^w ^x ^v ഗ. രീ സ ഓ ||
|| ബ - - - - | - - - - | ണേ ഓ - - || - - - - ക ര | ണ ഓ - - | ല - - - - ||
^w
^x ¹ ² ^w ^x ^v
|| നി സ രീ സ ഓ , | രീ സ നി ധ | ^x ^v പ ഓ , , || ^x ¹ ² രീ സ ഓ , , | ^x ^v സ നി ധ ഓ | ^x ^v ധ പ മ പ ||
|| യ - - മേ - - | ദേ - - - | വ - - - || ക - ല - - - | യ - - - | ക - - - ||
^w ^w ^w
^x ¹ ² ^x ^v ^x ^v ^x ¹ ² ^x
|| ധ ഓ പ ഓ , , | മ മ പ നി | ധ പ പ ഓ || മ ഗ രീ | മ ഗ ഓ സ ഓ
|| ശ - ല - - - | മ - - - | - - - || യി - - | ജ ല - ജ -

2. അസിതാളകാവ്യതരാസ്യശീതകിരണ ഹസിതനിദിതമുക്താഹാര ദേവേശ
ലസിതപീതവസന ലംബവന്ദ്രമാചിക വസ മമ ഹൃദി നിത്യം വാരിജാസനസേവ്യ ജലജ
3. കരകണ്ഡലകാന്തിമണ്ഡിതസുകപോല ശ്രുകനാരദാദിസംസ്കൃതഗുണജാല
വികടതരസംസാരവിപിനജളനശൈരണ്യ സകലലോകനായക സാമജാധിപപാല. ജലജ

ശബ്ദം—ത്രിപുട

സ | ി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ഈ—സ ി ഗ മ പ മ ധ നി സ് ; അവ—സ് നി ധ പ മ ഗ മ ി ഗ ി സ; മേളകർതാ—മേരിക്കാംബോജി (ഘരി=28)

താളം	അന്തസ്തംഭനം			മംഗുലം			കാലഗ്രൂണം	താളവട്ടം ജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാതൃഭൂമി രണ്ടു അക്ഷരം വീതം	\times 1 2	\times v	\times v
		0	0	3	2	2		ത ക ധി മി ത ക	ത ക ധി മി	ത ക ധ ണ

\times 1 2 \times v \times v \times 1 2 \times v \times v
 പ || ധ ാ പ ാ മ ാ | ഗ ാ മ ാ | രീ , , || രീ സ നി സ് ാ | ധ ാ , , | നി സ രീ ||
 || ജ - യ - - - | ജ - - - | യ - - - || ര - ഘ - - - | ര ാ - - - | - - - ||
 \times 1 2 \times v \times v \times 1 2 \times v \times v
 || സ ാ , , , | , , , | , , നി . സ || രീ രീ രീ | രീ , , | ഗ രി ഗ രി ||
 || മ - - - - - | - - - - - | - - നി - || ഘ - ത - - - | നി - - - | ശ ാ - - - ||
 \times 1 2 \times v \times v \times 1 2 \times v \times v
 || രീ ഗ സ ാ രീ രീ | ഗ ാ മ ാ | പ ാ ധ പ മ ാ || മ ാ ഗ ാ , , | മ ാ രീ | ഗ രി സ ാ ||
 || - - - - - ഖ ര | സ - - - - | തൃ - - - - || കാ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || മ ഞ , , , | ഗ ഞ , , | ഗ മ തീ || പ ഞ , , , | പ മ ഗ മ | തീ , , || സ ഞ , , , | , , , | , , , ||
 || മ - - - - - | - - - - - | - - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 ന || , , , തീ സ | സ ഞ , , | സ ഞ , , || സ ഞ സ ഞ സ ഞ | സ ഞ സ ഞ | സ നി സ ഞ ||
 || - - - - ന യ | ന - - - - | ജി - - - - || ത - ക - - - - | മ - - - - | ല - - - - ||

^{www} ^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || തീ , , , | ഗ ഞ മ ഞ | തീ , , || തീ സ നി സ ഞ | ധ ഞ , , | പ ഞ , , ||
 || നാ - - - - | മ - - - - | ഭൂ - - - - || രി - ത - - - - | മ - - - - | ല - - - - ||

^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ധ ഞ ധ ഞ ധ ഞ | നീ , , | സ ഞ സ ഞ || തീ തീ തീ | സ ഞ നീ | സ ഞ സ ഞ ||
 || മ - യി - ദ - - | യാ - - - - | ക - ര - - - - || മ - ഹി - ത - | ത - ര - | മ - ണി - ||

^{www} ^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2}
 || തീ നീ സ ഞ | ധ ഞ , , | പ ഞ പ ഞ || മ ഞ മ ഞ ഗ ഞ | തീ ഗ ഞ | മ ഞ പ ഞ || ധ ഞ പ ഞ മ ഞ
 || മ - യ - വി - | ഭൂ - - - - | ഷ - ണ - || മ - ന - ക - | ധ - - - - | ത്ത - മ - || സ - യ - - - -

^{www} ^{www} ^{www}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || ധ ഞ പ ഞ മ ഞ | ഗ ഞ മ ഞ | തീ , , || തീ സ നി സ ഞ | ധ ഞ , , | നീ സ തീ ||
 || ദി - ന - - - - | ക - - - - | ര - - - - || ത - ന - - - - | യ - - - - | പ ഞ - - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x 1 2 ^x v ^x 1 2 ^x v
 || സ 0 , , , | , , , | , , നി സ || തീ തീ തീ | തീ , , | ഗ ലി ഗ ലി ||
 || ല - - - - - | - - - - - | - - സേ - | വ- ക- - - | ല- - - | വ - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x v ^x 1 2 ^x v ^x v
 || രി ഗ സ 0 തീ തി | ഗ 0 മ 0 | പ 0 ധ പ മ 0 || മ 0 ഗ 0 , , | മ 0 രീ | ഗ ലി സ 0 ||
 || - - - - ന 0 | മ 0 - - | 0 - - - - || ക - - - - | - - - - | ചേ - - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x v ^x 1 2 ^x v ^x v
 || മ 0 , , , | ഗ 0 , , | ഗ മ തീ || പ 0 , , , | പ മ ഗ മ | തീ , , ||
 || ല - - - - - | - - - - - | - - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x v ^x 1 2 ^x v ^x v
 || സ 0 , , , | ധ 0 , , | നി സ തീ || സ 0 , , , | , , , | , , , ||
 || - - - - - | - - - - - | - - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x v ^x 1 2 ^x v ^x v
 || , , , തി സ | സ 0 , , | സ 0 , , || സ 0 സ 0 സ 0 | സ 0 സ 0 | സ നി സ 0 ||
 || - - - - ഘ ന | സ 0 - - | ര 0 - - || കി - ത - - - | ഭ 0 - - | ല - - - - ||

^x 1 2 ^x v ^x v ^x 1 2 ^x v ^x v
 || തീ , , , | ഗ 0 മ 0 | തീ , , || തീ സ നി സ 0 | ധ 0 , , | പ 0 , , ||
 || കെ 0 - - - - | സ - - - - | ല്യേ - - - - || യ- സു - - - - | ശീ - - - - | ലി - - - - ||

൧

$\overset{x}{\text{യ}}$ $\overset{1}{\circ}$	$\overset{2}{\text{യ}}$ \circ	$\overset{2}{\text{യ}}$ \circ		$\overset{x}{\text{നീ}}$ $\overset{v}{\text{നീ}}$		$\overset{x}{\text{സ}}$ \circ	$\overset{v}{\text{സ}}$ \circ		$\overset{x}{\text{രീ}}$ $\overset{1}{\text{രീ}}$ $\overset{2}{\text{രീ}}$		$\overset{x}{\text{സ}}$ \circ	$\overset{v}{\text{നീ}}$		$\overset{x}{\text{സ}}$ \circ	$\overset{v}{\text{സ}}$ \circ			
	ജ - നി - ത -	-		ന - ത -		ജ - ന -		സ - ക - ല -		ശു - ഭ -		ശു - ണ -	-					
$\overset{x}{\text{രീ}}$ $\overset{1}{\text{നീ}}$ $\overset{2}{\text{സ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{ധ}}$ $\overset{v}{\text{ധ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{പ}}$ $\overset{v}{\text{പ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{മ}}$ $\overset{1}{\text{മ}}$ $\overset{2}{\text{ഗ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{രീ}}$ $\overset{v}{\text{ഗ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{മ}}$ $\overset{v}{\text{പ}}$	\circ		$\overset{x}{\text{ധ}}$ $\overset{1}{\text{പ}}$ $\overset{2}{\text{മ}}$
	സ - ന - ക -	-		മു - ഖ -		മു - നി -		ശ - ര - ണ -		നി - ര -	-		വ - മ -	-		ജ - യ - -	-	

2. വാരിധിമദവിഭാജ്യ പൂർണ്ണചന്ദ്രവദന വിമലഹാര മാരുസമാകാര മഹീധരാതിഗംഭീര
സാരസോത്ഭവസന്നതാഹവ ചാരതഃപാസ ജാനകീവര ജയ
3. സാകേതപുരഭൂപ പങ്കജനാഭ സമരദർശിതകോപ നാകനായകതാപനാശനാതുഭൂതരൂപ
ശ്രീകരാഖിലസേവ്യ മമ പരമാകലയ ശുഭമാശ്ര ഭിനമനു ജയ

• ഗൗരളിപത്രം—ചായ്പ്.

[സ|രി| | |ത|മ| |പ|യ| | |നി|]

അ=സ റി ഗ റി മ പ യ പ നി സ്; അവ= സ് നി യ പ മ ഗ റി സ; കേളകന്താ=മാതാമാളവഗൗരള (മാതാ=15)

താളം	മാത്രകൾ		കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി								
ചായ്പ്	7		മാത്രമണിനന്ദൈശങ്കരമം വിതം	x	ത	കി	ട	x	ത	ക	ധി	മി
	3	4										

^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x
 പ || നീ , | നീ നീ || സ ഞ , | സ ഞ രീ || രീ പ | പ ഞ പ മ || പ പ മ | ഗ റി സ ഞ ||
 || മ - | - - മ - || വ - | ന - ന - || - - പ | മ - ന - || - ഞ - | നി - ശ - ||
 . ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x
	സ സ ഞ റി ഗ	രീ സ നീ യ പ		നി സ ഞ	പ മ പ യ		പ ഞ , പ ഞ മ		
	- മ - - -	ന്യ - - - മ -		ഞ നി -	വ - - -		സ - -	- - - -	
	പ ഞ മ	ഗ റി സ നീ		സ ഞ ,	, , ,				
	- - -	- - - - -		- - -	- - - -				
നന്ദ		^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x ^{w w w} x							
	, , മ	പ ഞ നീ		സ സ ഞ	സ ഞ റി സ നീ		, പ പ	നീ സ ഞ	
	- - സ -	മ - ഞി -		ബ വ -	ഞ - ന - - -		- പ ഞ	വി - ന -	

൧൦

^xമ ^xപ ^xഓ | ^xനീ ^xസ ^xഓ || ^xനീ ^xസ ^xരി ^xനീ | ^xപ ^xഓ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xഓ , | ^xനീ ^xയ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xയ ^xമ | ^xഗ ^xരി ^xസ ^xഓ || ^xനീ ,
|| - ശോ - | ക - തി - || മി - ര - - - | ക - ല - || പ - - - | ക - ജ - || ഖാ - - | സ്വ - വ - || മഃ -
^x , ^xനീ | ^xനീ ^xനീ || ^xസ ^xസ ^xഓ | ^xസ ^xഓ ^xരീ || , ^xപ ^xപ | ^xപ ^xഓ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xയ ^xമ | ^xഗ ^xരി ^xസ ^xഓ ||
|| - ശാ | ത - കം - || - ഭ - - | മ - ഭ - || - ഭ ര | ഹ - ര - || ചേ - - | ല - - - ||
^xസ ^xസ ^xഓ ^xരി ^xഗ | ^xരി ^xസ ^xനീ ^xയ ^xപ || ^xനീ ^xസ ^xഓ | ^xസ ^xഓ ^xസ ^xഓ || , ^xപ ^xപ | ^xപ ^xഓ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xയ ^xമ | ^xഗ ^xരി ^xസ ^xഓ ||
|| - ശ - ത - | മ - - - ന്യ - || മു ^xഖ - | ഭേ - വ - || - സ ^xമ | ഭം ^xയ - || പ ^xഓ - | ല - - - ||
^x , ^xമ ^xമു | ^xപ ^xഓ ^xനീ || ^xസ ^xസ ^xഓ | ^xസ ^xഓ ^xരി ^xസ ^xനീ || , ^xപ ^xപ | ^xനീ ^xസ ^xഓ || ^xനീ ^xസ ^xരി ^xനീ | ^xപ ^xഓ ^xപ ^xയ ^xപ ^xമ ||
|| - ഖാ | തു - ക - || മ ^xധു - | മു ^xഖ - - - || - ഭ ^xന | ഭ - നി - || വ - ഹ - - - | കാ ^xല - - - ||
^x , ^xപ ^xഓ | ^xനീ ^xസ ^xഓ || ^xനീ ^xസ ^xരി ^xനീ | ^xപ ^xഓ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xഓ , | ^xനീ ^xയ ^xപ ^xമ || ^xപ ^xയ ^xമ | ^xഗ ^xരി ^xസ ^xഓ || ^xനീ ,
|| - ക ^xഓ | ല - ക ^xഓ || - - ല - - - | വി - ധി - || സ - - | ന്ന - ത ^xഓ || തു ^xത - | ലീ - ല - || മാ -

൪൪

2. ദിനകരതുവിനാശുകലിതമഞ്ജുളനേത്രദിവ്യമുകുകേകാഗേകദിസ്യത്ര
 സനകാദിമനിഗണനദയാഞ്ചരഹമിത്ര സാരവന്ദമാലാപംക്രതശ്ചഭഗാത്ര

മാമവ

3. ചാരുമന്ദിരത്തിലെ പനച്ചിത്തൂപ്പ് സമീപലോകനോരോരിലുപയോഗിച്ച
മാതൃകകളുടെ കൃത്യസമസാധുപരിശോധന മതിതരസംഗ്രഹമെഴുതിയിരിക്കുന്നു

മാതൃക

* തോട്ടം—കാഴ്ചയിലുള്ളതാണിതെന്ന് പ്രമേയം പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു.

—:—

ഭേദഗണ്ഡാരം—ആദിതാളം

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി
---	----	---	---	---	---	----

ആ = സ റി മ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർത്താ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 2!)

താളം	അംഗസംഖ്യ			മാതൃക			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം *	ദൃതം	8			മാതൃകയ്ക്കുള്ള നാലു അക്ഷരം വീതം
		0	0	4	2	2	

4

താളവട്ടം ഇതി || ത^x റി¹ കി² തെ³ ക³ ധി³ മി³ ത³ കി³ തെ³ ക³ ധ³ ണ || ത^x റി^v കി^v തെ^v ക^v ധി^v മി^v | ത^x കി^v തെ^v ക^v ധ^v ണ ||

പ || , , ധ¹ , , ധ² ധ³ പ³ മ³ പ³ | പ^x ധ^v നി^v ധ^v പ^v | , , പ^x മ^v പ^v ധ^v ||

|| - - പ¹ - - ധി² - മ³ - - മ³ - തി³ - | മ^x - ക^v - - - ണ^v - | - - കോ^x - മ^v ഉ^v - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x
 || സ സ ധ ധ ധ നി പ ധ , , പ മ പ ധ | , , മ പ മ ധ രീ | രീ രീ രീ സ രീ ||
 || പ - - - - - ക - ജോ - - പ - മ - | - - ന - യ - ന - | - - വാരി - ഭ - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x
 || രീ മ ഗ രീ രീ സ ധ , , സ ധ സ ധ | സ നി ധ ധ ധ ; , | , , സ സ രീ സ ധ ||
 || ഭേ - - - - - ഹ - - - - - കേ - | ഗ - - - - - വ - - - - - | - - നെ - - - - - മി - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^v
 || രീ , , പ ധ , , , , മ പ മ ഗ രീ | സ ധ , , , , , | , , , , , , , ||
 || തേ - - പ ധ - - - - - ഭം - - - - - | - - - - - - - - - | - - - - - - - - - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^y ^x ^y
 അനു || , , പ ധ , , പ മ ധ ധ , , ധ പ ധ ധ | , , സ ധ സ നി ധ ധ | സ ധ , , സ ധ സ ധ ||
 || - - ആ - - - - - ഹ - വ ധ - - - - - ഹ - ത - | - - ഭ ധ - - - - - ന - | വ ധ - - - - - മ - ല - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x ^y
 || , , ധ ധ , , രീ സ രീ , , സ ധ , , | , , നി സ ധ ധ ധ | സ ധ , , സ ധ സ ധ ||
 || - - ഹ ധ - - - - - ലീ - - - - - ല ധ - - - - - | - - - - - മ ധ - - - - - ന - | വ ധ - - - - - ധി - ക - ||

^x ¹ ² ³ ^x ^v ^x
 || , , ധ ധ സ ധ രീ രീ മ ധ ഗ ധ രീ | , , രീ ഗ രീ സ ധ | ധ ധ , , ധ പ ധ ധ ||
 || - - മേ ധ ഹ - നീ - - - - - യ - ഹ - മി - | - - ല - ഭേ - ന - | രൂ - - - - - ഷി - ത - ||

അ.

^u
^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

2

$\begin{matrix} x & & 1 & & 2 & & 3 \\ \text{ } & , & \text{y} & \text{y} & \text{y} & \text{a} & \text{a} & \text{രി} & \text{സ്} & \text{a} & \text{സ്} & \text{a} & \text{സ്} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- മ ഹിത - യോ --- ഗി - ജ - ന -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & , & \text{സ്} & \text{a} & \text{സ്} & \text{y} & \text{y} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- ഭൂ - ഗ - ക -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & \text{സ്} & \text{a} & , & \text{സ്} & \text{a} & \text{സ്} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- ലാ ഞ --- ബു - ജ -}$	
$\begin{matrix} x & & 1 & & 2 & & 3 \\ \text{ } & , & \text{y} & \text{a} & \text{സ്} & \text{a} & \text{രി} & \text{രി} & \text{മ} & \text{a} & \text{രി} & \text{രി} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- മ - ന - രാ --- ഭി - യ - ര -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & , & \text{രി} & \text{a} & \text{രി} & \text{സ്} & \text{സ്} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- ത റ മ - ര -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & \text{y} & \text{a} & , & \text{y} & \text{പ} & \text{y} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- സ ഞ --- സ - ന -}$	
$\begin{matrix} x & & 1 & & 2 & & 3 \\ \text{ } & \text{സ്} & \text{a} & \text{സ്} & \text{a} & \text{y} & \text{a} & , & \text{പ} & \text{a} & \text{പ} & \text{a} & \text{y} & \text{പ} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- മ - ഹാ --- ഭേ --- വ - വി - ന -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & \text{പ} & \text{a} & \text{പ} & \text{a} & , & \text{y} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- ത - ഭ --- ക്ത -}$	$\begin{matrix} x & & & & y \\ \text{ } & , & \text{പ} & \text{മ} & \text{y} & \text{പ} & \text{y} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- വ - ണു - ല -}$	$\begin{matrix} x & & 1 \\ \text{ } & , & \text{y} & \text{a} & , & \text{y} & \text{a} \end{matrix}$ $\text{ } \text{--- ലാ --- ഹി -}$

2. സോമസമാനന ശ്ലോകേ ബലസോദര വരദ മുരാരേ വന-
 ദാമശോഭികണ്ഠ ദീനശരണ ധരണീഭാരഹരണ
 കാമിനീനിവഹനയനസുമാശുഗ ലലജരാതനയഭേകമഹോരഗ
 യാമിനീശരവിനേത്രയഗാവ്യയ യദൃത്തംസ കനകവസനലസിത പാഠി
3. ഭാസുരഭൃഗമദദോലാഖിലപാലനപര ഗോപാല നിജ-
 ഭാസസംഖകല്പസാല നിരപമയൈശ്വസലിലരാശേ
 വാസവാധിഹര ദിവ്യമകടധര വചനവിജിതസുധ ബിംബഹലാധര
 രാസകേളിപരിതോഷിതനിജജന രമാകാന്ത ജലജനാഭ പരമ പാഠി

അംഗം-ശ്രീപദം.

സരിഗമപധനി

ആ-സരിഗമപധനിസ്; അവ-സ്നിധപമഗരിസ; മേളകർത്താ = ഹനുമാതോഡി (ഹനു=8)

അംഗം	അംഗസംഖ്യ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി		
	ലഘു	ദൃശം	ദൃശം	7				മാത്രകണിനനുഭവം അക്ഷരംവീതം	x 1 2 തകധിമിതക	x v തകധിമി
ശ്രീപദം	1	0	0	3	2	2				

പ || ^{x 1 2} , , , സരി | ^{x v} ഗ , , | ^{x v} മ , , || ^{x 1 2} ധ ധ ധ മ | ^{x v} , , ധ | ^{x v} സ റീ ||

|| - - - - സ ര | സി- - - | ജ- - - || ന ഞ - - - | - - - | ര ഞ - - ||

^{x 1 2} || സ റ , , സ നി | ^{x v} നി സ് നി ധ | ^{x v} ധ ഹ || ^{x 1 2} ധ , നി സ റ നി സ് നി | ^{x v} ധ ഹ | ^{x v} മ ഗ മ പ ധ പ ||

|| രേ - - - - - | - - - - - | - - - - - || ഹി- - - - - സ - - - | ത - - - - - | തം - - - - - ||

^{x 1 2} || പ മ ഗ റീ സ റീ | ^{x v} ഗ , , | ^{x v} മ , , || ^{x 1 2} പ ധ നി ധ പ | ^{x v} ധ പ ധ മ | ^{x v} പ ഗ പ മ ||

|| - - - - - - - - ഗ മ | ല ഞ - - - | ദ്രി- - - || ക - - - ലി - | ഗ - - - - | - - - - - ||

ധ്ര

\overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} ||
 || പ ഓ , , ഗ മ | പ ഓ ധ റ നി സ് | പ മ ഗ ഓ || തീ സ ഓ , , | , , , , | , , , , ||
 || രേ - - - - - | - - - - - | - - - - - || - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

\overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} ||
 അയ || , , , , പ ധ | പ ഓ , , | ധ പ പ മ || ഗ ഓ ഗ മ പ മ | മ ഗ പ മ | പ ഓ , , ||
 || - - - - - ഒ ര | ച - - - - - | കൃ - - - - - || ഗ - ഓ ഓ - - - | ബൃ - - - - - | ജ - - - - - ||

\overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} ||
 || , , , , പ ധ | നീ , , | നീ ധ നീ || സ ഓ സ ഓ സ നി | നി ധ നി സ് | നി ധ ധ ||
 || - - - - - ധ ര | കൃ - - - - - | മീ - - - - - || ര - മ ഓ - - - | ക ഓ - - - | നെ - - - - - ||

\overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} ||
 || , , , , ധ നി | സ ഓ , , | ഗ മ ഗ രീ || സ ഓ , സ ഓ നി | ധ ഓ നീ | സ ഓ , , ||
 || - - - - - സ രി | ഭി - - - - - | ശ - - - - - || കൃ - - - - - ത ഓ - - - | വ ഓ - - - | സ - - - - - ||

\overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} $\overline{1}$ $\overline{2}$ | \overline{x} \overline{v} | \overline{x} \overline{v} ||
 || സ നി ഗ രീ രീ സ് | സ നി സ നി | നി ധ പ ധ || നീ സ നി നി ധ | ധ നി ധ പ | ഗ ഓ മ പ ധ പ ||
 || സ - മ - - - - | ഭി - - - - - | ത - - - - - || പ - രി - - - - - | തോ - - - - - | ഷ - - - - - ||

\overline{x} $\overline{1}$ |
 || പ മ ഗ ഓ രീ സ
 || - - - - -

$\overline{2}$
 സ രി
 സ ര

^{x 1 2} || , , , സു തി | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || മ മ മ മ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || - - - - സു ര | മ - - - - | തി - - - - || മ - - - - | മ - - - - | മ - - - - ||
^{x 1 2} || യ മ , , , | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || മ മ മ ഗ പ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || ശ്രമ - - - - | ന - - - - | പ - - - - || ജ - - - - | യ - - - - | മ - - - - ||
^{x 1 2} || , , , ഗ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || നി , യ പ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || - - - - പ മ | മ - - - - | മ - - - - - - || പ - - - - | മ - - - - - - | സ - - - - ||
^{x 1 2} || യ മ യ മ , , | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || മ മ മ ഗ പ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || പ - - - - തി - - - - | മ - - - - | ജ - - - - || ത - - - - | പ - - - - | ഗ - - - - ||
^{x 1 2} || , , , ഗ മ | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || യ മ യ മ , , | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || - - - - മ മ | യ മ - - - - | തി - - - - || മ - - - - | മി - - - - | മ - - - - ||
^{x 1 2} || , , , യ നി | ^{x v} | ^{x v} | ^{x 1 2} || നി നി സ സ നി | ^{x v} | ^{x v} | ^{x v} ||
 || - - - - മ മ - - - - | മ - - - - | ന - - - - || മ - - - - | മി - - - - | മി - - - - ||

ശ്ര

^x , , ¹ , ² , ധ നി | ^x ട ^v , ി | ^x ഗ ^v മ ^v ഗ ^v ി || ^x ട ¹ ി ^v ട ^v നി | ^x ി ^v ധ ^v ട നി | ^x ട ^v , , ||

|| - - - - ഹ ി | ഹ - - - | യ - - - || മ - - - | വി - - - | ബ - - - ||

^x സ നി ¹ ഗ ² ി സ ട | ^x സ നി ^v സ നി | ^x നി ² ധ പ ധ || ^x നി നി ¹ സ നി ² ധ പ | ^x നി നി ^v ട പ | ^x മ ^v ഗ ^v പ (. .) ||

|| ധ ട - - - - | ന - - - | ത - - - || പ - - - | യ - - - | ഗ - - - - - ||

^x പ ^v മ ^v ഗ ^v ട ¹ ി സ

|| - - - - -

² സ ി
 സ ട

ശ്ലോ

2. കനകോപമിതചേല കൈരവകലപാണ്ഡുതനയതാപരോചന താരാധിപവദന
 മനസിജ്ജനക ശ്രീമധുവനകൃതവേല വനജാജ്ഞചരണ വാസുദേവ ദേവേശ . സര
3. കമനീയതരരൂപ കല്യാണഗുണപുണ്ണ സമരാഗതഭാനവസമുദായാഹിഖഗേശ
 ഗമപാടവനിജിതഗന്ധസാമജരാജ വിമലകന്ദരന ധോത്താഗമവേദ്യ "ര

• ബിബലി-പുസ്തകം

സ | തി | ഗ | മ | പ | ധ | നി

ആ = സ തി ഗ പ ധ ണ്; അദ്ധ്യ = സ് നീ യ പ മ ഗ ി സ; മേളകൾ = ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അഷ്ടസംഘങ്ങൾ			മുക്തകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി							
	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	7				മാതൃകണിത ഞ്യാനക്ഷരം വീരം	x	1	2	x	v	x	v
തിപ്പു		0	0	3	2	2			ത ക ധി മി ത ക ത ക ധി നി ത ക ധ ണ						

പ || ^{x 1 2} , , , ഗ | ^{x v} പ , , | ^{x v} ധ , , || ^{x 1 2} സ ണ സ , , | ^{x v} സ നി സ ധ | ^{x v} നി പ ധ ണ || ^{x 1 2} സ , , , , | , , , , | , , പ ||

|| - - - - പ | ഹി - - - | സ - - - || ര - സ - - - | ന - - - | - - - - || ട - - - - | - - - - | - - മാ ||

|| ^{x 1 2} പ ധ സ സ് നീ ധ | ^{x v} പ ധ ധ | ^{x v} സ നി ധ പ || , മ ഗ ി ^{2 x v} ഗ പ , ,

|| - - - മ - - - | നി - - - | - - ഗ | - - - - പ ഹി - - -

അനു || ^{x 1 2} , , , മ ഗ | ^{x v} പ , , | ^{x v} ധ , , || ^{x 1 2} സ ണ സ നി സ | ^{x v} സ നി ധ നി | ^{x v} ധ , , || , , , , സ | ^{x 1 2} സ , , | ^{x v} സ നി സ ||

|| - - - - ട - | ഹി - - - | തേ - - - || പ - ട - - - | ട - - - | ക്കി - - - || - - - - ടി - | ന - - - | ര - - - - ||

09

|| നീ , സ നി യ | പ ഓ മ ഗ | പ ഓ ധ ഓ || , , , , പ യ | സ ഓ , , | സ നി സ ഓ ||

|| ക - - - ക - - - | ശേ - - - | രേ - - - || - - - - - വ ഓ | ഹി - - - - | നീ - - - - ||

|| നീ , സ നി യ | പ ഓ മ ഗ | പ ഓ ധ ഓ ||

|| ശ - - - ന - - - | ണി - - - - | നീ - - - - ||

|| തീ സ ഓ , , | നി സ നി യ | പ ഓ ധ ഓ || സ ഓ , സ നി യ | പ ഓ ധ ഓ | സ നി ശ പ || , മ ഗ രി ഗ പ ഓ , ,

|| വ - - - - - | ന ഓ - - - - | ബ്ജ - - - - || മ - - - - - ധ - - - - | ക - - - - - | - - - - - || - - - - - പ ഓ ഹി - - - - -

|| , , , , ഗ ഓ | പ ഓ , , | പ ഓ , , || പ ഓ പ ഓ , , | പ ഓ , , | പ ഓ , , ||

|| - - - - - വ ഓ | രി - - - - - | വ ഓ - - - - - || ഹി - മേ - - - - - | ച - - - - - | ക - - - - - ||

|| ധ ഓ , , , , | , , സ നി | സ ധ നീ || ധ ഓ നി പ പ ഓ | ധ പ മ ഗ | ഗ രി ഗ ഗ ||

|| ഗ ഓ - - - - - | - - - - - | - - - - - || ത - - - - - - - | വി - ക - - - - - | ച - - - - - ||

|| തീ , , ഗ പ | മ ഗ രി | തീ ഗ സ || സ നി രി സ സ നി | സ നി ധ നി | ധ ഓ , , || , , ഗ ഓ , , | ഗ രി ഗ | രീ പ ||

|| - - - - - വ ഓ | രി - - - - - | ജാ - - - - - || ത - സ ഓ - - - - - | കാ - - - - - | ഗ - - - - - || - - - - - നേ - - - - - | - - - - - | - - - - - ||

ക-2

^{~~~~~}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || രീ സ മ ഗ | പാ , , | യ , , || സ ര സ നി സ ര | സ നി ധ നി | യ , , || , , , സ ര | സ നി സാ | സ നി സാ ||
 || തു -- - ഭാ | ര - - - | തി - - - || ശ - ശ - - - | ക - - - | ര - - - || - - - - ഭ - | ഭ - - - | സ - - - ||
^{~~~~~}
^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || നീ , സ നി യ | പ ര മ ഗ | പ ര യ ര || , , , പ യ | സ ര , , | സ നി സ ര || നീ , സ നി യ | പാ മ ഗ | പാ യാ ||
 || നു -- തി - - | പ ര -- | തു - - - || - - - - ഭ ര | രി - - - | ത - - - || മ - - യ - - | മ - - - | ച - - - ||
 || രീ സ ര , , | നി സ നി യ | പ ര യ ര || സ ര , സ നി യ | പ ര യ ര | സ നി യ പ || , മ ഗ രി ഗാ പാ , ,
 || ഭാ - - - - | ന - - - - | വ ര - - || ഖി - - ല - - | ഗോ - - | - - - - തു || - - - - പാ ഹി - -

AP

2. കരപങ്കജവിധൂതശൈല ശരണാഗതജനതാസുരസാല

ഉരഗവർശയന പരിധൂതവനമാല കരുണാവരുണാലയ കനകരചിരചേല പാഹി

3. കാമകോടിസുന്ദരമൂർത്ത ദേവഖണ്ഡിതവിബുധജനാത്തേ

സാമജഭയഹര സകലസുഗുണപൂർത്ത സാമോദം മുനിജനസതതഗീതകീർത്തേ പാഹി

*നോട്ട്—ഖിലഹരിരാഗത്തിനു ചില സ്ഥാനങ്ങളിൽ കൈശികിനിഷംഭം പ്രയോഗിക്കാവുന്നതാണു.

ഉ-ം ഗ പ യ നി യ പ; പ നി യ പ മ ഗ രീ.

ഏരിസരിഗമപധപനിനിസാ ; അവസനിധപമഗരിമഗസ ; മേളം=നംഭരവി (നം=2൧)

അളം	അംഗസംഖ്യാ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി		
ശ്രീ ൧൧	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്ര ഒന്നിനു രണ്ടു അക്ഷരം വീതം	x 1 2	x v	x v
		0	0	3	2	2		തകധിമിതകതകിമി	തകധണ	

$\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$
 പ || , , , സ ൦ | സ നി ധ ൦ | ധ നി , ധ || നി സ ൦ , , | സ നി സ ൦ | , , രി സ ,
 || - - - - ധ - | സ്ത്രേ ൦ - - - | യ - - - - || മേ - - - - | വ - - - - | - - - - ഖ - ||
 $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$
 || സ നി സ ൦ , , | , , , , | , , നി സ || രീ രീ , , | രീ , , | രീ ഗ ൦ ||
 || ല - - - - - | - - - - - | - - - - - || തി-ഭൂ- - - | ത- - - | ലേ - - - ||
 $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{1}{.}$ $\overset{2}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$ $\overset{x}{.}$ $\overset{v}{.}$
 || സ ൦ , , സ ൦ | പ ൦ , , | പ നി ധ പ || പ മ മ മ മ ഗ | രീ രീ | രീ ഗ ൦ ||
 || - - - - - ധ - | സ്ത്രേ ൦ - - - | യ - - - - - || മേ - - - - - | വ - - - - - ||

൧൧

^{x 1 2} || സ 0 , , സ 0 | ^{x v} രീ പ 0 | ^{x v} മ 0 , , ത || ^{x 1 2} രീ 0 സ 0 സ 0 | ^{x v} സ നി ധ 0 | ^{x v} നീ സ തി || x സ

|| - - - - - ഉ - | ല - - - - | - - - - - || - - - - - ധ - | ന്യോ - - - - | യ - - - - ||

^{x 1 2} || , , , , പ 0 | ^{x v} പ 0 , , | ^{x v} പ 0 , , || ^{x 1 2} പ 0 നി ധ ധ പ | ^{x v} ധ പ പ മ | ^{x v} മ ഗ മ 0 ||

|| - - - - - അ - | ന്യ - - - - | സ - - - - || മ - ഞെ - - - - | വ - - - - | ത - - - - ||

^{x 1 2} || മ 0 മ 0 ഗ തി | ^{x v} ഗ 0 ഗ തി | ^{x v} ഗ 0 ഗ തി || ^{x 1 2} ഗ 0 മ 0 , , | ^{x v} ഗ 0 മ പ 0 | മ 0 , , ||

|| - - - - - ഗ - | ന്യ - - - - | മ - - - - || - - - - - ഡി - - - - | മ 0 - - - - | ന 0 - - - - ||

^{x 1 2} || മ 0 മ 0 ഗ തി | ^{x v} ഗ 0 ഗ തി | ^{x v} ഗ 0 ഗ തി || ^{x 1 2} ഗ 0 മ 0 , , | ^{x v} ഗ 0 മ പ | ^{x v} ഗ 0 പ മ ,

|| - - - - - വി - | ന്യ - - - - | ന്യ - - - - || തി - ഞ - - - - | ലി - - - - | യോ - - - - ||

^{x 1 2} || രീ രീ 0 സ 0 സ പ | ^{x v} പ 0 , , | ^{x v} പ നി ധ പ || ^{x 1 2} പ മ മ 0 , , | ^{x v} ഗ | ^{x v} രീ , , | ^{x v} രീ ' സ ||

|| - - - - - വി ഗ | ട - - - - | മി - - - - || ഹ - മ - - - - | ക - - - - - - - - - ||

^{x 1 2} || സ 0 രീ പ 0 | ^{x v} മ 0 , , | ^{x v} രീ ഗ 0 || ^{x 1} സ 0 .

|| അ 0 - - - - | - - - - - | - - - - - ||

² സ 0 | ^{x v} സ നി ധ 0
 ധ - | ന്യോ - - - -

ര

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , , , പവ | പാ , , | പാ , , || പാപായനിയവ | യവപമ | മാ , , ||
 || - - - - ചിര | കാ - - - | ലാ - - - || ജി-തേ - - - - - | നാ - - - | വി - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || മാമാഗരി | രിഗാ , | രീഗ , || മാമാ , , | ഗാമപാ | പമ , , ||
 || - - - - ശ്രുണ | ത - - - - | - - - - കി - || മു - വി - - - | തേ - - - - | ന - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , , , ഗരി | രിഗാ , | രീഗാ || മാ മാ , , | ഗാമപ | ഗഗപമ ||
 || - - - - ചര | മ - - - - | - - - - കാ || - - - - ലേ - - - - | നൈ - - - - | വ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || രിരിഗസസസ | സനിയാ | , , സാ || സാസാ , , | സനിരീസ | സാ , , ||
 || - - - - പര | മാ - - - - | - - - - യാ || തി - ഫി - - - - | സാ - - - - | കാ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || , , , , പവ | പാ , , | പാ , , || പാപായനിയവ | യവപമ | മാ , , ||
 || - - - - പര | മ - - - - | പൂ - - - - || ത - ഷി - - - - - | വ - - - - | ഭ - - - - ||

^{x 1 2} ^{x v} ^{x v} ^{x 1 2} ^{x v} ^{x v}
 || മാ , , , ഗരി | രിഗാ , | രീഗരി || ഗാമാ , , | ഗാമപാ | പമ , , ||
 || - - - - പ - | ക - - - - | - - - - ജം - || സ - ശ്ര - - - - | ഭ - - - - - | വി - - - - ||

^x ¹ ² ³ ⁴ | ^x ^v ^v | ^x ^v ^v | ^x ¹ ² ³ | ^x ^v | ^x ^v |

|| , , , , ഗ കി | ി ഗ െ ി | ി ഗ െ ി || ഗ റ മ െ , | ഗ െ മ പ | ഗ ഗ പ മ ||

|| - - - - ി ര | സ റ - - | യോ - - - || ന - മ - - - | സ്വ - - - | തി - - - ||

^x ¹ ² ^x ^v | ^x ^v | ^x ^v | ^x ¹ ² ^x ^v | ^x ^v | ^x ^v |

|| കി ി ഗ സ സ പ | പ റ , , | പ നി ധ ച || പ മ മ റ മ ഗ | കി , , | ഗ റ സ റ ||

|| - - - - തി - | ക - - - | മ - - - || ല റ - - - - | മി - - - | - - - - ||

^x ¹ ² ^x ^v | ^x ^v | ^x ^v | ^x ¹ | ² ^x ^v |

|| സ റ രീ പ റ | മ റ , ഗ | രീ ഗ റ || സ റ സ റ || സ റ സ നി ധ റ

|| തം - - - - | - - - - | - - - - || - - - - | ധ - ന്വോ - - -

ധനു

2. ധനഭാരസുതാഗാഠഘനസംസാരവാരിയൗ മനജോയമഹോരാത്രം ഉജ്ജതി വൃഹാ ബത
 സനകാദിമുനിഗേയം ശൌരേരിഹചരിതം മനസാ സ്കരതി യോ വാ മഹാപാപവിഭലനം ധന്വോ
3. കാമക്രോധലോഭാഭിഖലവൈരിസമുദായം ഭീമമതിഭക്ത്യാ സംഭിദ്യ നിരയമുലാ
 ഭാമോഭര ഘരേ മാധവ പത്മനാഭേതി നാമാനി ജപതി യോ നതകൈവല്യകാശീണി ധന്വോ

തോഡി—ആദിതാളം.

സ | രി | ഗ | മ | പ | ധ | നി |

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ നി സ്; അവ = സ് നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹനുരതോഡി (ഹനു=8)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രമെന്നിന്നു നാലുഅക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

10 ഉ. ചട്ടം ജനി || ത^x രി¹ കി² ട³ ത³ ക³ ധി³ മി³ ത³ കി³ ട³ ത³ ക³ ധ³ ണ³ | ത^x രി^v കി^v ട^v ത^v ക^v ധി^v മി^v | ത^x കി^v ട^v ത^v ക^v ധ^v ണ^v ||

ച || സ^x റ¹ , , സ¹ നി² നി² ധ³ നീ³ സ്³ റ³ നി³ ധ³ പ³ | മ^x ഗ^v റ^v മ^v , , | ധ^x , , ധ^v നി^v സ്^v നി^v ||

|| സ¹ റ¹ - - - - മോ² - - - - റോ³ - - - - | - - ക⁴ - ല⁴ - - - - | യാ⁵ - - - - - മി⁵ ||

|| ധ^x , നി¹ , , സ്² റ² , , , സ³ നി³ ധ³ നി³ | സ^x റ^v നീ^v ധ^v മോ^v | ഗ^x ഗ^v മ^v മ^v ധ^v ധ^v നി^v നി^v || സ^x റ¹

|| സ¹ - - റ¹ - - സി² - - - - ജ³ - - - - | ന⁴ റ⁴ - - - - - | റോ⁵ - - - - - || സ¹ റ¹

10 || പ^x മ¹ നി² ധ³ , പ² മ² പ² , , പ³ ഗ³ മ³ | , , ധ^x ധ^v , , | ധ^x നീ^v സ്^v നി^v ധ^v ||

|| ഭ¹ - - - - മി² - - - - റോ³ - - - - | - - റ⁴ - മ⁴ - - - - | റോ⁵ - - - - ണ⁵ - - - - ||

^{~~~~~}
	^x സ നി ¹ഗ് ²ഭി ³സ ⁴സ് നി ⁵സ ⁶ഓ , നി ⁷നീ ⁸യ ⁹പ ¹⁰യ	^x നി ¹¹സ് ¹²ഭി ¹³നി ¹⁴സ് ¹⁵നി ¹⁶യ ¹⁷നി	^x സ ¹⁸നി ¹⁹സ് ²⁰നി ²¹യ ²²പ ²³യ ²⁴നി			
	ഭോ - - - - - ളീ - - - - - ശ്ച - - - - -	ര - - - - - ശ - - - - -	- യ - നം - - - - -			
	^x സ ¹ഓ , ഭി ²സ് ³നി ⁴യ ⁵നി ⁶സ ⁷ഓ , ഗ് ⁸ഭി ⁹സ് ¹⁰ഭി ¹¹നി	^x സ ¹²ഓ , മ് ¹³ഗ് ¹⁴മ് ¹⁵ഗ് ¹⁶ഭി	^x സ ¹⁷ഓ , പ ¹⁸യ ¹⁹നി ²⁰സ് ²¹ഭി			
	സ ¹ഓ - ത്ച ²ത ³വി ⁴ന ⁵ത ⁶സ ⁷ഓ - ര ⁸സ ⁹വ ¹⁰ഭ ¹¹ന	സ ¹²ഓ - മ ¹³ജ ¹⁴വ ¹⁵ര ¹⁶ഭ	സ ¹⁷ഓ - ര ¹⁸തു ¹⁹ണ ²⁰ഗ ²¹ണ			
	^x സ ¹ഓ ²ഭി ³സ് ⁴ഭി ⁵ഗ ⁶മ ⁷ഗ ⁸സ് ⁹ഓ ¹⁰ഭി ¹¹ഗ് ¹²മ് ¹³ഗ ¹⁴ഭി ¹⁵സ്	^x സ ¹⁶ഓ ¹⁷ഭി ¹⁸ഗ് ¹⁹മ് ²⁰പ ²¹യ ²²പ	^x സ ²³ഓ ²⁴ഭി ²⁵ഗ് ²⁶മ് ²⁷പ ²⁸യ ²⁹നി		^x സ ³⁰ഓ	
	സ ¹ഓ ²ധി ³ത ⁴സ ⁵മ ⁶ശ്ച ⁷ഭ ⁸സ ⁹ഓ ¹⁰ധൃ ¹¹ഭൃ ¹²തി ¹³സ ¹⁴ര ¹⁵സ്	സ ¹⁶ഓ ¹⁷ധി ¹⁸ത ¹⁹സൃ ²⁰ര ²¹സൃ ²²ഖ	സ ²³ഓ ²⁴ര ²⁵സ ²⁶സൃ ²⁷ന ²⁸യ ²⁹ന		സ ³⁰ഓ	

^{~~~~~}
 || ^x സ ¹ഓ ²സ ³ഓ , ഭി ⁴ഗ ⁵ഓ , , , , മ ⁶ഓ , , , | മ ⁷ഓ , , , മ ⁸ഓ , , , | മ ⁹ഓ ¹⁰പ ¹¹യ ¹²മ ¹³ഓ ¹⁴പ ¹⁵ഓ ¹⁶ഗ ¹⁷ഓ , , ||
 || ര - ഭ - - - - - ന - - - - - ജി - - - - - | ത - - - - - മെ ¹മ - - - - - | ണി - - - - - - - - - - - ക ²ഓ - - - - - ||
^{~~~~~}
 || ധ ¹ഓ , , , , പ ²ഓ , , , , ധ ³പ ⁴പ ⁵മ | മ ⁶ഗ ⁷മ ⁸പ ⁹പ ¹⁰ഓ ¹¹ധ ¹²മ ¹³ഓ | മ ¹⁴ഗ ¹⁵പ ¹⁶മ ¹⁷പ ¹⁸ഓ , , ||
 || ര ¹ഓ - - - - - ധ ²ഓ - - - - - ജി - - - - - | വ - - - - - ന ³ഓ - - - - - | യ - - - - - ക ⁴ഓ - - - - - ||
^{~~~~~}
 || ഗ ¹ഓ ²മ ³ഓ - , പ ⁴ഓ , , , , ധ ⁵നി ⁶സ് ⁷ഓ | ^x സ ⁸നി ⁹ധ ¹⁰ഓ ¹¹പ ¹²ഓ ¹³മ ¹⁴ഓ | മ ¹⁵ഓ ¹⁶പ ¹⁷യ ¹⁸മ ¹⁹ഓ ²⁰പ ²¹ഓ ²²ഗ ²³ഓ , , ||
 || മ - ഭ - - - - - ന - - - - - ജ - - - - - | ന - - - - - ക - - - - - | മൃ - - - - - - - - - - - ഭൃ - - - - - ||

ശ്ച

	യ ൧ യ ൨ , , പ ൧ പ ൨ , ; യ പ യ മ	മ ഗ മ പ പ ധ മ ൦	മ ഗ മ പ പ മ ഗ രീ സ ൦	
	മ - നി - - - മ ൦ - - - - ന - - -	സ - - - നി - - - -	ല - - - ഞ - - - - -	
	യ ൧ യ ൨ , , പ ൧ പ ൨ , , പ ഗ മ ൦	, , യ ൧ യ ൨ , ,	ധ നി നി സ ധ ൦ , ,	
	വി - ല - - - ലി - - - - ത - - -	- - മ - ധ - - -	മ - - - ല - - -	
	ധ ൦ നി സ ൦ നീ സ ൦ , , , സ ൦ , ,	സ ൦ , , നി ധ നീ	സ ൦ രീ സ നീ സ ൦ ധ ൦ , ,	
	വി - - - - - ര - - - - - ഭ ൦ - -	ന - - - വ - - -	ക - - - - - ല ൦ - -	
	, , , ധ നി സ ൦ , , , ഗ മ ഗ രീ	സ ൦ , , രീ സ രീ നി	സ ധ സ നി സ ൦ , ,	
	- - - സ ല - യ - - - - പോ - - -	നി - - - ത - - -	ഗോ - - - ല - - -	
	സ നി ഗ രീ സ ൦ സ നി സ ൦ സ നി നീ ധ പ ധ	നി സ രീ നി സ നി ധ നി	സ നി സ നി ധ പ ധ നി	
	ജ ൦ - - - - ല ൦ - - - - സ - - -	ശീ - - - - ല ൦ -	- - - - - - -	

൧൧

2. ഭക്തിതന്ത്രപരിതം തോഷിതകചേലം ശ്രീചരണവിനതപാലം ചാമീകരവസനം
 ഹരിഹരയമഭഹര മണ്ഡുരാശിഗംഭീരം തന്മണജലജനീഭനേത്രം പവിത്രം സാമോദം
3. സുമന്ദുരഭിലകേശം യമുനകേളിപോലുപം കമനീയതരവേണുഗംനപരായണം
 ശമിതകാളിയദിപ്തം ശാന്തതാപസഗേയം ഭമിതസുനവിശിഖരസം സുഹാസം സാമോദം

മണ്ണുവേതി-ആദിതാളം.

സ | രി | | മ | പ | | നി | |

ആ-സ രി മ പ നി സ ; ബ-സ നി പ മ രി സ ; മേളകൾ-വരഹഘ്രീയ (വര=22)

താളം	അംഗസംഖ്യ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്രമെന്നിന്നു നാലു അക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

താളവട്ടം ജതി || ത^x രി¹ കി² ത³ ക³ യി³ മി³ ത³ കി³ ത³ ക³ ഡ³ ണ³ | ത^x രി¹ കി² ത³ ക³ യി³ മി³ | ത^x കി³ ത³ ക³ ഡ³ ണ³ ||

പ || , , സ¹ , സ¹ നി¹ രി² സ² രീ² , , രീ² സ² രീ² | പ³ , , പ³ പ³ മ³ | മ³ പ³ മ³ രീ³ ||
 || - - ഭ³ - - വ³ - യേ³ - - പ³ - ത³ - | ന³ - - ഭ³ - മി³ - | ധാ³ - - നി³ - ശ³ - ||

|| രീ¹ സ¹ സ¹ രി² മ² രി² സ² സ² രി² സ² സ² നി² പ² പ² | രീ³ , , സ³ , , | , , , , , , ||
 || - - ഭ³ - വ്യ³ - തു³ - ണ³ - - - - - നി³ ല³ | യം³ - - - - - | - - - - - ||

നാന || , , രീ¹ മ¹ രി² മ² പ² പ² പ² പ² | , , പ³ പ³ പ³ പ³ | പ³ പ³ നി³ നി³ മ³ പ³ ||
 || - - ഭേ³ - മ³ - നി³ - ശ³ - ര³ - ണം³ - | - - ഭീ³ - ന³ - ജ³ - | ന³ - ഭ³ - ര³ - ണം³ - ||

20

^{www} ^{www}
 || , , പ¹രി²രി³ സാ¹ സ² നി³ പാ¹ നീ² സാ³ | സ¹ നി² സ³ നി⁴ നി⁵ പ⁶ പ⁷ മ⁸ | മ⁹ നി¹⁰ പ¹¹ മ¹² മ¹³ രി¹⁴ രി¹⁵ സ¹⁶ ||
 || - - ഭാ¹ വ്യ²-ക³-വി⁴ - ത⁵-ര⁶-ണം⁷-| | പ⁸ - - - ക⁹ - ജ¹⁰ - | ഖ¹¹ - - - ര¹²-ണം¹³ - ||

^{www} ^{www}
 || രി¹മ²രി³മ⁴ പ⁵ പ⁶ പ⁷ പ⁸ പ⁹ പ¹⁰ പ¹¹ പ¹² പ¹³ പ¹⁴ പ¹⁵ പ¹⁶ | പ¹⁷ പ¹⁸ നി¹⁹, നി²⁰ മ²¹ പ²² | നീ²³ നി²⁴ നി²⁵ സാ²⁶ സാ²⁷ ||
 || പ²⁸ വ²⁹ നാ³⁰ തു³¹ ത³² ത³³ ര³⁴ ഞ³⁵ മ³⁶ രി³⁷ - തു³⁸ . | പ³⁹ പ⁴⁰ ജ⁴¹ പ⁴² ല⁴³ ല⁴⁴ ന⁴⁵ | സാ⁴⁶ ല⁴⁷ ല⁴⁸ വി⁴⁹ - തു⁵⁰ - ||

^{www} ^{www} ^{www} ^{www}
 || രീ¹ രീ² രീ³, മ⁴രി⁵ സ⁶ നി⁷ സ⁸ രി⁹ സ¹⁰ നി¹¹ പ¹² നി¹³ സ¹⁴ | സാ¹⁵ സ¹⁶ നി¹⁷, പ¹⁸ നി¹⁹ സ²⁰ | സ²¹ നി²² പ²³ മ²⁴ മ²⁵ രി²⁶ രീ²⁷ || രി²⁸ സ²⁹ സാ³⁰
 || സേ³¹ വ്യ³² കാ³³ ശ³⁴ യ³⁵ പ³⁶ യേ³⁷ പ³⁸ യേ³⁹ പ⁴⁰ യേ⁴¹ മി⁴² - തു⁴³ . | മി⁴⁴ - ന്ന⁴⁵ യം⁴⁶ - ന⁴⁷ യ⁴⁸ ന⁴⁹ | ജി⁵⁰ ത⁵¹ ഗ⁵² ത⁵³ പ⁵⁴ - തു⁵⁵ || - - ഭാ

^{www} ^{www}
 ച || , , രീ¹ രീ² രീ³ രീ⁴, , രീ⁵ രീ⁶ | , , രീ⁷ പ⁸ പ⁹ പ¹⁰ | പ¹¹ മ¹² പ¹³ മ¹⁴ മ¹⁵ രി¹⁶ രീ¹⁷ ||
 || - - ഘോ¹⁸ മ¹⁹-വി²⁰-രാ²¹ - - ജി²²-ത²³- | - - ദി²⁴-വ്യ²⁵-കി²⁶ - | രീ²⁷ - - - ടോ²⁸ - - - ||

^{www}
 || രീ¹ സ² സ³ രി⁴ മ⁵ രി⁶ രി⁷ സ⁸ സാ⁹ സ¹⁰ രി¹¹ സ¹² നീ¹³ | , , പ¹⁴ നി¹⁵ സാ¹⁶ സ¹⁷ നി¹⁸ | സ¹⁹ രി²⁰ രി²¹ സ²² സ²³ നി²⁴ സാ²⁵ ||
 || - - കോ²⁶ മ²⁷ - ഉ²⁸ - മൃ²⁹ - ഗ³⁰ - മ³¹ - ഭ³² - | - - ബി³³ - ന്ദ³⁴ - ല³⁵ - | ല³⁶ പ³⁷ - - ടോ³⁸ - - - ||

^{www}
 || , , രീ¹ മ² രി³ മ⁴ പ⁵ പ⁶ പ⁷ പ⁸ പ⁹ പ¹⁰ പ¹¹ പ¹² പ¹³ പ¹⁴ പ¹⁵ പ¹⁶ | , , പ¹⁷ പ¹⁸ പ¹⁹ പ²⁰ പ²¹ പ²² പ²³ പ²⁴ പ²⁵ പ²⁶ | പ²⁷ പ²⁸ നി²⁹ നി³⁰ മ³¹ പ³² പ³³ ||
 || - - ഭീ³⁴ മ³⁵ - സ³⁶ - മ³⁷ - ര³⁸ - ഭ³⁹ - വി⁴⁰ - | - - നി⁴¹ - കൃ⁴² - ത്ത⁴³ - | നി⁴⁴ - യ⁴⁵ പ⁴⁶ - - ടോ⁴⁷ ||

നൂ
 ൪൮

	, , പതി ¹ തി ² സ് ³ സ ⁴ നി ⁵ പ ⁶ ണി ⁷ സ് ⁸ .	സ് ⁹ നി ¹⁰ സ് ¹¹ നി ¹² നി ¹³ പ ¹⁴ പ ¹⁵ ക	മ ¹⁶ നി ¹⁷ പ ¹⁸ മ ¹⁹ മ ²⁰ തി ²¹ തി ²² സ	
	- - ഭൂ - മി - ഭ - ര ¹ - - സു - ര -	വ - - - ണി - കൃ -	പി - - - ഭ്ര - - -	
	തി ¹ മ ² തി ³ മ ⁴ പ ⁵ പ ⁶ പ ⁷ പ ⁸ പ ⁹ പ ¹⁰	പ ¹¹ പ ¹² പ ¹³ നി ¹⁴ , നി ¹⁵ മ ¹⁶ പ	നി ¹⁷ നി ¹⁸ നി ¹⁹ സ് ²⁰ സ് ²¹	
	ക ¹ മ ² തി ³ നി - ജ ⁴ ന - മോ ⁵ ണ ⁶ ത ⁷ രൂ - പ -	ഖ - ണ ⁸ ധി ⁹ ത ¹⁰ വി ¹¹ ല ¹² ല	ര ¹³ പ ¹⁴ ര ¹⁵ ത ¹⁶ പ ¹⁷	
	തി ¹ തി ² തി ³ , മ ⁴ തി ⁵ സ് ⁶ നി ⁷ സ് ⁸ തി ⁹ സ് ¹⁰ നി ¹¹ പ ¹² നി ¹³ സ്	സ് ¹⁴ സ് ¹⁵ നി ¹⁶ , പ ¹⁷ നി ¹⁸ സ്	സ് ¹⁹ നി ²⁰ പ ²¹ മ ²² തി ²³ തി	
	ക ¹ മ ² ഭ ³ - സു ⁴ കൃ ⁵ ത ⁶ ണി - ന ⁷ ഭ ⁸ ര ⁹ പ ¹⁰	ക ¹¹ - ഭ്ര ¹² മ ¹³ ര ¹⁴ ക ¹⁵ ട	ക ¹⁶ മ ¹⁷ തി ¹⁸ ക ¹⁹ ല ²⁰ പ ²¹	
	തി ¹ സ			
	- -			

൧൪

- 2. വാരണശോകപയോഭസമീരം വാരിഭരുചിരതരാഭശരീരം
 മാരുജനകമംഭോധിഗഭീരം മാനുതരസുജനസേവ്യമുദാരം
 ശ്രീരസാരുചിരകേളിവിലാസം ക്ഷീരസാഗരശയംമുദ്രഹാസം
 ഘോരഘോരഭവതാപനിരാസം കന്ദനിന്ദകരഭാമലഭാസം ഭാവയേ
- 3. വാസവമുഖസുരസന്നതലിലം ഭാസുരകനകമഭാപഹചേലം
 ഭാസജനനിവഹകല്പകസാലം താപസമാനസകല്പിതവേലം
 വാസരേശശതശോഭിരഹാംഗം ഭാസമാനഖഗരാജതൂരംഗം
 വ്യാസവർണിതമഹതപമഭംഗം വ്യക്തപൃണ്ണകരുണോദ്യഭപാംഗം ഭാവയേ

വണ്ണങ്ങൾ.

* കാഞ്ചേരി-ആദിതാളം.

[സ] [രി] [ഗമ] [പ] [ധനി] . |

ആ = സ രി ഗ മ പ ധ സ; അവ = സ നി ധ പ മ ഗ രി സ; മേളകർത്താ = ഹരിക്കാഞ്ചേരി (ഹരി = 28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			മാത്രകണിനു നാലു അക്ഷരം വീതം
	1	0	0	4	2	2	

തഃഽളവട്ടഃഭതി^x ത¹രികി²ട³ത¹ക²ധി³മി²ത³കി¹ട²ത³ക¹ഡ²ണ³ | ത^xരികി^vട^xത^vക^vധി^vമി^x | ത^xകി^vട^xത^vക^vഡ^vണ^x ||

പ || സ^xഃ, , , സ¹നി²സ³ഃ, , സ¹നി²സ³ഃ | നീ^xരീ^yസ^vനി^vസ^vധ^x | നീ^x, പ^vഃ, ധഃ ||

|| സഃ----- മ-----സ----- | --ഊ-ഓ----- | ---ഓ-ഔ-ഓ----- ||

|| സ^xഃ, , , രി¹സ²നി³നി³ധ³പഃ, ധ³ | മ^xഗ^vമ^vഃ, , | പ^x, , മ^vപ^vധ^vധ^vമ^x ||

|| സഃ----- ഓ-----ഔ----- | രഃ----- മഃ----- | -----മ-----ധ----- ||

|| , , , , മ^xമ¹പ²ധ³സ³ഃ സ³ധ³പ³മ^x | പ^xമ^vമ^vഗ^vഗ^vരി^xസ^vഃ | സ^xരി^vഗ^vഗ^vരി^xപ^vമ^x ||

|| ----- സരസി-----ജ----- | നഃ-----ഔ----- | ങ്കോ-----മ----- ||

നവ

^x | ഗ ¹ തി , , , സ ² ട , , സ ³ നി സ ⁴ യ ⁵ നി പ ⁶ യ ട | ^x സ ട , , , , , | , , , , , , , , |

^x | യ ട നി നി യ ട പ ¹ ക ² പ ട , , മ ³ പ യ പ | മ ⁴ പ മ പ മ ഗ മ ട | പ ട , , യ ട , , |

^x | പ യ ട ¹ സ , , നി ² നി യ ട , , മ ³ പ യ പ | മ ⁴ പ മ പ മ ഗ മ ട | പ ട , , യ ട , , |

^x | രി ¹ സ ട സ ² നി യ പ യ ³ സ ട , , സ ട , , | യ ⁴ സ യ സ ⁵ നി നി യ ട | പ ട , യ മ ട ഗ പ ട യ ട |

^x | പ ¹ യ ² സ ട , , നി ³ നി യ ട , , പ ട , , | യ ⁴ യ പ മ ⁵ പ മ ഗ തി | ഗ ⁶ തി സ ട മ ⁷ ഗ പ യ ||

^x | സ ¹ ട , , , സ ² നി നി യ ³ യ പ പ മ മ ഗ | മ ⁴ ട , , , ഗ മ | പ ⁵ ട മ പ ⁶ യ ⁷ യ പ യ ||

മ

|| ^xനി ¹യ ²നി ³പ ⁴യ ⁵പ ⁶മ ⁷പ ⁸യ ⁹പ ¹⁰മ ¹¹ഗ ¹²സ ¹³തി ¹⁴ഗ ¹⁵മ | ^xപ ¹⁶ഓ ¹⁷യ ¹⁸തി ¹⁹സ ²⁰നി ²¹യ ²²പ | ^xമ ²³ഗ ²⁴രി ²⁵സ ²⁶നി ²⁷യ ²⁸പ ²⁹മ ||

|| ^xപ ¹യ ²സ ³തി ⁴ഗ ⁵മ ⁶ഗ ⁷രി ⁸സ ⁹ഓ , , ¹⁰സ ¹¹നി ¹²യ | ^xപ ¹³മ ¹⁴ഗ ¹⁵മ ¹⁶പ ¹⁷ഓ , , | ^xസ ¹⁸തി ¹⁹ഗ ²⁰രി ²¹ഗ ²²മ ²³പ ²⁴യ || സ ²⁵ഓ

ഛ || ^xയ ¹ഓ ²നി ³നി ⁴യ ⁵ഓ ⁶പ ⁷ഓ , , , ⁸മ ⁹പ ¹⁰യ ¹¹പ | ^xമ ¹²പ ¹³മ ¹⁴പ ¹⁵ഗ ¹⁶ഓ ¹⁷മ ¹⁸ഓ | ^xപ ¹⁹ഓ , , ²⁰യ ²¹ഓ , , ||
|| ^xനി - - - - - ²ര - - - - - ³ജ - - - - - | - - - - - ⁴ബ്രാഹ്മണോ - - - - - | ^xപ - - - - - ⁵മ - - - - - ||

1. || ^xയ ¹ഓ , , , ²പ ³ഓ ⁴മ ⁵ഓ ⁶ഗ ⁷ഓ ⁸തി ⁹സ ¹⁰ഓ | ^xസ ¹¹ഓ , , , ¹²തി | ^xഗ ¹³ഓ ¹⁴മ ¹⁵ഓ ¹⁶പ ¹⁷ഓ ¹⁸യ ¹⁹ഓ || ²⁰നി

2. || ^xസ ¹ഓ , ²തി ³ഗ ⁴മ ⁵ഗ ⁶രി ⁷സ ⁸ഓ , ⁹രി ¹⁰ഗ ¹¹മ ¹²പ ¹³യ | ^xസ ¹⁴ഓ , ¹⁵നി ¹⁶യ ¹⁷പ ¹⁸മ ¹⁹ഗ | ^xസ ²⁰ഓ , ²¹ന ²²മ ²³ഓ ²⁴പ ²⁵യ || ²⁶നി

3. || ^xപ ¹ഓ ²യ ³നി ⁴നി ⁵യ ⁶പ ⁷പ ⁸യ ⁹പ ¹⁰പ ¹¹മ ¹²മ ¹³ഗ ¹⁴മ | ^xപ ¹⁵ഓ ¹⁶യ ¹⁷പ ¹⁸പ ¹⁹മ ²⁰മ ²¹ഗ | ^xതി ²²ഗ ²³മ ²⁴ഗ ²⁵രി ²⁶രി . ²⁷സ ||

|| ^xപ ¹ഓ ²യ ³യ ⁴സ ⁵സ ⁶തി ⁷രി ⁸ഗ ⁹മ ¹⁰മ ¹¹പ ¹²പ ¹³യ ¹⁴യ | ^xപ ¹⁵ഓ ¹⁶യ ¹⁷തി ¹⁸സ ¹⁹സ ²⁰നി ²¹നി | ^xയ ²²പ ²³മ ²⁴ഗ ²⁵മ ²⁶പ ²⁷സ || ²⁸നി

4. || ^xസ ¹ഓ , , , ²തി ³മ ⁴ഗ ⁵മ ⁶രി ⁷സ ⁸തി ⁹സ ¹⁰നി | ^xയ ¹¹നി ¹²പ ¹³യ ¹⁴മ ¹⁵പ ¹⁶ഗ ¹⁷മ | ^xതി ¹⁸ഗ ¹⁹രി ²⁰ഗ ²¹മ ²²പ ²³യ ²⁴തി ||

|| ^xസ ¹ഓ , ²യ ³സ ⁴നി ⁵യ ⁶മ ⁷പ ⁸ഓ ⁹പ ¹⁰മ ¹¹ഗ ¹²രി ¹³സ ¹⁴നി | ^xസ ¹⁵ഓ , ¹⁶സ ¹⁷മ ¹⁸ഗ ¹⁹മ ²⁰പ | ^xയ ²¹ഓ , ²²യ ²³പ ²⁴മ ²⁵പ ²⁶യ ||

|| ^xനി ¹യ ²പ ³മ ⁴പ ⁵യ ⁶നി ⁷യ ⁸പ ⁹മ ¹⁰ഗ ¹¹രി ¹²സ | ^xനി ¹³സ ¹⁴തി ¹⁵ന ¹⁶മ ¹⁷പ ¹⁸യ | ^xനി ¹⁹യ ²⁰പ ²¹മ ²²ഗ ²³മ ²⁴പ ||

|| നീ യ പ ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ || നീ യ പ മ ഗ റി സ | നീ സ റി ഗ മ പ സ || നീ

നീരജ്ഞാനോപമ നിഖിലമുഖനവര കാരണം തപഃ വിന്ന കാ-മോദിതിരദ്യ

*കംഘോജിരാഗത്തിനു ചിലസ്ഥാനങ്ങളിൽ ക്കകലിനിയുടെ പ്രയോഗിക്കാമെന്നു ശാസ്ത്രം അനുവദിച്ചു രിക്കുന്നു.

ഉ-ം സ.ം നി പ ധ ണ

—:0:—

യദുകലകാംബോജി—ആദിതാളം

[സ] [രി] [ഗ] [മ] [പ] [ധ] [നി] |

ആ = സ റി മ പ ധ ണ; അവ = സ നി യ പ മ ഗ റി സ; മേളകത്താ = ഹരികാംബോജി (ഹരി = 28)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	8			
ആദിതാളം		0	0	4	2	2	മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരം വീതം

ധ്രുവ

താളവട്ടം ജതി || ^x ത ¹ രി ² കി ³ ട ⁴ ത ⁵ ക ⁶ ധി ⁷ തി ⁸ ത ⁹ കി ¹⁰ ട ¹¹ ത ¹² ക ¹³ ധ ¹⁴ യ ¹⁵ ണ || ^x ത ¹⁶ രി ¹⁷ കി ¹⁸ ട ¹⁹ ത ²⁰ ക ²¹ ധി ²² മി | ^x ത ²³ കി ²⁴ ട ²⁵ ത ²⁶ ക ²⁷ ധ ²⁸ യ ²⁹ ണ ||

പ || ^x സ ¹ ധ ² ണ ³ ധ ⁴ ണ ⁵ ധ ⁶ ണ ⁷ ധ ⁸ ണ ⁹ ധ ¹⁰ ണ ¹¹ ധ ¹² ണ ¹³ ധ ¹⁴ ണ ¹⁵ ധ ¹⁶ ണ ¹⁷ ധ ¹⁸ ണ ¹⁹ ധ ²⁰ ണ ²¹ ധ ²² ണ ²³ ധ ²⁴ ണ ²⁵ ധ ²⁶ ണ ²⁷ ധ ²⁸ ണ ²⁹ ധ ³⁰ ണ ||

|| സ ധ ^x ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ||

~~~~~ *~~~~~* *~~~~~*
|| പമപമ പ ധനി ധപപ പമപമ | യധധധധധധ | മഗഗപധധ ||

|| ന - - - ന്ന - - - ല - - - കേര - - | റ - - - - - - - | - - - - - - - ||

സ്വ || സ ൧ , , , , ധ ൧ , , പ ൧ മ ൧ ധ ൧ | പ ൧ മ ൧ , , , ഗ ൧ . | തീ ൧ മ ൧ ഗ ൧ സ ൧ ||

|| തീ , , , , തീ ൧ ഗ ൧ തീ ൧ സ ൧ , , | തീ ൧ മ ൧ ഗ ൧ മ ൧ | പ ൧ ധ ൧ സ ൧ തീ ൧ ||

|| പ ൧ നി ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ ധ ൧ ധ ൧ സ ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ പ ൧ | മ ൧ ന ൧ തീ ൧ ഗ ൧ റി ൧ സ ൧ തി ൧ | മ ൧ പ ൧ ധ ൧ പ ൧ , , ||

|| മ ൧ പ ൧ ധ ൧ സ ൧ ൧ ൧ തീ ൧ തീ ൧ സ ൧ സ ൧ നി ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ | പ ൧ നി ൧ ധ ൧ പ ൧ പ ൧ മ ൧ | ഗ ൧ സ ൧ തീ ൧ , മ ൧ പ ൧ ധ ൧ || സ ൧ സ ൧

~~~~~ *~~~~~* *~~~~~*
|| പ ൧ , , , , നി ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ ഗ ൧ തീ ൧ ഗ ൧ തി ൧ | സ ൧ , , , , തീ ൧ മ ൧ ഗ ൧ മ ൧ | പ ൧ മ ൧ പ ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ ||

|| പ - - - - - ന്ന - - - - - മ - - - - - | - - - - - ശ ൧ യ - - - - - | സ്വ ൧ - - - - - യ ൧ മ ൧ - - - - - ||

1. || പ ൧ , , , , മ ൧ , , , , ഗ ൧ തീ ൧ മ ൧ | ഗ ൧ തീ ൧ ഗ ൧ സ ൧ | , , , , തീ ൧ , , , , മ ൧ || പ

~~~~~
2. || ധ ൧ ധ ൧ നി ൧ ധ ൧ പ ൧ പ ൧ മ ൧ ഗ ൧ തീ ൧ മ ൧ ഗ ൧ തി ൧ | സ ൧ തീ ൧ മ ൧ ഗ ൧ പ ൧ മ ൧ | ധ ൧ പ ൧ ധ ൧ സ ൧ ധ ൧ പ ൧ മ ൧ || പ

3. || മപയനി¹യ¹പ²പമ³ഗരിമ³ഗാ³ഗരി | ഗ^vസരിമ^vഗ^vമ^vഗരി | ഗ^vസരിഗ^vരീ,, ||

|| തി¹ഗരിസ¹ , രി²മ²ഗ²സ³ാ³രി³പ³മ³ഗ³സ | ,രി^vമ^vഗ^vമ^vപ^vമ | ,പ^vയ^vപ^vയ^vസ^v || പ

4. || സ¹ , , , , സ²നി²യ²നി²യ²പ³പ³മ³പ | മ^vഗ^vമ^vഗ^vരി^vഗ^vരി^vസ | സ^vരി^vരി^vമ^vപ^vപ^vയ ||

|| പ¹പ¹മ¹ഗ¹രി²ഗ²സ²രി³മ³ഗ³പ³പ³ | യ^vപ^vനി^vയ^vപ^vമ | പ^vനി^vയ^vപ^v , , ||

|| മ¹പ¹മ¹ഗ¹രി²മ²ഗ²രി³ഗ³സ³രി³മ³ഗ³ | സ^vരി^vമ^vഗ^vമ^vഗ^vമ | പ^vപ^vനി^vയ^vപ^vമ ||

|| മ¹പ¹യ¹സ¹ , സ²രി²രി²മ²ഗ²രി²സ²സ²നി²യ² | പ^vനി^vയ^vപ^vപ^vമ^vഗ^v |

| തി^x , ഗ^vരി^vസ^vരി^v , മ^vപ^vയ || പ

ശബ്ദം

പന്തമുശായന്യായമാ

ചിന്തി കൃതികൾ.

• ചെമ്പലം - ചിന്തിപ്പാണി ആദിതാളം - കൃതം സ | രി | ഗ.മ | പ | ധ | നി |

ആ - സ ഗ മ പ നി ധ നി സ; അവ - സ നി ധ പ മ ഗ റി സ; മേളകർതാ - ധീരശങ്കരാഭരണം (ധീര = 29)

താളം	അംഗസംഗണം			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി		
	ഭൃതം	അനുഭൃതം	അനുഭൃതം	4				മാത്രനൈനനാലുഅക്ഷരം വീതം	x തരികിടതകധിമി	x ത കി ട ത
ചിന്തിപ്പാണി ആദിതാളം	0	൮	൮	2	1	1				

ച || ^xസ ^vസ സ സ സ സ ഗ | ^xമ പ പ മ | ^xഗ റ ഗ രി ||

|| - - - - - - - - സു | നോസ - ഖി | മേ - - - ||

|| ^xരി സ സ റ ^vസ റ , സ | ^xസ ഗ റ മ | ^xപ റ സ റ ||

|| - - രി - - - - - മ | ന കി - ട | റ - ട - ||

|| ^xസ റ നി ധ പ റ മ പ മ ഗ രി ഗ | ^xമ പ പ മ | ^xഗ റ ഗ രി || ^xരി സ സ റ

|| - - രി - - - - - - - - സു | നോസ - ഖി | മേ - - - || - - രി -

^x ^v ^x ^x ^x
|| മ്പനി നി | സ ഓ സ ഓ ||
|| ജ | ബഹി - ര | തീ - മൈ - ||
^x ^v ^x ^x
|| സ സ സ ഓ സ ഓ , നി | നി നി നി | നീ നി സ നി യ ||
|| - രേ ഗ - - - - മ | ര ല - രേ | സേ - - - - ||
^x ^v ^x ^x
|| പ ഓ പ മ ഗ് ഓ , ഗ | മ പ സ സ | സ നി നി യ ||
|| - - - - - ജ | പ ലം - ഗ | പ - ര - ||
^x ^v ^x ^x
|| ധ പ പ മ മ പ മ മ ഗ ഗ | മ പ ഓ മ | ഗ ഓ , ||
|| ത - - - - - കേ | - ജ ഓ - | തീ - - - ||
^x ^v ^x ^x ^x
|| ഗ മ പ സ സ നി യ പ മ ഗ ഗ | മ പ പ മ | ഗ ഓ ഗ രി || രി സ സ ഓ
|| - - - - - സ്വ | നോസ - വി | മേ - - - || - - രീ -

൮൧

- 2. ബേലചംബേലിഭൌനാമതവാ ചംപേതലാബകീഹാരബനാത്തി സുനോ
- 3. ജൈസേജലവിനതരസത പഞ്ച്ഛിതരസരഹീമോളിയബിനഹാത്തി സുനോ
- 4. സുവതനാഠിലതേതോരിനിസ്രാമേളിയബീചപിയാക്രബലാത്തി സുനോ

5. നിസഭിനഭരവ്യമാണര ചന്ദനരതരതരവജരയാഗവഗാതാീ

സുനോ

* നോട്ടം—ഈ രഗത്തു് ചിപ്പമ്പരങ്ങളിൽ കൈയികി നികുവുവ പ്രതിമുഖ്യമുവ പ്രയോഗികാരണു്.

—:0:—

*ബിഹാഗ്—ഹിന്ദുസ്ഥാനി ആഭിതാളം—ക്യാൽ സ് | രി | ഗ | മ | പ | ധ |

ആ=സ ഗ മ പ നി ധ നി സ്; അവ=സ് നി ധ പ മ ഗാ രി സ; മേളകത്താ=ധീരഗജരാഭരണം (ധീര=29)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം	താളവട്ടം ജതി					
	ഭ്രതം	അനുഭ്രതം	അനുഭ്രതം	4				മാത്രകണിനു നാലുഅക്ഷരം രംഭീതം	x		x		
ഹിന്ദുസ്ഥാനി ആഭിതാളം	0	∪	∪	2	1	1	മാത്രകണിനു നാലുഅക്ഷരം രംഭീതം		x	v	x	x	
								തരികിട	തകധിമി	തകിടത	തകരധണ		

൧൭

പ || ^xസ് ^vസ് സ് സ് സ് സ് സ് ഗ | ^xമ ^xപ നി നി | ^xസാ , , || ^xസ് നി ധ പ ^vപ മ ഗ ഗ | ^xമ പ മ | ഗ ഗ പ ||

|| - - - - - ഏ | രി ആ - ലി | രീ - - - || - - ഗോ - രീ - - കാ | നാ ക-ബ | പ - ര - ||

|| ^xപ മ മ ഗ ^vഗ ഗ രി സ് സ് ഗ | ^xമ പ നി നി | ^xസാ , , ||

|| മോ - യാ യേ - - - - - ഏ | രി ആ - ലി | രീ - - - ||

കിച്ഛാന

കല്യാണി-ത്രിപുരേശം

സ	രി	ഗ	മ	പ	ധ	നി
---	----	---	---	---	---	----

ആ=സരിഗമപധനിസ; അവ=സനിധപമഗരിസ; മേളകർത്താ=മേലകല്യാണി (മേല=65)

രാളം	അംഗസംഖ്യാ			മന്ത്രകരം			കാലക്രമം	താളവട്ടംജതി		
ത്രിപുട	ലഘു	ദൃതം	ദൃതം	7			മാത്ര കണിനു രണ്ടു അക്ഷരം വീതം	x 1 2	x v	x v
		0	0	3	2	2		തകധിമിതക	തകധിമി	തകധസൗ

പി || ^{x 1 2} , , , , | ^{x v} , , , | ^{x v} രീ ഗ രീ || ^{x 1 2} സ റ സ റ നി സ | ^{x v} രീ , , | ^{x v} ഗ റ മ റ ||

|| - - - - | - - - - | - - നാ ടി ര || തി - ല്ല റ - - | നാ - - | ത - ന - ||

^{x 1 2} || പ റ , , , | ^{x v} പ ധ പ മ | ^{x v} ഗ രീ രീ ഗ രീ || ^{x 1} സ റ സ റ

|| രീ - - - - | - - - - | - - നാ ടി ര || തി - ല്ല റ

അനു || ^{x 1 2} സ റ , , സ റ | ^{x v} സ റ സ റ | ^{x v} സ റ സ സ സ || ^{x 1 2} ധ റ , , സ നി | ^{x v} ധ ധ നി ധ | ^{x v} ധ പ പ റ ||

|| ധി - - - - | ധി- ധി - | ത റ കി ട ത ക || തോ - - - - | കി ട ത ക | ത റ ത റ ||

മ

$\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}} \overset{3}{\text{}}$ || യം യ തി സ നി | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ യ ധ നി ധ | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ യ പ പാ || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}}$ ഗാ മാ പാ | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ പ പ പ പ ഗാ | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ ഗ രി രീ ഗ രി || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}}$ സാ സാ
 || താ ത യം ത ക | ഉ ഭ നി ത | ത ക തേം || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}}$ ധിം ധിം ധിം | കി ട ത ക താ | ത ഞ നാ ഭി ര || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}}$ തി- ല്ലാ
 —:0:—

മംഗളം
 നാഥനാമക്രിയ—ആദിതാളം സ | രി | | ഗ | മ | പ | ധ | | നി

ആ=സ രി ഗ മ പ ധ നീ; അവ=നി ധ പ മ ഗ രി സ നീ; മേളകർത്താ=മായാമാളവഗൗള (മായാ=15)

താളം	അംഗസംജ്ഞ			മാത്രകൾ			കാലക്രമം
ആദിതാളം	ലഘു	ദ്രുതം	ദ്രുതം	8			മാത്ര ഒന്നിനു നാലു അക്ഷരാ വീതം
		0	0	4	2	2	

നാളവട്ടം ജതി || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}} \overset{3}{\text{}}$ ത രി കി ട ത ക ധി മി ത കി. ട ത ത ക ഡ ധ ണ | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ ത രി കി ട ത ക ധി മി | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ ത കി ട ത ക ഡ ധ ണ ||
 പ || $\overset{x}{\text{}} \overset{1}{\text{}} \overset{2}{\text{}} \overset{3}{\text{}}$ ഗ മ മ മ മ മ മ ഗ മ മ മ മ മ മ | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ ഗ മ മ ഗ രി സ നി | $\overset{x}{\text{}} \overset{v}{\text{}}$ സ രി ഗ , , , ||
 || പ മ മ പ ഡ ഡ ഗ ഭി - ഗാഠ ജ യ ജ യ | പ - ക ജ ന ഞ മ മ | ഞ ഞ ഞ - - - - - ||

൧൦

¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

കലിതദൈവസീതകമുഖംബുജ ഖഗവരവാഹനഭേദ വലദനജാനക നിജപദസേവാകകല്പഷമയവനദാവ
 ഭജഗായിപശയ പുരമയവിമലഭ്രൂഷണഭ്രൂഷിതദേഹ ഭജയുഗളോദ്ധൃതശഖരഗചരണ ദബാധാകര ധൃതമോഹ
 മാഭവിപ്രുതനമാലാകൌസ്തുഭ സാതപതകമലദിനേശ സാരഗായിപ താപവിമോചന സ്യാനന്ദുരപരേശ.

—:0:—

ശുഭം

ശബ്ദ 46

സപ്തതാളങ്ങൾ	I മൃദം	II മൃദം	III രൂപകം	IV രധവ	V ത്രിപുട	VI അട	VII ഏക
...	ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ട്	ഒന്ന്
...
ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	ഒന്ന്	രണ്ട്	രണ്ട്	...
രണ്ട്	ഒന്ന്	ഒന്ന്

ഓരോ ആവർത്തനത്തിലുള്ള മാത്രാസംഖ്യയും അവയുടെ ആകെത്തുകയും

മൃദം	$4+2+4+4=14$	$4+2+4=10$	$2+4=6$	$4+1+2=7$	$4+2+2=8$	$4+4+2+2=12$	4
ത്രിപുട	$3+2+3+3=11$	$3+2+3=8$	$2+3=5$	$3+1+2=6$	$3+2+2=7$	$3+3+2+2=10$	3
മിശ്രം	$7+2+7+7=23$	$7+2+7=16$	$2+7=9$	$7+1+2=10$	$7+2+2=11$	$7+7+2+2=18$	7
ഖണ്ഡം	$5+2+5+5=17$	$5+2+5=12$	$2+5=7$	$5+1+2=8$	$5+2+2=9$	$5+5+2+2=14$	5
സങ്കീർണ്ണം	$9+2+9+9=29$	$9+2+9=20$	$2+9=11$	$9+1+2=12$	$9+2+2=13$	$9+9+2+2=22$	9

ചതുരശ്രരൂപം ത്രിപുടയെ ആദിതാളമെന്ന് പറഞ്ഞുവരുന്നു. ചതുരശ്രവും ത്ര്യശ്രവും കൂടിയതു മിശ്രവും, ചതുരശ്രവും ഖണ്ഡവും കൂടിയതു സങ്കീർണ്ണവും ആകുന്നു.

പ്രഥമം || സരിതമഗർ || സരിഗരി || സരിഗമ || ഇങ്ങിനെ മൂന്ന് അംഗങ്ങളായി ഭാഗിച്ചു താളം പിടിക്കുന്നതാണ് റ്റേപ്പ്. ത്രിപുടയെ രണ്ടു അംഗങ്ങളോടുകൂടി താളം പിടിക്കുന്നതു ത്രിപുട ചായ്പു ആകുന്നു.

(ചതുരശ്രരൂപം) രൂപകതാളത്തെ ഇപ്പോൾ രണ്ടടിയും ഒരു വീച്ചുമായി മൂന്നു മാത്രകളിലായിട്ട് പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു.

60

1. നാഭോൽപത്തിപ്രകാരത്തെ വിവരിക്കുക.
2. സാധാരണ നാഭങ്ങൾക്കും സ്വരങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം എന്ത്?
3. സംഗീത വിദ്യയിൽ ശ്രുതി എന്ന പദത്തെ ഏതെല്ലാം അർത്ഥങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ചുവരുന്നു?
4. ശ്രുതികൾക്കും സ്വരങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള സാബ്ദപര്യായം എന്ത്?
5. പ്രകൃതികൾ വികൃതികൾ ഉൾപ്പെടെ സ്വരങ്ങൾ മൂന്നു ഉണ്ടെങ്കിലും ധ്വനിസാമ്യംകൊണ്ടു ആ മൂന്നും മറ്റു ആയി ചുരുങ്ങുന്നു. പിന്നെ എന്തിനായിട്ടാണ് സ്വരങ്ങൾ മൂന്നു എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്?
6. ദേശവിധി ഗമകങ്ങൾ ഏതെല്ലാം എന്ന് ഉദാഹരണസഹിതം പറുക.
7. മേളരാഗങ്ങൾ ൭൨ ഉണ്ടല്ലോ? ൭൨ എന്നു കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നത് എങ്ങിനെ എന്നു വിവരിക്കുക.
8. സംവൃണ്ണരാഗം, വർജ്ജരാഗം, വക്ത്രരാഗം ഇതുകൂടെ ലക്ഷണം പറുക. വർജ്ജവക്ത്രരാഗങ്ങളുടെ വിഭാഗങ്ങൾ എത്ര? അവയുടെ പേരുകൾ പറുക.
9. ഘനരാഗങ്ങൾ 'ഏതെല്ലാമാണ്? ആറു ദേശ്യരാഗങ്ങളുടെ പേരുകൾ പറുക.
10. താളത്തിനു പത്തു പ്രാണങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നും അവയിൽ ഒന്നു ഗ്രഹം ആണെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഗ്രഹം എന്നാൽ എന്ത്? അത് എത്രതരമുണ്ടു്? ഓരോ തരത്തെയും ഉദാഹരണസഹിതം വിവരിക്കുക. ഏതു തരത്തെയാണ് അവപാണി എന്നും ഏതു തരത്തെയാണ് ഉപരിപാണി എന്നും പറയുന്നത്?
11. "ശ്രുതിമ്മാതാ ലയഃ പിതാ" എന്ന വാക്യത്തിന്റെ താൽപര്യം എന്തു്?
12. കേദാരഗൌരളം, ശഘന, മധ്യമാവതി, ബിലഹരി ഈ രാഗങ്ങൾ ഏതു മേളരാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടതെന്നും, ഈ രാഗങ്ങൾക്കുള്ള സ്വരങ്ങളുടെ ആരോഹണാവരോഹണക്രമം എങ്ങിനെ എന്നും പറുക.